

**Sprawozdanie Finansowe
mBanku S.A. według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej
za 2015 rok**

Wybrane dane finansowe

Poniższe wybrane dane finansowe stanowią informację uzupełniającą do sprawozdania finansowego mBanku S.A. za 2015 rok.

		w tys. zł		w tys. EUR	
		Rok kończący się 31.12.2015	Rok kończący się 31.12.2014	Rok kończący się 31.12.2015	Rok kończący się 31.12.2014
I.	Przychody z tytułu odsetek	3 274 494	3 634 827	782 473	867 645
II.	Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 091 508	1 176 602	260 827	280 859
III.	Wynik na działalności handlowej	294 010	354 751	70 257	84 680
IV.	Wynik na działalności operacyjnej	1 523 246	1 478 569	363 995	352 939
V.	Zysk brutto	1 523 246	1 478 569	363 995	352 939
VI.	Zysk netto	1 271 449	1 174 096	303 826	280 261
VII.	Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	8 084 953	(36 218)	1 931 981	(8 645)
VIII.	Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	347 388	(93 504)	83 012	(22 320)
IX.	Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(6 281 212)	1 057 740	(1 500 959)	252 486
X.	Przepływy pieniężne netto, razem	2 151 129	928 018	514 034	221 521
XI.	Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	30,11	27,83	7,20	6,64
XII.	Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	30,10	27,81	7,19	6,64
XIII.	Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	-	17,00	-	4,06

		w tys. zł		w tys. EUR	
		Stan na dzień		Stan na dzień	
		31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
I.	Aktywa razem	118 795 306	113 603 463	27 876 406	26 653 089
II.	Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-
III.	Zobowiązania wobec innych banków	12 183 191	13 384 224	2 858 897	3 140 141
IV.	Zobowiązania wobec klientów	85 924 151	79 312 266	20 162 889	18 607 856
V.	Kapitał własny	11 945 119	10 269 586	2 803 032	2 409 400
VI.	Kapitał akcyjny	168 956	168 840	39 647	39 612
VII.	Liczba akcji	42 238 924	42 210 057	42 238 924	42 210 057
VIII.	Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	282,80	243,30	66,36	57,08
IX.	Łączny współczynnik kapitałowy	20,18	16,95	20,18	16,95

Do wyliczenia wybranych danych finansowych w EUR zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku – 1 EUR = 4,2615 PLN oraz kurs z dnia 31 grudnia 2014 roku – 1 EUR = 4,2623 PLN
- dla pozycji rachunku zysków i start - kurs wyliczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2015 i 2014 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,1848 PLN i 1 EUR = 4,1893 PLN.

Spis treści

Rachunek zysków i strat	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Noty objaśniające do sprawozdania finansowego	10
1. Informacje o mBanku S.A.	10
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	10
2.1. Podstawa sporządzenia	10
2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek	11
2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji	12
2.4. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami	12
2.5. Aktywa finansowe	13
2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych	15
2.7. Utrata wartości aktywów finansowych	15
2.8. Umowy gwarancji finansowych	16
2.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	17
2.10. Umowy sprzedaży i odkupu	17
2.11. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń	17
2.12. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia	19
2.13. Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte	20
2.14. Wartości niematerialne	20
2.15. Rzeczowe aktywa trwałe	20
2.16. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana	21
2.17. Odroczony podatek dochodowy	22
2.18. Aktywa przejęte za długi	23
2.19. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	23
2.20. Leasing	23
2.21. Rezerwy	23
2.22. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze	23
2.23. Kapitał	24
2.24. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych	25
2.25. Działalność powiernicza	25
2.26. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów	25
2.27. Dane porównawcze	31
2.28. Segmenty działalności	31
3. Zarządzanie ryzykiem	31
3.1. Informacje ogólne	31
3.2. Zarządzanie ryzykiem w mBanku w 2015 roku – uwarunkowania zewnętrzne	34
3.3. Zasady zarządzania ryzykiem	35
3.4. Ryzyko kredytowe	48
3.5. Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane papiery wartościowe	62
3.6. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych	62
3.7. Ryzyko rynkowe	64
3.8. Ryzyko walutowe	68
3.9. Ryzyko stopy procentowej	69
3.10. Ryzyko płynności	71
3.11. Ryzyko operacyjne	78
3.12. Ryzyko biznesowe	81
3.13. Ryzyko modeli	81
3.14. Ryzyko reputacji	82
3.15. Ryzyko kapitałowe	83
3.16. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań	84
3.17. Pozostała działalność	92

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości	92
5. Wynik z tytułu odsetek	94
6. Wynik z tytułu opłat i prowizji	95
7. Przychody z dywidend	95
8. Wynik na działalności handlowej	96
9. Pozostałe przychody operacyjne	96
10. Ogólne koszty administracyjne	97
11. Pozostałe koszty operacyjne	98
12. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	98
13. Podatek dochodowy	98
14. Zysk na jedną akcję	99
15. Pozostałe całkowite dochody	99
16. Kasa, operacje z bankiem centralnym	100
17. Należności od banków	101
18. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	102
19. Pochodne instrumenty finansowe	102
20. Rachunkowość zabezpieczeń	105
21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	107
22. Inwestycyjne papiery wartościowe	111
23. Inwestycje w jednostkach zależnych	113
24. Aktywa trwałe (grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży	114
25. Wartości niematerialne	114
26. Rzeczowe aktywa trwałe	116
27. Inne aktywa	117
28. Zobowiązania wobec innych banków	118
29. Zobowiązania wobec klientów	118
30. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	119
31. Zobowiązania podporządkowane	119
32. Pozostałe zobowiązania	121
33. Rezerwy	122
34. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	123
35. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej	125
36. Zobowiązania pozabilansowe	127
37. Aktywa zastawione	128
38. Zarejestrowany kapitał akcyjny	129
39. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	130
40. Zyski zatrzymane	130
41. Inne pozycje kapitału własnego	131
42. Dywidenda na akcję	131
43. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	131
44. Programy motywacyjne oparte na akcjach	133
45. Transakcje z podmiotami powiązanymi	139
46. Przejęcie i zbycie	143
47. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	144
48. Adekwatność kapitałowa	144
49. Zdarzenia po dniu bilansowym	150

Rachunek zysków i strat

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2015	2014
Przychody z tytułu odsetek	5	3 274 494	3 634 827
Koszty odsetek	5	(1 066 135)	(1 378 359)
Wynik z tytułu odsetek		2 208 359	2 256 468
Przychody z tytułu opłat i prowizji	6	1 091 508	1 176 602
Koszty z tytułu opłat i prowizji	6	(468 653)	(431 378)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		622 855	745 224
Przychody z tytułu dywidend	7	197 872	43 872
Wynik na działalności handlowej, w tym:	8	294 010	354 751
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>		<i>285 786</i>	<i>226 565</i>
<i>Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń</i>		<i>8 224</i>	<i>128 186</i>
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, w tym:	22	277 323	16 530
<i>Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych</i>		<i>133 645</i>	<i>55 373</i>
<i>Wynik na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone</i>		<i>143 678</i>	<i>(38 843)</i>
Pozostałe przychody operacyjne	9	56 381	73 525
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	12	(325 325)	(442 514)
Ogólne koszty administracyjne	10	(1 575 645)	(1 303 347)
Amortyzacja	25, 26	(171 888)	(162 623)
Pozostałe koszty operacyjne	11	(60 696)	(103 317)
Wynik działalności operacyjnej		1 523 246	1 478 569
Zysk brutto		1 523 246	1 478 569
Podatek dochodowy	13	(251 797)	(304 473)
Zysk netto		1 271 449	1 174 096
Zysk netto		1 271 449	1 174 096
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	14	42 221 351	42 189 705
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	14	30,11	27,83
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	14	42 247 160	42 221 295
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	14	30,10	27,81

Noty przedstawione na stronach 10 - 151 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2015	2014
Zysk netto		1 271 449	1 174 096
Pozostałe dochody całkowite netto, w tym:	15	(116 223)	226 494
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (netto)		684	(462)
Zmiana wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)		(112 192)	224 713
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)		(3 197)	4 056
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia (netto)		(1 518)	(1 813)
Dochody całkowite netto, razem		1 155 226	1 400 590

Noty przedstawione na stronach 10 - 151 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	31.12.2015	31.12.2014
Kasa, operacje z bankiem centralnym	16	5 930 611	3 046 817
Należności od banków	17	4 981 321	5 648 047
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	18	558 590	1 251 064
Pochodne instrumenty finansowe	19	3 350 746	4 874 882
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	71 284 102	69 529 868
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	20	130	461
Inwestycyjne papiery wartościowe	22	29 982 642	27 246 034
Inwestycje w jednostki zależne	23	1 438 183	806 567
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	24	-	31 063
Wartości niematerialne	25	473 816	425 078
Rzeczowe aktywa trwałe	26	484 867	468 822
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	60 211
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	34	31 279	15 144
Inne aktywa	27	279 019	199 405
AKTYWA RAZEM		118 795 306	113 603 463
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Z o b o w i ą z a n i a			
Zobowiązania wobec banku centralnego		-	-
Zobowiązania wobec innych banków	28	12 183 191	13 384 224
Pochodne instrumenty finansowe	19	3 203 918	4 755 856
Zobowiązania wobec klientów	29	85 924 151	79 312 266
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	20	78 568	77 619
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	30	-	386 423
Pozostałe zobowiązania	32	1 363 428	1 112 805
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		44 190	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	34	82	82
Rezerwy	33	225 344	176 878
Zobowiązania podporządkowane	31	3 827 315	4 127 724
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m		106 850 187	103 333 877
K a p i t a ł y			
Kapitał podstawowy:		3 535 758	3 523 903
- Zarejestrowany kapitał akcyjny	38	168 956	168 840
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	39	3 366 802	3 355 063
Zyski zatrzymane	40	7 976 884	6 196 983
- Wynik finansowy z lat ubiegłych		6 705 435	5 022 887
- Wynik roku bieżącego		1 271 449	1 174 096
Inne pozycje kapitału własnego	41	432 477	548 700
K a p i t a ł y r a z e m		11 945 119	10 269 586
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		118 795 306	113 603 463
Łączny współczynnik kapitałowy	48	20,18	16,95
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	48	16,70	14,06
Wartość księgową		11 945 119	10 269 586
Liczba akcji		42 238 924	42 210 057
Wartość księgową na jedną akcję (w zł)		282,80	243,30

Noty przedstawione na stronach 10 - 151 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane				Inne pozycje kapitału własnego				Razem	
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia
Stan na 1 stycznia 2015 r.		168 840	3 355 063	3 977 488	30 256	1 015 143	1 174 096	-	(6 974)	553 950	4 056	(2 332)	10 269 586
Dochody całkowite razem	15							1 271 449	684	(112 192)	(3 197)	(1 518)	1 155 226
Transfer na fundusz ogólnego ryzyka		-	-	-	-	50 000	(50 000)	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	406 523	-	-	(406 523)	-	-	-	-	-	-
Emisja akcji	38	116	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116
Rozliczenie transakcji przeniesienia spółek zależnych pod bezpośrednią kontrolę Banku		-	-	-	-	-	505 732	-	-	-	-	-	505 732
Program opcji pracowniczych	39, 44	-	11 739	-	2 720	-	-	-	-	-	-	-	14 459
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	14 459	-	-	-	-	-	-	-	14 459
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	11 739	-	(11 739)	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2015 r.		168 956	3 366 802	4 384 011	32 976	1 065 143	1 223 305	1 271 449	(6 290)	441 758	859	(3 850)	11 945 119

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane				Inne pozycje kapitału własnego				Razem	
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia
Stan na 1 stycznia 2014 r.		168 696	3 343 642	3 765 454	29 061	965 143	979 018	-	(6 512)	329 237	-	(519)	9 573 220
Dochody całkowite razem	15							1 174 096	(462)	224 713	4 056	(1 813)	1 400 590
Dywidendy wypłacone		-	-	-	-	-	(716 984)	-	-	-	-	-	(716 984)
Transfer na fundusz ogólnego ryzyka		-	-	-	-	50 000	(50 000)	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	212 034	-	-	(212 034)	-	-	-	-	-	-
Emisja akcji	38	144	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	144
Program opcji pracowniczych	39, 44	-	11 421	-	1 195	-	-	-	-	-	-	-	12 616
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	12 616	-	-	-	-	-	-	-	12 616
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	11 421	-	(11 421)	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2014 r.		168 840	3 355 063	3 977 488	30 256	1 015 143	-	1 174 096	(6 974)	553 950	4 056	(2 332)	10 269 586

Noty przedstawione na stronach 10 - 151 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2015	2014
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		8 084 953	(36 218)
Zysk przed opodatkowaniem		1 523 246	1 478 569
Korekty:		6 561 707	(1 514 787)
Zapłacony podatek dochodowy		(108 825)	(328 395)
Amortyzacja	25, 26	171 888	162 623
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej		1 617 302	788 908
(Zyski) straty z działalności inwestycyjnej		(296 835)	(10 148)
Utrata wartości inwestycji w jednostki zależne	23	20 026	38 843
Dywidendy otrzymane	7	(197 872)	(43 872)
Przychody odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	(3 274 494)	(3 634 827)
Koszty odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	1 066 135	1 378 359
Odsetki otrzymane		3 482 616	3 838 385
Odsetki zapłacone		(1 011 989)	(1 285 037)
Zmiana stanu należności od banków		291 758	(1 967 103)
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		253 060	(17 014)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych		60 237	(192 906)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom		(1 748 095)	(5 737 336)
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych		(3 208 088)	(2 086 314)
Zmiana stanu pozostałych aktywów		(31 052)	47 623
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		659 837	(2 834 973)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		8 450 347	10 153 909
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		(1 423)	16 724
Zmiana stanu rezerw		48 466	35 818
Zmiana stanu innych zobowiązań		318 708	161 946
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		8 084 953	(36 218)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		347 388	(93 504)
Wpływy z działalności inwestycyjnej		587 108	44 002
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		28 036	-
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		148	130
Dywidendy otrzymane	7	197 872	43 872
Inne wpływy inwestycyjne		361 052	-
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej		239 720	137 506
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		229 659	137 506
Inne wydatki inwestycyjne		10 061	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		347 388	(93 504)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		(6 281 212)	1 057 740
Wpływy z działalności finansowej		596 011	6 153 889
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od banków		180 475	-
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od innych podmiotów		415 420	1 050 075
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	31	-	750 000
Z tytułu emisji akcji zwykłych		116	144
Kaucja z tytułu gwarancji emisji euroobligacji		-	4 353 670
Wydatki z tytułu działalności finansowej		6 877 223	5 096 149
Spłaty kredytów i pożyczek od banków		3 378 322	3 413 766
Spłaty kredytów i pożyczek na rzecz innych podmiotów		12 655	10 064
Wykup dłużnych papierów wartościowych		385 000	66 462
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych - zwiększenie zaangażowania		144 168	118 767
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	31	637 661	480 122
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		9 037	7 663
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		-	716 984
Zwrot kaucji z tytułu gwarancji emisji euroobligacji		2 113 650	-
Odsetki zapłacone od kredytów otrzymanych od banków, od pożyczek podporządkowanych oraz od emisji długoterminowych		196 730	282 321
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(6 281 212)	1 057 740
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)		2 151 129	928 018
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(21 303)	26 696
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego		4 762 605	3 807 891
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	43	6 892 431	4 762 605

Noty przedstawione na stronach 10 - 151 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do sprawozdania finansowego

1. Informacje o mBanku S.A.

mBank S.A. („Bank”, „mBank”) został powołany pod nazwą Bank Rozwoju Eksportu SA uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

W dniu 22 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji zmian Statutu Banku wynikających z uchwał nr 26 oraz 27 XXVI Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A., które odbyło się dnia 11 kwietnia 2013 roku. Wraz z rejestracją zmian w Statucie zmiana uległa nazwa Banku z dotychczasowej BRE Bank Spółka Akcyjna na mBank Spółka Akcyjna (w skrócie mBank S.A.).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6419Z „Pozostałe pośrednictwo pieniężne”. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną, a także działalność maklerską.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i walutach obcych.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

W ramach bankowości detalicznej mBanku, działalność prowadzą oddziały zagraniczne w Czechach i na Słowacji.

W 2015 roku dochód Banku, obliczony jako suma wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na działalności handlowej, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, pozostałych przychodów operacyjnych oraz pozostałych kosztów operacyjnych, wyniósł 3 596 104 tys. zł (2014 r.: 3 387 053 tys. zł). Dochód ten pochodzi w całości z działalności prowadzonej na terenie Unii Europejskiej.

W 2015 roku stopa zwrotu z aktywów Banku, obliczona jako iloraz zysku netto i średniej wartości aktywów, wyniosła 1,06%.

W 2015 roku Bank nie otrzymał wsparcia finansowego pochodzącego ze środków publicznych, w szczególności na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009 roku o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. z 2014 r. poz. 158).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 5 151 etatów - 6 336 osób (31 grudnia 2014 r.: 4 895 etatów; 6 015 osób).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd mBanku S.A. dnia 25 lutego 2016 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły.

2.1. Podstawa sporządzenia

Sprawozdanie finansowe mBanku S.A. sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku. Zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym dane porównawcze dotyczą okresu 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku.

Sprawozdanie finansowe mBanku S.A. sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży,

aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych oraz zobowiązań z tytułu rozliczanych w środkach pieniężnych płatności w formie akcji własnych, które są wyceniane według wartości godziwej. Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Bank zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których w istotnym zakresie wymagany jest profesjonalny osąd, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest zgodnie z zasadą istotności. Pominięcia lub zniekształcenia pozycji sprawozdania finansowego są istotne, jeżeli mogą, pojedynczo lub łącznie, wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników sprawozdania finansowego Banku. Istotność uzależniona jest od wielkości i rodzaju pominięcia lub zniekształcenia pozycji w sprawozdaniu finansowym oraz od kombinacji obu tych czynników. Każdą istotną kategorię podobnych pozycji Bank prezentuje odrębnie. Pozycje odmienne pod względem rodzaju lub funkcji Bank prezentuje odrębnie, chyba że są one nieistotne.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank.

Bank sporządza również skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku S.A. za 2015 rok zostało opublikowane w dniu 25 lutego 2016 roku.

2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie zamortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz przychody odsetkowe od aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu i dostępnych do sprzedaży.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek naliczane są od wartości netto aktywa finansowego i wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz inwestycyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik należności od banków lub pozostałych klientów.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające tylko z takich wbudowanych instrumentów pochodnych, które są ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Przychody i koszty dotyczące elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych stopy procentowej oraz wynikające z bieżącego naliczania punktów swapowych walutowych instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej wykazywane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej. Do portfela bankowego zalicza się transakcje, które nie są dokonywane w celach handlowych tj. nie

mające na celu uzyskania korzyści finansowych w krótkim okresie czasu (do 6 miesięcy) oraz takie, które nie stanowią zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

Przychody i koszty odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Przychody odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane, są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachował dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachował część ryzyka o poziomie zbliżonym jak inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są ujmowane na podstawie umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu wydania, odnowienia i zmiany limitu kart kredytowych i płatniczych, udzielonych gwarancji oraz z tytułu otwarcia, przedłużenia i podwyższenia akredytyw rozliczane są metodą liniową.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, realizacji przekazów oraz z tytułu działalności maklerskiej rozpoznawane są w rachunku zysków i strat jednorazowo.

Do wyniku z tytułu opłat i prowizji Bank zalicza także wynagrodzenie uzyskane z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych podmiotów trzecich. W przypadku sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które nie są powiązane z produktami kredytowymi, przychody te są rozpoznawane jednorazowo lub, w przeważającej większości przypadków, rozliczane na bazie miesięcznej.

2.4. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Bank traktuje sprzedawane przed 31 marca 2015 roku produkty ubezpieczeniowe jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy produkt ubezpieczeniowy był oferowany klientowi wyłącznie z kredytem, tj. nie było możliwości zakupu w Grupie produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu kredytu.

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie zaliczane do przychodów odsetkowych rozliczane jest w czasie w ramach kalkulacji efektywnej stopy procentowej dla powiązanego kredytu. Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane w analogiczny sposób do rozliczania przychodów, z zachowaniem z zasady współmierności przychodów i kosztów. Część kosztów jest traktowana jako element korygujący wyliczenie przychodów odsetkowych przy użyciu efektywnej stopy procentowej, a pozostała część tych kosztów rozpoznawana jest jednorazowo lub jest rozliczana w czasie w ramach kosztów prowizyjnych.

Bank dokonuje również szacunku wynagrodzenia, które będzie w przyszłości zwracane z tytułu wcześniejszego zakończenia umowy ubezpieczeniowej i odpowiednio pomniejsza rozpoznawane przychody odsetkowe lub prowizyjne.

W związku z wejściem w życie Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance, począwszy od 31 marca 2015 roku Bank nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które byłyby traktowane jako produkty powiązane z kredytami.

2.5. Aktywa finansowe

Bank klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji aktywów finansowych decyduje kierownictwo w momencie ich początkowego ujęcia.

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wykazywane są według kosztu historycznego po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmują się na dzień rozliczenia transakcji - dzień, w którym Bank dostarcza lub otrzymuje dany składnik aktywów. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmują się w rachunku zysków i strat lub w innych pozycjach kapitału własnego. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Pochodne instrumenty finansowe są ujmowane począwszy od dnia zawarcia transakcji.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Bank traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez Bank. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia zgodnie z definicją MSR 39.

Rozchód dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Bank klasyfikuje aktywa finansowe/zobowiązania finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat jeśli spełniony został którykolwiek z poniższych warunków:

- aktywa/zobowiązania kwalifikowane są jako przeznaczone do obrotu, tj.: są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego, faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub są instrumentami pochodnymi (z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi oraz umów gwarancji finansowych),
- przy początkowym ujęciu aktywa/zobowiązania zostały zgodnie z MSR 39 wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jeśli umowa zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, Bank wyznacza całą hybrydową (łącną) umowę jako składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniany według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o ile:

- wbudowany instrument pochodny nie zmienia znacząco przepływów pieniężnych, które byłyby wymagane umową, lub
- jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego (wbudowanych instrumentów pochodnych) byłoby zabronione, jak na przykład opcja przedpłaty wbudowana w pożyczkę pozwalająca jej posiadaczowi na spłatę pożyczki za kwotę zbliżoną do jej zamortyzowanego kosztu.

Bank dokonuje również klasyfikacji do aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż:

- eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako "niedopasowanie księgowo"), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat, lub

- grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną, natomiast informacje na temat grupy są na tej podstawie przekazywane wewnątrz jednostki kluczowym członkom kierownictwa.

W momencie początkowego ujęcia aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej (Nota 2.2), za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest opisany w nocie 2.11, ujemne są w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej ujęte są w wyniku na działalności handlowej.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, Bank nie wyznaczył żadnych instrumentów finansowych w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Bank wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności (UDTZ) to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Bank zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności, notowane na aktywnym rynku.

W przypadku sprzedaży przez Bank przed terminem zapadalności części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, której nie można uznać za nieistotną, następuje tzw. „zarażenie portfela UDTZ”, a tym samym wszystkie aktywa z tej kategorii są przekwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, w Banku nie było aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Bank zamierza utrzymać przez czas nieokreślony. Mogą one zostać sprzedane, np. w celu poprawy płynności, w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujemne są w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujemne są w wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na koniec okresu sprawozdawczego wyceniane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone bezpośrednio na pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub wystąpienia utraty wartości – wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w pozostałych dochodach całkowitych wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Bank ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych

przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku (patrz Nota 19).

Jeżeli poprzez zastosowanie technik wyceny nie można uzyskać wiarygodnej wartości godziwej inwestycji w nienotowane na aktywnym rynku instrumenty kapitałowe, wycenia się je po koszcie nabycia.

2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania.

2.7. Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych. Przesłanki niewykonania zobowiązania klienta wobec Banku podzielono na twarde przesłanki utraty wartości, których zajście jest jednoznaczne z koniecznością klasyfikacji klienta do kategorii default oraz miękkie przesłanki utraty wartości gdzie zajście danego zdarzenia może, ale nie musi, świadczyć o konieczności klasyfikacji klienta do kategorii default.

W przypadku sytuacji specyficznych, dla których przyszłe przepływy są jednoznacznie uwarunkowane zdarzeniami jednostkowymi (zgodnie z metryką dyskretną), Bank szacuje prawdopodobieństwo takich zdarzeń jako podstawę do wyliczenia kwoty należnych rezerw.

Bank najpierw ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Bank ustali, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

Rozpoznanie stanu default w stosunku do jednej ekspozycji klienta powoduje rozpoznanie stanu default w stosunku do wszystkich ekspozycji tego klienta.

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione) zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez konto odpisów aktualizujących, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa ustalona zgodnie z umową.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy przejęcie jest prawdopodobne, czy nie.

W celu weryfikacji utraty wartości ekspozycji dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości. Następnie przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej, które pozwala stwierdzić czy nastąpiła utrata wartości. W przypadku gdy zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest większa od wartości bilansowej brutto, nie stwierdza się utraty wartości i nie dokonuje się odpisu.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Do grupowania na jednorodne portfele może zostać użytych wiele parametrów, np.: typ kontrahenta, typ ekspozycji, szacowane prawdopodobieństwo defaultu, typ zabezpieczenia, przeterminowanie, zapadalności oraz ich kombinacje. Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych zbiorczo pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Do wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo zostało wykorzystane prawdopodobieństwo wystąpienia defaultu (PD). Poprzez skalibrowanie wartości PD uwzględniające specyfikę poszczególnych produktów i okresów ujawniania się strat na tych produktach, są to wartości PD pozwalające na wykrycie już zaistniałych strat i obejmujące jedynie okres w jakim straty, które wystąpiły na dzień oceny utraty wartości, powinny się skryzystalizować.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu przeprowadza się wszystkie wymagane przepisami procedury Banku i ustala kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty zmniejszana jest wysokość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów w rachunku zysków i strat.

Jeżeli w następnym okresie po upływie okresu przejściowego wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie korekty konta odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek”.

Aktywa wyceniane w wartości godziwej dostępne do sprzedaży

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako aktywa dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę m.in. znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia, wynikający ze zwiększenia ryzyka kredytowego. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat. Tak wyliczona strata powinna zostać pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazywaną w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych ujęte w rachunku zysków i strat nie są odwracane przez rachunek zysków i strat, lecz przez kapitał własny. Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

Umowy renegowane

Bank traktuje renegowanie warunków umownych pożyczek i kredytów jako przesłankę utraty wartości, chyba że renegowanie warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Następnie Bank ocenia, czy utrata wartości takich pożyczek i kredytów powinna zostać rozpoznana na bazie indywidualnej czy grupowej.

2.8. Umowy gwarancji finansowych

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy wycenia ją według wartości wyższej z:

- wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz

- wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz zakupione z intencją sprzedaży w krótkim terminie papiery wartościowe Skarbu Państwa.

2.10. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. *repos/sell buy back*) są reklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenie, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. *reverse repos/buy sell back*) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru.

Przy zawieraniu transakcji repo i reverse repo mBank sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu lub inwestycyjne aktywa finansowe oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji „sell buy back” i jako należności w przypadku transakcji typu „buy sell back”.

Pożyczonych przez Bank w transakcjach „buy sell back” papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym a przychody ze sprzedaży uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej, a obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązania wobec klientów. Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach „buy sell back” oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach „sell buy back”.

W wyniku zawierania transakcji „sell buy back” na papierach posiadanych przez Bank, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia, ponieważ Bank zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.11. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, a o wartości ujemnej – jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty). Jeżeli wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych, wówczas Bank wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.12.

Wbudowane instrumenty pochodne, traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne, jeżeli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Tego rodzaju wbudowane instrumenty pochodne wycenia się według wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat.

Zgodnie z zapisami MSR 39 OS 30: (i), opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby sprawozdania finansowego, jeżeli wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku, gdyby wartość opcji wcześniejszej spłaty nie była ściśle związana z instrumentem dłużnym, byłaby ona wyceniona oraz ujawniona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Banku; (ii), cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominalu objętej przedpłatą, przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskałaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominalu objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zamiennego instrumentu dłużnego zgodnie z MSR 32.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji.

Bank wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych). W odniesieniu do instrumentów pochodnych zabezpieczających pozycje Banku, stosuje się rachunkowość zabezpieczeń, pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów tzn.:

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.
- Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego.
- W przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat.
- Efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione.
- Zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Bank dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Bank dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Ze względu na podział instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz zaklasyfikowanych do księgi handlowej, Bank stosuje odmienne podejście do prezentowania przychodów/kosztów odsetkowych dla każdej z tych grup instrumentów pochodnych, które zostało opisane w Nocie 2.2 Przychody i koszty z tytułu odsetek. Pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej instrumentów ujmuje się w wyniku na działalności handlowej.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru wartościowego jest wykazywana w pozostałych całkowitych dochodach do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. w momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygaś albo został sprzedany, lub gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w pozostałych całkowitych dochodach pozostają w pozostałych całkowitych dochodach, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w pozostałych całkowitych dochodach są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Bank posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- Opcje na kontrakty futures
- Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Forward Rate Agreement (FRA)
- Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Walutowe transakcje terminowe, fx swap, fx forward
- Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS)
- Opcje walutowe

2.12. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym dowodem wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcji (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji lub przepakowania) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne obejmują wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Bank zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („*day one profit and loss*”), jest rozliczane w czasie.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczone do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez

płatności. Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.13. Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte

Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte ujmują się początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, kredyty i pożyczki oraz depozyty przyjęte wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmują się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.14. Wartości niematerialne

Przy początkowym ujęciu Bank wycenia wartości niematerialne w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-11 lat). Wydatki związane z utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Wydatki bezpośrednio związane z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Bank, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmują się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednio obejmują koszty osobowe bezpośrednio przypisane do oprogramowania.

Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania.

Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Bank identyfikuje koszty zakończonych prac rozwojowych jako wartości niematerialne, w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem warunków określonych w MSR 38, tj. Bank ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowaniu wytwarzanego składnika oraz może wiarygodnie ustalić wysokość nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzonemu składnikowi wartości niematerialnych.

Ekonomiczny okres użyteczności „Kosztów zakończonych prac rozwojowych” jest określony i nie przekracza 3 lat. Stawki amortyzacyjne są dostosowane do okresu ekonomicznej użyteczności. Bank wykazuje osobno te koszty, które wynikają z prac rozwojowych we własnym zakresie i z transakcji połączenia jednostek gospodarczych.

Na nakłady na prace rozwojowe składają się wszystkie nakłady, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom rozwojowym.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.15. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmują jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonych o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- Budynki i budowle	25-40 lat,
- Urządzenia techniczne i maszyny	2-10 lat,
- Środki transportu	5 lat,
- Sprzęt informatyczny	2-5 lat,
- Inwestycje w obce środki trwałe	10-40 lat nie dłużej niż okres najmu/ dzierżawy/ leasingu,
- Sprzęt biurowy, meble	5-10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura. Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych oraz metod amortyzacji dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty prospektywnie.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości środków trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, Bank szacuje wartość odzyskiwaną tych środków trwałych. Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Bank ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Wartość bilansowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych zostaje usunięta z bilansu w momencie zbycia lub wówczas, gdy nie przewiduje się osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania i następującego po nim zbycia. Zyski i straty wynikające z faktu usunięcia pozycji rzeczowych aktywów trwałych z bilansu ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia z bilansu. Zysków nie klasyfikuje się jako przychodu.

2.16. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Bank zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z dwóch:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.17. Odroczonego podatek dochodowy

Bank tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną różnicą między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań wykazywaną w sprawozdaniu finansowym a jego wartością podatkową. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Zmianę stanu rezerwy na odroczonego podatku dochodowego oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”. Do wyliczenia podatku odroczonego stosuje się metodę bilansową.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych, leasingu finansowego podatkowo traktowanego jako operacyjny, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Bank weryfikuje wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Bank obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie zysku do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Takie obniżki koryguje się w górę w zakresie, w jakim uzyskanie wystarczającego zysku do opodatkowania staje się prawdopodobne.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonego kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank wykazuje w sprawozdaniu finansowym po skompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Bank ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

Bank ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Bank ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Bank i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w innych pozycjach kapitału własnego, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczona wpływa na rachunek zysków i strat.

2.18. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi to finansowe i niefinansowe aktywa przejęte przez Bank w celu rozliczenia przeterminowanych należności kredytowych. Aktywa te wycenia się w momencie początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej i klasyfikuje jako rzeczowe aktywa trwałe, aktywa finansowe lub inne aktywa w zależności od rodzaju aktywów i intencji Banku odnośnie sposobu realizacji korzyści z tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

W późniejszym okresie aktywa przejęte za długi są ujmowane i wyceniane zgodnie z polityką przewidzianą dla aktywów danej kategorii.

2.19. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Grupy, lecz jeszcze nie stanowiących jej zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.20. Leasing

mBank S.A. jako leasingobiorca

Większość dotychczasowych umów leasingowych Banku to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonywanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej.

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i pożytków wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. Ostateczne przeniesienie tytułu prawnego może, lecz nie musi nastąpić.

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu operacyjnego, jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i pożytków z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.

Bank dokonuje ustalenia czy umowa jest umową leasingu, bądź umową która zawiera leasing w oparciu o istotę umowy i o ocenę czy wywiązanie się z umowy jest uzależnione od korzystania z określonego składnika aktywów oraz czy umowa przenosi prawo do użytkowania składnika aktywów.

2.21. Rezerwy

Rezerwy na zobowiązania warunkowe o charakterze niewykorzystanych gwarancji i akredytyw (własnych), jak również na niewykorzystane, nieodwołalne, bezwarunkowo przyznane limity kredytowe, są wyceniane zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Banku ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

2.22. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarialnego. Bank stosuje zasadę ujmowania zysków i strat aktuarialnych z wyceny świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia dotyczących zmian w założeniach aktuarialnych w pozostałych całkowitych dochodach, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat. Natomiast koszty zatrudnienia oraz odsetki netto od zobowiązania z tytułu określonych świadczeń Bank ujmuje odpowiednio w „Ogólnych kosztach administracyjnych” i w pozostałych kosztach z tytułu odsetek.

Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych

Bank prowadzi programy wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi oraz opartych na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla i rozliczanych w środkach pieniężnych. Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności

związane z akcjami". Wartość godziwa świadczona przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji, lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że będą możliwe do wykorzystania. Zgodnie z MSSF 2, w trakcie trwania programów nie jest konieczne ujmowanie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach.

Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w środkach pieniężnych

W przypadku transakcji opartych na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla rozliczanych w środkach pieniężnych, wartość godziwa świadczona przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie praw do opcji i akcji/praw do udziału we wzroście akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z zobowiązaniami. Do czasu, gdy zobowiązanie wynikające z transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych zostanie uregulowane, Bank na każdy dzień sprawozdawczy, a także na dzień rozliczenia wycenia zobowiązanie w wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w zysku lub stracie danego okresu.

2.23. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne przypadające na akcjonariuszy Banku i kapitały przypadające na udziały niekontrolujące, tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, statutem lub umową Banku.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

■ Akcje własne

W przypadku nabycia akcji Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich anulowania. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

■ Koszty emisji akcji

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji, pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto w pozostałym kapitale rezerwowym ujmuje się wycenę opcji pracowniczych.

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Inne pozycje kapitałów

Inne pozycje kapitałów tworzone są w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „dostępne do sprzedaży”,
- różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych,

- zysków i strat aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- wyceny instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do efektywnej części zabezpieczenia.

2.24. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy, w tym oddziałów zagranicznych Banku, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji pieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, uwzględnia się w pozostałych całkowitych dochodach.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia zawarcia transakcji, natomiast pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została wyceniona.

W przypadku, gdy zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w pozostałych całkowitych dochodach, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. I odwrotnie, jeżeli zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w wyniku, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w wyniku.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach.

2.25. Działalność powiernicza

mBank S.A. prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

2.26. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, które zostały wydane i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2015 roku.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane i obowiązują Bank za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2015 roku:

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- KIMSF 21, Opłaty publiczne, został opublikowany przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 20 maja 2013 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie. W Unii Europejskiej interpretacja ta ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 17 czerwca 2014 roku lub po tej dacie.

Wydana interpretacja ma na celu uregulowanie momentu ujęcia zobowiązania do uiszczenia opłaty publicznej wykazywanego zgodnie z MSR 37 oraz zobowiązań do uiszczenia opłaty publicznej, których termin i kwoty są pewne w sprawozdaniu finansowym, nie odnosząc się czy zobowiązanie do uiszczenia opłaty skutkuje powstaniem składnika aktywów czy kosztu.

- Poprawki do MSSF 2011 – 2013, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 grudnia 2013 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 18 grudnia 2014 roku i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później. W Unii Europejskiej mają zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2015 roku lub później.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 1 w zakresie doprecyzowania zastosowania wybranych obowiązujących MSSF przez jednostkę stosującą MSSF po raz pierwszy, MSSF 3 w zakresie eliminacji z jego zakresu rachunkowego ujęcia tworzenia wspólnych ustaleń umownych zdefiniowanych w MSSF 11 w sprawozdaniu finansowym takiego wspólnego ustalenia umownego, MSSF 13 w zakresie doprecyzowania wyjątku pozwalającego na ustalenie wartości godziwej grupy aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na podstawie ceny którą by otrzymano za doprowadzenie do sprzedaży pozycji długiej netto lub przeniesienia pozycji krótkiej netto w przypadku ekspozycji na konkretne ryzyko, MSR 40 w zakresie doprecyzowania relacji między MSSF 3 i MSR 40 dotyczącej klasyfikacji nieruchomości jako inwestycyjnej lub użytkowanej przez właściciela.

Niniejsze sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wymienionych poniżej standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

W odniesieniu do standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym, Bank nie skorzystał z możliwości ich wcześniejszego zastosowania.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- MSR 19 (Zmieniony), Programy określonych świadczeń: składki pracownicze, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 21 listopada 2013 roku, zatwierdzony przez Unię Europejską 17 grudnia 2014 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie, w Unii Europejskiej ma zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później.

Poprawka do standardu odnosi się jedynie do składek na programy określonych świadczeń wnoszonych przez pracowników lub strony trzecie. Celem zmiany do standardu jest wyjaśnienie i uproszczenie wymogów rachunkowych dotyczących składek niezależnych od okresu zatrudnienia pracowników, tj. składki stanowiące stały procent wynagrodzenia, stałą kwotę w okresie zatrudnienia oraz składki zależne od wieku pracownika. Zgodnie ze zmianą do standardu składki takie powinny być ujmowane jako zmniejszenie kosztu zatrudnienia w okresie, w którym pracownik wykonuje pracę, zamiast przypisywanie składek do okresów zatrudnienia.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 1, Inicjatywa w zakresie ujawnienia informacji, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 grudnia 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 18 grudnia 2015 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 1 obejmują wyjaśnienia w zakresie istotności informacji ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia nieistotnych informacji w sprawozdaniu finansowym. Ponadto, określone pozycje sprawozdania finansowego mogą podlegać zarówno agregowaniu, jak i dezagregacji w sprawozdaniu finansowym w zależności od ich istotności. MSR 1 został również uzupełniony o wymogi dotyczące prezentacji sum pośrednich w sprawozdaniu finansowym. Dodatkowo informacje ujawniane w notach do sprawozdania finansowego mogą być prezentowane w kolejności ustalonej przez jednostkę, jednakże ustalając kolejność prezentowania informacji dodatkowej jednostka powinna uwzględnić zrozumiałość i porównywalność informacji w sprawozdaniu finansowym. W zmianach do MSR 1 usunięto też wytyczne dotyczące identyfikacji znaczących obszarów polityki rachunkowości.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Poprawki do MSSF 2010 – 2012, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 grudnia 2013 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 17 grudnia 2014 roku. Niektóre ze zmian obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później, a niektóre prospektywnie dla transakcji mających miejsce dnia 1 lipca 2014 roku lub później, w Unii Europejskiej mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 2 w zakresie zmiany definicji „warunku nabywania uprawnień” oraz „warunku rynkowego” oraz dodania definicji „warunku świadczenia usług” oraz „warunku związanego z dokonaniem gospodarczymi jednostek”, MSSF 3 w zakresie doprecyzowania klasyfikacji warunkowej zapłaty przez jednostkę przejmującą, MSSF 8 w zakresie obowiązku ujawniania informacji na temat osądów kierownictwa związanych z kryteriami przy agregowaniu segmentów operacyjnych oraz ujawnianiu uzgodnienia sumy aktywów segmentów sprawozdawczych z całkowitą sumą aktywów, MSSF 13 w zakresie wyjaśnienia wątpliwości w odniesieniu do możliwości uproszczonej wyceny należności i zobowiązań krótkoterminowych z pominięciem efektu dyskontowego w przypadku gdy efekt niedyskontowania jest niematerialny, MSR 16 oraz MSR 38 w zakresie proporcjonalnego przeliczenia wartości skumulowanego umorzenia środka trwałego bądź wartości niematerialnej w sytuacji, gdy składnik środków trwałych bądź wartości niematerialnych podlega przeszacowaniu, zmiany do MSR 24 w zakresie identyfikacji jednostki powiązanej zapewniającej jednostce sprawozdawczej lub podmiotowi dominującemu usługi kluczowego personelu kierowniczego.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 16 i do MSR 38, Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 maja 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 2 grudnia 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmieniony standard MSR 16 zabrania stosowania metody amortyzacji w oparciu o metodę przychodową dla rzeczowych aktywów trwałych. Wykorzystanie metody naliczenia umorzenia wartości składnika aktywów opartej na przychodach jednostki nie jest właściwe, ponieważ przychody generowane z działalności, w której wykorzystywany jest dany składnik aktywów odzwierciedla inne czynniki niż konsumowanie korzyści ekonomicznych generowanych przez dany składnik aktywów.

Zmieniony standard MSR 38 wprowadza założenie, że metoda amortyzacji aktywów niematerialnych w oparciu o metodę przychodową jest niewłaściwa z tych samych powodów, co w przypadku rzeczowych aktywów trwałych przedstawionych w zmianach do standardu MSR 16. Założenie to można jednak w odniesieniu do zmienionego standardu MSR 38 odrzucić w dwóch przypadkach: jeżeli można wykazać, że przychody z danego składnika są silnie skorelowane z konsumpcją korzyści ekonomicznych zawartych w tych aktywach oraz jeżeli składnik aktywów niematerialnych jest wyrażony jako prawo do uzyskania określonej kwoty przychodów.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 27, Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 sierpnia 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 18 grudnia 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmieniony standard MSR 27 przywraca możliwość zastosowania metody praw własności przy ujmowaniu inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone w jednostkowym sprawozdaniu finansowym. Jednostka może teraz ujmować inwestycje w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i jednostkach stowarzyszonych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym po koszcie lub zgodnie z MSSF 9 lub metodą praw własności w sposób opisany w MSR 28. Dywidendę od jednostek zależnych, stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięć ujmuje się w rachunku zysków i strat lub jako korektę wartości bieżącej inwestycji, gdy inwestycja ujmowana jest przy zastosowaniu metody praw własności.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 11, Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 6 maja 2014 roku, zatwierdzone przez Unię

Europejską 24 listopada 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmieniony standard przy rozliczaniu transakcji nabycia udziałów we wspólnej działalności, w których wspólna działalność stanowi przedsięwzięcie zgodnie z definicją w MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć, wprowadza wymóg stosowania wszystkich zasad ujmowania połączenia przedsięwzięć zawartych w MSSF 3 i w innych standardach za wyjątkiem tych zasad, które są sprzeczne z wytycznymi w tym MSSF. Ujęcie takie ma obowiązywać nie tylko w odniesieniu do nabycia początkowych udziałów, ale również dodatkowych udziałów we wspólnej działalności. Ponadto, nabywający udziały we wspólnej działalności jest zobowiązany do ujawnienia informacji wymaganych przez MSSF 3 i inne standardy dotyczące połączenia przedsięwzięć.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 16 i do MSR 41 Rolnictwo: rośliny produkcyjne, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 30 czerwca 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 23 listopada 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmieniony standard MSR 16 i MSR 41 wprowadza obowiązek ujmowania roślin produkcyjnych w taki sam sposób jak rzeczowych aktywów trwałych i stosowania do nich regulacji MSR 16 wyceniając je według kosztu lub w wartości przeszacowanej. Produkty rolne wytwarzane przez rośliny produkcyjne będą nadal wyceniane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży zgodnie z MSR 41. Zwierzęta hodowlane nie są objęte zmianami.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Roczne poprawki do MSSF 2012-2014, zmieniające 4 standardy, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 25 września 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 15 grudnia 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 5 w sytuacji kiedy składnik aktywów zostaje przeklasyfikowany z kategorii „przeznaczony do sprzedaży” do kategorii „przeznaczony do dystrybucji” lub odwrotnie, nie stanowi to zmiany planu sprzedaży lub dystrybucji i wobec tego dotychczasowe wymogi dotyczące klasyfikacji nie ulegną zmianie. Dodatkowo, kiedy aktywa przestały spełniać kryterium przeznaczonych do dystrybucji nie spełniając kryteriów przeznaczonych do sprzedaży, należy zaprzestać stosowania zasad obowiązujących dla przeznaczonych do dystrybucji w ten sam sposób w jaki zaprzestaje się stosowania zasad kiedy aktywa nie spełniają dłużej kryteriów przeznaczonych do sprzedaży; MSSF 7 w zakresie ujawnienia, w przypadku, gdy jednostka przekazuje składnik aktywów finansowych osobie trzeciej zatrzymując prawo do obsługi tego aktywa za określoną opłatą zawartą w umowie o obsługę, czy dana umowa o obsługę stanowi kontynuację zaangażowania w przekazany składnik aktywów. Dodatkowo MSSF 7 wyjaśnia, że ujawnienia dotyczące kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych nie są wymagane dla wszystkich okresów śródrocznych, chyba że wymaga tego MSR 34; MSR 19 w zakresie wyjaśnienia, że wysokiej jakości obligacje przedsiębiorstw wykorzystywane do szacowania stopy dyskonta zobowiązań z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia powinny być wyemitowane w tej samej walucie, co zobowiązania z tytułu tych świadczeń. Ocena czy występuje rozwinięty rynek takich obligacji przedsiębiorstw powinna być więc dokonana na poziomie konkretnej waluty, a nie danego kraju; MSR 34 w zakresie wyjaśnienia co oznacza odwołanie do informacji ujawnionych „w innym miejscu w śródrocznym raporcie finansowym” oraz dodatkowo wprowadza wymóg zawarcia w śródrocznym sprawozdaniu finansowym odnośnika do innego sprawozdania, w którym znajdują się te informacje.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

Standardy i interpretacje, które nie są jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską:

- MSSF 9, Instrumenty finansowe, opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 24 lipca 2014 roku, stanowi ostateczną wersję standardu zastępując wcześniejsze publikowane wersje MSSF 9 i kończy projekt Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zastąpienia MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena. Nowy Standard odnosi się do klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, metodologii utraty wartości oraz rachunkowości zabezpieczeń. MSSF 9 nie obejmuje rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych, co stanowi osobny projekt Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. Bank w stosunku do portfelowego zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań finansowych nadal jest zobowiązany stosować zapisy MSR 39 w tym zakresie. Nowy standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Bank uważa, że zastosowanie standardu będzie miało wpływ na prezentację i wycenę tych instrumentów w sprawozdaniu finansowym oraz na kalkulację utraty wartości.

- MSSF 14, Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 30 stycznia 2014 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Standard zezwala jednostce stosującej Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy na kontynuację stosowania, zarówno przy pierwszym zastosowaniu MSSF jak i w kolejnych sprawozdaniach finansowych, dotychczasowych zasad rachunkowości odnośnie ujmowania, wyceny, utraty wartości oraz zaprzestania rozpoznawania regulacyjnych rozliczeń międzyokresowych. Standard wymaga ujawnień sald regulacyjnych rozliczeń międzyokresowych w osobnych pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej, ujawniania zmiany stanu na tych kontach w oddzielnej pozycji rachunku zysków i strat oraz całkowitych dochodach. Wymagane są również ujawnienia dotyczące natury, ryzyk oraz stawki regulacyjnej, która spowodowała ujęcie sald na kontach regulacyjnych rozliczeń międzyokresowych.

Bank uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- MSSF 15, Przychody z tytułu umów z klientami, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 28 maja 2014 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 15 zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 11 września 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

MSSF 15 wprowadza nowe zasady ujmowania przychodów. Główną zasadą jest, że jednostka rozpoznaje przychód w taki sposób, aby wskazać transfer towarów lub usług na rzecz klienta w takiej kwocie, która odzwierciedla wysokość wynagrodzenia, tj. płatność, którego spółka spodziewa się w zamian za te towary lub usługi. Zgodnie z nowym MSSF 15 przychód powstaje w momencie, gdy kontrola nad towarami lub usługami przechodzi w ręce klienta. W zależności od spełnienia określonych warunków przychody są albo rozkładane w czasie w sposób odzwierciedlający wykonanie umowy przez jednostkę, albo ujmowane jednorazowo w momencie przeniesienia kontroli nad towarami lub usługami na klienta.

Bank uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28, Ujmowanie transakcji sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 11 września 2014 roku. Termin wejścia w życie został odroczony na czas niekreślony przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 eliminują istniejącą niespójność pomiędzy wymogami tych standardów i wyjaśniają ujęcie księgowe utraty kontroli nad spółką zależną, która jest wniesiona do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Ujęcie księgowe zależy od tego czy aktywa sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia spełniają definicję przedsięwzięcia zgodnie z MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć. Jeżeli aktywa spełniają definicję przedsięwzięcia, zmiany wprowadzają wymóg pełnego ujęcia zysku lub straty na transakcji. Gdy transakcja dotyczy aktywów nie stanowiących przedsięwzięcia, nastąpi częściowe ujęcie zysku lub straty do wysokości zaangażowania kapitałowego innych podmiotów.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28, Jednostki inwestycyjne: zastosowanie wyjątku w zakresie konsolidacji, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 grudnia 2014 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 zwalniają z wymogu sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej, jeżeli jej jednostka dominująca średniego lub najwyższego szczebla sporządza sprawozdanie finansowe dostępne do publicznej wiadomości zgodne z MSSF, w którym jednostki zależne są konsolidowane lub wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Dodatkowo, wymóg konsolidacji został ograniczony do sytuacji, gdy jednostka inwestycyjna ma jednostkę zależną, która sama nie jest jednostką inwestycyjną oraz której głównym celem jest świadczenie usług związanych z działalnością inwestycyjną jednostki dominującej. Ponadto, przy zastosowaniu metody praw własności w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu będącej jednostką inwestycyjną, inwestor może nadal stosować wycenę w wartości godziwej, które jednostka stowarzyszona lub wspólne przedsięwzięcie stosowała w odniesieniu do własnych jednostek zależnych.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 12, Ujęcie podatku odroczonego z tytułu niezrealizowanych strat, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 19 stycznia 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 12 doprecyzowują wymogi ujmowania aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych wycenianych do wartości godziwej. Zmiany wprowadzają wytyczne dotyczące identyfikacji ujemnych różnic przejściowych. W szczególności standard potwierdza, że spadek poniżej kosztu w wartości bilansowej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej wycenianych w wartości godziwej, dla których podstawa opodatkowania pozostaje na poziomie kosztu powoduje powstanie ujemnych różnic przejściowych, niezależnie od tego czy posiadacz instrumentu zamierza go utrzymywać czy sprzedać.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 7, Inicjatywa dotycząca ujawnień, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 29 stycznia 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 7 wprowadzają wymóg ujawnienia zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, włączając w to zmiany zarówno będące przepływami pieniężnymi oraz zmianami niepieniężnymi. Aby spełnić wymóg standard nakazuje uzgodnienie sald otwarcia i sald zamknięcia poszczególnych zobowiązań przedstawionych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, które kwalifikują się jako działalność finansowa w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- MSSF 16, Leasing, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

MSSF 16 wprowadza nowe zasady ujmowania leasingu. Główną zmianą jest wyeliminowanie klasyfikacji leasingu na leasing operacyjny i leasing finansowy, a zamiast tego wprowadzenie jednego modelu księgowego leasingu. Stosując jeden model leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać aktywa będące przedmiotem leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz odpowiadające im zobowiązania, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących małych składników aktywów. Leasingobiorca jest również zobowiązany rozpoznać koszty amortyzacji aktywa będącego przedmiotem leasingu oddzielnie od kosztów odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat.

Aktualne ujęcie księgowe przez leasingodawcę pozostanie w znacznej mierze niezmienione przez MSSF 16. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikację leasingów jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcie księgowe jako dwa oddzielne typy leasingu.

Bank uważa, że zastosowanie nowego standardu będzie miało wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego oraz odpowiadających im zobowiązań w sprawozdaniu finansowym Banku jako leasingobiorcy. Bank uważa, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na ujmowanie dotychczasowego leasingu finansowego w sprawozdaniu finansowym Banku.

2.27. Dane porównawcze

Prezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym dane za 2014 rok są w pełni porównywalne z danymi na koniec 2015 roku i nie wymagały przekształceń.

2.28. Segmenty działalności

Dane dotyczące segmentów działalności zostały zaprezentowane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy mBanku S.A. za 2015 rok, sporządzonym według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, opublikowanym w dniu 25 lutego 2016 roku.

3. Zarządzanie ryzykiem

mBank zarządza ryzykiem w oparciu o wymagania nadzorcze oraz najlepsze praktyki rynkowe, formułując strategię, polityki oraz wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem. Funkcje i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem występują na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej, począwszy od Rady Nadzorczej a na jednostkach biznesowych Banku skończywszy. Zarządzanie ryzykiem jest ujęte w jednolity proces realizowany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne, a analizy prowadzone są na poziomie Grupy.

3.1. Informacje ogólne

Lokalizacja informacji dotyczących zarządzania ryzykiem

Informacje dotyczące zarządzania ryzykiem w mBanku w 2015 roku zawarte są w Raporcie Rocznym Banku oraz Ujawnieniach dotyczących adekwatności kapitałowej.

Poniższa tabela wskazuje lokalizację informacji dotyczących poszczególnych aspektów zarządzania ryzykiem w powyższych dokumentach.

Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku i Sprawozdanie Zarządu z działalności mBanku S.A. w 2015 roku nie stanowią części Sprawozdania finansowego mBanku S.A.

Rodzaj ryzyka	Informacja	Lokalizacja informacji za rok 2015		
		Raport Roczny mBanku		Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej
		Sprawozdanie Zarządu	Sprawozdanie finansowe	
Informacje ogólne	Lokalizacja informacji dotyczących zarządzania ryzykiem	-	str. 31	str. 3
	Słownik stosowanych pojęć	-	str. 32	-
	Kluczowe uwarunkowania zewnętrzne	-	str. 34	-
	Nowe standardy regulacyjne	-	str. 35	str. 27
Zasady zarządzania ryzykiem	Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem	-	str. 35	-
	Kultura zarządzania ryzykiem	-	str. 39	-
	Dokumentacja procesu zarządzania ryzykiem	-	str. 41	-
	Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)	-	str. 42	str. 28
	Apetyt na ryzyko	-	str. 45	-
	Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP	-	str. 46	str. 28
	Planowanie kapitału	-	str. 47	str. 10
Ryzyko kredytowe	Organizacja zarządzania ryzykiem	str. 69	str. 48	-
	Polityka kredytowa	str. 70	str. 49	-
	Stosowane zabezpieczenia	-	str. 49	str. 51
	System ratingowy	-	str. 51	-
	Monitoring i walidacja modeli	-	str. 52	-

	Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości	str. 72	str. 53	str. 57
	Polityka Grupy mBanku w zakresie forbearance	-	str. 56	-
	Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych	-	str. 61	-
	Ryzyko koncentracji	-	str. 62	str. 56
Ryzyko rynkowe	Strategia ryzyka rynkowego	-	str. 64	-
	Narzędzia i miary	str. 79	str. 65	-
	Pomiar ryzyka	str. 81	str. 66	-
	Ryzyko stopy procentowej portfela bankowego	str. 83	str. 69	-
Ryzyko płynności i źródła finansowania	Ryzyko walutowe	-	str. 68	-
	Strategia ryzyka płynności	str. 84	str. 71	-
	Narzędzia i miary wykorzystywane w pomiarze ryzyka płynności	str. 83	str. 73	-
	Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności	str. 85	str. 74	-
Ryzyko operacyjne	Źródła finansowania	-	str. 76	-
	Narzędzia i miary	str. 86	str. 79	str. 67
	Straty operacyjne	-	str. 79	str. 68
Pozostałe rodzaje ryzyka	Ryzyko braku zgodności		str. 80	
	Ryzyko biznesowe	-	str. 81	-
	Ryzyko modeli	-	str. 81	-
	Ryzyko reputacji	-	str. 82	-
Adekwatność kapitałowa	Ryzyko kapitałowe	-	str. 83	-
		str. 87	str. 144	str. 9
Wskaźnik dźwigni		str. 24	str. 33, 35	str. 47

Słownik stosowanych pojęć

Add-on – potencjalna zmiana wyceny w przyszłości.

Collateral – aktywo, które ma być zapłacone lub otrzymane w zależności od aktualnej wyceny portfela instrumentów pochodnych w celu ograniczenia potencjalnego ryzyka kredytowego w przyszłości. Obecnie głównym zabezpieczeniem jest gotówka.

CCF (Credit Conversion Factor) – współczynnik konwersji kredytowej, tj. szacowany stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych w dniu zaistnienia defaultu.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko (Earnings at risk - EaR) – potencjalny spadek wyniku odsetkowego Banku w perspektywie 1 roku, przy założeniu określonego scenariusza zmiany stóp procentowych, niezmienności wolumenów i struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz niezmienności konstrukcji oprocentowania poszczególnych pozycji, w tym marży odsetkowej.

Dyrektywa CRD IV - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, z późniejszymi zmianami (Capital Requirements Directive IV, CRD IV).

EAD (Exposure at Default) – szacowana wysokość ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania.

EL (Expected Loss) – statystycznie oczekiwana strata w wyniku niewykonania zobowiązania.

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) – proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego.

Kapitał ekonomiczny – szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia nieoczekiwanych strat (przy założonym poziomie ufności, dla rocznego horyzontu czasowego) z tytułu:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka rynkowego,
- ryzyka operacyjnego,

- ryzyka biznesowego.

Kapitał wewnętrzny – szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia nieoczekiwanych strat z tytułu wszystkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Banku w ramach procesu inwentaryzacji ryzyka. Kapitał wewnętrzny jest sumą kapitału ekonomicznego oraz kapitału na pokrycie pozostałych, w tym trudno mierzalnych, rodzajów ryzyka.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) – wskaźnik określający relację aktywów płynnych bufora płynności do spodziewanych odpływów netto w przeciągu 30 dni kalendarzowych.

LGD (Loss Given Default) – szacowana strata w przypadku niewykonania zobowiązania.

LtV (Loan to Value) – relacja kwoty kredytu do wartości rynkowej nieruchomości.

Luka płynności krótkoterminowej (Miara M1) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako suma podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności pomniejszona o niestabilne środki obce.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (TREA) – suma kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz pomnożonej przez 12,5 kwoty wymogów w zakresie funduszy własnych dla innych rodzajów ryzyka, tj.:

- ryzyka rynkowego,
- ryzyka operacyjnego,
- pozostałych rodzajów ryzyka, np. ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, dużych ekspozycji zaliczonych do portfela bankowego, itp.

Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – fundusze własne wyrażone jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

NSFR (Net Stable Funding Ratio) – wskaźnik określający relację funduszy własnych i stabilnych pasywów banku zapewniających stabilne finansowanie do aktywów niepłynnych i należności wymagających stabilnego finansowania.

PD (Probability of Default) – prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania.

RBC (Risk Bearing Capacity) - zdolność do absorpcji ryzyka, tj. relacja potencjału pokrycia ryzyka (RCP) do kapitału wewnętrznego – miara wewnętrzna.

RCP (Risk Coverage Potential) - potencjał pokrycia ryzyka, tj. kwota funduszy własnych skorygowana o specjalne czynniki korygujące, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w mBanku – miara wewnętrzna.

Rozporządzenie CRR - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późniejszymi zmianami (Capital Requirements Regulation, CRR).

Wartość zagrożona ryzykiem (Value at risk – VaR) – miara potencjalnej straty wartości rynkowej (instrumentu finansowego, portfela, instytucji), na jaką narażony jest instrument finansowy, portfel, instytucja w przeciągu określonego czasu, dla danego poziomu ufności, w normalnych warunkach rynkowych.

Wskaźnik dźwigni – stosunek kapitału podstawowego Tier I do miary całkowitej ekspozycji instytucji, rozumianej jako suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu kapitału Tier I.

Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (współczynnik CET1) – kapitał podstawowy Tier I wyrażony jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

Współczynnik kapitału Tier I (współczynnik T1) – kapitał Tier I wyrażony jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

Współczynnik płynności krótkoterminowej (Miara M2) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności oraz niestabilnych środków obcych.

Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (Miara M3) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku

w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz funduszy własnych pomniejszonych o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego, wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do sumy aktywów nie płynnych.

Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i stabilnymi środkami obcymi (Miara M4) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz sumy funduszy własnych pomniejszonych o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i stabilnych środków obcych do sumy aktywów o ograniczonej płynności i aktywów nie płynnych.

3.2. Zarządzanie ryzykiem w mBanku w 2015 roku – uwarunkowania zewnętrzne

3.2.1. Kluczowe uwarunkowania zewnętrzne

Standardy regulacyjne Bazylei III

Od dnia 1 stycznia 2014 roku na terenie Unii Europejskiej obowiązują nowe przepisy dotyczące wymogów ostrożnościowych dla banków, czyli Rozporządzenie CRR w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (*Capital Requirement Regulation*) oraz Dyrektywa CRD IV (*Capital Requirement Directive IV*) w sprawie warunków dopuszczenia banków do działalności i nadzoru ostrożnościowego, będące implementacją postanowień Bazylei III. Zmiany w ramach Bazylei III dotyczyły w szczególności:

- określenia uniwersalnej definicji i składowych posiadanego przez banki kapitału oraz wprowadzenia wskaźnika kapitałowego określonego dla funduszy najwyższej jakości,
- wprowadzenie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej,
- wprowadzenie wskaźnika dźwigni finansowej,
- wprowadzenia dodatkowych buforów kapitałowych, m.in. kapitałowego bufora ochronnego, bufora antycyklicznego, bufora ryzyka globalnej instytucji o znaczeniu systemowym oraz bufora ryzyka systemowego,
- określenia wymogów płynnościowych, mierzonych wskaźnikami LCR (Liquidity coverage ratio) i NSFR (Net stable funding ratio).

Nowe przepisy regulacyjne z zakresu Dyrektywy CRD IV wymagały implementacji do prawodawstwa krajowego, co zakończyło się w 2015 roku przyjęciem Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz stosowną aktualizacją Prawa Bankowego. Natomiast Rozporządzenie CRR obowiązuje bezpośrednio od 1 stycznia 2014 roku, bez konieczności przystosowania prawodawstwa krajowego do jego wymogów.

Rekomendacje KNF

W 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) wydała następujące rekomendacje dla banków:

- Rekomendacja P dotycząca zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków, która zastąpiła dokument z 2002 roku. Nowelizacja rekomendacji uwzględnia zalecenia zawarte w międzynarodowych wytycznych, obejmuje m.in. wskazania dotyczące określenia tolerancji ryzyka płynności banku, ujmowania pełnego zakresu rodzajów ryzyka płynności, dywersyfikacji aktywów płynnych, przeprowadzania testów warunków skrajnych w powiązaniu z planami awaryjnymi płynności, utrzymywania nadwyżki nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych, zarządzania płynnością śróddzienną.
- Rekomendacja W dotycząca zarządzania ryzykiem modeli w bankach, która określa standardy procesu zarządzania ryzykiem modeli, w tym zasady budowy modeli oraz oceny jakości ich działania, przy zapewnieniu właściwych rozwiązań w ramach ładu korporacyjnego. Celem rekomendacji jest określenie oczekiwań nadzorczych w zakresie efektywnego procesu zarządzania ryzykiem modeli, w szczególności określenie poziomu tolerancji banku na ten rodzaj ryzyka, a także ograniczenie stopnia narażenia sektora bankowego na ryzyko modeli.

3.2.2. Nowe standardy regulacyjne

Wskaźniki kapitałowe

W 2015 roku Bank stopniowo wdrażał postanowienia rozporządzeń delegowanych Komisji Europejskiej uzupełniających lub doprecyzowujących przepisy Rozporządzenia CRR.

Wskaźnik dźwigni finansowej

W październiku 2014 roku Parlament Europejski zatwierdził akt delegowany, który obowiązuje od 2015 roku, w którym zostały określone modyfikacje w zakresie obliczania wskaźnika dźwigni finansowej. Bank wdrożył stosowne zmiany w zakresie kalkulacji wskaźnika dźwigni finansowej jednak ze względu na wytyczne europejskich i lokalnych organów nadzoru raportowanie ostrożnościowe dotyczące wskaźnika dźwigni finansowej odbywało się w 2015 roku według przepisów Rozporządzenia CRR. Bank równolegle kalkuluje wskaźnik dźwigni finansowej według przepisów Rozporządzenia CRR oraz przepisów aktu delegowanego.

Wskaźniki płynnościowe

W październiku 2015 roku zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, jednak w związku z oczekiwaniem na publikację nowego, ostatecznego standardu sprawozdawczego dotyczącego raportowania współczynnika LCR, Bank raportuje do NBP według dotychczasowych standardów. W zakresie NSFR przeprowadzone zostały zmiany dostosowujące do wytycznych określonych w dokumencie BIS „Basel III: the net stable funding ratio”, opublikowanego w grudniu 2014 roku.

3.3. Zasady zarządzania ryzykiem

3.3.1 Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem

- 1. Rada Nadzorcza**, poprzez **Komisję ds. Ryzyka**, sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku w obszarze przyjmowania ryzyka, co obejmuje m.in. zatwierdzanie Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy i nadzorowanie jej realizacji.
- 2. Zarząd Banku** przyjmuje Strategię Zarządzania Ryzykiem Grupy i jest odpowiedzialny za określanie i wdrażanie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz za ich spójność ze Strategią. Ponadto Zarząd określa strukturę organizacyjną Banku, dbając o oddzielenie ról oraz przydziela zadania i obowiązki poszczególnym jednostkom.

Zarząd podejmuje działania w celu zapewnienia, że Bank prowadzi politykę umożliwiającą zarządzanie wszystkimi rodzajami ryzyka w zakresie niezbędnym dla działalności operacyjnej Banku oraz posiada w tym celu stosowne procedury, w tym w szczególności odpowiada za przygotowanie i wdrożenie pisemnych strategii i procedur dotyczących: systemu kontroli wewnętrznej, systemu zarządzania ryzykiem, procesu oceny kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałem i planowania kapitału.

- 3. Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (Chief Risk Officer – CRO)** jest odpowiedzialny za zintegrowane zarządzanie ryzykiem i kapitałem Banku i Grupy w zakresie: definiowania strategii i polityk, pomiaru, kontroli i niezależnego raportowania wszystkich rodzajów ryzyka (w szczególności ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności i niefinansowego, w tym ryzyka operacyjnego), zatwierdzania modeli ryzyka i limitów (zgodnie z regulacjami wewnętrznymi) oraz za procesy zarządzania ryzykiem detalicznego portfela kredytowego i portfela korporacyjnego.

4. Komitety:

- a/ **Forum Biznesu i Ryzyka** jest oficjalną platformą decyzyjno-informacyjną dla obszaru zarządzania ryzykiem i jednostek organizacyjnych poszczególnych linii biznesowych Grupy.

Forum Biznesu i Ryzyka tworzą następujące komitety:

- Komitet Ryzyka Bankowości Detalicznej (KRD),
- Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK),
- Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (KRF).

W skład tych komitetów wchodzi przedstawiciele linii biznesowych i właściwych departamentów zarządzania ryzykiem.

Każdy komitet jest odpowiedzialny za wszystkie rodzaje ryzyka powstające wskutek prowadzenia działalności w ramach danej linii biznesowej.

Główną funkcją wyżej wymienionych komitetów jest kształtowanie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, ryzykiem rynkowym i ryzykiem płynności oraz apetytu na ryzyko, poprzez podejmowanie decyzji i wydawanie rekomendacji dotyczących w szczególności:

- polityk ryzyka kredytowego,
- procesów i narzędzi oceny ryzyka,
- systemu limitowania ryzyka kredytowego,
- oceny jakości i efektywności portfela ekspozycji wobec klientów,
- kwestii związanych z ryzykiem płynności, takich jak metodologie i limity.

Wewnętrzne przepisy Banku określają szczegółowe kompetencje i zadania komitetów Forum Biznesu i Ryzyka.

- b/ **Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami** Grupy mBanku (ALCO) jest w szczególności odpowiedzialny za kształtowanie, monitorowanie i zarządzanie strukturą aktywów i pasywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w celu optymalizacji alokacji funduszy.
- c/ **Komitet ds. Zarządzania Kapitałem** jest w szczególności odpowiedzialny za zarządzanie kapitałem. Na podstawie podjętych decyzji Komitet wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w sprawie działań z zakresu zarządzania kapitałem oraz poziomu i struktury kapitału, jak również w sprawie zwiększania efektywności wykorzystania kapitału, a także rekomendacje w sprawie procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania kapitałem i planowania kapitału.
- d/ **Komitet Kredytowy Grupy mBanku** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru nad ryzykiem koncentracji i dużymi zaangażowaniami na poziomie Grupy mBanku poprzez podejmowane decyzje oraz wydawane rekomendacje. Komitet podejmuje również decyzje w ramach Banku dotyczące konwersji długu na akcje, udziały, itp. oraz decyzje dotyczące przejęcia nieruchomości w zamian za długi.
- e/ **Komitet Kredytowy Bankowości Detalicznej** jest w szczególności odpowiedzialny za:
- podejmowanie indywidualnych decyzji kredytowych dotyczących klientów detalicznych, jeżeli całkowita ekspozycja wobec takiego klienta, wartość transakcji lub wartość parametrów ryzyka AIRB (PD/LGD/EL) ustalona dla klienta lub transakcji osiągnie określony próg, przyjęty dla tego poziomu decyzyjnego,
  - podejmowanie decyzji o przyznaniu uprawnień decyzyjnych poszczególnym pracownikom Banku lub o zmianie/cofnięciu tych uprawnień.
- f/ **Komitet ds. Jakości Danych i Rozwoju Systemów Informacyjnych**, realizujący zadania oraz posiadający uprawnienia decyzyjne w zakresie zasad i struktury funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych, zatwierdzania standardów działania dotyczących zarządzania danymi, przeprowadzania oceny skuteczności systemu zarządzania jakością danych, inicjowania działań mających na celu poprawę jakości danych w skali całego Banku w szczególności z uwzględnieniem potrzeb związanych z wyliczaniem regulacyjnego wymogu kapitałowego Banku według metody AIRB.
- g/ **Komitet ds. Nadzoru nad Oddziałami Zagranicznymi mBanku** między innymi wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w sprawie zatwierdzenia strategii działania oraz zasad stabilnego i ostrożnego zarządzania danego oddziału zagranicznego Banku, w szczególności w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

Pozostałe jednostki:

1. Jednostki organizacyjne obszaru zarządzania ryzykiem

Funkcja zarządzania na poziomie strategicznym i funkcja kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności, operacyjnego i ryzyka modeli wykorzystywanych do kwantyfikacji wymienionych rodzajów ryzyka jest realizowana w ramach obszaru zarządzania ryzykiem nadzorowanego przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

Poniższy schemat prezentuje strukturę organizacyjną tego obszaru:

*jednostka organizacyjna tworząca integralne struktury oddziałów zagranicznych mBanku S.A.

Poszczególne jednostki mają ściśle określone role w procesie identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, w tym oceny indywidualnego ryzyka kredytowego klientów oraz określania reguł selekcji klientów. Jednostki te opracowują w ramach swoich kompetencji metodologie i systemy wspierające wymienione obszary. Zadaniem jednostek kontroli ryzyka jest także raportowanie ryzyka i wsparcie naczelnych organów Banku.

Departament Ryzyka Detalicznego:

- opracowywanie zasad i procesów zarządzania ryzykiem,
- akceptacja produktów bankowości detalicznej, z uwzględnieniem wpływu na różne typy ryzyka oraz wymogi kapitałowe,
- tworzenie raportów dla potrzeb monitorowania zasad zarządzania ryzykiem,
- rozwój i zarządzanie systemami wspierającymi proces oceny ryzyka i podejmowania decyzji,
- opracowywanie zasad podejmowania decyzji kredytowych,
- podejmowanie decyzji kredytowych (klienci indywidualni i biznesowi),
- administrowanie portfelem kredytowym,
- windykacja i restrukturyzacja, metodyki dla tych procesów,
- przeciwdziałanie nadużyciom kredytowym i kontrola ryzyka operacyjnego w procesie kredytowym.

Departament Oceny Ryzyka Korporacyjnego:

- realizacja polityki kredytowej Banku w odniesieniu do klientów obszaru bankowości korporacyjnej, krajów i instytucji finansowych,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku i spółkach Grupy w wyżej wymienionych obszarach.

Departament Procesów Ryzyka Korporacyjnego:

- opracowywanie i wdrażanie zasad dotyczących korporacyjnego procesu kredytowego, monitorowanie jego efektywności,
- opracowywanie strategii korporacyjnego ryzyka kredytowego Grupy mBanku, a także polityk kredytowych, w tym polityk dotyczących sektorowego apetytu na ryzyko,
- przygotowywanie analiz portfelowych i raportowanie dla potrzeb zarządzania korporacyjnym ryzykiem kredytowym,

- rozwój i monitorowanie jakości modeli ratingowych klientów korporacyjnych, finansowych i detalicznych (modelowanie ryzyka kredytowego),
- prowadzenie rozliczeń i obsługi księgowej transakcji finansowania strukturalnego i mezzanine oraz należności objętych windykacją.

Departament Ryzyka Rynków Finansowych:

- identyfikacja, pomiar i kontrola ryzyka rynkowego, płynności oraz stopy procentowej księgi bankowej, w tym także opracowywanie propozycji limitów dla wyżej wymienionych rodzajów ryzyk,
- rozwój metod pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka i integracja kontroli ryzyka rynkowego, płynności, stopy procentowej w księdze bankowej w skali Banku oraz Grupy mBanku,
- pomiar i kontrola ryzyka kontrahenta z tytułu transakcji zawartych w obszarze rynków finansowych oraz transakcji pochodnych z klientami Banku, a także opracowywanie i rozwój metodologii wyznaczania ekspozycji kredytowej z tytułu transakcji pochodnych,
- zapewnienie adekwatności metodologicznej techniki wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Departamentu Rynków Finansowych, Departamentu Skarbu, Biura Maklerskiego, Departamentu Sprzedaży Rynków Finansowych oraz transakcji mezzanine finance Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine,
- organizacja procesów:
  - dopuszczania do obrotu handlowego instrumentów finansowych zawieranych przez jednostki organizacyjne obszaru rynków finansowych,
  - oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP) w zakresie ryzyka rynkowego, płynności oraz stopy procentowej w księdze bankowej,
  - pomiaru kapitału ekonomicznego z tytułu ryzyka rynkowego,oraz nadzór nad realizacją tych procesów,
- kalkulacja oraz monitorowanie wyniku finansowego jednostek organizacyjnych obszaru rynków finansowych,
- niezależna operacyjna kontrola ryzyka generowanego przez Departament Rynków Finansowych, Departament Skarbu i Departament Sprzedaży Rynków Finansowych w ramach prowadzonego obrotu instrumentami finansowymi, w tym w szczególności kontrola:
  - wykorzystania limitów stop-loss,
  - zgodności transakcji zawartych przez pracowników jednostek front-office z warunkami rynkowymi,oraz sprawozdawczość w tym zakresie do Zarządu Banku oraz organów kolegialnych Banku.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem:

- integracja ryzyka i kapitału w ramach ICAAP,
- kontrola adekwatności kapitałowej oraz planowanie i limitowanie kapitału na ryzyko,
- integracja wyceny ryzyka (kapitał ekonomiczny, rezerwy, testy warunków skrajnych),
- integracja niefinansowych rodzajów ryzyka, w tym ryzyka operacyjnego,
- formułowanie apetytu na ryzyko oraz koordynacja procesu wyznaczania strategicznych limitów ryzyka,
- walidacja modeli ilościowych,
- Samoocena Efektywności Zarządzania Ryzykiem,
- BION – Badanie i Ocena Nadzorcza.

Departament Zarządzania Projektami i Architekturą Ryzyka:

- zarządzanie portfelem projektów obszaru zarządzania ryzykiem,
- centrum kompetencji w obszarze zarządzania procesami,

- rozwój i optymalizacja architektury procesów i aplikacji IT obszaru zarządzania ryzykiem,
- zarządzanie aplikacjami IT obszaru zarządzania ryzykiem (biznesowe utrzymanie i rozwój),
- zarządzanie danymi obszaru zarządzania ryzykiem i współpraca z obszarem finansów w zakresie zcentralizowanego systemu informacji zarządczej.

Departament Ryzyka Oddziałów Zagranicznych Banku:

- zarządzanie ryzykiem kredytowym bankowości detalicznej, obsługa procesu oceny ryzyka kredytowego i udział w podejmowaniu decyzji kredytowych klientów w oddziałach zagranicznych,
- administrowanie i rozliczanie kredytów na rynkach zagranicznych,
- obsługa procesu windykacji i sprawowanie kontroli nad ryzykiem operacyjnym w procesie kredytowym dla produktów kredytowych w oddziałach zagranicznych.

2. Jednostki organizacyjne spoza obszaru zarządzania ryzykiem odpowiadają za zarządzanie i kontrolę pozostałych rodzajów ryzyka identyfikowanych w działalności Grupy mBanku (ryzyko biznesowe, kapitałowe, reputacji, prawne, działania systemów informatycznych, kadrowe i organizacyjne, bezpieczeństwa i braku zgodności).

3. Jednostki biznesowe biorą udział w zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka poprzez uwzględnianie ryzyka w decyzjach biznesowych, przy budowie oferty produktowej oraz w procesie akwizycji klientów. Jednostki te ponoszą ostateczną odpowiedzialność za podejmowanie ryzyka w ramach przyznaných limitów oraz za kształtowanie wyników Banku.

4. Jednostki kontrolne:

- **Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)** dokonuje niezależnego przeglądu procesu identyfikacji, podejmowania, pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka w ramach realizowanej funkcji kontroli i audytu wewnętrznego.
- **Departament Compliance (DC)** odpowiada za tworzenie standardów w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności regulacji wewnętrznych oraz standardów działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa.

3.3.2 Kultura zarządzania ryzykiem

Linie obrony

W Grupie mBanku role i zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zorganizowano w oparciu o model trzech linii obrony:

- Pierwszą linię obrony stanowi **Biznes** (linie biznesowe), odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem i kapitałem. Zadaniem Biznesu jest uwzględnianie aspektów związanych z ryzykiem i kapitałem przy podejmowaniu wszystkich decyzji i w granicach apetytu na ryzyko określonego dla Grupy.
- Druga linia obrony, przede wszystkim **Ryzyko** (obszar zarządzania ryzykiem), **Bezpieczeństwo IT oraz funkcja Compliance**, wspiera Biznes, tworząc strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz odpowiednie polityki określające wytyczne dla Biznesu odnoszące się do decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka przez Biznes. Głównym celem drugiej linii obrony jest wspieranie Biznesu we wdrażaniu strategii i polityk oraz nadzorowanie funkcji kontrolnych w Grupie i ekspozycji na ryzyko.
- Trzecią linią obrony jest **Audyt Wewnętrzny**, dokonujący niezależnych ocen zarówno pierwszej jak i drugiej linii obrony.

Filary zarządzania ryzykiem

Ramy zarządzania ryzykiem w Grupie mBanku wywodzą się z koncepcji trzech filarów:

- **Koncentracja na Kliencie** – dążenie do zrozumienia i zrównoważenia szczególnych potrzeb różnych interesariuszy Ryzyka (Biznes, Zarząd Banku, Rada Nadzorcza, akcjonariusze i organy nadzoru).
- **Jedno ryzyko** rozumiane, jako zintegrowane podejście do zarządzania ryzykiem i odpowiedzialność wobec klientów za wszystkie rodzaje ryzyka (określone w Katalogu Ryzyka Grupy mBanku).

- Perspektywa **ryzyko vs. stopa zwrotu** – wsparcie procesu podejmowania decyzji biznesowych na bazie długoterminowych relacji między ryzykiem a stopą zwrotu, unikając ryzyka zdarzeń skrajnych (tail risks).

Wizja Ryzyka

Obszar zarządzania ryzykiem jest **kluczowym partnerem** Biznesu i Zarządu w tworzeniu trwałej wartości Banku poprzez zapewnianie, w perspektywie długoterminowej, **równowagi** między oczekiwaną stopą zwrotu dla akcjonariuszy a stabilnością Grupy.

Misja Ryzyka

Zadania Ryzyka są realizowane poprzez:

- stosowanie właściwych strategii i polityk zarządzania ryzykiem i kapitałem,
- weryfikację propozycji i decyzji Biznesu,
- niezależną kontrolę i raportowanie ryzyka.

Realizacja Inicjatywy Zintegrowane Ryzyko – Myślenie Klientem

Grupa mBanku stale doskonali proces kontroli i zarządzania ryzykiem z naciskiem na usprawnienie zintegrowanego zarządzania ryzykiem z perspektywy koncentracji na kliencie.

W Strategii „Jeden Bank” wskazano inicjatywę „Zintegrowane Ryzyko – Myślenie Klientem” (Customer Focus Integrated Risk), która jest realizowana w następujących pięciu kluczowych strumieniach:

- wzmocnienie dialogu Biznes-Ryzyko,
- apetyt na ryzyko,
- usprawnienie procesu kredytowego,
- wzmocnienie kompetencji pracowników obszaru zarządzania ryzykiem,
- uproszczenie i integracja architektury IT obszaru zarządzania ryzykiem.

Wybrane projekty realizowane w 2015 roku zostały opisane poniżej:

■ **Samoocena Efektywności Zarządzania Ryzykiem**

Wdrożenie Samooceny ma na celu kompleksową ocenę ryzyka operacyjnego związanego z kluczowymi procesami w Banku oraz w spółkach Grupy, w szczególności poprzez:

- identyfikację istotnych ryzyk operacyjnych,
- inwentaryzację mechanizmów kontrolnych służących do ograniczania tych ryzyk,
- ocenę adekwatności i efektywności mechanizmów kontrolnych,
- a następnie ocenę poziomu ryzyka oraz opracowanie i wdrożenie niezbędnych planów działań naprawczych.

Wdrożenie procesu Samooceny zostało podzielone na dwa etapy. W połowie 2015 roku został zakończony drugi etap wdrażania Samooceny w Banku, tym samym procesem Samooceny został objęty cały obszar działalności Banku. W 4 kwartale 2015 roku rozpoczęło się wdrożenie procesu Samooceny w spółkach Grupy.

Ponadto wdrożenie procesu Samooceny w Banku pozwoli na optymalizację i integrację dotychczasowych narzędzi kontroli ryzyka operacyjnego w celu lepszego dostosowania nowego procesu samooceny ryzyka i kontroli do profilu działalności biznesowej Grupy.

- **Polityka CRE** – modyfikacja „Polityki kredytowej Grupy mBanku dotyczącej finansowania nieruchomości pochodowych w ramach Grupy mBanku” (pierwszej wspólnej polityki na poziomie Grupy mBanku). Ustalenie w formie dialogu z biznesem ram apetytu na ryzyko i rozwoju akwizycji Grupy mBanku na tym rynku, w szczególności wypracowanie definicji komercyjnych nieruchomości pochodowych, identyfikacja ryzyk i wprowadzenie mitygantów tych ryzyk, stworzenie narzędzi do monitorowania portfela CRE na poziomie Grupy mBanku.
- **Migracja MtM.** Obszar zarządzania ryzykiem był kluczowym partnerem w strategicznym projekcie migracji klientów bankowości detalicznej do nowej platformy transakcyjnej. Wdrożenie zakończone w październiku 2015 zapewnia wszystkim klientom dostęp do nowoczesnej platformy i oferowanych przez nią mobilnych rozwiązań.

- **Projekt mMove** polegał na optymalizacji procesu udzielania kredytów hipotecznych dla detalicznych klientów indywidualnych.
- Program stałego zwiększania efektywności pracy w obszarze zarządzania ryzykiem oparty o zasady **Lean Management**, ze szczególnym naciskiem na wdrożenie kultury odpowiedzialności i mechanizmów ciągłego doskonalenia procesów. Celem programu jest umożliwienie absorpcji rosnącej liczby zadań wynikających z rozwoju biznesu i z lawinowo zwiększających się wymagań regulacyjnych, bez konieczności znacznego powiększania zasobów. Rozpoczęty w 2015 roku program będzie kontynuowany w kolejnych latach.

3.3.3 Dokumentacja procesu zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie jest udokumentowany. Kluczowe dokumenty w tym zakresie zostały przedstawione poniżej:

Strategie i polityki:

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku S.A.**

Dokument opracowany w powiązaniu ze Strategią „Jeden Bank” oraz Planem średniookresowym Grupy mBanku określa apetyt na ryzyko w Grupie mBanku, w tym kluczowe, jakościowe i ilościowe, wytyczne dotyczące ryzyka, jak również identyfikuje zagrożenia wynikające z przyjętego modelu biznesowego wychodzące poza obszar Strategii.

- **Strategia Zarządzania Korporacyjnym Ryzykiem Kredytowym Grupy mBanku S.A.**

Dokument opisuje zagadnienia związane z ryzykiem kredytowym w obszarze korporacyjnym; określa poziom apetytu na ryzyko oraz ogólne zasady zarządzania i limitowania korporacyjnego ryzyka kredytowego w Grupie.

- **Strategia Zarządzania Detalicznym Ryzykiem Kredytowym Grupy mBanku S.A.**

Dokument określa generalne, kierunkowe założenia dotyczące procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w obszarze detalicznym, w tym między innymi kwestie: formalnej organizacji i odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem kredytowym, apetytu na ryzyko, ogólnych założeń funkcjonujących procesów kredytowych, wykorzystywanych modeli decyzyjnych oraz systemów raportowych.

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Grupie mBanku S.A.**

Dokument opisuje zasady i elementy systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie mBanku, w tym w szczególności następujące kwestie: profil ryzyka operacyjnego w Banku, apetyt Banku na ryzyko operacyjne, zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym.

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Rynkowym Grupy mBanku S.A.**

Dokument opisuje kluczowe kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem rynkowym w Grupie, w tym: określa uwarunkowania mające wpływ na profil ryzyka rynkowego, definiuje apetyt na ryzyko rynkowe oraz wyznacza ramy dla zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie poprzez określenie organizacji, ról i odpowiedzialności, zdefiniowanie procesu zarządzania ryzykiem rynkowym, a także podejścia do zarządzania ryzykiem rynkowym w spółkach Grupy.

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Płynności Grupy mBanku S.A.**

Dokument opisuje kluczowe kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem płynności w Grupie, w tym: określa uwarunkowania mające wpływ na profil ryzyka płynności, definiuje apetyt na ryzyko płynności oraz wyznacza ramy dla zarządzania ryzykiem płynności w Grupie poprzez określenie organizacji, a także ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, zdefiniowanie procesu zarządzania ryzykiem płynności, a także kwestii podejścia do zarządzania ryzykiem płynności w spółkach Grupy.

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Reputacji w Grupie mBanku S.A.**

Dokument określa zasady i elementy zarządzania ryzykiem reputacji, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii profilu ryzyka reputacji oraz organizacji i metod zarządzania tym ryzykiem.

- **Polityka Zarządzania Kapitałem Grupy mBanku S.A.**

Polityka zawiera opis organizacji procesu zarządzania kapitałem, w tym podstawowych celów, zasad i metod stosowanych w ramach procesu zarządzania kapitałem, a także celów strategicznych Grupy w obszarze kapitału.

■ **Polityka Zgodności w mBanku S.A.**

Dokument stanowi zbiór wytycznych postępowania i zasad organizacyjnych, które Bank realizuje spełniając wymogi polskiego prawa oraz uwzględniając zasady compliance w Grupie Commerzbanku, z zastrzeżeniem polskich wymogów prawnych, a także określa podstawowe zasady działania pracowników Banku oraz główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem na wszystkich szczeblach organizacji Banku.

■ **Polityka Zarządzania Modelami**

Dokument określa uczestników oraz ramowe zasady procesu zarządzania modelami, obejmujące zagadnienia dotyczące budowy modeli w Grupie mBanku, ich zatwierdzania, wdrażania, weryfikacji/walidacji, monitorowania, dokonywania zmian i związanego z tym procesu raportowania.

System limitowania:

■ **Księga limitów. Zasady limitowania ryzyka w Grupie mBanku**

Dokument zawiera opis wystandardyzowanych ram dla procesu i systemu limitów stosowanych w kontroli i zarządzaniu ryzykiem Grupy zapewniających przełożenie apetytu na ryzyko na konkretne ograniczenia poziomu ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku i spełnienie wymogów regulacyjnych.

Dokumentacja ICAAP:

■ **Proces Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ICAAP) w Grupie mBanku S.A. – Kluczowe Zasady**

Dokument zawiera opis realizowanego w Grupie procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (w tym koncepcji zdolności absorpcji ryzyka) oraz przebiegu poszczególnych etapów tego procesu.

■ **Dokument opisujący koncepcję wyznaczania kapitału na pokrycie trudno mierzalnych rodzajów ryzyka**

■ **Koncepcja potencjału pokrycia ryzyka**

3.3.4 Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)

Grupa mBanku dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażona oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu Grupa mBanku stosuje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP (ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w działalności Grupy mBanku.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w Grupie mBanku składa się z sześciu etapów realizowanych przez jednostki organizacyjne mBanku i spółki Grupy mBanku. Są to:

- inwentaryzacja ryzyka w działalności Grupy mBanku,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka,
- agregacja kapitału,
- testy warunków skrajnych,
- planowanie i alokacja kapitału ekonomicznego na linie biznesowe i spółki Grupy,
- monitorowanie polegające na stałej identyfikacji ryzyka występującego w działalności Grupy mBanku oraz analizie poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Proces podlega regularnym przeglądom realizowanym przez Zarząd Banku i nadzorowanym przez Radę Nadzorczą Banku.

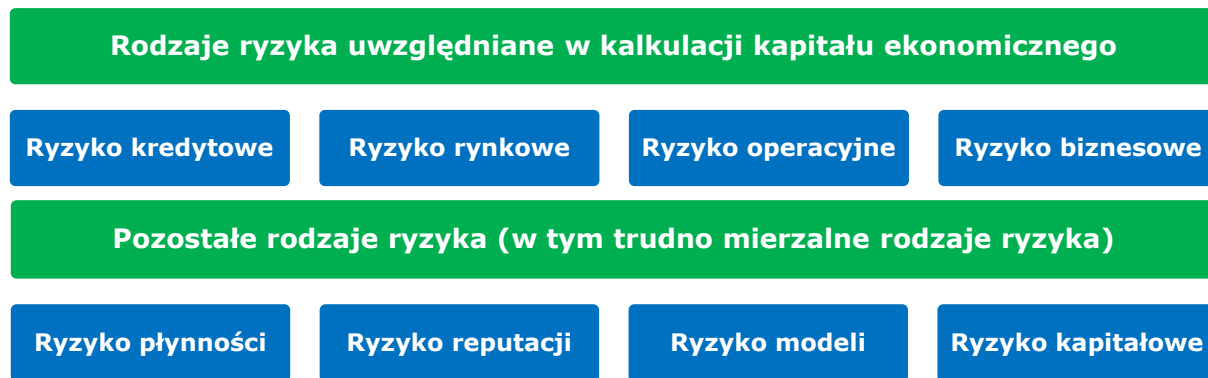
Istotne rodzaje ryzyka w działalności Grupy mBanku

Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie, że Bank zarządza wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka, wynikającymi z realizacji przyjętej strategii biznesowej.

Istotne rodzaje ryzyka, zidentyfikowane w działalności Grupy w ramach funkcjonującego w niej procesu inwentaryzacji ryzyka realizowanego na podstawie zasad określonych w ramach ICAAP, są klasyfikowane do jednej z dwóch grup:

- do pierwszej grupy zaliczane są rodzaje ryzyka uwzględniane w procesie szacowania kapitału ekonomicznego,
- drugą grupę stanowią pozostałe rodzaje ryzyka (w tym trudno mierzalne rodzaje ryzyka), które są zarządzane z zastosowaniem odpowiednich procesów. Ponadto, zgodnie z zasadami ICAAP obowiązującymi dla Grupy, dla pozostałych rodzajów ryzyka może zostać oszacowany bufor kapitałowy.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku za istotne w działalności Grupy mBanku uznawane były następujące rodzaje ryzyka:

Kapitał wewnętrzny

Kapitał wewnętrzny to szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy mBanku. Kapitał wewnętrzny jest sumą:

- kapitału ekonomicznego na pokrycie rodzajów ryzyka uwzględnianych w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego,
- kapitału niezbędnego na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka).

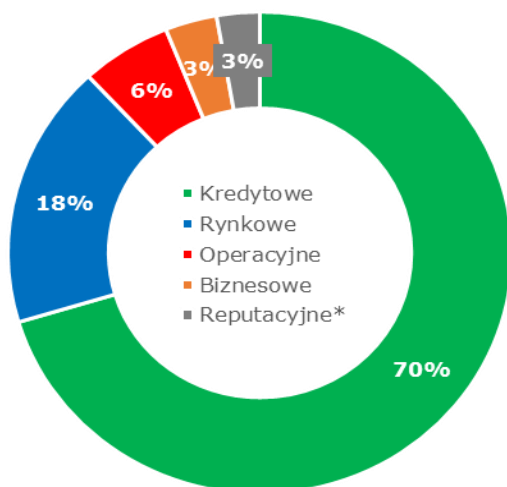
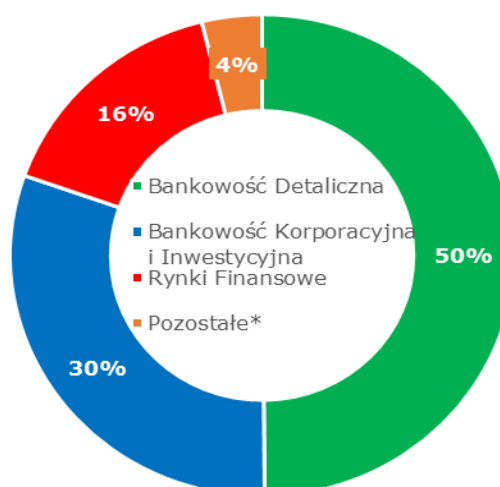
Kapitał ekonomiczny wyznacza się za pomocą metod ilościowych pozwalających w sposób adekwatny odzwierciedlić poziom ryzyka.

Analogicznie jak w 2014 roku, w roku 2015 mBank kalkulował kapitał ekonomiczny dla wszystkich rodzajów ryzyka przy poziomie ufności wynoszącym 99,91% w rocznym horyzoncie czasowym. Przy kalkulowaniu łącznego kapitału ekonomicznego Bank nie uwzględniał efektu dywersyfikacji pomiędzy różnymi rodzajami ryzyka.

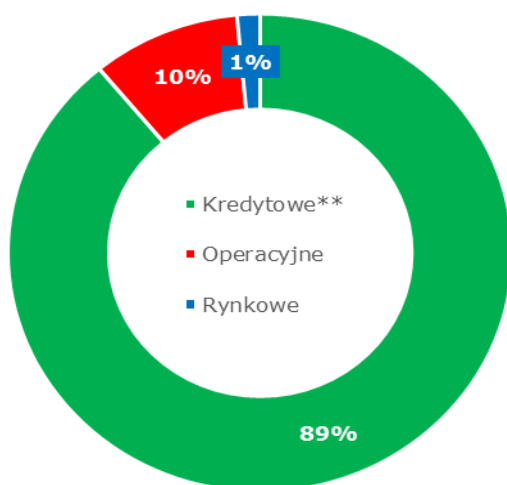
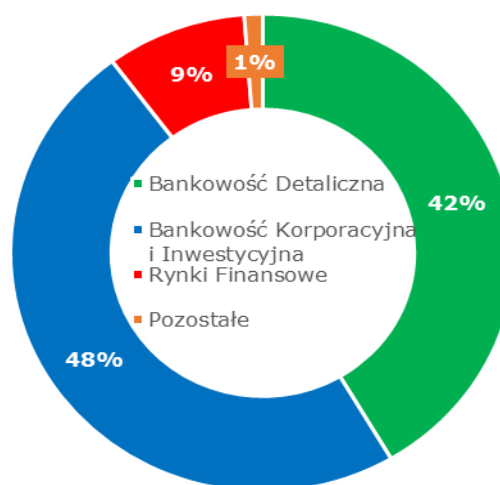
Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, decyzję dotyczącą wysokości kapitału na pokrycie trudno mierzalnych rodzajów ryzyka podejmuje Komitet ds. Zarządzania Kapitałem. W 2015 roku Bank utrzymywał kapitał na pokrycie ryzyka reputacji.

Struktura kapitału wewnętrznego i całkowitego wymogu kapitałowego

Na poniższych wykresach przedstawiono strukturę kapitału wewnętrznego oraz całkowitego wymogu kapitałowego mBanku na dzień 31 grudnia 2015 roku w podziale na poszczególne rodzaje ryzyka oraz linie biznesowe.

Struktura kapitału wewnętrznego mBanku na dzień 31 grudnia 2015 roku**w podziale na rodzaje ryzyka****w podziale na linie biznesowe**

*Kapitał na pokrycie trudno mierzalnych rodzajów ryzyka (ryzyko reputacji) nie jest alokowany na linie biznesowe. Na wykresie prezentującym strukturę kapitału wewnętrznego wg linii biznesowych kapitał na ryzyko reputacyjne jest uwzględniony w pozycji „Pozostałe”

Struktura całkowitego wymogu kapitałowego mBanku na dzień 31 grudnia 2015 roku**w podziale na rodzaje ryzyka****w podziale na linie biznesowe**

**W pozycji przedstawiającej ryzyko „Kredytowe” uwzględniony został także floor regulacyjny wynikający z przepisów Rozporządzenia CRR.

Wyższy udział ryzyka rynkowego w strukturze kapitału wewnętrznego (w stosunku do udziału w strukturze wymogu kapitałowego) wynika z faktu, że model kapitału ekonomicznego na ryzyko rynkowe obejmuje dodatkowe czynniki ryzyka, które zgodnie z obowiązującą metodą nie generują wymogu kapitałowego (przede wszystkim ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym oraz spread kredytowy na portfelu papierów rządowych w portfelu bankowym).

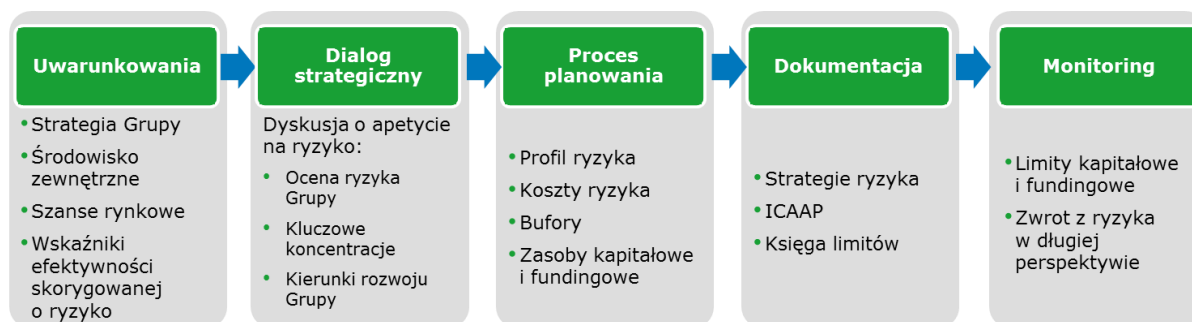
Istotnie niższy udział kapitału wewnętrznego przypisanego Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (w porównaniu do udziału tej linii biznesowej w strukturze wymogu kapitałowego), wynika z efektu dywersyfikacji rozpoznawanego w modelu kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe. Odwrotny efekt w przypadku Bankowości Detalicznej wynika z uwzględnienia horyzontu zapadalności produktów hipotecznych (w szczególności kredytów mieszkaniowych) w modelu kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe (versus brak korekty ze względu na termin zapadalności w regulacyjnej wadze ryzyka).

3.3.5 Apetyt na ryzyko

Grupa mBanku definiuje apetyt na ryzyko, jako maksymalny poziom ryzyka, pod względem zarówno wartości, jak i struktury, jaki Bank jest skłonny i zdolny zaakceptować w toku realizacji przyjętych celów biznesowych w ramach scenariusza kontynuacji działalności gospodarczej. Apetyt na ryzyko wynikający z dostępnej bazy kapitałowej i finansowania stanowi punkt wyjścia dla zarządzania ryzykiem w Banku i dlatego wpływa na proces budżetowania i proces alokacji kapitału.

Ramy zarządzania apetytem na ryzyko

Przebieg wdrożonego w Grupie mBanku procesu zarządzania apetytem na ryzyko ilustruje poniższy schemat.

Apetyt na ryzyko jest oparty na ocenie profilu ryzyka Grupy oraz poziomie zasobów na pokrycie ryzyka (ang. risk capacity) z punktu widzenia:

- kapitału,
- finansowania,
- ryzyk niefinansowych,
- miar efektywności skorygowanych o ryzyko (ang. Risk Adjusted Performance Measures).

Apetyt na ryzyko jest punktem wyjścia do ciągłego dialogu o profilu ryzyka wewnątrz organizacji. Podczas strategicznych dyskusji Zarząd określa ogólne kierunki rozwoju Grupy i poszczególnych linii biznesowych. Sformułowane ogólne wytyczne stanowią podstawę stałego dialogu między kierownictwem i Zarządem, który materializuje się w postaci wytycznych specyficznych dla danego portfela. Wytyczne dotyczące apetytu na ryzyko podlegają dalszej dekompozycji na kluczowe mierniki i cele w trakcie procesu zintegrowanego, strategicznego planowania, które są następnie kaskadowane na niższe szczeble organizacji w operacyjnej fazie planowania. Dokumentacja apetytu na ryzyko i jego monitoring tworzą właściwy mechanizm kontroli chroniący cele Grupy.

Bufory kapitałowe

Apetyt na ryzyko jest ustalany poniżej zasobów na pokrycie ryzyka (risk capacity), określonych na podstawie minimalnych standardów adekwatności kapitałowej i płynności przyjętych w przepisach europejskich i polskich, w celu zapewnienia przetrwania Grupy w razie niekorzystnych zmian w samej Grupie lub jej otoczeniu, umożliwiając w ten sposób zapewnienie zdolności absorpcji ryzyka. Zasoby na pokrycie ryzyka i apetyt na ryzyko określa się z uwzględnieniem poziomu źródeł finansowania i pozycji kapitałowej Grupy, zarówno dla kapitału regulacyjnego, jak i wewnętrznego. Bank utrzymuje kapitał i aktywa płynne na poziomach zapewniających spełnianie wymogów regulacyjnych w warunkach normalnych oraz w warunkach skrajnych, ale prawdopodobnych.

W przypadku Grupy mBanku apetyt na ryzyko uwzględnia wszystkie istotne rodzaje ryzyka i ich kluczowe koncentracje wynikające z przyjętej strategii biznesowej, ustalając odpowiednie bufory kapitałowe, niezbędne w przypadku materializacji wybranych czynników ryzyka, dotyczących istniejących portfeli oraz planowanej działalności, a także uwzględniające nowe wymagania regulacyjne, jak również potencjalne niekorzystne zmiany makroekonomiczne.

Zdolność do absorpcji ryzyka

Zdolność do absorpcji ryzyka jest wyrażona w kapitale i źródłach finansowania, które mogą być alokowane celem zapewnienia bezpieczeństwa w scenariuszu normalnym i scenariuszu ryzyka. Maksymalne ryzyko, jakie Grupa mBanku jest skłonna i zdolna ponieść, przy akceptacji zagrożeń wynikających ze strategii biznesowej Grupy mBanku, określa się z uwzględnieniem następujących warunków:

- zapewnienie adekwatnej ekonomicznej zdolności absorpcji ryzyka (przestrzeganie limitów obowiązujących w normalnych warunkach),
- przestrzeganie wewnętrznych ograniczeń ustalonych dla regulacyjnych wskaźników kapitałowych,
- zapewnienie płynności finansowej oraz adekwatnej płynności strukturalnej Grupy.

Podejście Grupy mBanku do oceny i kontroli zdolności do absorpcji ryzyka Grupy uwzględnia wymogi wewnętrzne i regulacyjne.

System limitowania ryzyka

W celu zapewnienia efektywnej alokacji apetytu na ryzyko Grupa mBanku wdrożyła system limitowania ryzyka. Struktura limitów przekłada apetyt na ryzyko na konkretne ograniczenia dotyczące rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy. Koncepcję struktury limitów i proces zarządzania limitami opisano w dokumencie „Księga limitów. Zasady limitowania ryzyka w Grupie mBanku S.A.”, przyjętym przez Radę Nadzorczą. Zaakceptowane wartości limitów są przedstawione w Księdze Limitów – rejestr limitów.

3.3.6 Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP

Testy warunków skrajnych są istotnym elementem procesu ICAAP wykorzystywanym w zarządzaniu Bankiem i Grupą oraz planowaniu kapitałowym. Testy warunków skrajnych pozwalają ocenić odporność Grupy w kontekście ekstremalnych, ale wiarygodnych scenariuszy wydarzeń zewnętrznych.

Zintegrowane testy warunków skrajnych są przeprowadzane przy założeniu scenariusza niekorzystnych warunków makroekonomicznych, które mogą negatywnie wpłynąć na sytuację finansową Banku w horyzoncie co najmniej dwóch pełnych lat kalendarzowych (dla ryzyka płynności - w horyzoncie rocznym). Scenariusz ryzyka, tj. najbardziej prawdopodobny (w horyzoncie co najmniej dwóch pełnych lat kalendarzowych) scenariusz negatywnych odchyłeń od scenariusza bazowego, wyrażony za pomocą wskaźników makroekonomicznych i finansowych, jest wspólny dla wszystkich rodzajów ryzyka oraz zgodny ze scenariuszem przyjętym na poziomie grupy podmiotu dominującego wobec Banku.

Zintegrowany scenariusz makroekonomiczny umożliwia kompleksową analizę wszystkich rodzajów ryzyka pokrytych kapitałem wewnętrznym oraz analizę jego wpływu na adekwatność kapitałową i płynność Banku oraz Grupy.

Wyniki testów warunków skrajnych obejmują następujące miary:

- 1/ kapitał ekonomiczny w warunkach skrajnych (obejmujący kapitał na ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko operacyjne i ryzyko biznesowe),
- 2/ potencjał pokrycia ryzyka (RCP) w warunkach skrajnych,
- 3/ normy płynnościowe w warunkach skrajnych.

Kapitał wewnętrzny w warunkach skrajnych jest wyznaczany jako wynik kalkulacji przeprowadzanych zgodnie z obowiązującą metodyką wyliczania kapitału wewnętrznego, ale z wykorzystaniem parametrów wejściowych typowych dla warunków skrajnych.

Scenariusze makroekonomiczne w warunkach skrajnych są aktualizowane z częstotliwością kwartalną lub ad hoc, o ile zaistnieje taka konieczność. Bazując na scenariuszach testów warunków skrajnych szacuje się zapotrzebowanie na kapitał wewnętrzny oraz negatywny wpływ niekorzystnego scenariusza makroekonomicznego na wynik finansowy.

Dodatkowo, raz w roku, Bank przeprowadza **uzupełniające testy warunków skrajnych** stosując bardziej dotkliwy scenariusz ryzyka i/lub wpływ wybranych zdarzeń. Dla Grupy i Banku przeprowadzane są tzw. **odwrócone testy warunków skrajnych**, których celem jest identyfikacja zdarzeń mogących spowodować zagrożenie dla kontynuacji funkcjonowania Grupy i Banku. Odwrócone testy warunków skrajnych są wykorzystywane do weryfikacji awaryjnych planów kapitałowych i płynnościowych Grupy. Odwrócone testy warunków skrajnych są przeprowadzane w trybie odwrotnym do klasycznych testów warunków skrajnych – od efektu do przyczyny – i stanowią ich uzupełnienie. Odwrócone testy warunków skrajnych są dodatkowym elementem analizy odporności Banku na negatywne czynniki makroekonomiczne i swoiste.

Grupa i Bank uczestniczą w przeprowadzanych corocznie przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) **regulacyjnych testach warunków skrajnych**, w celu określenia wpływu zakładanych makroekonomicznych scenariuszy w warunkach skrajnych na bilans oraz rachunek zysków i strat Grupy, jak również na zewnętrzne normy ostrożnościowe.

3.3.7 Planowanie kapitału

Planowanie wymaganego kapitału – faza strategiczna

Faza strategiczna planowania kapitałowego ma formę dialogu strategicznego pomiędzy Zarządem, obszarem zarządzania ryzykiem, obszarem finansów i liniami biznesowymi, w wyniku którego ustala się pożądane kierunki rozwoju działalności, które mają wspierać realizację celów biznesowych Grupy mBanku.

Grupa planuje swoją działalność i związane z nią apetyt na ryzyko w granicach swojej zdolności do absorpcji ryzyka oraz ograniczeń wynikających z wymogów regulacyjnych, których spełnienie jest wymagane zarówno w warunkach normalnych, jak też w warunkach skrajnych.

W świetle powyższego, planowane zmiany wielkości i struktury działalności gospodarczej Grupy, jak również przewidywane zmiany w otoczeniu regulacyjnym, są uwzględniane przy szacowaniu wymaganego kapitału w procesie planowania. Wymagany kapitał jest szacowany z użyciem parametrów ryzyka, które odzwierciedlają oczekiwania makroekonomiczne przyjęte w procesie planowania, z uwzględnieniem planowanych zmian w metodologii.

W sytuacji, gdy kapitał potrzebny do realizacji celów biznesowych Grupy przekracza kwotę zasobów kapitałowych dostępnych do alokacji, konieczna jest weryfikacja celów biznesowych.

Po ustaleniu kierunków strategicznych analizowane są kluczowe koncentracje ryzyka, wynikające z obecnego oraz planowanego profilu ryzyka, a Zarząd określa akceptowalny poziom związanych z nimi czynników ryzyka. Kluczowe koncentracje ryzyka są identyfikowane w oparciu o analizę odwróconych testów warunków skrajnych. Cele kapitałowe są wyznaczane z uwzględnieniem potrzeb kapitałowych wynikających z potencjalnej materializacji kluczowych czynników ryzyka rozpoznanych w procedurze odwróconych testów warunków skrajnych i ustalonych na poziomie uznanym za zgodny z docelowym poziomem tolerancji ryzyka. Wpływ czynników ryzyka na pozycję kapitałową Grupy określany jest na podstawie symulacji warunków skrajnych.

Procesowi ustalenia strategicznych celów finansowych towarzyszy strategiczna alokacja zasobów kapitałowych na poszczególne obszary działalności, z uwzględnieniem długoterminowego zwrotu z kapitału.

Planowanie wymaganego kapitału – faza operacyjna

Na podstawie kierunków strategicznych ogólne cele bilansowe zostają doprecyzowane na etapie operacyjnym planowania kapitałowego (proces oddolny). Na tym etapie dostępny kapitał jest porównywany z zapotrzebowaniem na kapitał (wynikającym z rozwoju działalności i rezultatów testów warunków skrajnych), w celu określenia efektywnej alokacji kapitału na niższe poziomy.

Jednostki biznesowe tworzą własne plany cząstkowe na podstawie przyjętych założeń makroekonomicznych, celów finansowych oraz oceny możliwości rozwoju działalności.

W celu określenia akceptowalnego z punktu widzenia konsumpcji kapitału profilu ryzyka, prognozowane wolumeny (plany cząstkowe) i wynikające z nich zapotrzebowanie na kapitał regulacyjny i kapitał ekonomiczny porównywane są, w procesie iteracyjnym, z dostępnymi zasobami i strategicznymi wytycznymi.

Limity wspierające plan kapitałowy

Aby zapewnić adekwatne wykorzystanie dostępnych zasobów w celu realizacji celów biznesowych ustala się corocznie aktualizowane limity. Wielopoziomowa struktura limitów ma na celu zapewnienie przełożenia apetytu na ryzyko na konkretne ograniczenia nałożone na ryzyka występujące w poszczególnych obszarach działalności Grupy.

Dostępna baza kapitałowa

Efekt końcowy procesu planowania polega na ustaleniu docelowego poziomu regulacyjnej (fundusze własne) i ekonomicznej (RCP) bazy kapitałowej, potrzebnej na pokrycie koncentracji ryzyka w działalności bieżącej oraz działalności planowanej, wyrażonej przez całkowity wymóg kapitałowy i łączną kwotę kapitału wewnętrznego.

3.4. Ryzyko kredytowe

3.4.1. Organizacja zarządzania ryzykiem

Grupa aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym mając na celu optymalizację poziomu zysku uwzględniającą koszt ponoszonego ryzyka. Analiza ryzyka występującego w funkcjonowaniu Grupy ma charakter ciągły. W celu identyfikacji i monitorowania ryzyka kredytowego, w strukturze Banku oraz spółek zależnych stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, których podstawą jest między innymi oddzielenie funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji sprzedażowych na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu włącznie. Analogiczne podejście Bank stosuje w odniesieniu do administrowania ekspozycjami niosącymi ryzyko kredytowe, które jest realizowane w obszarze zarządzania ryzykiem oraz w obszarze operacyjnym w pełnej niezależności od funkcji sprzedażowych. Przyjęty model zarządzania ryzykiem w ramach Grupy zakłada uczestnictwo w tym procesie jednostek organizacyjnych Banku wchodzących w skład obszaru zarządzania ryzykiem, a także Komitetu Kredytowego Grupy (KKG). Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym wygląda następująco:

- **Departament Ryzyka Detalicznego (DRY)** odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz innymi rodzajami ryzyka w ramach bankowości detalicznej mBanku. Głównymi funkcjami operacyjnymi DRY (realizowanymi na rynku polskim) są: ocena ryzyka kredytowego i podejmowanie decyzji kredytowych wobec poszczególnych zaangażowań i transakcji, ograniczanie ryzyka operacyjnego (wyłudzeń kredytowych), nadzór nad zautomatyzowanym procesem kredytowym, administrowanie umowami kredytowymi klientów detalicznych oraz ich monitorowanie, windykacja telefoniczna i windykacja prawna należności kredytowych. Ponadto w Departamencie opracowywane są zasady oceny ryzyka kredytowego, kalkulacji zdolności kredytowej klientów detalicznych oraz inne elementy polityki kredytowej przedstawiane do akceptacji Komitetu Ryzyka Bankowości Detalicznej. Rozwiązania funkcjonujące na rynku polskim są adaptowane także w oddziałach zagranicznych (w Czechach i na Słowacji) - w tym zakresie DRY ściśle współpracuje z Departamentem Ryzyka Oddziałów Zagranicznych. Departament odpowiada również za implementację zasad oceny w narzędziach wspierających podejmowanie decyzji kredytowych, raportuje jakość portfela kredytowego oraz monitoruje jakość danych używanych w procesie oceny ryzyka. W zakresie, w jakim pozwalają na to regulacje zewnętrzne DRY uczestniczy w procesie zarządzania ryzykiem spółek Grupy posiadających w ofercie produkty detaliczne obciążone ryzykiem kredytowym.
- **Departament Oceny Ryzyka Korporacyjnego (DOR)** odpowiada za zarządzanie jakością portfela kredytowego Banku oraz jednostek zależnych Grupy mBanku w odniesieniu do zaangażowań wobec przedsiębiorców, w tym także względem zaangażowań restrukturyzowanych oraz podlegających restrukturyzacji. Kluczowymi funkcjami realizowanymi przez DOR są: opracowywanie zasad polityki kredytowej wobec klientów obszaru bankowości korporacyjnej, krajów i instytucji finansowych oraz opracowywanie założeń do strategii ryzyka kredytowego w wymienionym zakresie, podejmowanie lub udział w podejmowaniu decyzji kredytowych dotyczących ekspozycji regularnych i nieregularnych, z uwzględnieniem wpływu na ryzyko operacyjne, reputacyjne, płynności oraz na wymogi kapitałowe i zwrot z zaangażowanego kapitału; analiza, ocena i kontrola ryzyka kredytowego krajów, banków, międzynarodowych instytucji finansowych oraz klientów niefinansowych Banku i spółek Grupy z obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej, kontrola przestrzegania limitów kredytowych na kraje, banki, międzynarodowe instytucje finansowe oraz na klientów niefinansowych Banku i spółek Grupy mBanku z obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej, realizacja procesu wczesnego ostrzegania o utracie zdolności kredytowej klientów korporacyjnych (Proces EW – Early Warning), w tym zarządzanie Listą Watch (LW), zarządzanie rezerwami na ryzyko kredytowe Banku, w obszarze bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej; monitorowanie struktury zaangażowania portfela ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem struktury branżowej oraz związanego z tym ryzyka koncentracji. Zwiększony zakres funkcji kontroli ryzyka kredytowego na poziomie Grupy jest realizowany przez dedykowaną jednostkę organizacyjną, Wydział Operacji Kredytowych – Spółki Grupy, w Departamencie Oceny Ryzyka Korporacyjnego. Głównymi zadaniami Wydziału są: analiza ryzyka kredytowego związanego z nowymi ekspozycjami spółek zależnych Banku, monitorowanie ryzyka kredytowego największych zaangażowań, uczestnictwo w projektach rozwoju i modyfikacji strategii, polityk oraz zasad zarządzania ryzykiem stosowanych przez spółki zależne Banku.

- **Departament Procesów Ryzyka Korporacyjnego (DPR)** odpowiada za: opracowywanie strategii korporacyjnego ryzyka kredytowego, kształtowanie polityki kredytowej w obszarze bankowości korporacyjnej, opracowywanie przekrojowych analiz portfelowych, w tym branżowych, produktowych, koncentracji ekspozycji; sporządzanie raportów i sprawozdawczości na potrzeby organów nadzoru, organów Banku oraz jednostek organizacyjnych Banku, z zakresu portfela ekspozycji kredytowych Banku oraz spółek Grupy. DPR opracowuje i wdraża zasady korporacyjnego procesu kredytowego oraz monitoruje jego efektywność, administruje aplikacjami wspierającymi korporacyjny proces kredytowy oraz wspiera ich użytkowników. W obszarze działania DPR pozostaje również rozwój i kontrola jakości modeli ratingowych dla klientów korporacyjnych, finansowych i detalicznych w Banku oraz spółkach Grupy mBanku. DPR administruje rezerwami na ryzyko kredytowe w obszarze bankowości korporacyjnej, prowadzi rozliczenia i obsługę księgową kredytów i gwarancji udzielonych przez Departament Finansowania Strukturalnego i Mezzanine oraz należności windykowanych będących w portfelu Departamentu Restrukturyzacji i Windykacji.
- **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (DKR)** odpowiada za pomiar utraty wartości należności kredytowych, integrację wyceny ryzyka (kapitał ekonomiczny, testy warunków skrajnych, łączna kwota ekspozycji na ryzyko (TREA)) oraz walidację modeli.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze korporacyjnym.

Decyzje kredytowe podejmowane są zgodnie z przyjętymi zasadami Polityki Ryzyka Kredytowego. Poziom kompetencji decyzyjnych określony jest w postaci macierzy decyzyjnej. Na jej podstawie, w zależności od EL-ratingu oraz łącznego zaangażowania na klienta/grupę podmiotów powiązanych, ustalany jest szczebel decyzyjny odpowiedzialny za podjęcie decyzji kredytowej. W łącznym zaangażowaniu uwzględniane są również zaangażowania spółek Grupy mBanku na klienta/grupę podmiotów powiązanych.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze detalicznym.

Ze względu na profil klientów detalicznych, wielkość dopuszczalnych zaangażowań na pojedynczego klienta oraz standaryzację oferowanych produktów, proces podejmowania decyzji jest inny niż w przypadku klientów korporacyjnych. Proces decyzyjny w znacznej mierze jest zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych, jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych oraz wystandaryzowanych kryteriów decyzyjnych. Obszar uznaniowości dotyczy głównie czynności związanych z weryfikacją dokumentacji kredytowej oraz obsługi ewentualnych odstępstw, kiedy to decyzja podejmowana jest z zastosowaniem właściwych reguł podwyższenia poziomu decyzyjnego. W przypadku kredytowania hipotecznego dodatkowo dokonywana jest wycena wartości zabezpieczenia (lub weryfikacja wyceny dostarczonej z zewnątrz) oraz przeprowadzana jest ocena z punktu widzenia zgodności wartości zabezpieczeń z przyjętą polityką kredytową, w tym z akceptowanymi poziomami LtV. Czynności te w całości wykonywane są przez komórki operacyjne umiejscowione w Departamencie Ryzyka Detalicznego, w pełnej niezależności od funkcji sprzedaży.

3.4.2 Polityka kredytowa

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w oparciu o wymagania nadzorcze oraz najlepsze praktyki rynkowe. W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym główną rolę odgrywają polityki kredytowe, ustalone osobno dla obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej. Polityki kredytowe określają między innymi:

- docelowe grupy klientów,
- minimalne akceptowalne poziomy ratingów definiowane wielkością oczekiwanej straty,
- kryteria akceptacji przedmiotów finansowania oraz zabezpieczeń,
- zasady ograniczania ryzyka koncentracji,
- reguły odnoszące się do wybranych branż lub segmentów klientów.

3.4.3 Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenia stosowane w ramach udzielania produktów kredytowych. Ważnym elementem polityki kredytowej jest polityka zabezpieczeń, która zakłada, że Bank, podejmując decyzję o przyznaniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, dąży do uzyskania zabezpieczenia adekwatnego do podejmowanego ryzyka. Jakość zaproponowanych zabezpieczeń rzeczowych ocenia się według ich płynności i wartości rynkowej, natomiast zabezpieczeń osobistych według sytuacji finansowej zabezpieczającego. Ponadto w ocenie jakości zabezpieczenia istotne znaczenie ma jego wpływ na ograniczenie utraty wartości portfela kredytowego. Jakość akceptowanych zabezpieczeń jest powiązana z

kwotą produktu obciążonego ryzykiem kredytowym oraz z poziomem ryzyka związanego z udzieleniem danego produktu. Do najczęściej stosowanych form zabezpieczeń należą:

- hipoteka na nieruchomości,
- przelew wierzytelności (cesja praw),
- zastaw rejestrowy,
- przewłaszczenie (częściowe lub warunkowe),
- kaucja pieniężna,
- depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna,
- weksel,
- gwarancje i poręczenia,
- list patronacki wystawiony przez firmę, której wiarygodność i rzetelność znana jest na międzynarodowych rynkach finansowych.

W przypadku zabezpieczeń typu osobistego (np. poręczenie, gwarancja) dokonywana jest ocena kondycji i wiarygodności podmiotu wystawiającego takie zabezpieczenie przy zastosowaniu takich samych standardów, jakie obowiązują przy ocenie kredytobiorców.

Zabezpieczenia rzeczowe podlegają ocenie na podstawie wewnętrznych przepisów Banku. Wartość środków trwałych (innych niż pojazdy samochodowe) ustanowionych jako zabezpieczenia ustalana jest najczęściej na podstawie operatu szacunkowego, sporządzonego przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w obszarze zarządzania ryzykiem, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia z punktu widzenia Banku. W procesie weryfikacji brane są pod uwagę m.in. następujące czynniki:

a) dla zabezpieczeń na nieruchomościach:

- rodzaj nieruchomości,
- status prawny,
- przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- charakterystyka techniczna budynków i budowli,
- charakterystyka gruntu,
- sytuacja na lokalnym rynku,
- inne czynniki cenotwórcze,

b) dla zabezpieczeń na maszynach i urządzeniach:

- ogólne przeznaczenie i funkcja w procesie technologicznym/możliwości alternatywnego wykorzystania,
- charakterystyka techniczna i parametry,
- warunki eksploatacji i utrzymania ruchu,
- zgodność z obowiązującymi normami,
- dostępność podobnych maszyn i urządzeń,
- aktualna sytuacja rynkowa,
- prognozowane trendy zapotrzebowania na określone maszyny w powiązaniu z sytuacją w sektorach przemysłowych stosujących te maszyny,

c) dla zabezpieczeń ustanowionych na zapasach:

- wymagania formalno-prawne dotyczące określonych produktów,

- możliwości sprzedaży,
- wymagane warunki magazynowania,
- ochrona i ubezpieczenia zarówno obiektu magazynowego jak i przechowywanych w nim towarów.

Zabezpieczenia stosowane w ramach obrotu instrumentami pochodnymi. Bank zarządza ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi. Ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z zawartych transakcji pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, uwzględniając potencjalny wpływ na wartość ekspozycji zmian parametrów rynkowych. Stosowane porozumienia ramowe z kontrahentami zobowiązują Bank do codziennego monitorowania wartości ekspozycji wobec kontrahenta i wprowadzają konieczność dodatkowego zabezpieczania ekspozycji przez klienta w przypadku wzrostu wartości ekspozycji lub przypadku przekroczenia kwoty limitu. Jednocześnie wspomniane porozumienia ramowe w przypadku naruszenia warunków umowy pozwalają na przedterminowe rozliczenie transakcji z klientem. mBank wykorzystuje Proces Early Warning w celu monitorowania wykorzystania limitu na transakcje pochodne i możliwości reakcji Banku w stosunku do klienta, w przypadku gdy wycena otwartych transakcji zbliża się do maksymalnego poziomu limitu. Ponadto, uwzględniając ryzyko kredytowe związane z limitem na transakcje pochodne konkretnego klienta, Bank może stosować dodatkowe zabezpieczenia tego limitu, w ramach standardowego katalogu zabezpieczeń produktów ryzyka kredytowego.

Zabezpieczenia na papierach wartościowych wynikające z transakcji buy-sell-back. Bank przyjmuje zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych z tytułu zawartych transakcji buy-sell-back. W zależności od umowy zabezpieczenie to może być sprzedane lub ponownie zastawione.

3.4.4 System ratingowy

Kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w obszarze bankowości korporacyjnej jest system ratingowy, oparty na dwóch podstawowych elementach:

- ratingu dłużnika (PD-rating) - określającym prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań,
- ratingu kredytowym (EL-rating) - określającym oczekiwaną stratę (EL), i biorącym pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD – strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu PD*LGD. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1.0 do 6.5 (PD-rating, EL-rating) dla korporacji (obroty powyżej 30 mln zł) i SME (obroty poniżej 30 mln zł). Kalkulacja PD jest ściśle zdefiniowanym procesem obejmującym siedem elementów tj. analizę finansową raportów rocznych, analizę finansową danych śródrocznych, ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych, ocenę ryzyk jakościowych, wskaźniki ostrzegawcze, ocenę stopnia integracji grupy dłużnika oraz dodatkowe kryteria uznaniowe. Rating kredytowy oparty na oczekiwanej stracie (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia transakcji zawartych z danym klientem (LGD). LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzysku należności z innych źródeł, niż zabezpieczenia.

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań przez kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach (skala ciągła). Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki geometrycznej. W sprawozdawczości zewnętrznej Bank stosuje mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych. Sposób mapowania przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Pod-portfel	1		2		3		4		5		6		7		8					
PD rating	1,0 - 1,2	1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 - 2,6	2,8	3	3,2 - 3,4	3,6	3,8	4	4,2 - 4,6	4,8	5	5,2 - 5,4	5,6 - 5,8	Brak ratingu	6,1 - 6,5
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B	B-	B-	CCC+	CCC bis CC-	Nie dotyczy	C, D-I, D-II	
	Stopień inwestycyjny						Stopień nieinwestycyjny							Default						

W obszarze bankowości detalicznej funkcjonują następujące modele, wchodzące w skład systemu ratingowego:

- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący cały portfel detaliczny. W ujęciu tego modelu strata zdefiniowana jest jako funkcja zależna od poziomu odzysku ze spłat własnych klienta oraz możliwej, zrealizowanej w postępowaniu egzekucyjnym wartości zabezpieczenia na nieruchomości,
- model współczynnika konwersji kredytowej CCF obejmujący cały portfel detaliczny. Model ten bazuje na danych historycznych. Współczynnik konwersji kredytowej jest integralną częścią modelu EAD,
- model parametru PD o konstrukcji modułowej integrujący funkcjonujące w obszarze detalicznym modele aplikacyjne, behawioralne oraz bazujące na danych z Biura Informacji Kredytowej (BIK).

3.4.5. Monitoring i walidacja modeli

Wszystkie modele parametrów ryzyka w mBanku oraz w spółkach Grupy, w tym między innymi modele scoringowe, prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD), oraz współczynnika konwersji kredytowej (CCF) podlegają szczegółowemu i corocznemu procesowi monitoringu przez jednostki modelujące oraz walidacji przez niezależną jednostkę walidacyjną mBanku.

W trakcie monitoringu przeprowadzane są testy sprawdzające moc dyskryminacyjną modeli lub poszczególnych ich komponentów, stabilność w czasie, istotność poszczególnych odchyłeń empirycznych realizacji od wartości teoretycznych oraz wpływ na parametry portfelowe. W przypadku identyfikacji pewnych niedopasowań jednostka modelująca przeprowadza rekalkulacje przedmiotowych modeli.

Raporty z przeprowadzonych monitoringów/backtestów przedstawiane są do wiadomości użytkowników modelu oraz niezależnej jednostki walidacyjnej.

Walidacja

Walidacja jest wewnętrznym, kompleksowym procesem niezależnej i obiektywnej oceny funkcjonowania modelu, spełniającym, w przypadku metody AIRB, wytyczne nadzoru określone w Rozporządzeniu CRR. Zasady walidacji zostały ramowo określone w „Polityce Zarządzania Modelami” („PZM”) i uszczegółowione w innych regulacjach wewnętrznych Banku. Walidacji podlegają modele bezpośrednio lub pośrednio wykorzystywane w ocenie adekwatności kapitałowej z wykorzystaniem metody AIRB oraz inne wskazane w prowadzonym w Banku Rejestrze Modeli PZM.

W przypadku modeli AIRB zachowana jest niezależność jednostki walidacyjnej w strukturach organizacyjnych Banku lub spółki Grupy w stosunku do jednostek zaangażowanych w proces budowy/utrzymania modelu, tzn. jego właściciela oraz użytkowników. W mBanku za walidację odpowiedzialny jest Wydział Walidacji w Departamencie Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (Jednostka Walidacyjna).

Walidacja przeprowadzana przez Jednostkę Walidacyjną obejmuje ocenę:

- modeli,
- ich implementacji,
- procesu ich stosowania.

W zależności od istotności i złożoności modelu walidacja ma charakter zaawansowany (obejmuje zarówno elementy ilościowe, jak i jakościowe) lub podstawowy (jest skoncentrowana głównie na analizach ilościowych oraz wybranych elementach jakościowych). Wyniki walidacji są udokumentowane w formie raportu walidacyjnego, który zawiera ocenę modelu m.in. na potrzeby dalszego zatwierdzenia modelu oraz ewentualne zalecenia dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości.

Zadania walidacyjne realizowane są zgodnie z rocznym planem walidacji, zatwierdzanym przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

Wszystkie modele wykorzystywane do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego w ramach metody AIRB są poddawane walidacji.

Polityka zmian metody IRB

Bank posiada zatwierdzoną przez Zarząd i wdrożoną „Politykę zmian metody IRB”. Zawiera ona wewnętrzne zasady zarządzania zmianami w ramach stosowanej metody IRB, oparte na wytycznych władz nadzorczych i uwzględniające własną specyfikę organizacyjną. Polityka określa etapy procesu zarządzania zmianami, definiuje role i odpowiedzialności, szczegółowo charakteryzuje zasady klasyfikacji

zmian, jak również zasady oraz obowiązki związane z koniecznością realizacji wymogu dokumentacyjnego, związanego z prowadzeniem rejestru zmian metody statystycznej.

3.4.6. Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych

Sposób wyznaczania odpisów aktualizujących i rezerw zgodny jest z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

W celu rozpoznania utraty wartości dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości. Następnie przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku gdy zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest niższa od wartości bilansowej brutto, uznaje się, że wystąpiła utrata wartości. Skutkuje to koniecznością dokonania odpisu aktualizującego bilansową ekspozycję kredytową i/lub zawiązaniem rezerwy na pozabilansową część ekspozycji kredytowej.

W przeciwnym przypadku nie stwierdza się utraty wartości i klasyfikuje się ekspozycję do portfela IBNR (*Incurring But Not Reported loss*), zaistniałych lecz niezareportowanych strat. Rezerwa dla portfela IBNR tworzona jest w ujęciu grupowym.

Wielkość tworzonego odpisu/rezerwy (dla ekspozycji należącej do portfela IBNR) odpowiada szacowanej wartości poniesionej straty i jest założona na poziomie oczekiwanego zaangażowania w momencie wystąpienia utraty wartości z uwzględnieniem przewidywanej wartości straty księgowej (w ujęciu procentowym) oraz prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia utraty wartości ekspozycji.

3.4.6.1 Należności korporacyjne

Prawdopodobieństwo ujawnienia się straty jest modelowane przy pomocy regresji logistycznej opartej na wskaźnikach finansowych i danych jakościowych na temat finansowanego podmiotu. Model jest kalibrowany na wewnętrznych danych Banku obejmujących kilkuletni okres obserwacji portfela korporacyjnego. W oparciu o istniejący w Banku okres monitoringowy oszacowano, że średni okres, jaki upływa między zaistnieniem negatywnego zdarzenia ekonomicznego a możliwością jego rejestracji przez Bank, wynosi 6–8 miesięcy (w zależności od wielkości firmy) – jest to tzw. okres identyfikacji straty (ang. LIP: Loss Identification Period). Zatem w obliczeniach przyjęto dla parametru PD horyzont obserwacji równy 6-8 miesięcy, a jego wartość uzyskiwana jest w wyniku przeskalowania oryginalnej wartości 12-miesięcznego PD-ratingu pochodzącego z modelu ratingowego dla korporacji. Wielkość poniesionej straty jest założona na poziomie oczekiwanego zaangażowania w przypadku zaistnienia stanu default (EAD) pomnożonego przez PD oraz LGD.

Charakterystyka korporacyjnego systemu ratingowego jako modelu wrażliwego na zmiany cyklu koniunkturalnego (ang. Point-in-Time), jak też uwzględnienie w modelu finansowych danych śródrocznych oraz wskaźników ostrzegawczych, w ocenie Zarządu Banku zapewnia adekwatną reakcję wyliczonych kwot rezerw portfelowych na zmieniające się warunki rynkowe.

3.4.6.2 Należności detaliczne

Do celów pomiaru utraty wartości w obszarze detalicznym stosuje się dwa sposoby wyznaczania parametrów ryzyka kredytowego. W przypadku rynku polskiego wykorzystywane są parametry analogiczne do pochodzących z metodyki AIRB (zaawansowanej metody ratingów wewnętrznych kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego), po niezbędnej eliminacji różnic pomiędzy podejściem wynikającym z AIRB i MSR 39. W przypadku rynku czeskiego i słowackiego parametry ryzyka szacowane są w oparciu o macierze migracji.

Do szacowania prawdopodobieństwa wystąpienia utraty wartości wykorzystywany jest 12-miesięczny okres identyfikacji straty (LIP) wyznaczony w oparciu o bieżące dane wewnętrzne dotyczące bankowych procesów i możliwości detekcji zaistniałych strat.

3.4.6.3 Przesłanki utraty wartości - należności korporacyjne

Narzędziem do wyliczania odpisów aktualizujących dla zaangażowań z utratą wartości udzielonych klientom korporacyjnym oraz bankom jest intranetowa aplikacja IMPAIRMENT-Korpo. Proces identyfikacji klientów z utratą wartości i kalkulacji odpisów aktualizacyjnych przebiega następująco:

- a) identyfikacja w podejściu indywidualnym przesłanek utraty wartości (loss events), a w przypadku wystąpienia przesłanki – klasyfikacja klienta do kategorii default,
- b) oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych zarówno z zabezpieczeń jak i z bieżącej działalności klienta,

c) kalkulacja utraty wartości uwzględniająca bieżącą wartość szacowanych przyszłych odzysków zdyskontowanych efektywną stopą procentową,

d) ewidencja księgową odpisów aktualizujących oraz rezerw.

Przesłanki utraty wartości podzielono na twarde, których zajście determinuje klasyfikację klienta do kategorii default oraz miękkie, gdy dane zdarzenie może, ale nie musi spowodować przeklasyfikowania klienta do kategorii default. Analityk kredytowy dokonuje dodatkowej oceny, czy wydarzenie miało istotny negatywny wpływ na zdolność dłużnika do wywiązywania się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych. Celem wprowadzenia miękkich przesłanek utraty wartości jest zasygnalizowanie sytuacji, które mogą skutkować istotnym zwiększeniem ryzyka kredytowego dłużnika, prowadzącym do niemożności wywiązania się dłużnika w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku.

Lista twardych przesłanek utraty wartości:

1. Okres przeterminowania którejkolwiek ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika przekracza 90 dni (dla banków - 14 dni) oraz kwota przeterminowania przekracza 3 000 zł.

2. Zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną z obniżeniem wiarygodności kredytowej dłużnika.

3. Dokonanie przez Bank wymuszonej restrukturyzacji ekspozycji, czego następstwem jest zmiana harmonogramu obsługi kredytu/transakcji z uwagi na brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z umowy kredytowej/transakcji według jej pierwotnych założeń, prowadząca do:

a) umorzenia części zobowiązania lub

b) odroczenia istotnej części spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji, pod warunkiem, że brak zgody na restrukturyzację skutkowałaby opóźnieniem dłużnika w płatności powyżej 90 dni kalendarzowych dotyczącym istotnej części zobowiązania.

4. Złożenie przez Bank, podmiot dominujący wobec Banku lub podmiot zależny od Banku wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.

5. Postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.

6. Wypowiedzenie przez Bank umowy w części lub całości i wszczęcie procedur restrukturyzacyjnych /windykacyjnych.

7. Oszustwo (defraudacja) ze strony klienta.

Lista miękkich przesłanek utraty wartości jest przygotowana oddzielnie dla każdego z następujących typów podmiotów:

a) rządów i banków centralnych,

b) banków,

c) korporacji, w tym kredytowania specjalistycznego,

d) jednostek samorządu terytorialnego,

e) ubezpieczycieli,

f) funduszy PTE, TFI.

Określenie oddzielnych miękkich przesłanek utraty wartości dla poszczególnych typów podmiotów ma na celu odzwierciedlenie specyfiki działalności poszczególnych podmiotów w procesie identyfikacji przypadków niewykonania zobowiązania.

W celu weryfikacji utraty wartości ekspozycji dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości. Następnie przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej, które pozwala stwierdzić czy nastąpiła utrata wartości. W przypadku gdy zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest większa od wartości bilansowej brutto, nie stwierdza się utraty wartości i nie dokonuje się odpisu.

W przypadku sytuacji specyficznych, dla których przyszłe przepływy są jednoznacznie uwarunkowane zdarzeniami jednostkowymi (zgodnie z metryką dyskretną), Bank szacuje prawdopodobieństwo takich zdarzeń jako podstawę do wyliczenia kwoty należnych rezerw.

3.4.6.4 Przesłanki utraty wartości – należności detaliczne

W przypadku Banku w Polsce przesłanki utraty wartości rozpoznawane są na poziomie klienta, tj. z uwzględnieniem wszystkich jego zobowiązań wobec Banku. W przypadku oddziałów Banku w Czechach i na Słowacji stosuje się podejście transakcyjne, w którym każda ekspozycja kredytowa klienta analizowana jest niezależnie od innych.

Najczęściej występującą przesłanką utraty wartości jest opóźnienie w spłacie, które wyznaczone jest w różny sposób w zależności od wyżej wymienionego podejścia. W oddziale polskim przesłanką utraty wartości ma miejsce, gdy kwota wymagalna wszystkich ekspozycji klienta, przeterminowanych powyżej 30 dni, przekracza 500 PLN, a największe opóźnienie w spłacie jest większe niż 90 dni.

W oddziałach Banku w Czechach i na Słowacji przesłankę utraty wartości stanowi zaległość przekraczająca odpowiednio 3000 CZK lub 120 EUR, opóźniona powyżej 90 dni.

Dodatkowo we wszystkich oddziałach przesłankę utraty wartości stanowią poniższe zdarzenia:

- restrukturyzacja danego zobowiązania kredytowego,
- upadłość dłużnika,
- uznanie przez Bank danej transakcji jako wyłudzenie,
- sprzedaż wierzytelności kredytowej ze znaczną stratą ekonomiczną,
- stwierdzenie przez Bank nieściągalności zobowiązania,
- wypłata przez towarzystwo ubezpieczeniowe świadczenia z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (NWW).

3.4.6.5 Pokrycie rezerwami poszczególnych pod-portfeli

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku, odnoszących się do kredytów i pożyczek oraz gwarancji i akredytyw udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i budżetowym oraz pokrycia ekspozycji odpisem z tytułu utraty wartości dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony w Nocie 3.4.4).

Pod-portfel	31.12.2015		31.12.2014	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	4,80	0,02	4,11	0,01
2	41,62	0,04	36,92	0,04
3	17,58	0,15	16,42	0,14
4	23,56	0,29	26,29	0,27
5	5,02	0,98	4,53	1,20
6	0,42	2,20	0,40	1,92
7	1,50	4,15	1,62	4,55
8	1,21	0,02	4,78	0,01
<i>kategoria default</i>	4,29	57,08	4,93	48,38
Razem	100,00	2,68	100,00	2,63

Na dzień 31 grudnia 2015 roku 46,42% portfela kredytów i pożyczek dla zaangażowania bilansowego i pozabilansowego jest klasyfikowane na dwóch najwyższych poziomach wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2014 r. – 41,03%).

Rozkład pokrycia rezerwą portfela z kategorii non-default pozostał bez istotnych zmian w porównaniu do roku 2014. Udział pokrycia rezerwą portfela z kategorii default wyraźnie wzrósł (z 48,38% do 57,08%), głównie w portfelu korporacyjnym.

3.4.6.6 Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w punkcie 2.18. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń. W 2015 roku i w 2014 roku Bank nie posiadał żadnych trudnozbywalnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia.

3.4.7 Polityka mBanku w zakresie forbearance

Definicja

Polityka Banku w zakresie forbearance oznacza zdefiniowany regulacjami wewnętrznymi zestaw działań związanych z renegocjacją i restrukturyzacją warunków umów kredytowych.

Bank oferuje klientom, którzy są tymczasowo w trudnej sytuacji finansowej i nie są w stanie sprostać pierwotnym warunkom spłaty, łagodniejsze warunki obsługi zobowiązań, pozwalające na utrzymanie bieżącej ich obsługi, bez których problemy finansowe klientów uniemożliwiłyby spłatę w terminie określonym pierwotną umową. Umowy te mogą być inicjowane przez klienta lub Bank i obejmują między innymi restrukturyzację zadłużenia, nowy harmonogram spłaty oraz odroczenie terminu płatności rat kapitałowych przy utrzymaniu płatności odsetek.

Bank nie traktuje kredytów ze zmienionymi warunkami, jako podlegających polityce forbearance w przypadkach, gdy zmiany wynikają z wniosku klienta, oraz nie występują bieżące, lub nie są przewidywane trudności finansowe klienta, a ponadto modyfikacje warunków umowy spełniają kryteria polityki decyzyjnej dla zdrowego portfela.

Typ oferowanej ulgi jest dostosowywany do charakteru i przewidywanego czasu trwania trudnej sytuacji finansowej klienta. Do zawarcia porozumienia z klientem konieczne jest przekonanie po stronie Banku o zdolności i gotowości klienta do spłaty. Przed udzieleniem ulgi przeprowadzana jest ocena jej wpływu na poprawę zdolności klienta do spłaty.

Bank renegocjuje umowy kredytowe z klientami mającymi trudności finansowe w celu maksymalizacji możliwości odzyskania należności oraz minimalizacji ryzyka default (niewywiązania się klienta ze swoich zobowiązań).

Ekspozycje ze zmodyfikowanymi warunkami podlegającymi polityce forbearance (dalej - ekspozycje forborne) są przedmiotem raportowania regulacyjnego oraz wewnętrznego.

Stosowane instrumenty

Bank prowadzi otwartą komunikację z klientem w celu jak najwcześniejszego rozpoznania trudności finansowych oraz poznania ich przyczyn. Działania pomocowe oferowane klientom indywidualnym, których trudności finansowe w ocenie Banku mają krótkoterminowy charakter, koncentrują się na czasowej redukcji wysokości rat i mogą mieć charakter zawieszenia spłat kapitału przy utrzymaniu spłat odsetek.

Klientom, których problemy finansowe mają charakter długoterminowy, może być oferowane wydłużenie terminu spłaty zobowiązań, które może obejmować zmniejszenie wysokości spłacanych rat.

W przypadku refinansowania długu jako regułę stosuje się przeklasyfikowanie klienta do kategorii default.

Wobec klientów korporacyjnych będących w trudnej sytuacji finansowej ulgi oferowane przez mBank, począwszy od standstill (zaniechania działań, do których bank jest upoważniony w przypadku naruszenia warunków umownych bądź covenantów), a na restrukturyzacji umów kończąc, mają na celu wsparcie procesu biznesowego. Umowy restrukturyzacyjne mogą zwiększyć bezpieczeństwo Banku poprzez zamianę finansowania otwartego (kredyt w rachunku bieżącym) na faktoring lub dyskonto faktur. Umowy restrukturyzacyjne mogą uchylać lub łagodzić warunki dodatkowe zawarte w umowie pierwotnej, jeżeli jest to optymalna strategia przetrwania biznesu klienta.

Poniższa lista nie wyczerpuje wszystkich dostępnych działań podlegających polityce forbearance, ale obejmuje te najczęściej stosowane:

- zwiększenie kwoty kredytu,
- zmiana harmonogramu spłat,
- wydłużenie ostatecznej daty spłaty/ przedłużenie czasu trwania kredytu,
- restrukturyzacja (średnio lub długoterminowe refinansowanie),
- kapitalizacja odsetek,
- odroczenia spłat odsetek,
- odroczenia spłat rat kapitałowych,
- zawieszenie, odstąpienie od realizacji działań wynikających z dodatkowych warunków zawartych w umowie (tzw. covenantów),
- standstills.

Zarządzanie ryzykiem

Działania z zakresu forbearance są w mBanku od wielu lat integralną częścią działalności obszaru zarządzania ryzykiem. Portfel forbearance podlega regularnemu przeglądowi i raportowaniu do kierownictwa obszaru. Ocenie podlega skuteczność podejmowanych działań, regularność obsługi zrestrukturyzowanych transakcji w zależności od typu produktu oraz segmentu klienta. Analiza ryzyka związanego z detalicznym portfelem forbearance ma charakter portfelowy, zaś portfela korporacyjnego oparta jest na podejściu indywidualnym.

W bankowości korporacyjnej procesowi udzielania ulgi towarzyszy przeprowadzanie testu impairmentowego. Rozpoznanie utraty wartości należności skutkuje przejęciem obsługi klienta przez wyspecjalizowaną jednostkę ds. restrukturyzacji i windykacji. Wszystkie produkty kredytowe udzielone klientowi obsługiwane przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji mają status forbearance. Klienci bez rozpoznanej utraty wartości, którzy otrzymali ulgę, podlegają szczególnemu monitoringowi (Watch List – WL) przez wszystkie jednostki uczestniczące w procesie kredytowania. Monitorowana jest ich bieżąca sytuacja finansowa oraz kontrolowane jest wystąpienie przesłanek trwałej utraty wartości należności Banku.

mBank nie stosuje odrębnych modeli do wyznaczania poziomu rezerwy portfelowej bądź celowej na produktach pomocowych podlegających polityce forbearance.

Warunki wyjścia z forbearance

mBank zaprzestaje wykazywania produktu pomocowego jako forborne w przypadku spełnienia łącznie wszystkich poniższych warunków:

- umowa jest uważana jako niezagrożona (performing),
- przeprowadzono analizę kondycji finansowej dłużnika, która potwierdziła wyjście klienta z trudności finansowych,
- minęły co najmniej 2 lata próby od uznania ekspozycji za niezagrożoną (performing),
- co najmniej od połowy okresu próby wystąpiły regularne wpływy z tytułu należności lub odsetek (na kontrakcie nie występowały opóźnienia w spłacie przekraczające 31 dni) zgodnie z harmonogramem ustalonym w momencie udzielenia ulgi,
- na koniec okresu żadna ekspozycja dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 31 dni w kwocie wyżej niż 500 zł.

Charakterystyka portfela

Poniższa tabela przedstawia zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne w 2015 roku.

31.12.2015	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Opisy aktualizacyjne	Wartość netto
Saldo na 31.12.2014	1 945 585	1 551 974	710 353	1 235 232
Wyjścia z forbearance	(396 636)	(337 346)	(186 920)	(209 716)
Wejścia do forbearance	441 931	156 103	71 322	370 609
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	(139 853)	(211 100)	27 897	(167 750)
Saldo na 31.12.2015	1 851 027	1 159 631	622 652	1 228 375

Poniższa tabela przedstawia zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne w 2014 roku.

31.12.2014	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Opisy aktualizacyjne	Wartość netto
Saldo na 31.12.2013	1 769 254	1 306 760	549 754	1 219 500
Wyjścia z forbearance	(86 882)	(69 989)	(43 278)	(43 604)
Wejścia do forbearance	417 285	212 260	91 443	325 842
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	(154 072)	102 943	112 434	(266 506)
Saldo na 31.12.2014	1 945 585	1 551 974	710 353	1 235 232

Portfel forbearance według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	Wartość netto
Należności od banków	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	1 851 027	1 159 631	622 652	1 228 375
Klienci indywidualni:	694 456	187 684	69 767	624 689
- Należności bieżące	52 130	5 871	2 472	49 658
- Kredyty terminowe, w tym:	642 326	181 813	67 295	575 031
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	513 689	116 469	36 390	477 299
Klienci korporacyjni	1 156 571	971 947	552 885	603 686
udzielone dużym klientom	572 641	436 131	244 645	327 996
udzielone średnim i małym klientom	583 930	535 816	308 240	275 690
Klienci budżetowi	-	-	-	-
Razem	1 851 027	1 159 631	622 652	1 228 375

Portfel forbearance według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

31.12.2014	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	Wartość netto
Należności od banków	1	-	-	1
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	1 945 584	1 551 974	710 353	1 235 231
Klienci indywidualni:	468 865	186 589	70 745	398 120
- Należności bieżące	22 222	17 119	6 888	15 334
- Kredyty terminowe, w tym:	446 643	169 470	63 857	382 786
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	378 728	124 180	51 563	327 165
Klienci korporacyjni	1 476 719	1 365 385	639 608	837 111
udzielone dużym klientom	765 447	693 510	369 616	395 831
udzielone średnim i małym klientom	711 272	671 875	269 992	441 280
Klienci budżetowi	-	-	-	-
Razem	1 945 585	1 551 974	710 353	1 235 232

Udział portfela forborne stanowi 2,45% (2014 r. - 2,54%) całego portfela. Większość portfela forborne (62%) jest wykazywana w kategorii default (2014 r. - 79%). Portfel ten w 54% jest pokryty rezerwą celową (2014 r. - 45%), a ponadto ryzyko braku spłaty jest mitygowane przyjętymi zabezpieczeniami w wartości nominalnej 1,00 mld zł (2014 r. - 1,26 mld zł).

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015 Typ ulgi	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Refinansowanie	379 348	275 337	192 952	186 396
Zmiana warunków	1 471 679	884 294	429 700	1 041 979
Razem	1 851 027	1 159 631	622 652	1 228 375

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

31.12.2014 Typ ulgi	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Refinansowanie	65 492	53 794	30 893	34 599
Zmiana warunków	1 880 093	1 498 180	679 460	1 200 633
Razem	1 945 585	1 551 974	710 353	1 235 232

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Polska	1 424 609	733 213	366 884	1 057 725
Zagranica	426 418	426 418	255 768	170 650
Razem	1 851 027	1 159 631	622 652	1 228 375

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

31.12.2014	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Polska	1 341 599	947 988	500 067	841 532
Zagranica	603 986	603 986	210 286	393 700
Razem	1 945 585	1 551 974	710 353	1 235 232

Ekspozycje forborne bez rozpoznanej utraty wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	578 603	4 357	4 295	574 308
do 30 dni	92 479	4 490	2 478	90 001
od 31 dni do 90 dni	18 411	11	616	17 795
powyżej 90 dni	721	721	32	689
Razem	690 214	9 579	7 421	682 793

Ekspozycje forborne bez rozpoznanej utraty wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

31.12.2014 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	162 200	35 353	1 130	161 070
do 30 dni	17 593	3 790	180	17 413
od 31 dni do 90 dni	1 881	1 093	-	1 881
powyżej 90 dni	79 547	79 547	-	79 547
Razem	261 221	119 783	1 310	259 911

Ekspozycje forborne z rozpoznaną utratą wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	385 886	380 315	200 536	185 350
do 30 dni	47 575	43 235	11 104	36 471
od 31 dni do 90 dni	36 698	35 848	17 434	19 264
powyżej 90 dni	690 654	690 654	386 157	304 497
Razem	1 160 813	1 150 052	615 231	545 582

Ekspozycje forborne z rozpoznaną utratą wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

31.12.2014 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	497 625	309 425	160 992	336 633
do 30 dni	108 621	55 558	20 253	88 368
od 31 dni do 90 dni	59 677	48 767	32 084	27 593
powyżej 90 dni	1 018 441	1 018 441	495 714	522 727
Razem	1 684 364	1 432 191	709 043	975 321

Ekspozycje forborne według struktury branżowej według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015 Branża	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Branża drzewna	231 521	215 010	161 051	70 470
Branża finansowa	1 837	423	89	1 748
Branża spożywcza	32 832	31 971	9 853	22 979
Budownictwo	44 964	31 976	17 709	27 255
Działalność profesjonalna	15 030	13 136	8 203	6 827
Edukacja	1 714	1 316	81	1 633
Elektronika i AGD	96 706	5 980	6 876	89 830
Energetyka i ciepłownictwo	100 013	100 013	25 876	74 137
Handel detaliczny	82 086	62 017	22 189	59 897
Handel hurtowy	84 844	50 527	38 909	45 935
Hotele i restauracje	65 051	53 027	6 998	58 053
Informacja i komunikacja	65 647	63 792	33 316	32 331
Kultura i rozrywka	47 718	47 303	35 451	12 267
Metale	207 192	205 038	157 336	49 856
Opieka zdrowotna	4 720	4 513	614	4 106
Paliwa i chemia	13 390	7 631	4 288	9 102
Pozostałe przetwórstwo przemysłowe	13 583	12 612	6 764	6 819
Obsługa rynku nieruchomości	45 495	29 846	10 548	34 947
Rolnictwo	3 799	3 788	3 320	479
Tkaniny i odzież	5 156	3 353	947	4 209
Transport i logistyka	10 410	6 295	2 980	7 430
Usługi	62 860	56 831	16 098	46 762
Usługi komunalne	257	197	116	141
Inne	614 202	153 036	53 040	561 162
Razem	1 851 027	1 159 631	622 652	1 228 375

Ekspozycje forborne według struktury branżowej według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

31.12.2014 Branża	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Branża drzewna	240 825	220 775	112 399	128 426
Branża finansowa	964	964	1	963
Branża spożywcza	56 040	51 225	22 004	34 036
Budownictwo	58 257	48 809	18 708	39 549
Działalność profesjonalna	4 049	2 535	1 458	2 591
Edukacja	20 001	20 001	4 936	15 065
Elektronika i AGD	88 767	82 441	66 739	22 028
Energetyka i ciepłownictwo	109 109	109 109	17 619	91 490
Górnictwo	91 303	91 303	45 742	45 561
Handel detaliczny	91 098	82 096	36 920	54 178
Handel hurtowy	75 536	44 814	34 603	40 933
Hotele i restauracje	40 543	40 534	13	40 530
Informacja i komunikacja	41 529	32 723	25 147	16 382
Kultura i rozrywka	46 424	46 424	11 668	34 756
Materiały budowlane	13 753	13 753	13 753	-
Metale	217 634	208 372	139 783	77 851
Opieka zdrowotna	6 174	6 174	819	5 355
Paliwa i chemia	10 968	2 043	627	10 341
Pozostałe przetwórstwo przemysłowe	6 068	6 068	2 982	3 086
Obsługa rynku nieruchomości	190 670	189 420	43 224	147 446
Rolnictwo	11 269	11 269	10 976	293
Tkaniny i odzież	10 925	10 925	4 709	6 216
Transport i logistyka	23 611	19 717	13 811	9 800
Usługi	53 392	53 389	12 539	40 853
Usługi komunalne	178	178	178	-
Inne	436 498	156 913	68 995	367 503
Razem	1 945 585	1 551 974	710 353	1 235 232

3.4.8 Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych

Ekspozycja kredytowa na portfelu mBanku jest kalkulowana jako suma kosztu zastąpienia poszczególnych transakcji (netowanie pozycji kredytowej - NPV) i potencjalnej zmiany wyceny w przyszłości (Add-on). Bank korzysta z metod ograniczania ryzyka takich jak kompensowanie (netting) i kolateralizacja (uwzględnienie zabezpieczeń). Netowanie ekspozycji kredytowej jest stosowane po podpisaniu z klientem tzw. umowy kompensacyjnej (netting agreement), zaś kolateralizacja wymaga podpisania tzw. umowy CSA (Credit Support Annex). Umowa CSA pozwala na wezwanie klienta do wpłacenia zabezpieczenia jeśli wycena portfela transakcji klienta przekroczy określony poziom kwotowy (tzw. threshold). Ekspozycja kredytowa na instrumentach pochodnych jest korygowana o otrzymane lub wniesione zabezpieczenie (collateral) zgodnie z podpisanymi umowami między Bankiem a kontrahentami.

Kontrola tej ekspozycji dokonywana jest systemowo w czasie rzeczywistym. W szczególności, kontrolowane i monitorowane jest na bieżąco wykorzystanie przyznanych poszczególnym kontrahentom limitów ekspozycji kredytowej z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych. Limity na ekspozycję kredytową z tytułu transakcji pochodnych są dekomponowane na określone grupy produktów i tenory transakcji. W przypadku centralnych izb rozliczeniowych uwzględniane są dodatkowo wniesione rodzaje zabezpieczeń (initial margin, default fund).

Rozkład ekspozycji kredytowej mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ kontrahenta przedstawia się w następujący sposób:

- 57% z bankami,
- 21% z klientami korporacyjnymi,
- 14% z centralnymi izbami rozliczeniowymi (CCP),
- 8% z instytucjami finansowymi.

Rozkład ekspozycji kredytowej mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na wewnętrzny PD-rating (PDR) na dzień 31 grudnia 2015 roku:

PDR	1	1.2	1.4	1.6	1.8	2	2.2	2.4	2.6	2.8	3	3.2	3.4
Ekspozycja kredytowa (w mln zł)	0,0	2,1	216,3	526,7	571,4	100,4	120,4	290,1	172,8	658,2	136,1	23,4	133,0

PDR	3.6	3.8	4	4.2	4.4	4.6	4.8	5	5.2	5.4	5.6	5.8	>5.8
Ekspozycja kredytowa (w mln zł)	5,4	19,3	58,1	6,4	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,1	0,0

Ekspozycja kredytowa mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych z kontrahentami bez przypisanego PDR wynosi 143 mln zł. 88% całkowitej ekspozycji jest zawarte z kontrahentami o klasie ratingowej 3.0 lub lepszej (31 grudnia 2014 roku odpowiednio: 107 mln zł; 85%).

Skala PD-ratingu jest tożsama ze skalą zaprezentowaną w rozdziale 3.4.4 System ratingowy.

Ekspozycja kredytowa mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na bieżącą wycenę i Add-on została przedstawiona w poniższej tabeli:

(w mln zł)	Banki		CCP		Korporacje	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
NPV	107	153	-	-	246	456
add-on	1 727	2 051	445	-	695	701
collateral	(1)	(342)	(14)	-	30	37

W celu odzwierciedlenia ryzyka kredytowego zawartego w instrumentach pochodnych Bank stosuje korektę ich wartości godziwej, która uwzględnia ryzyko kredytowe kontrahenta. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta bazuje na oczekiwanej stracie do terminu zapadalności instrumentu i jest wyliczana na poziomie Banku zgodnie z przyjętą metodyką kalkulacji CVA/DVA. Kwota korekty jest następnie alokowana na poszczególne transakcje. Wartość tej korekty ujęta jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy instrumentów pochodnych razem z korektą z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta, stanowiących składnik aktywów finansowych w łącznej wartości bilansowej dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony w Nocie 3.4.4).

Pod-portfel	31.12.2015		31.12.2014	
	Wartość godziwa %	Pokrycie rezerwą (%)	Wartość godziwa %	Pokrycie rezerwą (%)
1	29,39	0,17	38,99	0,11
2	34,04	0,10	47,60	0,05
3	29,42	0,53	7,73	0,67
4	3,03	1,63	5,37	0,72
5	3,05	0,74	0,26	3,46
6	0,03	4,21	0,01	0,72
7	0,03	3,11	0,00	3,61
8	1,00	0,05	0,03	-
<i>kategoria default</i>	0,01	5,53	0,01	-
Razem	100,00	0,31	100,00	0,17

3.5. Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane papiery wartościowe

31 grudnia 2015 r.	Przeznaczone do obrotu			Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	46 353	46 353
AA- do AA+	-	-	-	827 919	827 919
A- do A+	178 492	-	24 313	28 164 873	28 367 678
BBB+ do BBB-	-	-	225 565	399 673	625 238
BB+ do BB-	-	-	128 406	361 620	490 026
B+ do B-	-	-	-	-	-
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	-	-	-
Razem	178 492	-	378 284	29 800 438	30 357 214

31 grudnia 2014 r.	Przeznaczone do obrotu			Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	46 964	46 964
AA- do AA+	-	-	-	809 850	809 850
A- do A+	617 906	-	173 038	25 887 838	26 678 782
BBB+ do BBB-	-	-	316 363	129 393	445 756
BB+ do BB-	-	-	136 335	133 404	269 739
B+ do B-	-	-	1 975	-	1 975
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	-	-	-
Razem	617 906	-	627 711	27 007 449	28 253 066

96,33% inwestycji w dłużne papiery wartościowe uzyskało przynajmniej rating kredytowy: A- (31 grudnia 2014 r. – 97,46%).

3.6. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych

Ryzyko koncentracji geograficznej

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Bank:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,
- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,
- utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest

trudne do oszacowania, Bank korzysta z usług swoich zagranicznych banków korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUKE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku nie występował istotny poziom koncentracji geograficznej w portfelu kredytowym mBanku. W zakresie ekspozycji odnoszących się do krajów innych niż Polska nie stwierdzono istotnego udziału ekspozycji z utratą wartości.

Ryzyko koncentracji branżowej

Bank dokonuje analizy ryzyka koncentracji branżowej w celu bezpiecznego i efektywnego budowania portfela korporacyjnego.

Monitorowaniu i analizie podlegają branże, na które Bank posiada zaangażowanie powyżej 5% łącznej kwoty zaangażowania na koniec danego okresu sprawozdawczego, a także branże dodatkowo wskazane przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji branżowej wyznaczając limity branżowe. O ile Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK) nie postanowi inaczej, ustala się limit zaangażowania mBanku w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 12% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o niskim ryzyku,
- 10% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o średnim ryzyku,
- 5% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o wysokim ryzyku.

W przypadku przekroczenia limitu branżowego lub przewidywania, że taki limit może być przekroczony w następnym okresie sprawozdawczym, wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitów, a wszelkie decyzje w tym zakresie są podejmowane przez KRK.

Poniższa tabela prezentuje strukturę koncentracji zaangażowania bilansowego mBanku w poszczególne branże.

Struktura koncentracji zaangażowania mBanku S.A.

Lp	Branże	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)	%	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)	%
		31.12.2015		31.12.2014	
1.	Osoby fizyczne	43 796 808	59,24	40 808 736	56,63
2.	Branża finansowa	8 698 555	11,77	6 819 110	9,46
3.	Handel hurtowy	2 580 864	3,49	2 487 407	3,45
4.	Handel detaliczny	1 931 620	2,61	2 169 174	3,01
5.	Obsługa rynku nieruchomości	1 543 899	2,09	1 531 382	2,13
6.	Energetyka i ciepłownictwo	1 434 958	1,94	1 380 230	1,92
7.	Branża spożywcza	1 423 773	1,93	1 251 568	1,74
8.	Budownictwo	1 421 763	1,92	1 189 210	1,65
9.	Paliwa i chemia	1 362 047	1,84	1 381 736	1,92
10.	Branża drzewna	1 170 058	1,58	1 144 163	1,59
11.	Administracja publiczna	1 062 693	1,44	1 443 609	2,00
12.	Metale	934 208	1,26	801 286	1,11
13.	Informacja i komunikacja	870 952	1,18	925 844	1,29
14.	Transport i logistyka	762 754	1,03	815 288	1,13
15.	Elektronika i AGD	421 591	0,57	297 890	0,41
16.	Górnictwo	395 697	0,54	253 077	0,35
17.	Motoryzacja	385 523	0,52	350 549	0,49
18.	Przemysł	355 447	0,48	247 267	0,34
19.	Kultura i rozrywka	244 745	0,33	210 853	0,29
20.	Działalność profesjonalna	235 359	0,32	248 028	0,34
21.	Usługi	221 874	0,30	200 095	0,28
22.	Usługi komunalne	208 654	0,28	131 226	0,18
23.	Hotele i restauracje	182 856	0,25	245 564	0,34

Łączne zaangażowanie Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 37,67% portfela kredytowego (31 grudnia 2014 roku – 35,42%).

Ryzyko inwestycyjne tych branż (w 3-stopniowej skali, tj.: niskie, średnie, wysokie) według stanu na koniec 2015 roku zostało oszacowane przez analityków sektorowych Banku zgodnie z poniższą tabelą.

Lp	Branże	31.12.2015	31.12.2014
1.	Branża finansowa	średnie	średnie
2.	Handel hurtowy	średnie	średnie
3.	Handel detaliczny	średnie	średnie
4.	Obsługa rynku nieruchomości	średnie	średnie
5.	Energetyka i ciepłownictwo	średnie	średnie
6.	Branża spożywcza	średnie	średnie
7.	Budownictwo	średnie	średnie
8.	Paliwa i chemia	średnie	średnie
9.	Branża drzewna	średnie	średnie
10.	Administracja publiczna	niskie	niskie
11.	Metale	wysokie	wysokie
12.	Informacja i komunikacja	średnie	średnie
13.	Transport i logistyka	średnie	średnie
14.	Elektronika i AGD	średnie	średnie
15.	Górnictwo	wysokie	wysokie
16.	Motoryzacja	średnie	średnie
17.	Przemysł	średnie	średnie
18.	Kultura i rozrywka	wysokie	wysokie
19.	Działalność profesjonalna	średnie	średnie
20.	Usługi	średnie	średnie
21.	Usługi komunalne	średnie	niskie
22.	Hotele i restauracje	średnie	średnie

Ryzyko koncentracji dużych ekspozycji

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych ekspozycji jest bieżący monitoring poziomu limitów określonych w Rozporządzeniu CRR. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia regulacyjnych limitów w Banku:

- ustalane są limity wewnętrzne, mniejsze niż określone w Rozporządzeniu CRR,
- prowadzony jest codzienny monitoring dużych ekspozycji oraz obowiązuje niezwłoczne informowanie uczestników procesów, kredytowego i inwestycyjnego, w przypadku zanotowania przekroczeń limitów wewnętrznych.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje podejmowane w Banku dotyczące nowych ekspozycji lub zwiększania istniejących wobec klientów i grup podmiotów powiązanych (GPP).

mBank przykłada szczególną wagę do prawidłowej identyfikacji skali ryzyka wobec znaczących ekspozycji kredytowych, które są zdefiniowane w wewnętrznych przepisach Banku. W przypadku przekroczenia określonej kwoty ekspozycji/limitu na klienta/GPP identyfikowanej jako „bulk risk” finansowanie wymaga dodatkowej decyzji Zarządu Banku niezależnie od PD-ratingu i poziomu szczebla decyzyjnego.

Bank monitoruje duże zaangażowania podlegające limitowi koncentracji, tj. ekspozycje po uwzględnieniu skutków ograniczenia ryzyka kredytowego (art. 401-403 Rozporządzenia CRR) oraz wyłączeń (art. 390 ust. 6, art. 400, art. 493 ust. 3 Rozporządzenia CRR), które są równe lub przekraczają 10% uznanego kapitału. Według stanu na koniec 2015 roku nie zanotowano żadnego dużego zaangażowania podlegającego limitowi koncentracji.

3.7. Ryzyko rynkowe

3.7.1 Organizacja zarządzania ryzykiem

Organizując procesy zarządzania ryzykiem rynkowym mBank kieruje się zasadami i wymaganiami określonymi w uchwałach oraz rekomendacjach KNF, które dotyczą zarządzania ryzykiem rynkowym, w szczególności Rekomendacjami A oraz I.

Naczelną zasadą organizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest oddzielenie funkcji monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego od funkcji związanych z podejmowaniem i utrzymywaniem otwartych pozycji

ryzyka rynkowego. Funkcje monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego są realizowane przez Departament Ryzyka Rynków Finansowych (DRR) nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (CRO), podczas gdy operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka rynkowego odbywa się w Departamencie Rynków Finansowych (DFM), w Biurze Maklerskim (BM) oraz w Departamencie Skarbu (DS), które podlegają Wiceprezesowi Zarządu ds. Rynków Finansowych. BM jest jednostką organizacyjną mBanku, która jest wyodrębniona ze struktur DFM i prowadzi działalność operacyjną koncentrując swoją aktywność na instrumentach finansowych podlegających obrotowi na GPW.

Departament Emisji Papierów Dłużnych (DCM) jest jednostką organizacyjną odpowiedzialną za emisję instrumentów dłużnych oraz zarządzanie pozycjami nieskarbowych papierów dłużnych pozostających w księdze bankowej. Ponadto, pozycje inwestycyjne wrażliwe na czynniki ryzyka rynkowego (na ceny akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych) są zarządzane w Departamencie Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS). DCM i DFS funkcjonują w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym jest realizowane w ramach jednolitego procesu w Departamencie Ryzyka Rynków Finansowych (DRR), który odpowiada za pomiar ekspozycji na ryzyko rynkowe portfeli jednostek front-office Banku za pomocą miar ryzyka rynkowego: wartości zagrożonej (VaR) oraz wartości testów warunków skrajnych. DRR odpowiada za kontrolę wykorzystania limitów dla miar ryzyka rynkowego ustanowionych przez Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych Grupy mBanku (KRF) oraz zapewnia bieżące i okresowe raportowanie ekspozycji na ryzyko rynkowe dla menadżerów zarządzających portfelami jednostek front-office Banku, dla członków KRF oraz bezpośrednio dla CRO. DRR prowadzi również prace rozwojowe metodologii pomiaru ryzyka rynkowego, ryzyka przedroczliczeniowego transakcji na instrumentach pochodnych oraz opracowuje modele wyceny instrumentów finansowych.

Ponadto Departament Ryzyka Rynków Finansowych odpowiada za ustalanie i uzgadnianie wyniku finansowego na transakcjach dokonywanych przez front-office oraz dostarczanie codziennych informacji dotyczących wycen instrumentów finansowych do obszaru finansów. Wyceny transakcji pochodnych z klientami Banku są również przekazywane do jednostek biznesowych zajmujących się obsługą klientów (obszar bankowości inwestycyjnej i korporacyjnej). Wyceny przygotowywane w DRR są podstawą do zarządzania zabezpieczeniami związanymi z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych.

Departament administruje systemami informatycznymi wykorzystywanymi przez front-office i w tym zakresie do jego kompetencji należy między innymi administracja uprawnieniami użytkowników, parametryzacja w systemach instrumentów finansowych, a także kontrahentów i emitentów papierów wartościowych oraz zasilanie tych systemów danymi rynkowymi. Do kompetencji DRR należy również kontrola wykorzystania limitów kredytowych kontrahenta (obejmujących limity na ryzyko przedroczliczeniowe, rozliczeniowe oraz limity na ryzyko emitenta i ryzyko kraju) i eskalacja przekroczeń. Ponadto DRR weryfikuje, czy transakcje zawierane przez front-office są wykonane po cenach rynkowych obowiązujących w momencie zawarcia transakcji oraz kontroluje proces modyfikacji i usuwania transakcji z systemów front-office.

3.7.2 Narzędzia i miary

W prowadzonej działalności mBank jest narażony na ryzyko rynkowe, czyli ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany bieżącej wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Banku następującej w wyniku zmian czynników ryzyka rynkowego - stóp procentowych, kursów walutowych, cen papierów wartościowych, implikowanych zmienności instrumentów opcyjnych, oraz spreadów kredytowych.

mBank identyfikuje ryzyko rynkowe na pozycjach zaliczanych do księgi handlowej wycenianych do wartości godziwej (metodą wyceny bezpośredniej lub metodą wyceny z modelu), które może się zmaterializować stratami mającymi swoje odzwierciedlenie w wyniku finansowym mBanku. Ponadto, Bank przypisuje ryzyko rynkowe pozycjom księgi bankowej, niezależnie od zasad kalkulacji wyniku na tych pozycjach stosowanych na potrzeby sprawozdawczości rachunkowej. W szczególności, w celu odwzorowania ryzyka stóp procentowych produktów obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej o nieokreślonym terminie przeszacowania odsetek lub o stopach administrowanych przez mBank, Bank stosuje modele tak zwanych portfeli replikujących. Bank przyjmuje również aktywne podejście do zarządzania kapitałem, które w przypadku miar ryzyka rynkowego odzwierciedlone jest poprzez modelowanie kapitału w horyzoncie inwestycyjnym 5 lat. Miary ryzyka rynkowego pozycji odsetkowych księgi bankowej są wyznaczone modelami wartości bieżącej (NPV – net present value).

Kwantyfikacja ekspozycji na ryzyko rynkowe odbywa się poprzez:

- pomiar wartości zagrożonej (VaR),
- pomiar oczekiwanej straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES – Expected Shortfall),

- pomiar wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych (Stressed VaR),
- pomiar kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego,
- wyznaczanie wartości testów warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) wyznaczana jest za pomocą metody historycznej, w trybie dziennym, dla 1-dniowego i 10-dniowego horyzontu czasowego dla poziomów ufności 95%, 97,5% oraz 99%. W metodzie symulacji historycznej brane są pod uwagę dane historyczne dotyczące czynników ryzyka z ostatnich 254 dni roboczych. Od września 2015 roku wprowadzony został pomiar wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych. W przypadku tej miary kalkulacja jest analogiczna do kalkulacji wartości zagrożonej, a jedyną różnicą jest okres występowania warunków skrajnych, który wyznaczany jest na podstawie 7-letniego szeregu wartości zagrożonej, opartego na kolejnych dwunastomiesięcznych oknach zmian czynników ryzyka z ostatnich 8 lat. W 2015 roku obejmował on rok kończący się w czerwcu 2009 roku. Okres ten podlega weryfikacji co najmniej raz w roku.

W kalkulacji wartości zagrożonej uwzględniane są następujące czynniki ryzyka:

- stopy procentowe,
- kursy walutowe,
- ceny akcji i wartości indeksów oraz ich zmienności,
- spready kredytowe (w części odpowiadającej za rynkową fluktuację cen papierów dłużnych, odzwierciedlając wartość spreadu kredytowego dla obligacji korporacyjnych oraz wartość spreadu pomiędzy krzywą rentowności obligacji rządowych oraz krzywą swap - dla obligacji rządowych).

Na podstawie dziennej kalkulacji wartości zagrożonej obliczana jest oczekiwana wartość straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną, jako średnia z sześciu hipotetycznych największych strat.

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego to kapitał na pokrycie strat w skali jednego roku z tytułu zmian wyceny instrumentów finansowych tworzących portfele Banku, wynikających ze zmian cen i wartości parametrów rynkowych.

Dodatkowymi miarami ryzyka rynkowego, uzupełniającymi pomiar wartości zagrożonej, są testy warunków skrajnych, które pokazują hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli mBanku, która nastąpiłaby wskutek wystąpienia tzw. scenariuszy testów warunków skrajnych, czyli przyjęcia przez czynniki ryzyka wyszczególnionych skrajnych wartości, przy założeniu utrzymywania statycznego portfela.

Testy warunków skrajnych składają się z dwóch części: standardowych testów warunków skrajnych wyznaczonych dla standardowych czynników ryzyka: kursy wymiany walut, stopy procentowe, ceny akcji oraz ich zmienności, a także testu warunków skrajnych, który obejmuje zmiany spreadów kredytowych. W ten sposób zaadresowano między innymi potrzebę pokrycia w analizach testów warunków skrajnych niezależnego wpływu ryzyka bazowego (spreadu pomiędzy stopami obligacji rządowych oraz stopami IRS), na które wyeksponowany jest Bank z tytułu utrzymywania portfela obligacji Skarbu Państwa.

W lipcu 2015 roku metodologia obliczania testów warunków skrajnych została rozszerzona o dodatkowe scenariusze zmian kursów walutowych oraz spreadów kredytowych, natomiast w dotychczasowych scenariuszach zmian dla stóp procentowych, kursów walutowych oraz spreadów kredytowych zmienione zostały wielkości zmian tych czynników rynkowych.

Ryzyko rynkowe, w szczególności ryzyko stóp procentowych księgi bankowej, jest kwantyfikowane również przez wyznaczanie wartości zagrożonego dochodu odsetkowego (ang. Earnings at Risk - EaR) dla portfela bankowego, co szerzej opisane zostało w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko rynkowe decyzjami Rady Nadzorczej (w odniesieniu do portfela Grupy mBanku), Zarządu Banku (w odniesieniu do portfela mBanku) oraz Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (w odniesieniu do portfeli jednostek biznesowych) ustanawiane są limity VaR na poziomie ufności 97,5% w 1-dniowym horyzoncie czasowym oraz limity na test warunków skrajnych.

3.7.3 Pomiar ryzyka

Wartość zagrożona, Expected Shortfall

W 2015 roku ryzyko rynkowe Banku mierzone wartością zagrożoną VaR (w horyzoncie jednodniowym, na poziomie ufności 97,5%) utrzymywało się na umiarkowanym poziomie w relacji do limitów VaR. Średnie wykorzystanie limitów wartości zagrożonej dla portfela Departamentu Rynków Finansowych (DFM), składającego się z pozycji portfela handlowego wynosiło 41% (2,3 mln zł), dla portfela Biura Maklerskiego (BM) 13% (0,2 mln zł), natomiast dla portfela Departamentu Skarbu (DS), którego pozycje są

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

klasyfikowane wyłącznie do portfela bankowego wynosiło 64% (27,0 mln zł) dla portfela bez modelowania kapitału oraz 56% (23,5 mln zł) w przypadku portfela z modelowaniem kapitału.

Średnie wykorzystanie limitu wartości zagrożonej pozycji Departamentu Emisji Papierów Dłużnych (DCM) wynosiło 18% (0,4 mln zł). Limit wartości zagrożonej pozycji Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS) w akcjach notowanych na GPW był wykorzystany średnio w 57% (5,1 mln zł).

W 2015 roku na wysokość wartości zagrożonej (VaR) portfela Banku miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopę procentową oraz na wyodrębniony spread kredytowy – portfele skarbowych papierów dłużnych zarządzane przez DS na księdze bankowej oraz zarządzane przez DFM na pozycjach księgi handlowej łącznie z pozycjami wynikającymi z transakcji wymiany stóp procentowych.

Drugim pod względem istotności wpływu na profil ryzyka Banku był portfel akcji DFS, w którym istotnym czynnikiem ryzyka był kurs akcji PZU, w związku z utrzymywaniem istotnej pozycji inwestycyjnej w akcjach tej spółki. Pozycja ta została zlikwidowana poprzez sprzedaż akcji PZU. Portfele DFM instrumentów wrażliwych na zmiany kursów walutowych, takich jak transakcje wymiany walut oraz opcje walutowe, a także ekspozycja portfeli BM na ryzyko cen akcji oraz na ryzyko zmienności implikowanych opcji giełdowych obracanych na GPW miały relatywnie mniejszy wpływ na profil ryzyka Banku.

Poziom VaR i ES dla mBanku

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały statystyki poziomów miar wartości zagrożonej oraz oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną portfela mBanku:

w tys. zł	2015 rok				2014 rok			
	31.12.2015	średnia	maksimum	minimum	31.12.2014	średnia	maksimum	minimum
VaR IR	13 688	16 085	23 329	12 739	16 457	14 693	19 081	8 122
VaR FX	496	685	1 096	453	937	348	1 162	95
VaR EQ	79	5 170	6 588	67	6 243	6 507	7 647	5 836
VaR CS	26 320	23 916	26 345	20 426	25 142	27 245	31 279	25 049
VaR	29 943	27 877	34 881	21 266	33 393	29 448	36 453	15 968
ES	40 007	37 576	45 102	28 954	42 853	37 861	45 791	21 304

VaR IR – ryzyko stopy procentowej (bez wyodrębnionego ze stopy spreadu kredytowego)

VaR FX - ryzyko walutowe

VaR EQ – ryzyko akcyjne

VaR CS – ryzyko spreadu kredytowego

Wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach

Od września 2015 roku wprowadzona została nowa miara - wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach (jest to miara obserwowana). Poniższa tabela przedstawia statystyki tej miary dla mBanku za ostatni kwartał 2015 roku:

w tys. zł	2015 rok			
	31.12.2015	średnia	maksimum	minimum
Stressed VaR IR	37 742	35 742	39 293	31 053
Stressed VaR FX	1 338	1 376	2 933	516
Stressed VaR EQ	4	8 721	13 074	4
Stressed VaR CS	73 992	75 255	77 899	73 530
Stressed VaR	103 060	111 038	116 945	102 035

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego

Dla Grupy mBanku średnie wykorzystanie limitu na kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego w 2015 roku wyniosło 58% (754,5 mln zł). Średni poziom kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego dla mBanku wynosił 740,8 mln zł. Na koniec 2015 roku kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe wynosił dla Grupy mBanku 655,8 mln zł, natomiast dla Banku 643,5mln zł. Dla porównania na koniec 2014 roku wartości tej miary kształtowały się odpowiednio na poziomie 733,1 mln zł oraz 717,0 mln zł.

Testy warunków skrajnych

Dla Grupy mBanku średnie wykorzystanie limitu na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2015 roku 59% (801,7 mln zł) dla portfela bez modelowania kapitału, natomiast 56% (757,0 mln zł) dla portfela z modelowaniem kapitału.

Dla mBanku średnie wykorzystanie limitu na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2015 roku 60% (796,4 mln zł) dla portfela bez modelowania kapitału.

Średnie wykorzystanie limitów na wyniki testów warunków skrajnych, wyniosło w 2015 roku na portfelu DS 68% (643,4 mln zł) oraz 65% (615,0 mln zł), odpowiednio bez modelowania oraz z modelowaniem kapitału. Z kolei na portfelu DFM średnie wykorzystanie limitu wyniosło 37% (93,2 mln zł), na portfelu BM 12% (1,0 mln zł), na portfelu DCM 59% (35,9 mln zł), a na portfelu DFS 58% (28,9 mln zł). Największą część prezentowanych wyników testów warunków skrajnych stanowi wartość testu z tytułu zmiany spreadu kredytowego dla portfeli obligacji skarbowych, ponieważ w scenariuszach stresowych uwzględniony został przeciętnie wzrost stóp procentowych o 100 punktów bazowych.

Poniższa tabela przedstawia wyniki testów warunków skrajnych dla mBanku (bez modelowania kapitału) w 2015 roku w porównaniu do roku 2014:

w mln zł	2015 rok				2014 rok			
	31.12.2015	średnia	maksimum	minimum	31.12.2014	średnia	maksimum	minimum
Base ST	74	107	134	68	93	85	130	44
CS ST	640	689	770	611	705	699	760	634
Total ST	714	796	900	699	798	784	888	684

Base stress test – standardowy test warunków skrajnych

CS stress test – test warunków skrajnych dla scenariuszy obejmujących zmiany spreadów kredytowych

Total stress test – całkowity test warunków skrajnych (suma standardowego testu warunków skrajnych i testu warunków skrajnych dla scenariuszy obejmujących zmiany spreadów kredytowych)

3.8. Ryzyko walutowe

Bank jest narażony na wpływ zmian kursów walutowych z tytułu posiadanych aktywów finansowych i zaciągniętych zobowiązań w walutach innych niż PLN. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku. Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Banku według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

31.12.2015	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	5 574 275	158 265	47 965	14 535	78 932	56 639	5 930 611
Należności od banków	2 820 660	1 762 378	235 417	732	107 010	55 124	4 981 321
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	558 590	-	-	-	-	-	558 590
Pochodne instrumenty finansowe	2 911 503	330 983	48 001	56 263	3 996	-	3 350 746
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	35 910 767	11 220 234	1 534 571	19 630 704	2 845 762	142 064	71 284 102
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	-	-	-	130	-	130
Inwestycyjne papiery wartościowe	28 292 518	862 205	-	-	827 919	-	29 982 642
Inwestycje w jednostki zależne	1 435 995	2 188	-	-	-	-	1 438 183
Wartości niematerialne	472 773	261	-	-	782	-	473 816
Rzeczowe aktywa trwałe	475 476	3 592	-	-	5 799	-	484 867
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	298 854	1 832	5 899	-	3 707	6	310 298
A k t y w a r a z e m	78 751 411	14 341 938	1 871 853	19 702 234	3 874 037	253 833	118 795 306
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	2 361 649	545 290	198 567	9 069 323	61	8 301	12 183 191
Pochodne instrumenty finansowe	2 946 703	194 202	63 013	-	-	-	3 203 918
Zobowiązania wobec klientów	61 768 572	16 246 078	1 707 708	1 319 760	4 577 142	304 891	85 924 151
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	57 142	-	20 659	767	-	78 568
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	1 213 989	76 633	62 356	3 501	42 205	9 016	1 407 700
Rezerwy	219 399	4 614	695	354	280	2	225 344
Zobowiązania podporządkowane	1 263 940	-	-	2 563 375	-	-	3 827 315
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	69 774 252	17 123 959	2 032 339	12 976 972	4 620 455	322 210	106 850 187
Pozycja bilansowa netto	8 977 159	(2 782 021)	(160 486)	6 725 262	(746 418)	(68 377)	11 945 119
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	17 205 395	1 387 865	460 708	-	330 750	19 845	19 404 563
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	3 747 517	5 409 553	160 952	787 880	82 392	19 590	10 207 884

31.12.2014	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 920 964	71 888	13 590	1 881	26 591	11 903	3 046 817
Należności od banków	3 001 979	1 808 380	489 184	4 997	249 453	94 054	5 648 047
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 251 064	-	-	-	-	-	1 251 064
Pochodne instrumenty finansowe	4 490 735	322 189	36 095	19 807	4 883	1 173	4 874 882
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	35 966 854	10 885 336	1 250 340	18 948 310	2 286 965	192 063	69 529 868
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	-	-	-	461	-	461
Inwestycyjne papiery wartościowe	25 755 724	676 526	-	-	813 784	-	27 246 034
Inwestycje w jednostki zależne	805 561	1 006	-	-	-	-	806 567
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	-	31 063	-	31 063
Wartości niematerialne	424 351	293	-	-	434	-	425 078
Rzeczowe aktywa trwałe	458 328	3 650	-	-	6 844	-	468 822
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	243 417	18 053	28	-	13 253	9	274 760
A k t y w a r a z e m	75 318 977	13 787 321	1 789 237	18 974 995	3 433 731	299 202	113 603 463
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	1 909 760	264 577	3 824	11 189 925	16 138	-	13 384 224
Pochodne instrumenty finansowe	4 518 952	196 674	40 157	-	-	73	4 755 856
Zobowiązania wobec klientów	55 610 769	16 734 338	1 345 998	1 193 368	3 871 194	556 599	79 312 266
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	61 824	-	14 380	1 415	-	77 619
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	386 423	-	-	-	-	-	386 423
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	954 553	61 906	47 274	1 314	39 822	8 018	1 112 887
Rezerwy	170 402	4 306	282	11	1 867	10	176 878
Zobowiązania podporządkowane	1 251 846	-	-	2 875 878	-	-	4 127 724
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	64 802 705	17 323 625	1 437 535	15 274 876	3 930 436	564 700	103 333 877
Pozycja bilansowa netto	10 516 272	(3 536 304)	351 702	3 700 119	(496 705)	(265 498)	10 269 586
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	16 425 514	1 328 724	389 695	3 899	333 067	6 356	18 487 255
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	2 741 364	7 165 018	72 589	708 940	79 332	21 923	10 789 166

3.9. Ryzyko stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej funkcje monitoringu i kontroli ryzyka realizowane są przez Departament Ryzyka Rynków Finansowych, nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem, a operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka przez Departament Skarbu, podlegający Wiceprezesowi Zarządu ds. Rynków Finansowych. W ten sposób zapewniona została niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej zajmowaniem pozycji przez Bank.

Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej to ryzyko wynikające z narażenia wyniku odsetkowego oraz kapitału banku na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Kierując się rekomendacjami KNF, a w szczególności Rekomendacją G, Bank monitoruje strukturę księgi bankowej zarówno w zakresie niedopasowania terminów przeszacowania, jak również ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Podstawowymi miarami stosowanymi do kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są:

- luka niedopasowania terminów przeszacowania (różnica między aktywami, pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi księgi bankowej wyznaczana w określonych przedziałach przeszacowania w oparciu o najbliższą datę możliwej zmiany oprocentowania produktów odsetkowych);
- dochód odsetkowy narażony na ryzyko (ang. Earnings at Risk – potencjalny spadek dochodu odsetkowego w perspektywie 1 roku wskutek niekorzystnej zmiany rynkowych stóp procentowych. Miara zakłada stałą wartość i strukturę księgi bankowej, niezmienną konstrukcję oprocentowania, stałą wysokość marży oraz równoległe przesunięcie krzywej dochodowości. EaR liczony jest dla 5 głównych walut - PLN, CHF, EUR, CZK, USD).

Wykonywane są również analizy typu stres test, mające na celu oszacowanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych na dochód odsetkowy oraz na wartość ekonomiczną portfela bankowego. Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej kwantyfikowane jest również poprzez miary ryzyka rynkowego – wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej jest ograniczana dla portfela bankowego limitami (mającymi charakter poziomów kontrolnych) niedopasowania terminów przeszacowania, a także limitami dla ryzyka

rynkowego – nałożonymi na wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych. Wykorzystanie tych limitów jest monitorowane i kontrolowane w trybie dziennym.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego, w okresie 12 miesięcy następujących po dniu bilansowym (EaR) o:

w mln zł	2015				2014			
	31.12.2015	średnia	maksimum	minimum	31.12.2014	średnia	maksimum	minimum
PLN	99,4	55,4	122,2	8,4	32,8	28,4	69,8	4,2
USD	3,7	2,4	7,5	0,7	1,0	1,4	4,0	0,2
EUR	52,5	37,3	63,1	0,0	4,5	6,6	12,6	1,4
CHF	2,4	8,1	38,8	0,0	13,3	0,8	15,7	0,0
CZK	2,7	2,3	4,8	1,3	2,3	4,2	8,5	2,2

Do wyliczenia tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu według stanu na prezentowane powyżej daty, będzie niezmienna przez okres roku, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej. W kalkulacjach uwzględniono pozycje wynikające z modelowania okresu przeszacowania zgodnie z metodologią portfeli replikujących.

Testy warunków skrajnych

Bank przeprowadza również szereg kalkulacji zmian wartości ekonomicznej portfela bankowego o charakterze scenariuszy testu warunków skrajnych. Zmiana wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku stres testu, który zakłada scenariusz negatywnej zmiany stóp procentowych dla danej waluty o 200 punktów bazowych wynosiła na koniec 2015 roku 497,92 mln zł (na koniec 2014 roku 377,5 mln zł). Przy kalkulacji tych wartości nie uwzględnia się korelacji pomiędzy walutami oraz zakłada się, że przy małych wartościach stóp, ich spadek nie może osiągnąć wartości mniejszej lub równej zero.

W portfelu bankowym istotną pozycją wycenianą do wartości godziwej jest portfel papierów wartościowych w złotych (bony pieniężne, bony oraz obligacje skarbowe). Ryzyko zmian stóp procentowych w odniesieniu do tego portfela jest kalkulowane także przy wykorzystaniu metodologii testów warunków skrajnych (opisanej powyżej w pkt 3.7). Uwzględnia ona zarówno scenariusze zmian rynkowych stóp procentowych oraz spreadu kredytowego, co w przypadku papierów skarbowych może odzwierciedlać ryzyko bazowe (zmiany spreadu pomiędzy krzywą rządową oraz krzywą swapową).

Ryzyko stopy procentowej mBanku S.A.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Banku według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2015	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 551 372	-	-	-	-	3 379 239	5 930 611
Należności od banków	2 360 752	1 990 616	446 067	10 056	-	173 830	4 981 321
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, inwestycyjne i inwestycje w jednostki zależne	11 192 757	407 071	4 410 636	13 451 704	895 046	1 622 201	31 979 415
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	55 940 216	9 683 037	2 038 208	3 213 216	226 071	183 354	71 284 102
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	474 124	654 067	1 191 765	679 005	101 110	529 694	3 629 765
A k t y w a r a z e m	72 519 221	12 734 791	8 086 676	17 353 981	1 222 227	5 888 318	117 805 214
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	5 768 851	6 390 976	21 310	-	-	2 054	12 183 191
Zobowiązania wobec klientów	63 598 275	9 342 686	9 546 150	3 185 413	196 722	54 905	85 924 151
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania podporządkowane	1 435 282	1 891 372	500 661	-	-	-	3 827 315
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	444 281	663 942	1 226 852	609 835	85 491	1 536 945	4 567 346
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	71 246 689	18 288 976	11 294 973	3 795 248	282 213	1 593 904	106 502 003
Luka bilansowa	1 272 532	(5 554 185)	(3 208 297)	13 558 733	940 014		

31.12.2014	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 117 024	-	-	-	-	929 793	3 046 817
Należności od banków	3 970 873	801 341	453 034	381	-	422 418	5 648 047
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, inwestycyjne i inwestycje w jednostki zależne	9 892 639	210 285	4 969 483	13 013 292	173 210	1 044 756	29 303 665
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	56 922 159	7 807 701	1 322 278	2 431 546	847	1 045 337	69 529 868
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	623 241	864 660	2 052 054	992 413	94 510	447 409	5 074 287
A k t y w a r a z e m	73 525 936	9 683 987	8 796 849	16 437 632	268 567	3 889 713	112 602 684
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	7 513 085	5 858 317	10 083	-	-	2 739	13 384 224
Zobowiązania wobec klientów	58 200 858	9 473 657	8 100 241	3 184 912	300 476	52 122	79 312 266
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	386 423	-	-	-	386 423
Zobowiązania podporządkowane	605 518	2 270 220	1 251 986	-	-	-	4 127 724
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	639 903	871 236	2 096 498	916 675	77 756	1 266 593	5 868 661
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	66 959 364	18 473 430	11 845 231	4 101 587	378 232	1 321 454	103 079 298
Luka bilansowa	6 566 572	(8 789 443)	(3 048 382)	12 336 045	(109 665)		

3.10. Ryzyko płynności

Źródła ryzyka płynności

Ryzyko płynności jest rozumiane jako ryzyko utraty zdolności finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań płatniczych wynikających z posiadanych przez Bank pozycji bilansowych i pozabilansowych na dogodnych dla Banku warunkach i po cenie rynkowej zobowiązań.

Przyczyny problemów z płynnością mogą pojawić się po dwóch stronach bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Po stronie **aktywnej** ich głównym źródłem jest ryzyko płynności rynku oraz ryzyko nieterminowej spłaty kredytów. Ryzyko płynności rynku jest to rodzaj zagrożenia, którego objawem jest całkowity bądź częściowy brak możliwości upłynnienia posiadanych aktywów lub możliwość zbycia tych aktywów jedynie po niekorzystnej cenie. Jest on uwzględniony w analizach płynności poprzez przyjęcie ostrożnościowych założeń dotyczących stopnia płynności aktywów (w szczególności Rezerwy Płynności) i możliwości ich upłynnienia odzwierciedlonej w profilu upłynniania (w scenariuszu ANL Stress). Z tego powodu w scenariuszu kryzysu rynkowego (ANL Pledge) zakłada się korzystanie z kredytu lombardowego oferowanego przez NBP pod zastaw dopuszczalnych papierów wartościowych z uwzględnieniem odpowiednich korekt stosowanych przez NBP. Ryzyko nieterminowej spłaty kredytów związane jest z gwałtowną materializacją się ryzyka kredytowego powiązanego np. z rynkiem nieruchomości mieszkalnych czy komercyjnych.

Po stronie **pasywnej** najczęstszym źródłem ryzyka płynności jest ryzyko finansowania i ryzyko wycofania środków przez klientów. Pierwsze z nich jest rodzajem zagrożenia, w którym w przypadku kryzysu pozyskanie środków finansujących może odbyć się jedynie po znacznie wyższej cenie, a w sytuacji skrajnej pozyskanie lub odnowienie zapadającego finansowania wcale nie jest możliwe. Drugi rodzaj zagrożenia jest związany z niepewnością w zakresie zachowań klientów, których decyzje (np. dotyczące wycofania zdeponowanych środków) mogą zachwiać zdolnością Banku do bieżącej obsługi zobowiązań.

Źródłem ryzyka dla **zobowiązań pozabilansowych** są, związane z zachowaniem klientów, niespodziewane ciągnięcia przyznanych linii. Odnosi się to również do wykorzystywania przyznanych linii intraday i overdraft dla klientów powierniczych i korporacyjnych. Materializacja tego rodzaju ryzyka może być szczególnie dotkliwa w sytuacji występowania wysokich koncentracji zobowiązań. W odniesieniu do instrumentów pochodnych zawartych w ramach umów CSA (Credit Support Annex) lub rozliczanych przez centralnego kontrahenta, ryzyko płynności może materializować się na skutek niekorzystnych, skrajnych zmian w warunkach rynkowych powodujących zmianę wyceny instrumentów pochodnych i związanej z tym konieczności uzupełnienia zabezpieczenia.

Bieżąca działalność Banku wymaga rozliczania operacji płatniczych. Tego typu działalność generuje wysokie zapotrzebowanie na płynności w ciągu dnia. Na poziomie systemu NBP oferuje narzędzie wspierające płynne rozliczanie transakcji (kredyt techniczny). Bank posiada odpowiedniej wielkości portfel płynnych papierów wartościowych spełniających określone wymagania w celu bieżącego korzystania z kredytu technicznego.

Biorąc pod uwagę **Grupę mBanku** ryzyko płynności identyfikowane jest również jako możliwość nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku. Zgodnie z decyzją Zarządu Banku z dnia 25.11.2014 zostało wprowadzone scentralizowane podejście do zarządzania

finansowaniem Grupy w celu zwiększenia efektywności wykorzystywanych zasobów płynnościowych oraz bardziej efektywnego dopasowanie struktury terminowej zapadalności finansowania i aktywów. Finansowanie spółek zależnych odbywa się za pośrednictwem DS, mBank Hipoteczny pozyskuje finansowanie na rynku poprzez emisję listów zastawnych oraz z mBanku, podczas gdy mLeasing i pozostałe spółki pozyskują finansowanie tylko z mBanku. Ryzyko nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku może powstać wskutek np. braku możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego (mBank Hipoteczny) lub nieoczekiwanego wzrostu materializowania się ryzyka kredytowego.

Ryzyko płynności może ujawnić się także w wyniku stosowania nieadekwatnych modeli na potrzeby analiz płynności (np. modelu osadu bazy depozytowej) i może w konsekwencji polegać na niedoszacowaniu ryzyka płynności. Jest ono monitorowane poprzez weryfikację i back-testy zgodnie z Polityką Zarządzania Modelami.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W celu zapewnienia efektywnego procesu zarządzania ryzykiem płynności Zarząd Banku określa adekwatną strukturę organizacyjną oraz deleguje kompetencje na dedykowane jednostki i Komitety. W ramach istniejącego procesu można wyodrębnić obszar zarządzania ryzykiem płynności zarówno na poziomie strategicznym jak i operacyjnym oraz obszar pomiaru i kontroli ryzyka płynności. Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku i Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Na proces zarządzania płynnością składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie, redukcję oraz określenie akceptowanego poziomu ekspozycji na ryzyko. W procesie tym można wydzielić, w sensie operacyjnym, dwa podstawowe elementy – składnik obejmujący wszelkie formy zarządzania oraz składnik kontroli i monitorowania ryzyka płynności. Za zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie strategicznym odpowiadają Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku, Komitet Ryzyka Rynków Finansowych mBanku oraz Zarząd Banku. W procesie kontroli i zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą poniższe jednostki.

- **Departament Obsługi i Rozliczeń Rynków Finansowych (DOF)** – odpowiada za operacyjny nadzór nad prawidłowością przepływów na rachunkach.
- **Departament Skarbu (DS)** pełni w Banku funkcje skarbowe, w ramach zarządzania ryzykiem płynności w wymiarze śróddziennym odpowiada za zapewnienie środków do rozliczeń na rachunkach Banku, realizację strategicznych zaleceń Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku, kształtowanie struktury przyszłych przepływów pieniężnych w ramach limitów nałożonych przez Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych mBanku, utrzymywanie określonych portfeli papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie płynności w ramach limitów nałożonych przez Zarząd Banku, Komitet Ryzyka Rynków Finansowych mBanku oraz Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku. Funkcję wspierającą dla Departamentu Skarbu przy realizacji opisanych wyżej zadań pełnią: Departament Instytucji Finansowych w zakresie aranżacji finansowania od banków krajowych i zagranicznych oraz międzynarodowych instytucji finansowych oraz Departament Rynków Finansowych w zakresie aranżacji emisji papierów dłużnych Banku. Dodatkowo do zadań DS należy monitorowanie ryzyka płynności i finansowania spółek Grupy mBanku pod kątem zgodności z wewnętrzną dokumentacją Banku, uczestniczenie, jako obserwator z ramienia Banku, w posiedzeniach komitetów ALCO spółek Grupy mBanku (w szczególności mBanku Hipotecznego S.A.).
- **Departament Ryzyka Rynków Finansowych (DRR)** odpowiada za kontrolę i bieżące monitorowanie ryzyka płynności Banku na poziomie strategicznym i raportuje do Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem, do Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych mBanku oraz Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku. DRR monitoruje płynność finansową w trybie dziennym wykorzystując metody oparte o analizę przepływów pieniężnych. Pomiar ryzyka płynności bazuje na modelu nadzorczym oraz wewnętrznym, który został zbudowany na podstawie analizy specyfiki Banku, zmienności bazy depozytowej, koncentracji finansowania oraz planowanego rozwoju poszczególnych portfeli.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań. Bank realizuje ten cel poprzez dywersyfikację stabilnych źródeł finansowania w odniesieniu do grup klientów (od których pozyskuje depozyty), produktów i walut przy jednoczesnej optymalizacji bilansu pod kątem rentowności. Długoterminowe działania mBanku w tym zakresie realizowane są przy uwzględnieniu uwarunkowań co do możliwości pozyskania finansowania oraz dochodowości biznesu.

W 2015 roku sytuacja płynnościowa była monitorowana i utrzymywana na adekwatnym do potrzeb poziomie poprzez dostosowywanie poziomu bazy depozytów i uruchamianie dodatkowych źródeł finansowania w zależności od rozwoju akcji kredytowej i pozostałych potrzeb płynnościowych.

Narzędzia i miary wykorzystywane w pomiarze ryzyka płynności

W ramach zarządzania ryzykiem płynności analizie poddawanych jest szereg miar ryzyka, z których podstawową jest luka niedopasowania. Obejmuje ona wszystkie aktywa, pasywa oraz pozycje pozabilansowe Banku dla wszystkich walut w horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. W 2015 roku Bank utrzymywał poziom nadwyżki płynnościowej adekwatny do prowadzonej działalności operacyjnej i aktualnej sytuacji rynkowej w postaci portfela płynnych papierów skarbowych i pieniężnych, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Bank kalkuluje zdefiniowane w Uchwale nadzorcze miary płynności. W 2015 roku nadzorcze limity na miary płynności, zarówno krótkoterminowej, jak i długoterminowej, nie były przekraczane. Ponadto zgodnie z wymogami Uchwały, Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz ustala wewnętrzne limity (o charakterze poziomów kontrolnych) zaangażowania w aktywa długoterminowe. Badana jest również stabilność i struktura źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i rachunków bieżących. Dodatkowo Bank przeprowadza analizy zmienności pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności otwartych linii kredytowych i wykorzystania limitów w rachunkach.

Bieżącej analizie podlega nie tylko płynność w warunkach normalnych, ale również przy założeniu scenariuszy mogących skutkować potencjalnym zagrożeniem jej utraty. W celu określenia wytrzymałości Banku na niekorzystne, istotne zdarzenia mogące prowadzić do utraty płynności przeprowadzane są analizy scenariuszowe obejmujące skrajne założenia dotyczące zarówno funkcjonowania rynków finansowych, jak i zjawisk behawioralnych dotyczących klientów Banku. W tym celu regularnie przeprowadzane są dwa scenariusze: ANL Stress odzwierciedlający scenariusz kryzysu wewnątrz banku oraz ANL Pledge odzwierciedlający kryzys rynkowy.

Główne założenia scenariusza ANL Stress:

- odpływ depozytów klientów,
- materializacja udzielonych niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych,
- sprzedaż na rynku płynnych papierów w oszacowanych przez Bank kwotach,
- wykorzystanie finansowania zabezpieczonego z banku centralnego dla niesprzedanej kwoty papierów wartościowych.

Główne założenia scenariusza ANL Pledge:

- odpływ depozytów klientów,
- materializacja udzielonych niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych,
- brak możliwości sprzedaży na rynku papierów wartościowych Rezerw Płynności,
- wykorzystanie finansowania zabezpieczonego z banku centralnego dla niesprzedanej kwoty papierów wartościowych.

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w Banku do bieżącego zarządzania ryzykiem płynności oraz są raportowane do Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych, Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO) oraz Rady Nadzorczej Banku. Dodatkowo scenariusze wykorzystane w istniejącym w Banku Planie Awaryjnym są spójne z testami warunków skrajnych. W Banku zostały wypracowane i są implementowane nowe scenariusze testów warunków skrajnych ryzyka płynności dostosowane do wymagań znowelizowanej Rekomendacji P.

Bank posiada ustalone procedury działania na wypadek zagrożenia utraty płynności finansowej.

Realizacja strategii zapewnienia płynności polega na aktywnym zarządzaniu strukturą bilansu, przyszłych przepływów pieniężnych oraz utrzymywaniu odpowiedniego bufora rezerw płynności adekwatnego do potrzeb płynnościowych, wynikających z aktywności Banku i struktury bilansu, zobowiązań wobec spółek zależnych i aktualnej sytuacji rynkowej oraz zapotrzebowania na środki płynne wynikające z przeprowadzanych testów warunków skrajnych. W tym celu Bank utrzymuje zapas nieobciążonych aktywów płynnych stanowiących Rezerwy Płynnościowe, dla których istnieje możliwość zastawu, transakcji na rynku repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. W skład Rezerw Płynności wchodziły polskie obligacje skarbowe w PLN i EUR, bony pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski, oraz czeskie obligacje skarbowe w CZK. Wartości tych Rezerw wynosiły:

Wartość Rezerw Płynności (w mln zł)	
31.12.2015	31.12.2014
22 900	22 541

W celu wsparcia procesu zarządzania ryzykiem płynności został wypracowany system wskaźników wczesnego ostrzegania. Składa się on ze wskaźników monitorujących poziom wykorzystania limitów regulacyjnych i wewnętrznych oraz dodatkowo wskaźników monitorujących istotne zmiany czynników rynkowych, a także zmiany struktury bilansu Banku.

W związku ze stosowaniem przez Bank instrumentów FX swap i CIRS do zamiany nadwyżek walut lokalnych na waluty obce, w Banku zostały wprowadzone wewnętrzne limity na wykorzystanie tych instrumentów. Dodatkowo, w celu ograniczenia ryzyka koncentracji transakcji FX swap monitorowana jest wielkość pozyskiwanych kwot w okresie do 1 roku w przedziałach miesięcznych.

W Banku obliczane są i raportowane również inne miary ryzyka płynności obejmujące:

- koncentrację źródeł finansowania,
- stabilność bazy depozytowej,
- zrywalność depozytów,
- wskaźnik finansowania rynku nieruchomości.

Bank w zarządzaniu ryzykiem płynności uwzględnia również ryzyko płynności produktu. Odzwierciedlone jest ono w zakresie pomiaru płynności rynku papierów wartościowych, które tworzą Rezerwy Płynności, uwzględniając determinanty płynności rynkowej takie jak: obrót rynkowy, głębokość arkusza zleceń, spread transakcji kupna/sprzedaży i wielkość emisji. Badanie płynności rynkowej uwzględnione jest w mierze ryzyka ANL Stress, w której konstrukcja scenariuszy uwzględnia upłynianie obligacji Skarbu Państwa w złotych będących w posiadaniu Banku na poszczególnych seriach obligacji. Badanie potencjału rynkowego wykonywane jest również w kontekście potencjału zastawienia poszczególnych serii obligacji.

Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności

W Banku istnieje proces cyklicznego raportowania ryzyka płynności. Obejmuje ono zarówno dostarczanie informacji dziennej dla jednostek zajmujących się zarządzaniem ryzykiem płynności oraz osób kontrolujących zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie operacyjnym, jak i cykliczne raportowanie dla wyższych szczebli zarządzania na potrzeby podejmowania decyzji strategicznych dotyczących ryzyka płynności.

W cyklu dziennym raportowane są:

- miary regulacyjne,
- luki płynności w scenariuszach kryzysowych dla mBanku, Grupy mBanku oraz istotnych z punktu widzenia ryzyka płynności spółek zależnych wraz z wykorzystaniem nałożonych na nie limitów,
- płynność śróddzienna,
- inne miary wewnętrzne ryzyka płynności.

W cyklu tygodniowym raportowane są:

- Wskaźniki Wczesnego Ostrzegania (EWI).

W cyklu miesięcznym raportowane są:

- miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (KRF),
- miary regulacyjne, wewnętrzne miary płynności oraz prognozy miar płynności uwzględniające prognozy rozwoju biznesu dla Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO).

W cyklu kwartalnym raportowane są miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla Rady Nadzorczej Banku.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.10.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych, w portfelu kredytów w rachunkach bieżących oraz przepływy portfela kredytów terminowych. Przy kalkulacji miar płynności Bank bierze pod uwagę potencjalne możliwości uzyskania

środków finansowych z tytułu upłynnienia bądź zastawienia papierów wartościowych należących do Rezerw Płynnościowych Banku.

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)				
Przedział czasowy	luka - 31.12.2015		luka - 31.12.2014	
	przedziałowa	skumulowana	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	10 494	10 494	10 021	10 021
do 3 dni roboczych	(5 946)	4 548	(3 184)	6 837
do 7 dni kalendarzowych	(5 946)	4 548	(3 184)	6 837
do 15 dni kalendarzowych	3 610	8 158	587	7 424
do 1 miesiąca	775	8 933	3 745	11 169
do 2 miesięcy	1 637	10 570	1 528	12 697
do 3 miesięcy	442	11 012	623	13 320
do 4 miesięcy	427	11 439	411	13 731
do 5 miesięcy	(256)	11 183	166	13 897
do 6 miesięcy	74	11 257	350	14 247
do 7 miesięcy	247	11 504	(387)	13 860
do 8 miesięcy	196	11 700	220	14 080
do 9 miesięcy	52	11 752	(118)	13 962
do 10 miesięcy	(516)	11 236	(2 879)	11 083
do 11 miesięcy	(1 674)	9 562	(145)	10 938
do 12 miesięcy	588	10 150	242	11 180

Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki płynności w wymienionych przedziałach czasowych. Mimo pozytywnej dynamiki wzrostu niebankowych depozytów terminowych i rachunków bieżących (10,18 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2015 roku) przewyższającej dynamikę rozwoju działalności kredytowej (2,85 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2015 roku) zanotowany został spadek luki płynności na koniec roku 2015.

Odpływ płynności związany był z wykupem 385 mln PLN obligacji własnych oraz 500 mln EUR obligacji wyemitowanych w ramach Programu Emisji Obligacji (EMTN) prowadzonego w spółce mFF, któremu towarzyszył spadek zadłużenia wobec głównego akcjonariusza, Commerzbanku A.G., w kwocie równej 1 010 mln CHF (spłata 850 mln CHF kredytów i 160 mln CHF pożyczek podporządkowanych). Jednocześnie w skumulowanej luce niedopasowania przepływów pieniężnych na koniec 2015 roku uwzględnione zostało zadłużenie wobec Commerzbanku A.G., pozostające do spłaty w 2016 roku w kwocie równej 800 mln CHF.

Dodatkowym czynnikiem wpływającym negatywnie na lukę płynności były nagłe zmiany kursów walutowych (przede wszystkim CHF), skutkujące koniecznością uzupełnienia zabezpieczenia z tytułu transakcji FX swap i CIRS. Wskutek tych zmian metodologia ANL Stress uzupełniona została o dodatkowy odpływ płynności z tytułu konieczności uzupełnienia zabezpieczenia transakcji FX swap i CIRS (wartość odpływu za koniec roku 2015 – 905 mln PLN).

Ponadto Bank oblicza kwotę dodatkowego wymogu depozytów zabezpieczających, wynikającego z zawartych umów z kontrahentami, które musiałyby dostarczyć kontrahentom w przypadku potencjalnego obniżenia ratingu kredytowego. Według stanu na 31 grudnia 2015 roku maksymalna kwota kształtowała się na poziomie 1,84 mln PLN.

W 2015 roku płynność Banku kształtowała się na bezpiecznym poziomie, co było odzwierciedlone w kwocie nadwyżki środków płynnych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi w terminach miary ANL Stress oraz w poziomach miar regulacyjnych.

Niedopasowanie luki ANL Stress w terminach do 1 miesiąca oraz do 1 roku w ciągu 2015 roku oraz wysokość miar regulacyjnych M1, M2 oraz LCR przedstawia poniższa tabela:

Miara*	2015			
	31.12.2015	średnia	maksimum	minimum
ANL Stress 1M	8 933	8 355	13 968	3 442
ANL Stress 1Y	10 150	9 752	13 886	4 551
M1	13 388	9 655	14 789	4 657
M2	1,47	1,34	1,59	1,15
M3	4,68	5,22	6,08	4,29
M4	1,33	1,30	1,33	1,25
LCR	144%	132%	154%	111%

(*) – miary ANL Stress oraz M1 są wyrażone w mln zł, podczas gdy M2, M3 i M4 są miarami relatywnymi wyrażonymi w postaci ułamka dziesiętnego.

Nadzorcze miary płynności krótkoterminowej (M1, M2) w 2015 roku kształtowały się na bezpiecznym poziomie z minimalną wartością 4,7 mld PLN (M1) powyżej limitu wynoszącego 0. Miary pokrycia długoterminowego (M3, M4) odznaczały się wysoką stabilnością na bezpiecznym poziomie, powyżej minimum określonego przez regulatora równego 1. W szczególności M3 oscylowało w zakresie od 4,29 do 6,08 w 2015 roku, podczas gdy M4 w zakresie od 1,25 do 1,33. Miara LCR pozostawała na bezpiecznym poziomie, znacznie przekraczającym 100%.

Źródła finansowania

Założenia strategiczne dotyczące dywersyfikacji źródeł finansowania i rentownej struktury bilansu odzwierciedlone są w planie finansowym mBanku za pomocą wybranych mierników, m.in. wskaźnika L/D (Loans to Deposits). Mierzy on określoną relację kredytów do depozytów w celu utrzymania stabilnej struktury bilansu. W ciągu roku 2015 wartość wskaźnika L/D uległa poprawie z poziomu 87,7% do poziomu 83,0%. Bank buduje stabilną bazę depozytową poprzez oferowanie klientom produktów depozytowych, inwestycyjnych oraz programów regularnego i celowego oszczędzania jak również w ramach depozytów operacyjnych spółek zależnych. Środki pozyskiwane od klientów Banku stanowią główne źródło finansowania działalności. Drugim pod względem wielkości źródłem finansowania jest portfel długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku), w tym głównie od Commerzbanku (Nota 28). Wspomniane pożyczki, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 31) stanowią podstawowe źródło finansowania portfela kredytów hipotecznych w CHF. W związku z zawieszeniem sprzedaży kredytów hipotecznych w CHF następuje sukcesywne zmniejszanie się należności Banku w tej walucie wynikające ze stopniowego spłacania się portfela. Środki uzyskane ze spłaty wspomnianych kredytów są wykorzystywane do pomniejszenia zadłużenia Banku w CHF w stosunku do głównego akcjonariusza. W roku 2015 zadłużenie wobec Commerzbanku A.G zostało zredukowane o 1 010 mln CHF (spłata 850 mln CHF kredytów i 160 mln CHF pożyczek podporządkowanych).

Ponadto do finansowania się (w tym w walutach obcych) Bank wykorzystuje średnioterminowe i długoterminowe instrumenty, w tym finansowanie w postaci linii kredytowych zarówno w ramach Grupy Commerzbanku, jak i na rynku międzynarodowym (kredyty z EBI – równowartość 3,6 mld PLN pozostające do spłaty na koniec 2015 roku) oraz transakcje FX swap i CIRS. W 2015 roku Grupa mBanku odkupiła część obligacji wyemitowanych w ramach Programu Emisji Obligacji (EMTN), zmniejszając zobowiązanie o 0,5 mld EUR (zobowiązanie na koniec 2014 roku – 1,5 mld EUR, na koniec 2015 roku – 1 mld EUR), jednocześnie w roku 2015 Bank zanotował wzrost zobowiązań netto z tytułu transakcji FX swap i CIRS.

Przy podejmowaniu decyzji co do finansowania, mając na celu optymalne dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów, Bank bierze pod uwagę poziomy nadzorczych miar płynności oraz wewnętrznie ustanowione limity płynności.

3.10.1 Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepochodnych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłacenia przez Bank, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdykontowane przepływy środków pieniężnych.

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2015 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	2 826 397	95 895	3 219 210	6 162 615	-	12 304 117
Zobowiązania wobec klientów	62 651 370	7 155 930	6 965 983	5 357 648	4 754 575	86 885 506
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania podporządkowane	1 018 826	1 596	39 277	1 774 492	1 441 788	4 275 979
Pozostałe zobowiązania	1 045 218	-	-	-	-	1 045 218
Zobowiązania razem	67 541 811	7 253 421	10 224 470	13 294 755	6 196 363	104 510 820

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

Aktywa razem	20 773 177	4 115 719	18 352 516	44 528 064	39 449 432	127 218 908
Luka płynności netto	(46 768 634)	(3 137 702)	8 128 046	31 233 309	33 253 069	22 708 088

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2014 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	2 097 983	20 519	3 174 002	8 455 247	-	13 747 751
Zobowiązania wobec klientów	57 341 132	7 652 213	5 646 985	5 344 239	4 514 135	80 498 704
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	386 423	-	-	-	-	386 423
Zobowiązania podporządkowane	896 043	7 675	62 494	2 247 576	1 507 545	4 721 333
Pozostałe zobowiązania	855 329	-	-	-	-	855 329
Zobowiązania razem	61 576 910	7 680 407	8 883 481	16 047 062	6 021 680	100 209 540

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

Aktywa razem	17 022 336	3 524 816	20 069 667	43 378 923	36 849 688	120 845 430
Luka płynności netto	(44 554 574)	(4 155 591)	11 186 186	27 331 861	30 828 008	20 635 890

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowy termin spłaty przypadał w ciągu roku, zostanie przedłużona. Ponadto, część dłużnych papierów wartościowych została zastawiona jako zabezpieczenie zobowiązań. Bank mógłby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami.

3.10.2 Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowych

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii rozliczanych na bazie netto należą:

- pochodne transakcje futures,
- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warranty,
- kontrakty swap na stopę procentową (IRS),
- kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty forward na papiery wartościowe.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania finansowe Banku z tytułu transakcji na powyższych instrumentach finansowych, dla których wycena na koniec 2015 roku jest ujemna, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową, prezentowane w wartości nominalnej (niezdyskontowanej) poza pozycjami Inne do 1 miesiąca oraz pozycją Pochodne transakcje futures, które przedstawione zostały w wartościach bieżących (zdyskontowanych). Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2015

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	4 405	12 096	2 815	505	-	19 821
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	78	331	616	93	-	1 118
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	74 438	364 372	694 395	1 665 275	280 731	3 079 211
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	14 888	(2 452)	(18 874)	(8 278)	984	(13 732)
Opcje	(2 766)	1 377	(11 212)	(141)	(2)	(12 744)
Inne	113	2 064	3 576	381	-	6 134
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	91 156	377 788	671 316	1 657 835	281 713	3 079 808

31.12.2014

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	20 938	29 491	66 344	13 027	-	129 800
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	1 605	347	7 587	-	-	9 539
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	111 390	430 208	912 077	2 675 942	549 025	4 678 642
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	11 028	884	(4 969)	4 757	-	11 700
Opcje	2 806	(1 014)	(10 521)	(14 553)	128	(23 154)
Pochodne transakcje futures	-	11	-	-	-	11
Inne	147	-	5 944	-	-	6 091
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	147 914	459 927	976 462	2 679 173	549 153	4 812 629

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty forward oraz walutowe kontrakty swap.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania/należności z tytułu instrumentów pochodnych Banku, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2015

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	15 156 879	4 718 725	8 797 835	1 051 490	-	29 724 929
- wpływy	15 186 423	4 705 652	8 868 583	1 034 073	-	29 794 731

31.12.2014

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	13 188 930	5 240 043	4 167 823	416 470	-	23 013 266
- wpływy	13 204 333	5 248 247	4 165 832	412 353	-	23 030 765

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdykontowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 19 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w Nocie 36.

3.11. Ryzyko operacyjne

Przez ryzyko operacyjne mBank rozumie możliwość poniesienia straty wynikającą z nieadekwatnych lub wadliwych wewnętrznych procesów, systemów, błędów lub działań podjętych przez pracownika Banku oraz ze zdarzeń zewnętrznych. Zgodnie z Katalogiem Ryzyka Grupy mBanku, ryzyko operacyjne obejmuje w szczególności następujące podkategorie:

- ryzyko prawne,
- ryzyko działania systemów informatycznych,
- ryzyko kadrowe i organizacyjne,
- ryzyko bezpieczeństwa,
- ryzyko braku zgodności.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, jednakże materializacja ryzyka operacyjnego może powodować wzrost ryzyka reputacji.

Organizacja zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

- **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (DKR)** odpowiada za pomiar, kontrolę i monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w Banku i Grupie mBanku.

W ramach sprawowania kontroli ryzyka operacyjnego DKR blisko współpracuje z innymi jednostkami i projektami realizowanymi w Banku i odnoszącymi się do ryzyka operacyjnego, w szczególności z Departamentem Compliance, Departamentem Prawnym, Departamentem Audytu Wewnętrzny oraz Departamentem Bezpieczeństwa. Wyniki kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są raportowane do Komisji ds. Ryzyka Rady Nadzorczej, Zarządu Banku, komitetów Forum Biznesu i Ryzyka Grupy mBanku oraz Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank bierze pod uwagę wymogi regulacyjne. Uchwały, a także rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego (w tym Rekomendacje M, H oraz D) stanowią punkt wyjścia dla przygotowania ram systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku i Grupie.

Generalną zasadą zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest jego minimalizacja – ograniczenie przyczyn występowania zdarzeń operacyjnych, zmniejszanie prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz dotkliwości potencjalnych skutków. Przy podejmowaniu decyzji o akceptowalnym poziomie ryzyka operacyjnego rozważana jest analiza: koszty vs. korzyści.

Narzędzia i miary

Na kontrolę i zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, monitorowanie, pomiar, ocenę, raportowanie, a także redukcję, unikanie, transfer lub akceptację ryzyka operacyjnego, na które Bank jest narażony w poszczególnych obszarach działalności. Podstawą są metody oraz narzędzia ilościowe i jakościowe, służące kontroli ryzyka operacyjnego. Narzędzia stosowane przez Bank zmierzają do ukierunkowanego na przyczynę zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz koncentrują się na podejściu oddolnym w celu identyfikacji ryzyka (bottom-up approach).

Celem narzędzi jakościowych jest ustanowienie w ramach Banku i Grupy mBanku spójnej oceny jakościowej czynników środowiska wewnętrznego i zewnętrznego mających wpływ na proces zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Podstawowym narzędziem jakościowym jest samoocena systemu kontroli wewnętrznej wykonywana przez jednostki organizacyjne. Przedstawia ona ocenę poziomu ryzyka operacyjnego dla Banku, a także dla poszczególnych procesów i jednostek organizacyjnych. Od 2014 roku w Grupie rozpoczął się proces zastępowania funkcjonujących dotychczas Ankiety Oceny Środowiska Biznesowego procesem Samooceny Efektywności Zarządzania Ryzykiem, który pozwoli na identyfikację i ocenę najważniejszych ryzyk operacyjnych i mechanizmów kontrolnych w Grupie, a następnie opracowanie i wdrożenie niezbędnych planów działań naprawczych. W połowie 2015 roku został zakończony drugi etap wdrażania Samooceny w Banku, tym samym procesem Samooceny został objęty cały obszar działalności Banku. W 4 kwartale 2015 roku rozpoczęło się wdrożenie procesu Samooceny w spółkach Grupy.

Ponadto w celu kontroli ryzyka operacyjnego Bank prowadzi rejestr zdarzeń i strat operacyjnych Grupy, zbiera i monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka, a także tworzy i analizuje scenariusze ryzyka operacyjnego w celu identyfikacji zdarzeń, które potencjalnie mogą spowodować bardzo duże straty o charakterze operacyjnym. Jednocześnie utrzymywana jest komunikacja z wszystkimi obszarami działania Banku (zarówno obszarami biznesowymi, jak również wsparcia) w celu monitorowania i podejmowania działań zapobiegawczych w momencie zasygnalizowania ryzyka krytycznych zdarzeń w jakimkolwiek obszarze działania.

Straty operacyjne

Zdecydowana większość strat operacyjnych Banku dotyczy następujących linii biznesowych (wyodrębnionych zgodnie z Rozporządzeniem CRR): bankowość komercyjna, bankowość detaliczna oraz działalność dealerska.

W podziale strat na kategorie ryzyka, największe straty Bank ponosi z tytułu trzech kategorii ryzyka operacyjnego: (i) przestępstw popełnionych przez osoby z zewnątrz; (ii) realizacji, dostawy i zarządzania procesem oraz (iii) klientów, produktów i praktyk biznesowych.

Poniższa tabela przedstawia rozkład według strat rzeczywistych netto (po uwzględnieniu odzysków) poniesionych w 2015 roku przez mBank wg kategorii ryzyka operacyjnego:

Kategorie zdarzeń operacyjnych	Rozkład	Wartość strat do wartości zysku brutto
Przestępstwa popełnione przez osoby z zewnątrz	49%	1,0%
Klienci, produkty i praktyki biznesowe	43%	0,9%
Realizacja, dostawa i zarządzanie procesem	7%	0,1%
Pozostałe	1%	0,0%
Łącznie	100%	2,0%

Poziom strat z tytułu ryzyka operacyjnego jest na bieżąco monitorowany i regularnie raportowany do kierownictwa oraz Rady Nadzorczej Banku. Monitorowanie odbywa się na poziomie pojedynczych transakcji oraz na poziomie wielkości sumy strat. W przypadku pojedynczych zdarzeń operacyjnych z wysoką stratą lub sumy strat przekraczającej ustalone progi wymagane jest przeprowadzenie analizy przyczyn i opracowanie planów naprawczych, które ograniczą wystąpienie podobnych strat w przyszłości.

3.11.1 Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w mBanku jest realizowane w szczególności zgodnie z postanowieniami Polityki zgodności w mBanku S.A., stanowiącej zbiór wytycznych postępowania i zasad organizacyjnych, które Bank realizuje spełniając wymogi polskiego prawa oraz uwzględniając zasady compliance właściwe w Grupie Commerzbanku, z zastrzeżeniem polskich wymogów prawnych. Polityka określa także podstawowe zasady działania pracowników Banku oraz główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem na wszystkich szczeblach organizacji Banku.

Przez ryzyko braku zgodności należy rozumieć skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest minimalizowanie ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem i niedostosowaniem działalności Banku do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Przez niedostosowanie działalności Banku do przepisów, o których mowa powyżej, należy rozumieć niedostosowanie regulacji wewnętrznych do przepisów prawa i standardów postępowania przyjętych przez Bank, w tym niewykonywanie zaleceń i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego oraz innych organów nadzoru realizujących swoje zadania wobec instytucji finansowych.

Zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa krajowego i międzynarodowego oraz ze standardami postępowania przyjętymi przez Bank, a także przestrzeganie regulacji wewnętrznych przez pracowników Banku ma na celu zniwelowanie ryzyka braku zgodności oraz zminimalizowanie możliwości jego wystąpienia bądź eliminację ryzyka: prawnego, reputacyjnego, nałożenia sankcji i powstania strat finansowych oraz ryzyka wynikającego z rozbieżności przy interpretacji przepisów prawa.

Za realizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności są odpowiedzialni wszyscy pracownicy Banku, stosownie do wykonywanego przez nich zakresu obowiązków oraz nadanych im uprawnień.

Za koordynację i nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest odpowiedzialny Departament Compliance. Do zadań Departamentu Compliance należy w szczególności:

- 1/ opracowywanie i wdrażanie w Banku wytycznych, zasad oraz standardów działania z obszaru compliance, w tym standardów obowiązujących w Grupie Commerzbanku AG, z uwzględnieniem zastrzeżeń polskich wymogów prawnych,
- 2/ sprawowanie nadzoru nad realizowanymi przez jednostki organizacyjne Banku zadaniami z obszaru compliance, w tym doradztwo i instruktaż merytoryczny, jak również przeprowadzanie kontroli w zakresie realizowanych przez jednostki zadań,
- 3/ sprawowanie nadzoru, w tym doradztwo i instruktaż merytoryczny, nad wdrażaniem przez właściwe służby compliance w oddziałach zagranicznych Banku i spółkach Grupy mBanku, wspólnych standardów postępowania Grupy mBanku w obszarze compliance,
- 4/ identyfikowanie ryzyk w obszarze compliance,
- 5/ wprowadzanie polityk i procedur kontroli z zakresu działania Departamentu Compliance, które zapewnią minimalizację ryzyk,
- 6/ dostosowanie Polityki zgodności w mBanku S.A. oraz regulacji wewnętrznych, których właścicielem jest Departament Compliance, do zmieniającego się otoczenia prawnego oraz standardów postępowania,

- 7/ przeprowadzanie oraz monitorowanie szkoleń z obszaru compliance organizowanych dla pracowników Banku,
- 8/ utrzymywanie systematycznych kontaktów z jednostką odpowiedzialną za obszar compliance w Grupie Commerzbanku AG w celu uzgadniania implementacji wspólnych standardów.

Nadzór nad wprowadzaniem przez podmioty z Grupy mBanku jednolitych zasad z obszaru compliance jest realizowany w szczególności na podstawie zawartych umów i porozumień dodatkowych z podmiotami zależnymi, określającymi między innymi obowiązki sprawozdawcze podmiotów zależnych z obszaru compliance oraz zasady przeprowadzania wizyt nadzorczych w tych podmiotach, wykonywanych przez uprawnione jednostki organizacyjne Banku.

3.12. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe oznacza ryzyko potencjalnych strat z tytułu odchyłeń rzeczywistych przychodów operacyjnych netto od wartości planowanych. Przychody operacyjne netto należy rozumieć jako przychody operacyjne pomniejszone o koszty operacyjne. Kalkulacja odchyłeń wartości rzeczywistych od planowanych jest rozłączna dla części przychodowej i kosztowej. Ryzyko biznesowe obejmuje w szczególności ryzyko strategiczne, związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych podjęciem błędnych lub niekorzystnych decyzji lub też wadliwą ich realizacją. Zakłada się przy tym, że skutki realizowanych decyzji strategicznych są odzwierciedlone w odchyleniach wyniku operacyjnego w horyzoncie rocznym.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

- **Departament Controllingu i Informacji Zarządczej** jest odpowiedzialny za bieżące monitorowanie wyników jednostek biznesowych oraz przygotowywanie bieżących prognoz wyników Grupy, opracowywanie metodologii i dokonywanie pomiaru kapitału ekonomicznego na ryzyko biznesowe oraz przygotowywanie informacji na temat zmian jego poziomu, a także za przeprowadzanie testów warunków skrajnych dla ryzyka biznesowego.

Jednym z narzędzi stosowanych przez Bank w celu zarządzania i efektywnego ograniczania ryzyka biznesowego jest bieżący monitoring wyników finansowych wszystkich jednostek biznesowych oraz przygotowywanie bieżących prognoz przyszłych wyników Grupy. W przypadku dużych fluktuacji Departament Controllingu i Informacji Zarządczej jest odpowiedzialny za analizę ich przyczyn. Wyniki przeprowadzonej analizy są dołączane w formie uwag do wyników finansowych Banku i Grupy dostarczanych do Zarządu.

Ryzyko biznesowe jest uwzględniane w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego mBanku i Grupy mBanku.

3.13. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest rozumiane jako ryzyko negatywnych konsekwencji związanych z decyzjami podejmowanymi na podstawie danych wyjściowych modeli, które zostały nieprawidłowo zbudowane bądź są niewłaściwie administrowane. Ryzyko modeli może skutkować stratami finansowymi lub utraconymi potencjalnymi zyskami, błędnymi decyzjami biznesowymi lub strategicznymi, bądź też niekorzystnie zaważyć na renomie Banku.

W ryzyku modeli można wyodrębnić w szczególności następujące specyficzne podkategorie:

- **Ryzyko danych** rozumiane jako ryzyko wynikające z konieczności wykorzystania przy budowie i walidacji modeli danych o niesatysfakcjonującej jakości, kompletności, wiarygodności, a także aktualności.
- **Ryzyko założeń/metodologii** rozumiane jako ryzyko wynikające z przyjęcia niewłaściwych założeń lub nadmiernych uproszczeń poczynionych przy budowie modelu lub wynikające z wykorzystania do budowy modelu niewłaściwych technik matematycznych, statystycznych, niewłaściwych rozwiązań eksperckich lub błędnego ich zastosowania.
- **Ryzyko administrowania modelami** rozumiane jako ryzyko niewłaściwego zastosowania modeli albo ich nieprawidłowego działania z powodu nieadekwatnego udokumentowania, monitorowania, walidacji i aktualizacji tych modeli, w tym oceny adekwatności modelu w odniesieniu do bieżących warunków.

Zarządzanie ryzykiem modeli koordynowane jest przez Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem, w którym funkcjonuje Wydział Walidacji.

- **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (Wydział Walidacji)** realizuje w szczególności następujące zadania: buduje i rozwija polityki oraz organizuje proces zarządzania modelami stosowanymi dla potrzeb zarządzania i wyceny ryzyka kredytowego, ryzyka rynkowego, ryzyka stopy procentowej księgi bankowej, ryzyka płynności, a także innych rodzajów ryzyka, istotnych w procesie kalkulacji kapitału regulacyjnego oraz ekonomicznego; organizuje i monitoruje proces oceny ryzyka modeli w jednostkach organizacyjnych Banku i spółkach Grupy mBanku, odpowiedzialnych za budowę modelu oraz zapewnia spójność oceny ryzyka modeli w ramach Grupy.

Ryzyko modeli jest zarządzane w mBanku w sposób systemowy poprzez odpowiednie regulacje wewnętrzne dotyczące monitorowania i walidacji modeli.

Polityka Zarządzania Modelami określa uczestników oraz ramowe zasady procesu zarządzania modelami, obejmujące zagadnienia dotyczące budowy modeli w Grupie mBanku, ich zatwierdzania, wdrażania, weryfikacji/walidacji, monitorowania, dokonywania zmian i związanego z tym procesu raportowania.

W związku z opublikowaną w lipcu 2015 roku przez Komisję Nadzoru Finansowego Rekomendacją W, dotyczącą zarządzania ryzykiem modeli w bankach, mBank rozpoczął prace dostosowawcze w zakresie:

- opracowania zasad klasyfikacji modeli oraz pomiaru i monitoringu ryzyka modeli, zgodnych z wymogami regulacji nadzoru,
- wdrożenia wymaganego systemu raportowego, dotyczącego ryzyka modeli na różnych szczeblach organizacji,
- uzupełnienia dotychczasowego procesu zarządzania modelami, w szczególności w zakresie kwestii dokumentacyjnych, o elementy wskazane w Rekomendacji.

Termin wdrożenia powyższej rekomendacji zaplanowano na 30 czerwca 2016 roku.

3.14. Ryzyko reputacji

W konkurencyjnym otoczeniu reputacja nabiera coraz większego znaczenia. Od Banku, jako instytucji zaufania publicznego, oczekuje się nie tylko rentowności i zwrotu na kapitale, ale również działania w sposób etyczny, ekologiczny i odpowiedzialny społecznie.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji, definiowanym jako ryzyko wynikające z negatywnego postrzegania mBanku lub jego spółek zależnych przez interesariuszy, jest identyfikacja, ocena i ograniczanie ryzyka reputacji w ramach szczególnych procesów, aby chronić i wzmacniać dobre imię mBanku i Grupy mBanku.

Wszystkie jednostki organizacyjne Banku, oddziały zagraniczne oraz spółki zależne są bezpośrednio odpowiedzialne za ryzyko reputacji wynikające z ich działalności operacyjnej. Kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem reputacji pełni Departament Komunikacji i Strategii Marketingowej, który odpowiada za kształtowanie wizerunku i marki Banku oraz Grupy mBanku.

- **Departament Komunikacji i Strategii Marketingowej** jest odpowiedzialny za: tworzenie strategii komunikacji zewnętrznej Banku oraz Grupy mBanku i realizację strategii komunikacji wewnętrznej Banku; planowanie i realizację działań marketingowych dla linii biznesowych Banku, z wyłączeniem bankowości detalicznej (gdzie odpowiedzialność ponosi **Departament Marketingu Bankowości Detalicznej**), planowanie i koordynację działań Banku oraz Grupy mBanku w zakresie badań marketingowych dotyczących pozycjonowania marki oraz realizacji działań Banku w zakresie badań marketingowych, tworzenie i realizację strategii z zakresu odpowiedzialności społecznej, monitorowanie działań związanych z wizerunkiem, reputacją i rozpoznawalnością Banku zgodnie ze strategicznym pozycjonowaniem Banku oraz zarządzanie w sytuacjach kryzysowych, które niosą ze sobą ryzyko reputacji dla całego Banku i Grupy.

Ponadto istotne role w procesie zarządzania ryzykiem reputacji odgrywają inne jednostki organizacyjne Banku, to jest: Departament Compliance, Departament Rozwoju Pracowników i Kultury Organizacji, Departament Zarządzania Bankowością Korporacyjną, Departament Wsparcia Biznesu, Departament Rozwoju Biznesu Bankowości Detalicznej oraz **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem**, który jest odpowiedzialny za: rozwój strategii zarządzania ryzykiem reputacji we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi oraz nadzór nad procesem Samooceny Efektywności Zarządzania Ryzykiem, uwzględniającym również aspekty ryzyka reputacji.

W celu monitorowania i zarządzania ryzykiem reputacji mBank wykorzystuje takie narzędzia jak:

- wartości mBanku (zorientowanie na klienta, prostota, profesjonalizm, zaangażowanie i myślenie zorientowane na przyszłość), które są kodem Banku podczas budowania relacji biznesowych zarówno w ramach Grupy, jak i poza nią,
- badanie kultury zaangażowania – postrzeganie Banku przez pracowników,
- Społeczna Odpowiedzialność Biznesu – podejmowanie odpowiedzialnych działań na rzecz klientów, pracowników, środowiska naturalnego i społeczności lokalnych (w tym wolontariat pracowniczy) oraz udział w projektach Fundacji mBanku,
- monitoring publikacji prasowych, komentarzy w internecie, mediach społecznościowych i forach internetowych,
- analiza satysfakcji klientów bankowości detalicznej i korporacyjnej,
- proces wdrażania nowych produktów, gdzie ryzyko reputacji jest jednym z aspektów analizowanych podczas procesu implementacji nowych produktów,
- analiza reklamacji Klientów.

Strategia Zarządzania Ryzykiem Reputacji Grupy mBanku określa zasady i poszczególne elementy procesu zarządzania ryzykiem reputacji i podkreśla w szczególności takie aspekty jak: profil ryzyka reputacji oraz organizację i metody zarządzania tym ryzykiem.

W 2015 roku przyjęto „Strategię odpowiedzialnego biznesu i zrównoważonego rozwoju mBanku SA” na lata 2016-2020. Koncentruje się ona na pięciu obszarach, w których uwzględnione zostały, uznane za kluczowe, aspekty odpowiedzialności. Są to:

- budowanie stabilnych i długotrwałych relacji z klientami (Cel: „Chcemy rozumieć, szanować i podzielać wartości naszych klientów. Chcemy być otwarci. Chcemy myśleć i czuć jak oni.”),
- prowadzenie społecznie odpowiedzialnej polityki kredytowej (Cel: „Chcemy być odpowiedzialnym kredytodawcą.”),
- tworzenie wyjątkowego zespołu (Cel: „Chcemy tworzyć wyjątkowy zespół, kompetencje i umiejętności. Dzielić się tym co w nas najlepsze z innymi. Chcemy być unikalni.”),
- ograniczenie śladu środowiskowego Banku (Cel: „Chcemy ograniczać nasz wpływ na środowisko.”),
- udoskonalanie mechanizmów odpowiedzialnego zarządzania w organizacji, włączając w to zarządzanie łańcuchem dostaw (Cel: „Chcemy ulepszać nasze podejście zarządcze. Chcemy się doskonalić.”).

Bank, jako organizacja zarządzana w duchu odpowiedzialności społecznej, dąży do tego, by jego wartość była budowana z uwzględnieniem aspektów społecznych, ekonomicznych, etycznych i środowiskowych. Dlatego też podejmowane są działania mające na celu ograniczenie wsparcia dla przedsiębiorstw kontrowersyjnych ze społecznego punktu widzenia.

3.15. Ryzyko kapitałowe

Zarządzanie ryzykiem kapitałowym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

- **Departament Controllingu i Informacji Zarządczej** odpowiada za: opracowywanie polityki zarządzania kapitałem Grupy mBanku; dokonywanie pomiaru efektywności wykorzystania kapitału oraz monitorowanie wskaźników zwrotu na kapitale w jednostkach organizacyjnych Banku oraz spółkach Grupy mBanku oraz aktualizowanie metodyki w tym zakresie; przygotowywanie prognoz zmian funduszy oraz wskaźników adekwatności kapitałowej dla Banku oraz Grupy mBanku.
- **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem** odpowiada za: monitorowanie adekwatności kapitałowej i zdolności Grupy mBanku do absorpcji ryzyka oraz profilu ryzyka Grupy; organizację procesu planowania, prognozowania i monitorowania regulacyjnego i wewnętrznego kapitału na ryzyko; rozwój koncepcji oceny zdolności Grupy mBanku do absorpcji ryzyka oraz opracowywanie metodyki limitowania regulacyjnego i wewnętrznego kapitału na ryzyko; przeprowadzanie monitoringu wymagań regulacyjnych w

zakresie zastosowania metody AIRB w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych, analiz wrażliwości, testów warunków skrajnych oraz analiz wpływu nowych produktów i nowych metod kalkulacji na poziom wymogów kapitałowych i kapitałowych współczynników regulacyjnych; przygotowywanie raportów i informacji dla organów statutowych Banku oraz na potrzeby nadzoru skonsolidowanego w zakresie adekwatności kapitałowej, zdolności do absorpcji ryzyka oraz profilu ryzyka Banku oraz Grupy mBanku.

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kapitałowym, rozumianym jako ryzyko wynikające z braku zapewnienia odpowiedniego poziomu kapitału na pokrycie nieoczekiwanych strat, w Banku funkcjonuje proces zarządzania kapitałem.

Zarządzanie kapitałem w Grupie mBanku jest zorganizowane jako proces obejmujący planowanie, zarządzanie i monitorowanie kapitału ekonomicznego, kapitału regulacyjnego i kapitału wewnętrznego. W ramach procesu zarządzania kapitałem prowadzony jest regularny monitoring adekwatności i efektywności kapitałowej w celu zapewnienia adekwatnego i optymalnego poziomu kapitału w Grupie mBanku. Wsparciem dla tego procesu są procedury związane z prowadzeniem analiz i testów warunków skrajnych, których celem jest przedstawienie dokładnego obrazu aktualnej pozycji kapitałowej oraz możliwych przyszłych zmian.

Zarządzanie kapitałem w Grupie mBanku jest procesem wieloszczeblowym, obejmującym wszystkie podmioty zależne i jednostki organizacyjne Banku, które swym działaniem wpływają na poziom wymogów w zakresie funduszy własnych oraz wartość kapitału wewnętrznego.

Proces zarządzania kapitałem w Grupie mBanku został udokumentowany. Głównym elementem tej dokumentacji jest Polityka Zarządzania Kapitałem, która jest bezpośrednio powiązana z ogólną strategią biznesową, Strategią Zarządzania Ryzykiem i ze Średniookresowym Planem Finansowym Grupy mBanku oraz z dokumentacją procesu ICAAP.

Podstawowym założeniem Polityki Zarządzania Kapitałem jest zapewnienie efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej w ramach mBanku oraz Grupy mBanku. Celem Polityki jest opracowanie efektywnego procesu decyzyjnego w zakresie zarządzania kapitałem. Cel ten jest realizowany głównie poprzez stosowanie wytycznych dotyczących apetytu na ryzyko oraz opracowywanie wytycznych zapewniających odpowiednią wielkość kapitału na pokrycie ryzyka identyfikowanego w działalności biznesowej, a także definiowanie ram organizacyjnych dla funkcjonowania efektywnego systemu zarządzania kapitałem.

Polityka Zarządzania Kapitałem opiera się na dwóch głównych filarach:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych zapewniających utrzymanie współczynników kapitałowych na poziomie wyższym niż założone minimum (przy uwzględnieniu poziomu apetytu na ryzyko określonego przez Zarząd) przy jednoczesnym zabezpieczeniu pokrycia kapitałem wszystkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy mBanku;
- efektywne wykorzystanie bazy kapitałowej, gwarantujące osiągnięcie oczekiwanych stóp zwrotu, w tym zwrotu z kapitału regulacyjnego i zwrotu z kapitału skorygowanego o ryzyko.

Ponadto dokument porusza kwestie zarządzania kapitałowego w sytuacji niedoboru kapitału.

3.16. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Banku.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Bank wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnątrz przez Bank. Wszystkie istotne otwarte pozycje w instrumentach pochodnych (walutowych i stopy procentowej) są wyceniane modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów

krajowych są wyceniane z modelu (dyskontowanie przepływów finansowych), który oprócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnętrznie.

Bank przyjął założenie, że wartość godziwa zobowiązań finansowych krótkoterminowych (poniżej 1 roku) jest równa ich wartości bilansowej.

Ponadto Bank przyjął założenie, że szacunkowa wartość godziwa aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku według ich wartości godziwej.

	31.12.2015		31.12.2014	
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wartość księgowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe				
Należności od banków	4 981 321	4 979 660	5 648 047	5 645 303
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	71 284 102	71 966 423	69 529 868	70 241 523
Klienci indywidualni	42 267 085	43 122 732	39 330 643	40 116 754
należności bieżące	5 214 087	5 283 678	4 848 799	4 927 627
kredyty terminowe w tym:	37 052 998	37 839 054	34 481 844	35 189 127
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	31 068 708	31 735 223	29 111 601	29 687 041
Klienci korporacyjni	27 460 318	27 301 254	27 405 734	27 344 157
należności bieżące	3 883 744	3 859 771	3 403 415	3 389 500
kredyty terminowe	22 513 237	22 378 146	20 145 535	20 097 873
- udzielone dużym klientom	12 507 545	12 458 501	11 336 596	11 325 467
- udzielone średnim i małym klientom	10 005 692	9 919 645	8 808 939	8 772 406
transakcje reverse repo /buy sell back	1 031 029	1 031 029	3 838 553	3 838 553
pozostałe	32 308	32 308	18 231	18 231
Klienci budżetowi	1 373 344	1 359 082	1 748 153	1 735 274
Inne należności	183 355	183 355	1 045 338	1 045 338
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	12 183 191	11 980 394	13 384 224	13 508 718
Zobowiązania wobec klientów	85 924 151	86 013 567	79 312 266	79 528 752
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	386 423	389 051
Zobowiązania podporządkowane	3 827 315	3 919 644	4 127 724	4 105 811

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Bank podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom. Wartość godziwa należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom została wyliczona jako wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość spreadu kredytowego oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Poziom spreadu kredytowego został wyznaczony w oparciu o notowania rynkowe mediany spreadów kredytowych dla systemu ratingowego Moody's. Przypisanie spreadu kredytowego do danej ekspozycji kredytowej nastąpiło w wyniku zmapowania systemu ratingowego Moody's z wewnętrznym systemem ratingowym Banku. W celu odzwierciedlenia faktu, że większość ekspozycji Banku jest zabezpieczona podczas gdy mediana kwotowań rynkowych jest skoncentrowana wokół emisji niezabezpieczonych, Bank dokonał korekty z tego tytułu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Notowane instrumenty finansowe Banku dostępne do sprzedaży są wyceniane według wartości godziwej. Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku ustalana jest przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych z uwzględnieniem spreadu kredytowego dla odpowiedniego emitenta.

Zobowiązania finansowe. Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań to:

- Kredyty zaciągnięte
- Depozyty
- Emisje dłużnych papierów wartościowych
- Zobowiązania podporządkowane

mBank S.A. Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości
Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych z tytułu kapitału przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. Dla zaciągniętych kredytów od Commerzbanku w CHF Bank zastosował krzywą opartą o kwotowania CDS dla Commerzbanku dla ekspozycji w EUR oraz kwotowania wyemitowanych obligacji w ramach programu EMTN w EUR i CHF. Dla kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w EUR zastosowano krzywą rentowności EBI.

W przypadku depozytów Bank zastosował krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Bank zastosował krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Bank przyjął, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, wycenianych do wartości godziwej zgodnie z założeniami i metodami opisanymi powyżej, wyłącznie na potrzeby ujawnień, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku.

31.12.2015	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny

WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIENÍ**Aktywa finansowe**

Należności od banków	4 979 660	-	-	4 979 660
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	71 966 423	-	-	71 966 423

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania wobec innych banków	11 980 394	-	9 146 976	2 833 418
Zobowiązania wobec klientów	86 013 567	-	6 740 303	79 273 264
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	-
Zobowiązania podporządkowane	3 919 644	-	3 919 644	-

Aktywa finansowe razem

	76 946 083	-	-	76 946 083
--	-------------------	---	---	-------------------

Zobowiązania finansowe razem

	101 913 605	-	19 806 923	82 106 682
--	--------------------	---	-------------------	-------------------

31.12.2014	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny

WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIENÍ**Aktywa finansowe**

Należności od banków	5 645 303	-	-	5 645 303
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	70 241 523	-	-	70 241 523

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania wobec innych banków	13 508 718	-	11 442 821	2 065 897
Zobowiązania wobec klientów	79 528 752	-	5 558 939	73 969 813
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	389 051	-	-	389 051
Zobowiązania podporządkowane	4 105 811	-	4 105 811	-

Aktywa finansowe razem

	75 886 826	-	-	75 886 826
--	-------------------	---	---	-------------------

Zobowiązania finansowe razem

	97 532 332	-	21 107 571	76 424 761
--	-------------------	---	-------------------	-------------------

Poziom 1

W Banku nie występują aktywa i zobowiązania finansowe, wyceniane do wartości godziwej wyłącznie na potrzeby ujawnień, które zostałyby ujęte w poziomie 1.

Poziom 2

Poziom 2 obejmuje wartość godziwą kredytów długoterminowych otrzymanych od banków, wartość godziwą depozytów długoterminowych złożonych przez klientów oraz wartość godziwą kredytu otrzymanego z EBI (Nota 28). Ponadto, w poziomie 2 Bank wykazał zobowiązania podporządkowane.

Wartość godziwa dla ujętych w poziomie 2 zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. Dla zaciągniętych kredytów w EUR Bank zastosował krzywą swapową skorygowaną o spread kredytowy wyznaczony na podstawie kwotowań CDS dla Commerzbanku w EUR oraz na podstawie kwotowania rynkowego wyemitowanych obligacji w ramach programu EMTN. Pozwoliło to na oszacowanie wartości spreadu Banku, przy założeniu stałej (niezależnie od terminu zapadalności) różnicy spreadu dla ekspozycji Banku w stosunku do Commerzbanku. Dla zaciągniętych kredytów w innych walutach wykorzystano oszacowanie spreadu dla EUR oraz kwotowania transakcji swapowych cross currency do EUR. W odniesieniu do kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, wykorzystano krzywą rentowności EBI oraz wartość marży, jaką Bank otrzymał w ostatniej zawartej transakcji. Na tej podstawie oszacowano następnie wartość spreadu dla zobowiązań Banku zaciągniętych w EBI w stosunku do rynkowej krzywej swap. W przypadku depozytów Bank zastosował krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Bank zastosował krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Poziom 3

Poziom 3 obejmuje wartość godziwą należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom, która została wyliczona jako wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość spreadu kredytowego oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Poziom spreadu kredytowego został wyznaczony w oparciu o notowania rynkowe mediany spreadów kredytowych dla systemu ratingowego Moody's. Przypisanie spreadu kredytowego do danej ekspozycji kredytowej nastąpiło w wyniku zmapowania systemu ratingowego Moody's z wewnętrznym systemem ratingowym Banku. W celu odzwierciedlenia faktu, że większość ekspozycji Banku jest zabezpieczona podczas gdy mediana kwotowań rynkowych jest skoncentrowana wokół emisji niezabezpieczonych, Bank dokonał korekty z tego tytułu.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku według wartości godziwej.

31.12.2015	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ				
AKTYWA FINANSOWE				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, w tym:	558 590	181 280	-	377 310
Dłużne papiery wartościowe:	556 776	179 466	-	377 310
- obligacje rządowe	178 492	178 492	-	-
- certyfikaty depozytowe	73 124	-	-	73 124
- listy zastawne	6 081	-	-	6 081
- obligacje bankowe	248 156	974	-	247 182
- obligacje korporacyjne	50 923	-	-	50 923
Kapitałowe papiery wartościowe	1 814	1 814	-	-
- notowane	1 814	1 814	-	-
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	3 350 746	-	3 350 746	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	3 183 026	-	3 183 026	-
- instrumenty odsetkowe	2 814 961	-	2 814 961	-
- instrumenty walutowe	348 317	-	348 317	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	19 748	-	19 748	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	167 720	-	167 720	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	116 959	-	116 959	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	50 761	-	50 761	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	29 982 642	22 000 686	6 972 521	1 009 435
Dłużne papiery wartościowe:	29 800 438	21 999 931	6 972 521	827 986
- obligacje rządowe	21 959 984	21 959 984	-	-
- bony pieniężne	6 972 521	-	6 972 521	-
- listy zastawne	11 372	-	-	11 372
- obligacje bankowe	233 158	-	-	233 158
- obligacje korporacyjne	583 456	-	-	583 456
- obligacje komunalne	39 947	39 947	-	-
Kapitałowe papiery wartościowe	182 204	755	-	181 449
- nie notowane	182 204	755	-	181 449
AKTYWA FINANSOWE, RAZEM	33 891 978	22 181 966	10 323 267	1 386 745
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	3 203 918	-	3 203 918	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	3 203 714	-	3 203 714	-
- instrumenty odsetkowe	2 842 768	-	2 842 768	-
- instrumenty walutowe	343 222	-	343 222	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	17 724	-	17 724	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	204	-	204	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	204	-	204	-
Zobowiązania finansowe razem	3 203 918	-	3 203 918	-
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ OGÓŁEM				
AKTYWA FINANSOWE	33 891 978	22 181 966	10 323 267	1 386 745
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	3 203 918	-	3 203 918	-

mBank S.A.

 Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości
 Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2015 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Kapitałowe papiery przeznaczone do obrotu	Pochodne instrumenty finansowe	Dłużne inwestycyjne papiery wartościowe	Kapitałowe inwestycyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	626 687	22	469	635 432	7 665
Łączne zyski lub straty za okres	(1 870)	(18)	(469)	7 183	169 681
Ujęte w rachunku zysków i strat:	(1 870)	(18)	(469)	4 049	2 438
- Wynik na działalności handlowej	(1 870)	(18)	(469)	-	99
- Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	-	-	-	4 049	2 339
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	-	-	3 134	167 243
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	-	3 134	167 243
Nabycie	2 246 493	-	-	815 904	6 840
Wykupy	(281 307)	-	-	(137 219)	-
Sprzedaże	(9 526 873)	-	-	(1 796 381)	(2 737)
Emisje	7 314 180	-	-	1 303 067	-
Transfery z poziomu 3	-	(4)	-	-	-
Bilans zamknięcia	377 310	-	-	827 986	181 449

W odniesieniu do instrumentów finansowych wycenianych w sposób powtarzalny do wartości godziwej, sklasyfikowanych na poziomie 1 i 2 hierarchii wartości godziwej, ewentualne przypadki, w których mogłoby nastąpić przeniesienie pomiędzy tymi poziomami są monitorowane przez Departament Ryzyka Rynków Finansowych na podstawie wewnętrznych zasad. W przypadku jeśli wystąpi brak ceny rynkowej, służącej do wyceny bezpośredniej przez okres ponad 5 dni roboczych, następuje zmiana sposobu wyceny tego instrumentu, czyli przejście z wyceny bezpośredniej na wycenę z modelu, o ile dostępna jest zatwierdzona metoda wyceny z modelu dla tego instrumentu. Powrót do metody wyceny bezpośredniej następuje po okresie co najmniej 10 dni roboczych, w których cena rynkowa była dostępna w sposób ciągły. W przypadku braku ceny rynkowej dla skarbowych papierów dłużnych powyższe terminy wynoszą odpowiednio 2 i 5 dni roboczych.

Transfery pomiędzy poziomami w 2015 roku	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2
Inwestycyjne papiery wartościowe	4	-	-	-
Kapitałowe	4	-	-	-

W 2015 roku miało miejsce jedno przeniesienie z poziomu 3 do poziomu 1 hierarchii wartości godziwej i było efektem weryfikacji technik wyceny stosowanych w odniesieniu do mniejszościowych pakietów akcji o niewielkiej wartości, będących w posiadaniu Banku.

31.12.2014	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywach rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ				
AKTYWA FINANSOWE				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, w tym:	1 251 064	624 355	-	626 709
Dłużne papiery wartościowe:	1 245 617	618 930	-	626 687
- obligacje rządowe	617 906	617 906	-	-
- listy zastawne	80 399	-	-	80 399
- obligacje bankowe	492 318	1 024	-	491 294
- obligacje korporacyjne	54 994	-	-	54 994
Kapitałowe papiery wartościowe	5 447	5 425	-	22
- notowane	5 425	5 425	-	-
- nie notowane	22	-	-	22
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	4 874 882	-	4 874 413	469
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	4 720 489	-	4 720 020	469
- instrumenty odsetkowe	4 415 877	-	4 415 877	-
- instrumenty walutowe	295 564	-	295 564	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	9 048	-	8 579	469
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	154 393	-	154 393	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	102 226	-	102 226	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	52 167	-	52 167	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	27 246 034	22 603 370	3 999 567	643 097
Dłużne papiery wartościowe:	27 007 449	22 372 450	3 999 567	635 432
- obligacje rządowe	22 330 875	22 330 875	-	-
- bony pieniężne	3 999 567	-	3 999 567	-
- listy zastawne	325 671	-	-	325 671
- obligacje bankowe	24 907	-	-	24 907
- obligacje korporacyjne	284 854	-	-	284 854
- obligacje komunalne	41 575	41 575	-	-
Kapitałowe papiery wartościowe	238 585	230 920	-	7 665
- notowane	229 961	229 961	-	-
- nie notowane	8 624	959	-	7 665
AKTYWA FINANSOWE, RAZEM	33 371 980	23 227 725	8 873 980	1 270 275

31.12.2014	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywach rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	4 755 856	-	4 755 400	456
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	4 751 619	-	4 751 163	456
- instrumenty odsetkowe	4 424 514	-	4 424 514	-
- instrumenty walutowe	306 290	-	306 290	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	20 815	-	20 359	456
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	4 237	-	4 237	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	3 547	-	3 547	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	690	-	690	-
Zobowiązania finansowe razem	4 755 856	-	4 755 400	456
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ OGÓŁEM				
AKTYWA FINANSOWE	33 371 980	23 227 725	8 873 980	1 270 275
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	4 755 856	-	4 755 400	456

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2014 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Kapitałowe papiery przeznaczone do obrotu	Pochodne instrumenty finansowe	Dłużne inwestycyjne papiery wartościowe	Kapitałowe inwestycyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	615 439	6	407	502 204	16 395
Łączne zyski lub straty za okres	10 953	16	62	1 717	14
Ujęte w rachunku zysków i strat:	10 953	16	62	-	-
- Wynik na działalności handlowej	10 953	16	62	-	-
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	-	-	1 717	14
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	-	1 717	14
Nabycie	3 563 567	-	-	932 040	6 160
Wykupy	(403 363)	-	-	(31 800)	-
Sprzedaże	(13 860 675)	-	-	(1 075 049)	(15 887)
Emisje	10 700 766	-	-	304 918	-
Rozliczenia	-	-	-	1 402	70
Transfery do poziomu 3	-	-	-	-	913
Bilans zamknięcia	626 687	22	469	635 432	7 665

W 2014 roku odnotowano trzy przeniesienia z poziomu 2 na poziom 3 o łącznej wartości 913 tys. zł oraz jedno przeniesienie z poziomu 2 na poziom 1 o wartości 898 tys. zł. Przeniesienia te wynikały z efektów weryfikacji technik wyceny stosowanych w odniesieniu do mniejszościowych pakietów akcji o niewielkiej wartości, będących w posiadaniu Banku.

Transfery pomiędzy poziomami w 2014 roku	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2
Inwestycyjne papiery wartościowe	898	-	-	(1 811)
Kapitałowe	898	-	-	(1 811)

Na podstawie stosowanych przez Bank metod ustalania wartości godziwej, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom 1: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla tego samego instrumentu (bez modyfikacji);
- Poziom 2: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla podobnych instrumentów lub inne metody wyceny, dla których wszystkie istotne dane wejściowe bazują na obserwowalnych danych rynkowych;
- Poziom 3: metody wyceny, dla których przynajmniej jedna istotna dana wejściowa nie bazuje na obserwowalnych danych rynkowych.

Poziom 1

Na dzień 31 grudnia 2015 roku, na poziomie 1 hierarchii wartości Bank wykazał wartość godziwą obligacji rządowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 178 492 tys. zł (patrz Nota 18) oraz wartość godziwą inwestycyjnych obligacji rządowych w kwocie 21 959 984 tys. zł (patrz Nota 22) (31 grudnia 2014 r. odpowiednio: 617 906 tys. zł i 22 330 875 tys. zł). Poziom 1 obejmuje również wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 39 947 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: 41 575 tys. zł) oraz wartość godziwą obligacji emitowanych przez jeden bank w kwocie 974 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: 1 024 tys. zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2015 roku poziom 1 obejmuje wartość akcji imiennych uprzywilejowanych Giełdy Papierów Wartościowych w kwocie 755 tys. zł (31 grudnia 2014 r. – 235 386 tys. zł, w tym wartość akcji PZU S.A. w kwocie 229 961 tys. zł).

Instrumenty te zostały sklasyfikowane do poziomu 1, ponieważ ich wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Poziom 2

Poziom 2 hierarchii obejmuje głównie wartość godziwą bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w kwocie 6 972 521 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: 3 999 567 tys. zł), , których wycena oparta jest na modelu NPV (dyskontowania przyszłych przepływów finansowych), który zasilany jest krzywymi stóp procentowych wyznaczonymi w drodze transformacji kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Ponadto do poziomu 2 Bank zalicza wycenę pochodnych instrumentów finansowych, do wyceny których stosowane są modele, zgodne ze standardami i praktykami rynkowymi w tym zakresie, które są zasilane parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków (np. kursami wymiany walut, zmiennościami implikowanymi opcji walutowych, wartościami indeksów i akcji giełdowych) lub parametrami będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (np. krzywe stóp procentowych).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku poziom 2 obejmuje również wartość opcji na indeks WIG 20. Do wyceny opcji giełdowych na indeks WIG20 stosowany jest model wewnętrzny Banku (bazujący na modelu zmienności implikowanej) zasilany parametrami rynkowymi.

Poziom 3

Na poziomie 3 hierarchii wykazana jest wartość godziwa dłużnych komercyjnych papierów wartościowych emitowanych przez krajowe banki i przedsiębiorstwa (obligacje, listy zastawne i certyfikaty depozytowe) w kwocie 1 205 296 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: 1 262 119 tys. zł).

Powyższe instrumenty dłużne zostały zaklasyfikowane do poziomu 3, ponieważ do ich wyceny, oprócz parametrów będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (krzywe stóp procentowych), wykorzystuje się również tzw. spread kredytowy, który jest szacowany przez Bank przy użyciu wewnętrznego modelu ryzyka kredytowego i odzwierciedla ryzyko kredytowe emitenta papieru. Model ten wykorzystuje parametry (np. stopy zwrotu z zabezpieczeń, migracje ratingów, zmienności stóp defaultowości), które nie są obserwowane na aktywnych rynkach i w związku z tym zostały wyznaczone na podstawie analiz statystycznych.

W poniższej tabeli przedstawiono wpływ zmiany spreadów kredytowych na wycenę papierów dłużnych zaklasyfikowanych do poziomu 3. Wielkość ta odzwierciedla zmianę ryzyka kredytowego w stosunku do dnia zakupu papierów przez Bank.

Emitent	Zmiana wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	
	31.12.2015	31.12.2014
Instytucje kredytowe	1 549	544
Przedsiębiorstwa niefinansowe	2 537	2 163
Razem	4 086	2 707

Ponadto poziom 3 obejmuje głównie wartość godziwą kapitałowych papierów wartościowych w kwocie 181 449 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: 7 687 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota ta obejmuje wartość udziału w Visa Europe Ltd w wysokości 167 243 tys. zł, który został wyceniony do wartości godziwej na podstawie informacji posiadanych przez Bank w związku z transakcją przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc., opisaną w Nocie 22. Pozostałe kapitałowe papiery wartościowe wykazane w poziomie 3 wyceniane są metodą mnożników rynkowych. Wycena metodą mnożników rynkowych polega na określeniu wartości kapitałów własnych wycenianej spółki poprzez zastosowanie relacji wartości rynkowych kapitałów własnych lub wartości całości zaangażowanych kapitałów (wartości spółki) porównywalnych spółek do wybranych wielkości ekonomiczno-finansowych.

3.17. Pozostała działalność

Bank świadczy usługi przechowywania aktywów, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. W związku z wykonywaniem tych usług Bank podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Bank dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Bank ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one nastąpią, są poddawane regularnym przeglądom. Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych zostały opisane w Nocie 3.4.6.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych i innych instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania,

pochodzące z aktywnego rynku. Metody ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych zostały opisane w Nocie 3.16.

Utrata wartości inwestycji finansowych dostępnych do sprzedaży

Bank dokonuje przeglądu swoich dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży na każdy dzień sprawozdawczy w celu oszacowania czy nastąpiła utrata wartości. Wymaga to podobnego oszacowania jak w odniesieniu do indywidualnej oceny kredytów i należności. Bank księguje również odpisy aktualizujące wartość inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży w przypadku, gdy nastąpił istotny lub długotrwały spadek wartości godziwej poniżej ich kosztu nabycia. Ustalanie co oznacza „istotny” lub „długotrwały” spadek wartości wymaga profesjonalnego osądu. Dokonując tego oszacowania Bank ocenia między innymi historyczne ruchy cen akcji oraz czas trwania i zakres, w jakim wartość godziwa inwestycji jest niższa od jej kosztu nabycia.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikający ze straty podatkowej ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie zrealizowany przyszły zysk do opodatkowania, od którego można odpisać straty podatkowe. Oszacowanie jest wymagane do określenia kwoty aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, które może być rozpoznane w oparciu o prawdopodobny moment wystąpienia i poziom przyszłych zysków do opodatkowania.

Przychody i koszty dotyczące sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Bank uwzględnia obecnie jako przychód rozpoznawany jednorazowo mniej niż 10% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami gotówkowymi i samochodowymi oraz od 0% do około 25% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami hipotecznymi. Pozostała część przychodów rozpoznawana jest w czasie przez okres ekonomicznego życia odpowiednich kredytów. Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych rozliczane są w analogiczny sposób.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia

Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia są określone przy użyciu metody wyceny aktuarialnej. Wycena aktuarialna wymaga dokonywania założeń dotyczących stóp dyskontowych, przyszłego wzrostu płac, wskaźnika śmiertelności i innych czynników. Ze względu na długoterminowy charakter tych programów takie szacunki są obciążone dużym stopniem niepewności.

Klasyfikacja leasingu

Bank dokonuje osądu klasyfikując umowy leasingowe jako leasing finansowy bądź leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji opartej na profesjonalnym osądzie czy zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści wynikające z tytułu posiadania przedmiotu leasingu zostały przeniesione czy też nie.

Klasyfikacja do ekspozycji forborne

Zgodnie z polityką Banku w zakresie forbearance, zaprezentowaną w nodzie 3.4.7, Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji/klientów podlegających polityce forbearance na podstawie profesjonalnego osądu.

5. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Przychody z tytułu odsetek		
Kredyty i pożyczki z uwzględnieniem odwrócenia dyskonta dotyczącego odpisu z tytułu utraty wartości	2 218 951	2 531 194
Inwestycyjne papiery wartościowe	743 943	832 142
Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	50 421	77 139
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	52 552	50 997
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	148 544	122 918
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	35 223	12 864
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	14 140	1 400
Pozostałe	10 720	6 173
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 274 494	3 634 827
Koszty odsetek		
Z tytułu rozliczeń z bankami	(92 443)	(184 057)
Z tytułu rozliczeń z klientami	(869 339)	(1 024 141)
Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(11 612)	(16 653)
Z tytułu zobowiązań podporządkowanych	(78 966)	(77 254)
Pozostałe	(13 775)	(76 254)
Koszty odsetek, razem	(1 066 135)	(1 378 359)

W 2015 roku przychody z tytułu odsetek związane z aktywami finansowymi, które utraciły wartość, wyniosły 103 829 tys. zł (za okres zakończony 31 grudnia 2014 r.: 151 468 tys. zł).

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	413 208	406 793
Od pozostałych podmiotów, w tym:	2 861 286	3 228 034
- od klientów indywidualnych	1 372 848	1 593 600
- od klientów korporacyjnych	777 429	859 378
- od sektora budżetowego	711 009	775 056
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 274 494	3 634 827
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(187 107)	(261 908)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(867 416)	(1 099 798)
- od klientów indywidualnych	(371 559)	(461 820)
- od klientów korporacyjnych	(458 472)	(544 366)
- od sektora budżetowego	(37 385)	(93 612)
Z tytułu emisji własnych	(11 612)	(16 653)
Koszty odsetek, razem	(1 066 135)	(1 378 359)

6. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Prowizje za obsługę kart płatniczych	342 310	413 614
Opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	214 944	173 113
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	46 669	120 060
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i za organizację emisji	24 760	29 005
Prowizje za prowadzenie rachunków	162 595	154 318
Prowizje za realizację przelewów	102 554	97 334
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	44 351	42 244
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży innych produktów zewnętrznych podmiotów finansowych	70 568	60 378
Prowizje z działalności powierniczej	22 337	21 108
Prowizje z tytułu obsługi gotówkowej	39 686	38 648
Pozostałe	20 734	26 780
Przychody z tytułu opłat i prowizji, razem	1 091 508	1 176 602
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Koszty obsługi i ubezpieczenia kart płatniczych	(204 864)	(194 993)
Koszty prowizji płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku	(98 468)	(81 180)
Uiszczone opłaty maklerskie	(12 386)	(11 708)
Koszty z tytułu obsługi gotówkowej	(40 666)	(36 110)
Koszty opłat na rzecz NBP i KIR	(10 614)	(10 757)
Uiszczone pozostałe opłaty	(101 655)	(96 630)
Koszty z tytułu opłat i prowizji, razem	(468 653)	(431 378)

Spadek przychodów z tytułu prowizji za obsługę kart płatniczych w 2015 roku w porównaniu z rokiem 2014 spowodowany był głównie dwukrotnym obniżeniem stawek opłaty interchange: od 1 lipca 2014 roku i od 29 stycznia 2015 roku.

Spadek przychodów z tytułu prowizji za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych w 2015 roku w porównaniu z 2014 rokiem jest efektem wejścia w życie począwszy od 31 marca 2015 roku Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance. Począwszy od tej daty Bank nie otrzymuje wynagrodzenia za pośrednictwo w sprzedaży grupowych produktów ubezpieczeniowych.

7. Przychody z dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	140	191
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	197 732	43 681
Przychody z tytułu dywidend, razem	197 872	43 872

8. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Wynik z pozycji wymiany	285 786	226 565
Różnice kursowe netto z przeliczenia	257 929	283 945
Zyski z transakcji minus straty	27 857	(57 380)
Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń	8 224	128 186
Instrumenty odsetkowe	(5 327)	101 896
Instrumenty kapitałowe	(230)	(367)
Instrumenty na ryzyko rynkowe	2 382	(2 123)
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej, w tym:	15 006	28 442
- Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych	(1 279)	(82 478)
- Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą	16 285	110 920
Niefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(3 607)	338
Wynik na działalności handlowej, razem	294 010	354 751

Istotnie słabszy wynik na działalności handlowej z instrumentów odsetkowych w 2015 roku w porównaniu do roku 2014 wynika z kształtowania się długoterminowych rynkowych stóp procentowych, które w 2014 roku charakteryzowały się istotnym ale stopniowym spadkiem, natomiast w 2015 roku utrzymywały się na stabilnym poziomie.

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z transakcji spot i kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z tytułu obrotu instrumentami rynku pieniężnego, wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami kapitałowymi obejmuje wycenę oraz wynik z tytułu globalnego obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz wynik z kontraktów futures towarowy i swap towarowy.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje na ten temat zostały zawarte w Nocie 20 „Rachunkowość zabezpieczeń”.

9. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Przychody ze sprzedaży usług	19 741	21 861
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	7 799	3 799
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	234	571
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	73	229
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	1 758	210
Pozostałe	26 776	46 855
Pozostałe przychody operacyjne, razem	56 381	73 525

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

10. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Koszty pracownicze	(670 570)	(656 614)
Koszty rzeczowe, w tym:	(548 033)	(546 871)
- koszty logistyki	(283 348)	(286 630)
- koszty IT	(97 917)	(87 218)
- koszty marketingu	(109 570)	(120 138)
- koszty usług konsultingowych	(41 752)	(39 205)
- pozostałe koszty rzeczowe	(15 446)	(13 680)
Podatki i opłaty	(25 248)	(25 380)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(274 195)	(68 968)
Wpłata na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców	(51 727)	-
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(5 872)	(5 514)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 575 645)	(1 303 347)

Wzrost kosztów w pozycji „Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny” spowodowany jest ujęciem w tej pozycji kosztów wpłat Banku w kwocie 141 284 tys. zł, przeznaczonej na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie, a także wzrostem stawek opłat na BFG w 2015 roku w stosunku do 2014 roku.

W dniu 9 października 2015 roku Sejm RP przyjął „Ustawę o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy”. Ustawa określa zasady przyznawania zwrotnego wsparcia finansowego osobom fizycznym zobowiązanym do spłaty kredytu mieszkaniowego, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, oraz warunki korzystania ze wsparcia. Źródłem finansowania wsparcia oraz kosztów jego realizacji jest Fundusz Wsparcia Kredytobiorców (Fundusz), na który składają się wpłaty kredytodawców proporcjonalnie do wielkości posiadanego portfela kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 90 dni.

Zgodnie z informacją z dnia 5 stycznia 2016 roku otrzymaną od Rady Funduszu Wsparcia Kredytobiorców wpłata Banku wynosić będzie 51 727 tys. mBank utworzył odpowiednią rezerwę z tego tytułu (Nota 33 Rezerwy), a jej koszt został ujęty wyniku finansowym mBanku za 2015 rok w ogólnych kosztach administracyjnych. Płatność została wniesiona 18 lutego 2016 roku.

Pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszt rat leasingu operacyjnego środków trwałych (głównie nieruchomości) w wysokości 27 836 tys. zł (2014: 27 678 tys. zł).

Poniżej przedstawiono koszty pracownicze poniesione za 2015 rok i 2014 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Koszty wynagrodzeń	(540 836)	(529 248)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(85 595)	(80 726)
Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(513)	(319)
Wynagrodzenie dotyczące płatności w formie akcji, w tym:	(15 744)	(17 621)
- płatności w formie akcji rozliczane w opcjach na akcje mBanku S.A.	(14 459)	(14 251)
- płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	(1 285)	(3 370)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(27 882)	(28 700)
Koszty pracownicze, razem	(670 570)	(656 614)

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych dotyczą kosztów programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. Szczegółowe informacje na temat programów motywacyjnych, których dotyczą płatności w formie akcji, znajdują się w Nocie 44 „Programy motywacyjne oparte na akcjach”.

11. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(17 179)	(57 522)
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(782)	(6 683)
Przekazane darowizny	(2 599)	(2 614)
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(275)	(2 921)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(2 438)	(941)
Koszty z tytułu spisanych należności i zobowiązań przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	(140)	(40)
Pozostałe koszty operacyjne	(37 283)	(32 596)
Pozostałe koszty operacyjne	(60 696)	(103 317)

12. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Odpisy netto na należności od banków (Nota 17)	(212)	(1 114)
Odpisy netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom (Nota 21)	(329 199)	(448 058)
Odpisy netto na zobowiązania warunkowe wobec klientów (Nota 33)	4 086	6 658
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(325 325)	(442 514)

13. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Podatek dochodowy bieżący	(259 330)	(250 146)
Podatek dochodowy odroczony (Nota 34)	7 533	(54 327)
Podatek dochodowy, razem	(251 797)	(304 473)
Zysk przed opodatkowaniem	1 523 246	1 478 569
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	(289 417)	(280 928)
Dochody wyłączone z opodatkowania *)	69 546	22 704
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów **)	(25 892)	(37 088)
Podatek odroczony z tytułu strat poniesionych przez Oddział mBank w Czechach w latach ubiegłych	(6 034)	(7 512)
Straty Oddziału mBanku na Słowacji	-	(1 649)
Obciążenie podatkowe, razem	(251 797)	(304 473)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk (strata) brutto	1 523 246	1 478 569
Podatek dochodowy	(251 797)	(304 473)
Efektywna stopa podatkowa	16,53%	20,59%

*)Pozycja zawiera między innymi dochody oddziałów w Czechach i na Słowacji (wyłączone z opodatkowania w Polsce).

***)Pozycja zawiera wydatki niestanowiące kosztów uzyskania przychodów zgodnie z art. 16 ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 r. (Dz. U. Nr 21, poz.86).

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 34. Podatek dochodowy od dochodów Banku przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania Banku tak jak to przedstawiono powyżej.

14. Zysk na jedną akcję Zysk na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Podstawowy:		
Zysk netto	1 271 449	1 174 096
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 221 351	42 189 705
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	30,11	27,83
Rozwodniony:		
Zysk netto zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	1 271 449	1 174 096
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 221 351	42 189 705
Korekty na:		
- opcje na akcje	25 809	31 590
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	42 247 160	42 221 295
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	30,10	27,81

Zgodnie z MSR 33 Bank sporządza kalkulację rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając akcje emitowane warunkowo w ramach programów motywacyjnych opisanych w Nocie 44. W kalkulacjach nie uwzględniono tych elementów programów motywacyjnych, które miały działanie antyrozwadniające w prezentowanych okresach sprawozdawczych, a które w przyszłości potencjalnie mogą wpłynąć na rozwodnienie zysku na akcję.

Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada jedną kategorię powodującą rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje. Akcje rozwadniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane gdyby nastąpiła realizacja wszystkich opcji na akcje po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

15. Pozostałe całkowite dochody

Ujawnienia efektu podatkowego dotyczącego poszczególnych elementów pozostałych dochodów całkowitych	Rok kończący się 31 grudnia 2015 r.			Rok kończący się 31 grudnia 2014 r.		
	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(163 191)	48 486	(114 705)	320 352	(92 045)	228 307
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	684	-	684	(462)	-	(462)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(159 928)	47 736	(112 192)	315 806	(91 093)	224 713
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(3 947)	750	(3 197)	5 008	(952)	4 056
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(1 873)	355	(1 518)	(2 240)	427	(1 813)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(1 873)	355	(1 518)	(2 240)	427	(1 813)
Dochody całkowite netto, razem	(165 064)	48 841	(116 223)	318 112	(91 618)	226 494

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące pozostałych całkowitych dochodów netto za lata 2015 i 2014.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	(114 705)	228 307
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	684	(462)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	3 882	1 472
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	(3 198)	(1 934)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(112 192)	224 713
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	35 771	255 296
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	(110 055)	-
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach dłużnych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(5 112)	(36 524)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	135 467	14 272
Niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	(38 493)	-
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(129 770)	(8 331)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(3 197)	4 056
Niezrealizowane zyski ujęte w roku obrotowym (netto)	8 256	4 056
Reklasyfikacja do zysków/strat zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(11 453)	-
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	(1 518)	(1 813)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(1 518)	(1 813)
Straty aktuarialne	(1 518)	(1 813)
Pozostałe dochody całkowite netto	(116 223)	226 494

W 2015 roku reklasyfikacja do zysków na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat w kwocie 129 770 tys. zł dotyczy transakcji sprzedaży akcji PZU S.A.

W 2015 roku niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych obejmują dodatnią wartość wyceny udziału w Visa Europe Ltd (Visa Europe) w wysokości 39 245 tys. EUR brutto – równowartość 167 243 tys. zł (według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku). Szczegółowe informacje dotyczące spodziewanego wpływu transakcji przejścia Visa Europe przez Visa Inc. zostały zaprezentowane w Nocie 22.

W 2014 roku niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych obejmują dodatnią wartość wyceny akcji PZU S.A. w kwocie 17 531 tys. zł.

Ponadto w 2015 roku i w 2014 roku znaczący wpływ na zmianę stanu innych pozycji kapitału miała zmiana wyceny obligacji skarbowych.

16. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2015	31.12.2014
Środki pieniężne w kasie (skarbcu)	1 330 044	372 986
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	4 600 567	2 673 831
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem (Nota 43)	5 930 611	3 046 817

Na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, mBank utrzymuje rezerwę obowiązkową. Średnia arytmetyczna dziennych stanów środków rezerwy obowiązkowej, którą mBank zobligowany jest utrzymać w danym okresie na rachunkach bieżących w NBP, wynosiła:

- 2 551 278 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2015 roku do 31 stycznia 2016 roku,
- 2 115 753 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2014 roku do 1 lutego 2015 roku.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 1,35% (31 grudnia 2014 - 1,8%).

17. Należności od banków

	31.12.2015	31.12.2014
Rachunki bieżące	330 926	340 761
Lokaty w innych bankach do 3-ech miesięcy	452 402	757 121
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 43)	783 328	1 097 882
Kredyty i pożyczki	3 002 633	1 542 626
Lokaty terminowe w innych bankach	29 390	86 005
Transakcje reverse repo / buy sell back	593 465	1 811 151
Inne należności	574 204	1 111 867
Należności (brutto) od banków, razem	4 983 020	5 649 531
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(1 699)	(1 484)
Należności (netto) od banków, razem	4 981 321	5 648 047
Krótkoterminowe (do 1 roku)	2 379 913	4 426 750
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	2 601 408	1 221 297

Pozycja „Inne należności” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe (na dzień 31 grudnia 2015 roku w kwocie 367 970 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2014 roku 572 403 tys. zł) złożone w bankach pod transakcje pochodne zawarte przez Bank (Nota 37).

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2015	31.12.2014
Należności (brutto) od banków polskich	4 131 916	3 265 382
Rezerwa utworzona na należności od banków polskich	(152)	(234)
Należności (brutto) od banków zagranicznych	851 104	2 384 149
Rezerwa utworzona na należności od banków zagranicznych	(1 547)	(1 250)
Należności (netto) od banków, razem	4 981 321	5 648 047

Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 2 986 866 tys. zł, a o stałej stopie 15 767 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: – kredyty na zmienną stopę – 1 532 814 tys. zł, a na stałą – 9 812 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku lokaty w bankach stanowiły lokaty na stałą stopę w kwotach odpowiednio 481 792 tys. zł i 843 126 tys. zł. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wynosiło 1,33% (31 grudnia 2014 r.: 1,50%).

Zmiana stanu rezerw na należności od banków przedstawia się następująco:

	31.12.2015	31.12.2014
Stan rezerw na należności od banków na początek okresu	(1 484)	(289)
- utworzenie rezerw (Nota 12)	(5 120)	(6 241)
- rozwiązanie rezerw (Nota 12)	4 908	5 127
- różnice kursowe	(3)	(81)
Stan rezerw na należności od banków na koniec okresu	(1 699)	(1 484)

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku kwota rezerw utworzonych na należności od banków dotyczy w całości należności bez utraty wartości.

Należności od banków	31.12.2015		31.12.2014	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	4 983 020	100,00	5 649 414	100,00
Przeterminowane, bez utraty wartości	-	-	-	-
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	-	-	117	0
Razem brutto	4 983 020	100,00	5 649 531	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(1 699)	0,03	(1 484)	0,03
Razem netto	4 981 321	99,97	5 648 047	99,97

Należności od banków, bez utraty wartości

Należności od banków		
Pod-portfel	31.12.2015	31.12.2014
1	3 558 944	3 500 682
2	1 096 822	1 168 455
3	173 829	145 096
4	29 263	641 456
5	45 451	1 063
6	-	-
7	14 336	19 491
8	64 375	173 171
Razem	4 983 020	5 649 414

18. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2015			31.12.2014		
	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu
Dłużne papiery wartościowe	540 079	16 697	556 776	647 582	598 035	1 245 617
Emitowane przez rząd	161 795	16 697	178 492	19 871	598 035	617 906
- obligacje rządowe	161 795	16 697	178 492	19 871	598 035	617 906
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	378 284	-	378 284	627 711	-	627 711
- obligacje banków	248 156	-	248 156	492 318	-	492 318
- certyfikaty depozytowe	73 124	-	73 124	-	-	-
- obligacje korporacyjne	50 923	-	50 923	54 994	-	54 994
- listy zastawne	6 081	-	6 081	80 399	-	80 399
Kapitałowe papiery wartościowe	1 814	-	1 814	5 447	-	5 447
- notowane	1 814	-	1 814	5 425	-	5 425
- nie notowane	-	-	-	22	-	22
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem	541 893	16 697	558 590	653 029	598 035	1 251 064

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje sell buy back), których wartość rynkowa na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 16 697 tys. zł (31 grudnia 2014 r. – 598 035 tys. zł).

19. Pochodne instrumenty finansowe

Bank posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczne. **Kontrakty FRA** to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy

między określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Bank ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddział zagraniczny Banku w Czechach oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym w obu rodzajach rachunkowości zabezpieczeń jest Interest Rate Swap.

Szczegółowe informacje dotyczące rachunkowości zabezpieczeń zostały zaprezentowane w Nocie 20 poniżej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Bankiem a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Bank jest narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2015				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	13 962 295	14 011 671	105 911	118 931
- Kontrakty FX swap	16 897 716	16 778 526	151 039	91 040
- Kontrakty CIRS	6 446 870	6 492 050	43 495	78 674
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	3 439 254	4 097 450	47 872	54 577
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	40 746 135	41 379 697	348 317	343 222
- Walutowe kontrakty futures	80 433	80 339	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	40 826 568	41 460 036	348 317	343 222
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	205 429 613	205 429 613	2 789 981	2 821 011
- Kontrakty FRA	30 032 000	37 839 000	22 713	19 186
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	222 315	326 127	2 267	2 571
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	235 683 928	243 594 740	2 814 961	2 842 768
- Kontrakty futures na stopę procentową	-	738	-	-
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	235 683 928	243 595 478	2 814 961	2 842 768
Transakcje na ryzyko rynkowe	2 582 949	1 471 990	19 748	17 724
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	279 093 445	286 527 504	3 183 026	3 203 714
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	5 245 822	5 245 822	116 959	204
- Kontrakty IRS	5 245 822	5 245 822	116 959	204
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	2 455 000	2 455 000	50 761	-
- Kontrakty IRS	2 455 000	2 455 000	50 761	-
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	7 700 822	7 700 822	167 720	204
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	286 794 267	294 228 326	3 350 746	3 203 918
Krótkoterminowe (do 1 roku)	142 619 518	149 213 874	853 120	831 817
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	144 174 749	145 014 452	2 497 626	2 372 101

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2014				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	17 780 971	17 711 933	172 061	38 397
- Kontrakty FX swap	12 826 448	12 916 607	54 438	162 218
- Kontrakty CIRS	4 723 072	4 760 397	12 290	57 389
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	2 910 254	2 807 456	56 775	48 286
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	38 240 745	38 196 393	295 564	306 290
- Walutowe kontrakty futures	139 953	141 615	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	38 380 698	38 338 008	295 564	306 290
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	256 202 659	256 202 659	4 264 152	4 297 368
- Kontrakty FRA	66 775 000	81 157 400	147 744	123 087
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	341 659	374 641	3 981	4 059
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	323 319 318	337 734 700	4 415 877	4 424 514
- Kontrakty futures na stopę procentową	2 664	295 171	-	-
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	323 321 982	338 029 871	4 415 877	4 424 514
Transakcje na ryzyko rynkowe	716 414	653 005	9 048	20 815
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	362 419 094	377 020 884	4 720 489	4 751 619
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	7 217 658	7 217 658	102 226	3 547
- Kontrakty IRS	7 217 658	7 217 658	102 226	3 547
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	2 040 000	2 040 000	52 167	690
- Kontrakty IRS	2 040 000	2 040 000	52 167	690
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	9 257 658	9 257 658	154 393	4 237
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	371 676 752	386 278 542	4 874 882	4 755 856
Krótkoterminowe (do 1 roku)	189 984 681	202 809 206	1 010 608	976 819
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	181 692 071	183 469 336	3 864 274	3 779 037

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

W ramach pochodnych instrumentów finansowych Bank wykazał instrumenty pochodne na kwotę 1 173 tys. zł (zobowiązania), które zostały wydzielone ze strukturyzowanych lokat inwestycyjnych (31 grudnia 2014 r.: 1 238 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku Bank nie posiadał żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

20. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej, w ramach której jedynym rodzajem zabezpieczanego ryzyka jest ryzyko zmiany stóp procentowych.

Na koniec każdego miesiąca Bank dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej:

- części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddział zagraniczny mBanku w Czechach. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,

- kaucji na stałą stopę procentową złożonych przez mFinance France (mFF), podmiot zależny od mBanku, ze środków pochodzących z emisji euroobligacji. Zabezpieczone ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.

Pozycje zabezpieczone

Pozycjami zabezpieczonymi są:

- część portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową, denominowanych w CZK, udzielonych przez oddział zagraniczny mBanku w Czechach,
- kaucja złożona w Banku przez mFF w kwocie 198 967 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- kaucja złożona w Banku przez mFF w kwocie 500 000 tys. CZK, o stałym oprocentowaniu,
- kaucja złożona w Banku przez mFF w kwocie 495 615 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, zamieniające stałą stopę procentową na zmienną.

Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających

Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów i zobowiązań oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat

	31.12.2015	31.12.2014
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (Nota 5)	35 223	12 864
Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych (Nota 8)	(1 279)	(82 478)
Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą (Nota 8)	16 285	110 920
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat	50 229	41 306

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Począwszy od trzeciego kwartału 2014 roku Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stopę zmienną na stałą. Zabezpieczanym ryzykiem w ramach stosowanej przez Bank rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest ryzyko stopy procentowej. Nieefektywna część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym zaprezentowana jest w pozycji „Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 8. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, zaprezentowana jest w Sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)”.

W poniższej nodzie zaprezentowano pozostałe całkowite dochody z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku.

	31.12.2015	31.12.2014
Pozostałe dochody całkowite brutto z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na początek okresu	5 008	-
Zyski/straty odniesione na dochody całkowite brutto w okresie sprawozdawczym	6 586	6 746
Kwota ujęta w okresie sprawozdawczym w przychodach z tytułu odsetek w rachunku zysków i strat	14 140	1 400
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujęta w rachunku zysków i strat	(3 607)	338
Skumulowane pozostałe dochody całkowite brutto na koniec okresu sprawozdawczego	1 061	5 008
Podatek odroczony z tytułu skumulowanych pozostałych dochodów całkowitych na koniec okresu sprawozdawczego	(202)	(952)
Skumulowane pozostałe dochody całkowite netto na koniec okresu sprawozdawczego	859	4 056
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (brutto)	(3 947)	5 008
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	750	(952)
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (netto)	(3 197)	4 056

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat

	31.12.2015	31.12.2014
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (Nota 5)	14 140	1 400
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (Nota 8)	(3 607)	338
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat	10 533	1 738

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki, to okres od stycznia 2016 roku do sierpnia 2018 roku.

Poniżej podany został harmonogram sporządzony na dzień 31 grudnia 2015 roku prezentujący okresy w jakich Bank spodziewa się przepływów z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych i ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Przepływy pieniężne z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (w tys. zł)		
okres do 3 miesięcy	okres od 3 miesięcy do 1 roku	okres od 1 roku do 5 lat
10 294	26 890	19 604

Wartość godziwa (równa wartości księgowej) instrumentów pochodnych zabezpieczających została zaprezentowana w Nocie 19 „Pochodne instrumenty finansowe”.

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym:	43 796 808	40 808 736
- należności bieżące	5 897 129	5 442 653
- kredyty terminowe, w tym:	37 899 679	35 366 083
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	31 557 258	29 650 633
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym:	28 577 197	28 460 836
- należności bieżące	4 088 604	3 644 526
- kredyty terminowe:	23 425 256	20 959 526
- udzielone dużym klientom	12 665 060	11 530 544
- udzielone średnim i małym klientom	10 760 196	9 428 982
- transakcje reverse repo / buy sell back	1 031 029	3 838 553
- pozostałe	32 308	18 231
Kredyty i pożyczki udzielone sektorowi budżetowemu	1 374 411	1 749 470
Inne należności	183 355	1 045 338
Kredyty i pożyczki (brutto) od klientów	73 931 771	72 064 380
Rezerwa utworzona na należności od klientów (wielkość ujemna)	(2 647 669)	(2 534 512)
Kredyty i pożyczki (netto) od klientów	71 284 102	69 529 868
Krótkoterminowe (do 1 roku)	25 183 989	30 095 688
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	46 100 113	39 434 180

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość brutto kredytów o zmiennej stopie procentowej wyniosła 69 917 613 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosła 4 014 158 tys. zł (31 grudnia 2014 r. odpowiednio: 68 730 403 tys. zł i 3 333 977 tys. zł). Powyższe wartości odnoszą się do sumy kredytów i pożyczek udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i sektorowi budżetowemu. Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wynosiło 3,12% (31 grudnia 2014 r. 3,94%).

Pozycja „Pozostałe” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe (na dzień 31 grudnia 2015 roku w kwocie 32 303 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2014 roku 18 226 tys. zł) złożone przez Bank pod transakcje pochodne (Nota 37).

W 2015 roku i w 2014 roku w ramach realizowanego w Grupie mBanku projektu finansowania kredytów hipotecznych ze środków pozyskanych z emisji listów zastawnych, mBank przeniósł część udzielonych już kredytów do mBanku Hipotecznego S.A. Przeniesienie to miało formę sprzedaży na warunkach rynkowych i w 2015 roku dotyczyło należności detalicznych o wartości nominalnej 469 mln zł oraz należności korporacyjnych o wartości nominalnej 220 mln zł (2014 r. odpowiednio: 301 mln zł i 37 mln zł).

Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek

	31.12.2015	31.12.2014
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie bilansowe brutto	69 755 424	67 545 969
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych portfelowo	(202 772)	(211 781)
Zaangażowanie bilansowe netto	69 552 652	67 334 188
Należności, które utraciły wartość		
Zaangażowanie bilansowe brutto	4 176 347	4 518 411
Rezerwy na należności, które utraciły wartość	(2 444 897)	(2 322 731)
Zaangażowanie bilansowe netto	1 731 450	2 195 680

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości kredytów i pożyczek

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2015	Stan rezerw na 01.01.2015	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2015
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 478 093)	(1 150 382)	928 806	169 578	368	(1 529 723)
Należności bieżące	(593 854)	(429 843)	260 277	80 195	183	(683 042)
Kredyty terminowe, w tym:	(884 239)	(720 539)	668 529	89 383	185	(846 681)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(539 032)	(450 128)	425 440	75 034	136	(488 550)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 055 102)	(638 876)	530 943	(6 538)	52 694	(1 116 879)
Należności bieżące	(241 111)	(150 230)	150 225	6 341	29 915	(204 860)
Kredyty terminowe, w tym:	(813 991)	(488 646)	380 718	(12 879)	22 779	(912 019)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(193 948)	(173 802)	205 938	(184)	4 481	(157 515)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(620 043)	(314 844)	174 780	(12 695)	18 298	(754 504)
KLIENCI BUDŻETOWI	(1 317)	(8 462)	8 772	(64)	4	(1 067)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 534 512)	(1 797 720)	1 468 521	162 976	53 066	(2 647 669)

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2014	Stan rezerw na 01.01.2014	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2014
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 152 570)	(1 003 947)	702 657	(24 442)	209	(1 478 093)
Należności bieżące	(444 214)	(405 670)	264 742	(8 812)	100	(593 854)
Kredyty terminowe, w tym:	(708 356)	(598 277)	437 915	(15 630)	109	(884 239)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(467 230)	(310 475)	249 141	(10 552)	84	(539 032)
KLIENCI KORPORACYJNI	(928 689)	(645 100)	487 920	(11 437)	42 204	(1 055 102)
Należności bieżące	(234 414)	(197 360)	186 836	(22 710)	26 537	(241 111)
Kredyty terminowe, w tym:	(694 275)	(447 740)	301 084	11 273	15 667	(813 991)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(180 681)	(74 498)	63 586	(2 355)	-	(193 948)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(513 594)	(373 242)	237 498	13 628	15 667	(620 043)
KLIENCI BUDŻETOWI	(11 730)	(2 100)	12 512	1	-	(1 317)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 092 989)	(1 651 147)	1 203 089	(35 878)	42 413	(2 534 512)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31.12.2015		31.12.2014	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	67 890 900	91,83	65 728 350	91,21
Przeterminowane, bez utraty wartości	1 864 524	2,52	1 817 619	2,52
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	4 176 347	5,65	4 518 411	6,27
Razem brutto	73 931 771	100,00	72 064 380	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(2 647 669)	3,58	(2 534 512)	3,52
Razem netto	71 284 102	96,42	69 529 868	96,48

Kwota rozpoznanych rezerw na kredyty i pożyczki wynosi 2 647 669 tys. zł (31 grudnia 2014 r. – 2 534 512 tys. zł), z czego 2 444 897 tys. zł (31 grudnia 2014 r. – 2 322 731 tys. zł) reprezentuje rezerwy na kredyty i pożyczki udzielone klientom, dla których rozpoznano utratę wartości, a pozostała kwota 202 772 tys. zł reprezentuje rezerwę portfelową (31 grudnia 2014 r. – 211 781 tys. zł).

91,83% portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom nie należy ani do kategorii należności przeterminowanych ani z utratą wartości (31 grudnia 2014 r. – 91,21%).

Kredyty i pożyczki nieprzeterminowane, bez utraty wartości

31 grudnia 2015 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe			
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
1	73 738	2 784 347	2 748 338	173 605	135 496	357 596	-	15 857	19 102	-	3 559 741
2	986 459	21 859 600	20 810 550	865 087	8 800 032	950 763	-	16 446	910 399	-	34 388 786
3	1 078 038	4 941 330	3 492 288	554 663	1 670 328	3 078 575	-	5	353 910	-	11 676 849
4	1 676 851	3 374 483	1 230 970	1 688 765	1 701 494	3 912 961	-	-	87 106	-	12 441 660
5	525 269	1 251 197	687 710	505 774	155 116	1 204 018	-	-	3 894	-	3 645 268
6	50 144	174 096	103 541	17 110	-	16 416	-	-	-	-	257 766
7	141 419	432 953	301 722	46 768	-	53 325	-	-	-	-	674 465
8	-	-	-	5	-	-	1 031 029	-	-	183 355	1 214 389
kategoria default	3 733	28 243	25 152	-	-	-	-	-	-	-	31 976
Razem	4 535 651	34 846 249	29 400 271	3 851 777	12 462 466	9 573 654	1 031 029	32 308	1 374 411	183 355	67 890 900

31 grudnia 2014 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe			
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
1	50 122	2 667 758	2 609 676	82 288	442 241	172 998	-	2	2 992	-	3 418 401
2	902 114	18 784 175	18 045 390	611 835	7 195 584	704 278	-	18 226	1 197 564	-	29 413 776
3	1 100 939	5 529 513	4 103 461	533 426	1 117 477	2 486 941	-	3	339 965	-	11 108 264
4	1 295 018	3 285 978	1 472 432	1 601 507	2 486 238	3 685 488	-	-	175 188	-	12 529 417
5	592 123	1 259 859	608 473	473 566	18 330	927 823	-	-	5 960	-	3 277 661
6	39 417	145 005	85 502	23 201	-	76 910	-	-	-	-	284 533
7	162 912	508 599	380 448	34 064	-	27 138	-	-	-	-	732 713
8	-	-	-	4	-	-	3 838 553	-	3 192	1 044 814	4 886 563
kategoria default	54	8 516	3 223	12 592	8 009	47 398	-	-	-	453	77 022
Razem	4 142 699	32 189 403	27 308 605	3 372 483	11 267 879	8 128 974	3 838 553	18 231	1 724 861	1 045 267	65 728 350

Kredyty i pożyczki przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości

Kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości, przedstawiono poniżej w podziale na klasy aktywów. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż o 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości chyba, że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu.

31 grudnia 2015 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni			Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom			
do 30 dni	411 472	1 131 361	891 939	81	1 665	41 662	-	-	1 586 241
od 31 do 60 dni	30 107	157 923	107 757	2	10 389	10 154	-	-	208 575
od 61 do 90 dni	12 780	34 425	20 175	88	-	-	-	-	47 293
powyżej 90 dni	8 568	13 847	7 402	-	-	-	-	-	22 415
Razem	462 927	1 337 556	1 027 273	171	12 054	51 816	-	-	1 864 524

31 grudnia 2014 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni			Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom			
do 30 dni	322 554	1 049 469	827 370	16	5 239	52 031	24 609	-	1 453 918
od 31 do 60 dni	23 808	145 802	103 881	22	-	2 038	-	71	171 741
od 61 do 90 dni	9 685	34 086	20 394	1	-	5 454	-	-	49 226
powyżej 90 dni	9 441	19 548	5 556	10 208	-	103 537	-	-	142 734
Razem	365 488	1 248 905	957 201	10 247	5 239	163 060	24 609	71	1 817 619

Kredyty i pożyczki, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość netto kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości wyniosła 1 731 450 tys. zł (31 grudnia 2014 r. – 2 195 680 tys. zł). Poniżej przedstawiono kwoty brutto kredytów i pożyczek, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości (przed uwzględnieniem przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych zabezpieczeń oraz oczekiwanych spłat), w podziale na klasy aktywów.

	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni			Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe				
kredyty mieszkaniowe i hipoteczne			udzielone dużym klientom		udzielone średnim i małym klientom				
31 grudnia 2015 r.									
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	898 551	1 715 874	1 129 714	236 656	190 540	1 134 726	-	-	4 176 347
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(636 432)	(752 963)	(439 388)	(189 838)	(146 815)	(718 849)	-	-	(2 444 897)
31 grudnia 2014 r.									
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	934 466	1 927 775	1 384 827	261 796	257 426	1 136 948	-	-	4 518 411
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(539 544)	(786 969)	(494 363)	(227 758)	(181 480)	(586 980)	-	-	(2 322 731)

Bank stosuje konserwatywne podejście w obszarze weryfikacji wartości zabezpieczeń i ustalania dopuszczalnych poziomów wskaźnika LtV. Polityka w tym zakresie narzuca szczególnie istotne ograniczenia w przypadku transakcji cechujących się wyższą od średniej szkodowością (pożyczki i kredyty konsolidacyjne) oraz/lub zabezpieczanych na nieruchomościach o niskiej płynności (zlokalizowanych na rynkach słabo rozwiniętych).

Finansowy efekt zabezpieczeń

W poniższej nocie zaprezentowano wpływ wartości przyjętych przez Bank zabezpieczeń związanych z udzielonymi przez Bank kredytami i pożyczkami na poziom utworzonych rezerw.

Stan na 31 grudnia 2015 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	4 983 020	(1 699)	(1 716)	17
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	73 931 771	(2 647 669)	(3 499 889)	852 220
Klienci indywidualni:	43 796 808	(1 529 723)	(1 868 796)	339 073
– Należności bieżące	5 897 129	(683 042)	(703 700)	20 658
– Kredyty terminowe, w tym:	37 899 679	(846 681)	(1 165 096)	318 415
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	31 557 258	(488 550)	(743 157)	254 607
Klienci korporacyjni:	27 513 860	(1 116 879)	(1 630 026)	513 147
– Należności bieżące	4 088 604	(204 860)	(252 635)	47 775
– Kredyty terminowe:	23 425 256	(912 019)	(1 377 391)	465 372
udzielone dużym klientom	12 665 060	(157 515)	(205 283)	47 768
udzielone średnim i małym klientom	10 760 196	(754 504)	(1 172 108)	417 604
Klienci budżetowi	1 374 411	(1 067)	(1 067)	-
Razem dane bilansowe	78 914 791	(2 649 368)	(3 501 605)	852 237
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	19 404 563	(30 044)	(36 149)	6 105
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	10 207 884	(15 546)	(19 696)	4 150
Razem dane pozabilansowe	29 612 447	(45 590)	(55 845)	10 255

Stan na 31 grudnia 2014 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	5 649 531	(1 484)	(1 484)	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	72 064 380	(2 534 512)	(3 676 503)	1 141 991
Klienci indywidualni:	40 808 736	(1 478 093)	(1 790 209)	312 116
– Należności bieżące	5 442 653	(593 854)	(614 931)	21 077
– Kredyty terminowe, w tym:	35 366 083	(884 239)	(1 175 278)	291 039
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	29 650 633	(539 032)	(757 019)	217 987
Klienci korporacyjni:	24 604 052	(1 055 102)	(1 884 942)	829 840
– Należności bieżące	3 644 526	(241 111)	(289 605)	48 494
– Kredyty terminowe:	20 959 526	(813 991)	(1 595 337)	781 346
udzielone dużym klientom	11 530 544	(193 948)	(280 510)	86 562
udzielone średnim i małym klientom	9 428 982	(620 043)	(1 314 827)	694 784
Klienci budżetowi	1 749 470	(1 317)	(1 352)	35
Razem dane bilansowe	77 713 911	(2 535 996)	(3 677 987)	1 141 991
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	18 487 255	(41 373)	(45 676)	4 303
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	10 789 166	(8 237)	(11 773)	3 536
Razem dane pozabilansowe	29 276 421	(49 610)	(57 449)	7 839

22. Inwestycyjne papiery wartościowe

	31.12.2015			31.12.2014		
	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem inwestycyjne papiery wartościowe	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem inwestycyjne papiery wartościowe
Dłużne papiery wartościowe:	24 406 027	5 394 411	29 800 438	22 064 126	4 943 323	27 007 449
Emitowane przez rząd	16 565 573	5 394 411	21 959 984	17 387 552	4 943 323	22 330 875
- obligacje rządowe	16 565 573	5 394 411	21 959 984	17 387 552	4 943 323	22 330 875
Emitowane przez bank centralny	6 972 521	-	6 972 521	3 999 567	-	3 999 567
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	867 933	-	867 933	677 007	-	677 007
- obligacje banków	233 158	-	233 158	24 907	-	24 907
- listy zastawne	11 372	-	11 372	325 671	-	325 671
- obligacje korporacyjne	583 456	-	583 456	284 854	-	284 854
- obligacje komunalne	39 947	-	39 947	41 575	-	41 575
Kapitałowe papiery wartościowe:	182 204	-	182 204	238 585	-	238 585
Notowane	-	-	-	229 961	-	229 961
Nie notowane	182 204	-	182 204	8 624	-	8 624
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem:	24 588 231	5 394 411	29 982 642	22 302 711	4 943 323	27 246 034
Krótkoterminowe (do 1 roku)	10 632 634	88 905	10 721 539	8 438 521	-	8 438 521
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	13 955 597	5 305 506	19 261 103	13 864 190	4 943 323	18 807 513

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank nie tworzył rezerw z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku kapitałowe papiery wartościowe obejmują wartość godziwą udziału w Visa Europe Ltd w kwocie 167 243 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitałowe papiery wartościowe notowane obejmują wartość godziwą akcji PZU S.A. w kwocie 229 961 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank nie posiada akcji PZU S.A.

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 r. 24 447 400 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 5 353 038 tys. zł (31 grudnia 2014 r. odpowiednio: 20 448 907 tys. zł oraz 6 558 542 tys. zł).

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG), obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell buy back, obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie depozytu złożonego przez klienta.

Zgodnie z Ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o BFG, na dzień 31 grudnia 2015 r. Bank posiadał obligacje skarbowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie 566 178 tys. zł o wartości nominalnej 535 000 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: wartość bilansowa – 408 589 tys. zł, wartość nominalna – 375 000 tys. zł), które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.

W dniu 22 grudnia 2015 roku mBank S.A. otrzymał informację dotyczącą proponowanej alokacji rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe przez Visa Inc. Transakcja uzależniona jest od uzyskania stosownych zgód regulacyjnych, a jej finalizacja przewidywana jest na 2 kwartał 2016 roku. mBank S.A. będzie jednym z beneficjentów transakcji. Zgodnie z otrzymaną informacją potencjalny wpływ transakcji na mBank z tytułu jej rozliczenia obejmuje: - 43,6 mln EUR w gotówce - równowartość 185,8 mln PLN (według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku), - 15,0 mln EUR w akcjach uprzywilejowanych (preferred stock) - równowartość 63,9 mln PLN (według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku). Powyższe kwoty mogą zostać skorygowane o koszty transakcji, kwoty odpowiadające utracie wartości spółki Visa Europe poniesione na skutek zaistnienia zdarzeń opisanych w dokumentach transakcyjnych (leakage) oraz w wyniku ewentualnych uznanych wniosków o korektę przyznanych kwot złożonych przez członków Visa Europe. Członkowie Visa Europe mają prawo do odwołania się. Proces rozpatrywania odwołań będzie trwał do 1 marca 2016 roku. Ostateczna wysokość kwot alokowanych na poszczególnych uczestników transakcji będzie znana w dniu jej finalizacji (closing date), która jest przewidywana na drugi kwartał 2016 roku.

Ponadto transakcja pomiędzy Visa Inc. i Visa Europe przewiduje warunkową płatność typu "earn out" płatną w gotówce po 16-u kwartałach od rozliczenia transakcji, której wpływ na wyniki Banku nie jest znany. Ostateczna wysokość warunkowej płatności (earn out) będzie uzależniona od spełnienia szeregu warunków oraz od wielkości łącznych przychodów Visa Europe wygenerowanych przez wszystkich uczestników tej organizacji w ciągu 4 lat od finalizacji transakcji, jak również od udziału przychodów wygenerowanych przez Bank w tych łącznych przychodach.

W związku z powyższym, na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank ustalił wartość godziwą posiadanego udziału w Visa Europe Ltd w wysokości 39 245 tys. EUR – równowartość 167 243 tys. zł (według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku), a różnica pomiędzy wcześniejszą wartością udziału wynoszącą 43 zł a ustaloną wartością godziwą została odniesiona w pozostałe dochody całkowite, po uwzględnieniu podatku dochodowego w wysokości 31 776 tys. zł, co nie miało wpływu na wynik netto Banku.

Zyski i straty z inwestycyjnych papierów wartościowych oraz inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Sprzedaż / wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	133 645	55 373
Wynik związany ze sprzedażą jednostek zależnych i stowarzyszonych	163 704	-
Utrata wartości inwestycji w jednostkach zależnych	(20 026)	(38 843)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, razem	277 323	16 530

W 2015 roku pozycja „Wynik związany ze sprzedażą jednostek zależnych i stowarzyszonych” obejmuje głównie wynik Banku na sprzedaży 100% akcji BRE Ubezpieczenia TUiR S.A. w kwocie 168 265 tys. zł.

Ponadto w 2015 roku pozycja „Sprzedaż/ wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży” obejmuje wynik zrealizowany na sprzedaży kapitałowych papierów wartościowych w kwocie 127 333 tys. zł (w 2014 roku – 10 283 tys. zł), głównie akcji PZU w kwocie 124 994 tys. zł oraz wynik na sprzedaży obligacji rządowych i listów zastawnych w kwocie 6 312 tys. zł (w 2014 roku – 45 090 tys. zł).

W 2015 roku utrata wartości inwestycji w jednostki zależne dotyczy odpisu aktualizującego wartość zaangażowania Banku w spółki: BDH Development Sp. z o.o., Call Center Poland S.A. i Garbary Sp. z o.o. (Nota 23).

W 2014 roku utrata wartości inwestycji w jednostki zależne dotyczy odpisu aktualizującego z tytułu przeszacowania wartości bilansowej aktywów spółki Transfinance a.s. do wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, w związku z zakwalifikowaniem spółki do aktywów trwałych (grupy aktywów) przeznaczonych do sprzedaży oraz odpisu aktualizującego wartość zaangażowania Banku w spółkę Garbary Sp. z o.o.

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych

	31.12.2015	31.12.2014
Inwestycyjne papiery wartościowe		
Stan na początek okresu	27 246 034	25 081 290
Różnice kursowe	21 388	18 860
Zwiększenia	310 544 680	305 831 909
Zmniejszenia (sprzedaż, wykup, umorzenie)	(307 800 045)	(304 001 736)
Zyski/straty z tytułu zmian wartości godziwej	(29 415)	315 711
Stan na koniec okresu	29 982 642	27 246 034

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku nie występują rezerwy na utratę wartości inwestycyjnych papierów wartościowych.

23. Inwestycje w jednostkach zależnych

31 grudnia 2015 r. (w tys. zł)

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	Aspiro Sp. z o.o.	Polska	483 894	210 507	392 984	197 052	100,00	51 536
2.	BDH Development Sp. z o.o.	Polska	93 428	754	12 278	(4 649)	100,00	92 625
3.	Call Center Poland S.A.	Polska	19 994	19 655	24 755	(1 346)	100,00	2 000
4.	Dom Maklerski mBanku S.A.	Polska	1 013 833	880 350	121 190	22 320	100,00	26 719
5.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	43 370	73	265	(2 089)	100,00	44 952
6.	JMD III Sp. z o.o.	Polska	10	5	-	(2)	100,00	20
7.	mBank Hipoteczny S.A.	Polska	8 407 344	7 636 787	275 172	8 159	100,00	708 090
8.	mCentrum Operacji Sp. z o.o.	Polska	43 105	8 307	37 159	(64)	100,00	26 539
9.	mCorporate Finance SA	Polska	1 736	1 256	4 570	121	100,00	5 532
10.	mFaktoring S.A.	Polska	1 387 780	1 326 727	61 742	(27 124)	100,00	89 065
11.	mFinance France SA	Francja	5 147 035	5 145 130	167 102	(10)	99,998	2 188
12.	mLeasing Sp. z o.o.	Polska	6 942 275	6 666 492	332 212	43 793	100,00	262 558
13.	mLOCUM S.A.	Polska	221 840	58 839	101 670	14 399	79,99	110 423
14.	MLV 45 Sp. z o.o.	Polska	74	6	120	(10)	100,00	8
15.	mWealth Management SA	Polska	50 621	7 380	47 810	22 090	100,00	12 000
16.	Octopus Sp. z o.o.	Polska	3 055	1	16	6	99,90	3 047
17.	Tele -Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	106 586	106 076	8 990	(138)	100,00	881
								1 438 183

31 grudnia 2014 r. (w tys. zł)

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	Aspiro Sp. z o.o.	Polska	300 881	36 514	267 759	124 753	100,00	51 536
2.	BDH Development Sp. z o.o.	Polska	97 788	465	3 956	(5 223)	100,00	102 778
3.	Call Center Poland S.A.	Polska	23 814	16 830	9 759	(3 459)	100,00	10 097
4.	Dom Maklerski mBanku S.A.	Polska	889 671	763 702	109 589	15 560	100,00	26 719
5.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	44 129	69	179	(3 140)	100,00	45 402
6.	JMD III Sp. z o.o.	Polska	-	3	-	(4)	100,00	10
7.	mBank Hipoteczny S.A.	Polska	6 175 342	5 551 949	245 259	18 648	26,94	176 388
8.	mCentrum Operacji Sp. z o.o.	Polska	45 339	10 477	32 136	(4 517)	100,00	26 539
9.	mCorporate Finance SA	Polska	577	47	2 061	(984)	100,00	5 532
10.	mFinance France SA	Francja	7 201 897	7 201 154	125 565	36	99,98	1 006
11.	MLV 45 Sp. z o.o.	Polska	89	11	184	48	100,00	8
12.	MLV 45 Sp. z o.o. spółka komandytowa	Polska	536 535	70	151	(191)	100,00	348 121
13.	mWealth Management SA	Polska	41 640	5 695	37 372	14 911	100,00	12 000
14.	Octopus Sp. z o.o.	Polska	56	4	49	32	99,90	50
15.	Tele -Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	97 099	96 951	10 244	(144)	100,00	381
								806 567

Na dzień 31 grudnia 2014 roku jednostką zależną od mBanku S.A. była spółka Transfinance a.s. wykazywana w ramach aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Zmiana stanu inwestycji w jednostki zależne

	31.12.2015	31.12.2014
Inwestycje w jednostki zależne		
Stan na początek okresu	806 567	757 259
Zwiększenia	999 763	102 450
Zmniejszenia	(348 121)	(29 711)
Odpisy/odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości	(20 026)	(23 431)
Stan na koniec okresu	1 438 183	806 567

W 2015 roku większość pozycji zwiększenia oraz całość pozycji zmniejszenia wynikała z przeprowadzonej reorganizacji w Grupie mBanku S.A. w związku z zaprzestaniem działalności przez spółkę MLV 45 Sp. z o.o. spółka komandytowa (nota 46 „Przejęcie i zbycie”). Reorganizacja ta polegała na przeniesieniu akcji i udziałów posiadanych przez spółkę MLV 45 Sp. z o.o. spółka komandytowa w spółkach mBank Hipoteczny S.A., mLeasing Sp. z o.o., mFaktoring S.A. i mLocum S.A. pod bezpośrednią kontrolę mBanku S.A. W dniu 10 września 2015 roku wspólnicy MLV 45 Sp. z o.o. sp.k. – mBank S.A. i MLV 45 Sp. z o.o., podjęli uchwałę o rozwiązaniu MLV 45 Sp. z o.o. sp.k., otwarciu jej likwidacji i powołaniu likwidatora. Wniosek w sprawie otwarcia likwidacji został złożony do Sądu Rejonowego dla M. St. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 10 września 2015 roku, a spółka została wykreślona z rejestru w dniu 22 grudnia 2015 roku. Reorganizacja nie miała wpływu na ciągłość sprawowania przez Bank pełnej kontroli nad wymienionymi powyżej spółkami.

Ponadto, pozycja zwiększenia dotyczy podwyższenia kapitałów w spółkach mBank Hipoteczny S.A., Octopus Sp. z o.o., Garbary Sp. z o.o., mFinance France SA, Tele-Tech Investment Sp. z o.o. i JMD III Sp. z o.o. odpowiednio o: 140 000 tys. zł, 2 997 tys. zł, 1 326 tys. zł, 1 182 tys. zł, 500 tys. zł i 10 tys. zł.

W 2015 roku odpisy z tytułu utraty wartości dotyczą odpisów aktualizujących wartość udziałów w spółkach BDH Development Sp. z o.o., Call Center Poland S.A. i Garbary Sp. z o.o. w kwotach odpowiednio: 10 154 tys. zł, 8 096 tys. zł i 1 776 tys. zł.

W 2014 roku pozycja zwiększenia dotyczy podwyższenia kapitałów w spółkach mBank Hipoteczny S.A., i Garbary Sp. z o.o. odpowiednio o: 100 000 tys. zł i 2 450 tys. zł.

W 2014 roku odpisy z tytułu utraty wartości dotyczą odpisów aktualizujących wartość udziałów w spółce Garbary Sp. z o.o. co zostało opisane w Nocie 22 powyżej.

W 2014 roku pozycja zmniejszenia dotyczy głównie wyłączenia wartości udziałów w spółce Transfinance a.s., ujętych w bilansie otwarcia, w związku z reklasyfikacją tych udziałów do aktywów trwałych (grup do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży.

24. Aktywa trwałe (grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w aktywach trwałych (grupach do zbycia) Bank wykazał akcje spółki Transfinance a.s. Na mocy umowy sprzedaży zawartej w dniu 8 grudnia 2014 roku pomiędzy mBankiem S.A. i UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s. (UniCredit), w dniu 20 stycznia 2015 roku nastąpiła finalizacja transakcji sprzedaży akcji Transfinance na rzecz UniCredit, zamykająca proces restrukturyzacji działalności faktoringowej poza granicami Polski tj. po transakcji sprzedaży Magyar Factor zRt i Intermarket Bank AG w 2011 roku.

25. Wartości niematerialne

	31.12.2015	31.12.2014
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	317 812	331 781
- oprogramowanie komputerowe	224 531	243 912
Inne wartości niematerialne	5 115	6 238
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	150 889	87 059
Wartości niematerialne, razem	473 816	425 078

W 2015 roku i w 2014 roku Bank wykonał testy na utratę wartości niematerialnych w toku wytworzenia. W wyniku testu nie stwierdzono utraty wartości.

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2015 roku do 31.12.2015 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartości niematerialne razem
			nabyte oprogramowanie komputerowe			
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2015 r.	-	882 959	652 654	10 975	87 059	980 993
Zwiększenia z tytułu	-	78 287	26 340	7	109 830	188 124
- zakupu	-	34 124	-	2	80 955	115 081
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	31 683	14 689	5	-	31 688
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	20 376	20 376
- innych zwiększeń	-	12 480	11 651	-	8 499	20 979
Zmniejszenia z tytułu	-	(45 267)	(33 193)	-	(46 000)	(91 267)
- likwidacji	-	(33 591)	(33 193)	-	-	(33 591)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(31 688)	(31 688)
- innych zmniejszeń	-	(11 676)	-	-	(14 312)	(25 988)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2015 r.	-	915 979	645 801	10 982	150 889	1 077 850
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2015 r.	-	(551 178)	(408 742)	(4 737)	-	(555 915)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(46 989)	(12 528)	(1 130)	-	(48 119)
- odpisów	-	(80 540)	(45 697)	(1 130)	-	(81 670)
- innych zwiększeń	-	(40)	(24)	-	-	(40)
- likwidacji	-	33 591	33 193	-	-	33 591
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2015 r.	-	(598 167)	(421 270)	(5 867)	-	(604 034)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2015 r.	-	317 812	224 531	5 115	150 889	473 816

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2014 roku do 31.12.2014 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartości niematerialne razem
			nabyte oprogramowanie komputerowe			
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2014 r.	5 313	774 702	599 837	14 794	93 197	888 006
Zwiększenia z tytułu	-	113 647	54 111	83	82 719	196 449
- zakupu	-	36 974	-	83	58 723	95 780
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	183	-	-	-	183
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	64 920	42 541	-	-	64 920
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	14 968	14 968
- innych zwiększeń	-	11 570	11 570	-	9 028	20 598
Zmniejszenia z tytułu	(5 313)	(5 390)	(1 294)	(3 902)	(88 857)	(103 462)
- likwidacji	-	(3 088)	(1 294)	-	-	(3 088)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(64 920)	(64 920)
- innych zmniejszeń	(5 313)	(2 302)	-	(3 902)	(23 937)	(35 454)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2014 r.	-	882 959	652 654	10 975	87 059	980 993
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2014 r.	(4 937)	(466 531)	(343 886)	(7 754)	-	(479 222)
Amortyzacja za okres z tytułu	4 937	(84 647)	(64 856)	3 017	-	(76 693)
- odpisów	-	(78 611)	(47 263)	(1 120)	-	(79 731)
- innych zwiększeń	-	(18 887)	(18 887)	-	-	(18 887)
- likwidacji	-	3 088	1 294	-	-	3 088
- innych zmniejszeń	4 937	9 763	-	4 137	-	18 837
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2014 r.	-	(551 178)	(408 742)	(4 737)	-	(555 915)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2014 r.	-	331 781	243 912	6 238	87 059	425 078

26. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2015	31.12.2014
Środki trwałe, w tym:	403 079	397 520
- grunty	1 033	1 033
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	163 485	168 975
- urządzenia	122 234	89 543
- środki transportu	39 855	43 400
- pozostałe środki trwałe	76 472	94 569
Środki trwałe w budowie	81 788	71 302
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	484 867	468 822

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2015 r.	1 033	304 737	497 662	56 731	402 824	71 438	1 334 425
Zwiększenia z tytułu	-	-	78 612	5 329	14 864	94 308	193 113
- zakupu	-	-	26 841	-	2 580	77 682	107 103
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	-	50 930	-	11 715	-	62 645
- innych zwiększeń	-	-	841	5 329	569	16 626	23 365
Zmniejszenia z tytułu	-	(354)	(28 446)	(3 304)	(26 715)	(83 822)	(142 641)
- sprzedaży	-	-	(4 079)	-	(881)	-	(4 960)
- likwidacji	-	(354)	(11 906)	-	(12 335)	-	(24 595)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(62 645)	(62 645)
- innych zmniejszeń	-	-	(12 461)	(3 304)	(13 499)	(21 177)	(50 441)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2015 r.	1 033	304 383	547 828	58 756	390 973	81 924	1 384 897
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2015 r.	-	(86 492)	(408 119)	(13 331)	(308 124)	-	(816 066)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(5 136)	(17 475)	(5 570)	(6 246)	-	(34 427)
- odpisów	-	(5 233)	(45 495)	(7 798)	(31 692)	-	(90 218)
- innych zwiększeń	-	(615)	(102)	(39)	(246)	-	(1 002)
- sprzedaży	-	-	4 006	-	864	-	4 870
- likwidacji	-	87	11 844	-	11 551	-	23 482
- innych zmniejszeń	-	625	12 272	2 267	13 277	-	28 441
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2015 r.	-	(91 628)	(425 594)	(18 901)	(314 370)	-	(850 493)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2015 r.	-	(49 270)	-	-	(131)	(136)	(49 537)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2015 r.	-	(49 270)	-	-	(131)	(136)	(49 537)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2015 r.	1 033	163 485	122 234	39 855	76 472	81 788	484 867

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2014 do 31.12.2014 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2014 r.	1 033	304 449	480 175	54 840	396 910	36 171	1 273 578
Zwiększenia z tytułu	-	288	29 127	36 663	17 087	60 428	143 593
- zakupu	-	-	15 927	57	3 609	53 516	73 109
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	288	9 139	-	12 993	-	22 420
- innych zwiększeń	-	-	4 061	36 606	485	6 912	48 064
Zmniejszenia z tytułu	-	-	(11 640)	(34 772)	(11 173)	(25 161)	(82 746)
- sprzedaży	-	-	(8 191)	-	(2 647)	-	(10 838)
- likwidacji	-	-	(3 196)	-	(8 525)	-	(11 721)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(22 420)	(22 420)
- przekazania na wartości niematerialne	-	-	-	-	-	(183)	(183)
- innych zmniejszeń	-	-	(253)	(34 772)	(1)	(2 558)	(37 584)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2014 r.	1 033	304 737	497 662	56 731	402 824	71 438	1 334 425
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2014 r.	-	(81 254)	(382 920)	(33 877)	(283 264)	-	(781 315)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(5 238)	(25 199)	20 546	(24 860)	-	(34 751)
- odpisów	-	(5 238)	(36 605)	(6 418)	(34 631)	-	(82 892)
- innych zwiększeń	-	-	(100)	-	(246)	-	(346)
- sprzedaży	-	-	8 154	-	2 639	-	10 793
- likwidacji	-	-	3 118	-	7 378	-	10 496
- innych zmniejszeń	-	-	234	26 964	-	-	27 198
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2014 r.	-	(86 492)	(408 119)	(13 331)	(308 124)	-	(816 066)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2014 r.	-	(49 270)	-	-	(131)	(136)	(49 537)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2014 r.	-	(49 270)	-	-	(131)	(136)	(49 537)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2014 r.	1 033	168 975	89 543	43 400	94 569	71 302	468 822

Wartość środków transportu w całości objęta jest umową leasingu finansowego.

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

27. Inne aktywa

	31.12.2015	31.12.2014
Inne aktywa, w tym:	279 019	199 405
- dłużnicy	138 004	91 588
- rozrachunki międzybankowe	2 365	2 726
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	99 293	69 206
- przychody do otrzymania	36 283	33 889
- zapasy	3 074	1 996
Inne aktywa, razem	279 019	199 405
Krótkoterminowe (do 1 roku)	145 131	97 660
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	133 888	101 745

Na dzień 31 grudnia 2015 roku powyższa nota zawiera aktywa finansowe w kwocie 140 369 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: 94 314 tys. zł).

Pozostałe aktywa finansowe ujęte w nocie powyżej

	31.12.2015	31.12.2014
Pozostałe aktywa finansowe brutto, w tym:	143 922	107 724
- nieprzeterminowe	138 954	100 900
- przeterminowe powyżej 90 dni	4 968	6 824
- rezerwy na należności przeterminowane (wielkość ujemna)	(3 553)	(13 410)
Pozostałe aktywa finansowe netto	140 369	94 314

28. Zobowiązania wobec innych banków

	31.12.2015	31.12.2014
Środki na rachunkach bieżących	1 424 073	711 931
Depozyty terminowe	144 870	10 083
Kredyty i pożyczki otrzymane	9 349 773	11 318 327
Transakcje repo / sell buy back	778 145	1 124 586
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	427 026	172 838
Zobowiązania w drodze	2 053	2 739
Pozostałe	57 251	43 720
Zobowiązania wobec innych banków, razem	12 183 191	13 384 224
Krótkoterminowe (do 1 roku)	6 076 967	5 146 153
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	6 106 224	8 238 071

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość depozytów innych banków o stałym oprocentowaniu wyniosła 144 870 tys. zł (31 grudnia 2014 rok - 10 083 tys. zł). W obu okresach brak depozytów o zmiennym oprocentowaniu.

Na dzień 31 grudnia 2015 i na dzień 31 grudnia 2014 roku kredyty i pożyczki otrzymane od banków były oprocentowane zmienną stopą procentową.

Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów otrzymanych od banków w 2015 roku wynosiło 0,69% (31 grudnia 2014 r. - 1,25%).

mBank nie dostarczył zabezpieczeń kredytów innym bankom. Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych pożyczek.

29. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2015	31.12.2014
Klienci indywidualni:	45 671 744	39 001 797
Środki na rachunkach bieżących	32 022 887	27 692 024
Depozyty terminowe	13 604 623	11 202 722
Inne zobowiązania (z tytułu)	44 234	107 051
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	22 140	19 292
- pozostałe	22 094	87 759
Klienci korporacyjni:	39 652 525	39 409 871
Środki na rachunkach bieżących	16 841 006	13 388 355
Depozyty terminowe	12 315 556	11 324 371
Kredyty i pożyczki otrzymane	3 634 064	3 218 105
Transakcje repo	1 093 712	3 738 058
Inne zobowiązania (z tytułu)	5 768 187	7 740 982
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	5 710 450	7 693 061
- pozostałe	57 737	47 921
Klienci sektora budżetowego:	599 882	900 598
Środki na rachunkach bieżących	468 038	627 765
Depozyty terminowe	131 104	250 263
Transakcje repo	-	12 951
Inne zobowiązania (z tytułu)	740	9 619
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	-	125
- pozostałe	740	9 494
Zobowiązania wobec klientów, razem	85 924 151	79 312 266
Krótkoterminowe (do 1 roku)	75 246 365	69 006 338
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	10 677 786	10 305 928

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2015 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na stałą stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem transakcji repo) wynosiło 1,08% (31 grudnia 2014 r. - 1,50%).

Na dzień 31 grudnia 2015 kwota kredytów i pożyczek otrzymanych obejmuje kredyt otrzymany z EBI w kwocie 3 634 064 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: 3 218 105 tys. zł). Zabezpieczeniem kredytu są obligacje rządowe, które są wykazywane w Nocie 22 i w Nocie 37 jako aktywa zastawione.

30. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

W listopadzie 2015 roku mBank S.A. dokonał wykupu obligacji w kwocie 385 000 tys. zł, w związku z tym na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank nie miał zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych.

Stan na 31 grudnia 2014 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje długoterminowe	385 000				386 423
Obligacje (PLN)	385 000	3,55%	niezabezpieczone	23-11-2015	386 423
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					386 423

Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu wyemitowanych papierów dłużnych.

Zmiana stanu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2015	31.12.2014
Stan na początek okresu	386 423	451 916
Zmniejszenia (wykup)	(385 000)	-
Zmniejszenia (częściowa spłata)	-	(66 462)
Inne zmiany	(1 423)	969
Stan wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	-	386 423

W 2015 roku Bank dokonał wykupu 3 850 sztuk obligacji o wartości nominalnej 385 000 tys. zł, wyemitowanych w listopadzie 2012 roku.

W dniu 31 marca 2014 roku Bank dokonał wcześniejszego wykupu 650 sztuk obligacji o wartości nominalnej 65 000 tys. zł, wyemitowanych przez mBank S.A. w listopadzie 2012 roku w ramach Programu Emisji Obligacji i Bankowych Papierów Wartościowych.

Transakcje dotyczące obligacji Banku zaliczanych do zobowiązań podporządkowanych zostały opisane w Nocie 31 poniżej.

31. Zobowiązania podporządkowane

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2015 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 1,2%*	0,380	08.03.2017	1 576 159
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	0,631	nieokreślony ¹⁾	315 213
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%****	1,475	nieokreślony ¹⁾	672 003
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	500 000	PLN	6M WIBOR + 2,25%	4,020	20.12.2023	500 567
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	3,890	17.01.2025	763 373
						3 827 315

mBank S.A. Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości
Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2014 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 1,2%*	1,200	08.03.2017	1 419 015
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	1,350	nieokreślony ¹⁾	283 683
- Commerzbank AG	70 000	CHF	3M LIBOR + 2,0%***	2,007	18.12.2017	248 307
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%****	2,200	nieokreślony ¹⁾	605 697
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 2,5%	2,450	24.06.2018	319 177
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	500 000	PLN	6M WIBOR + 2,25%	4,300	20.12.2023	500 664
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	4,150	17.01.2025	751 181
						4 127 724

* marża w wysokości 0,7% obowiązywała dla pierwszych pięciu lat. Od czerwca 2012 roku obowiązuje marża w wysokości 1,2%.

** marża w wysokości 1,4% obowiązuje do grudnia 2016 roku. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 3,4%.

***marża w wysokości 2,0% obowiązuje od grudnia 2012 roku.

**** marża w wysokości 2,2% obowiązuje do stycznia 2018 roku. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 4,2%.

¹⁾ Obligacje stają się wymagalne z inicjatywy Banku nie wcześniej niż po dwóch latach od daty emisji albo z inicjatywy Commerzbanku, nie wcześniej niż po pięciu latach od daty emisji, po uzyskaniu zgody KNF.

Efektywne oprocentowanie podane w tabelach powyżej oznacza oprocentowanie na dzień rozpoczęcia ostatniego okresu odsetkowego.

W 2015 roku i w 2014 roku Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat odsetkowych ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Zgodnie z decyzją z dnia 8 stycznia 2015 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do kapitału Tier II kwoty 750 000 tys. zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu przeprowadzonej w dniu 17 grudnia 2014 roku przez mBank emisji obligacji podporządkowanych na warunkach spełniających wymagania wynikające z postanowień Rozporządzenia CRR o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł z terminem wykupu 17 stycznia 2025 roku.

Zgodnie z decyzją z dnia 14 lutego 2014 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do kapitału Tier II kwoty 500 000 tys. zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu przeprowadzonej w dniu 3 grudnia 2013 roku przez mBank emisji obligacji podporządkowanych na okres 10 lat i na warunkach spełniających wymagania wynikające z postanowień Rozporządzenia CRR o łącznej wartości nominalnej 500 000 tys. zł.

Zgodnie z Art. 484 ust. 5 Rozporządzenia CRR, zobowiązania podporządkowane z tytułu emisji obligacji o nieokreślonym terminie wymagalności uwzględniane są w kalkulacji kapitału Tier II przy zastosowaniu zasady praw nabytych i limitów w zakresie zasady praw nabytych w okresie przejściowym trwającym od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2015	31.12.2014
Stan na początek okresu	4 127 724	3 762 757
- zwiększenia (emisja obligacji)	-	750 000
- zmniejszenia (spłata, wcześniejszy wykup)	(637 661)	(480 122)
- różnice kursowe	337 144	133 121
- inne zmiany	108	(38 032)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	3 827 315	4 127 724
Krótkoterminowe (do 1 roku)	16 799	6 560
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	3 810 516	4 121 164

W czerwcu 2015 roku Bank dokonał wcześniejszej spłaty pożyczki podporządkowanej w kwocie 90 mln CHF (równowartość 359 019 tys. zł po kursie z dnia 24 czerwca 2015 roku), zaciągniętej w dniu 24 czerwca 2008 roku z terminem wykupu 24 czerwca 2018 roku.

Ponadto w czerwcu 2015 roku Bank dokonał spłaty pożyczki podporządkowanej w kwocie 70 mln CHF (równowartość 278 719 tys. zł po kursie z dnia 18 czerwca 2015 roku), zaciągniętej w dniu 18 grudnia 2007 roku kwocie 120 000 tys. CHF z terminem wymagalności w dniu 18 grudnia 2017 roku i częściowo spłaconej w dniu 18 czerwca 2014 roku w kwocie 50 000 tys. CHF (równowartość 170 090 tys. zł po kursie z dnia 18 czerwca 2014 roku).

W dniu 17 grudnia 2014 roku Bank wyemitował obligacje podporządkowane o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł, co opisano powyżej.

W dniu 24 marca 2014 roku mBank S.A. dokonał wcześniejszego wykupu obligacji o nieokreślonym terminie wymagalności, wyemitowanych w dniu 24 czerwca 2008 roku w kwocie 90 000 tys. CHF (równowartość 310 032 tys. zł po kursie z dnia 24 marca 2014 roku).

32. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2015	31.12.2014
Pozostałe zobowiązania (z tytułu)		
- zobowiązania z tytułu podatków	11 338	12 374
- rozrachunki międzybankowe	412 278	425 309
- wierzyciele	505 135	298 829
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	127 805	131 191
- przychody przyszłych okresów	155 967	84 375
- rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	12 332	10 099
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	17 926	18 645
- rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	120 647	131 983
Pozostałe zobowiązania, razem	1 363 428	1 112 805

Na dzień 31 grudnia 2015 roku powyższa nota zawiera zobowiązania finansowe w kwocie 1 045 218 tys. zł (31 grudnia 2014 r.: 855 329 tys. zł), których wymagalność została zaprezentowana w Nocie 3.10.1. Pozostałe składniki omawianych zobowiązań, za wyjątkiem części rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia, wyliczanych aktuarialnie, mają, co do zasady, charakter krótkoterminowy.

W 2015 roku kwota zobowiązań wobec wierzycieli obejmuje wartość zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego w wysokości 41 396 tys. zł (w 2014 r.: 45 452 tys. zł).

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

	31.12.2015	31.12.2014
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia		
Stan rezerw na początek okresu	10 099	7 509
- rezerwa emerytalno - rentowa	4 943	3 690
- rezerwa pośmiertna	3 030	2 317
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	2 126	1 502
Zmiana w okresie, z tytułu:	2 233	2 590
Odpis na rezerwę, w tym:	513	319
- rezerwa emerytalno - rentowa	317	200
- rezerwa pośmiertna	115	72
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	81	47
Koszt odsetkowy, w tym:	320	356
- rezerwa emerytalno - rentowa	158	177
- rezerwa pośmiertna	98	112
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	64	67
Zyski i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 15), w tym:	1 873	2 240
- rezerwa emerytalno - rentowa	723	1 041
- rezerwa pośmiertna	421	529
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	729	670

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

Świadczenia wypłacone, w tym:	(473)	(325)
- rezerwa emerytalno - rentowa	(177)	(165)
- rezerwa pośmiertna	(7)	-
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	(289)	(160)
Stan rezerw na koniec okresu	12 332	10 099
- rezerwa emerytalno - rentowa	5 964	4 943
- rezerwa pośmiertna	3 657	3 030
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	2 711	2 126
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 064	804
- rezerwa emerytalno - rentowa	817	579
- rezerwa pośmiertna	199	181
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	48	44
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	11 268	9 295
- rezerwa emerytalno - rentowa	5 147	4 364
- rezerwa pośmiertna	3 458	2 849
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	2 663	2 082

Stopa dyskonta jest jednym z kluczowych założeń używanych w wycenie aktuarialnej rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia. W przypadku, gdyby stopa dyskonta użyta przy wyliczeniu tych rezerw została obniżona o 0,5 p.p. wartość rezerw wzrosłaby o 534 tys. zł, a w przypadku podwyższenia stopy dyskonta o 0,5 p.p. wartość rezerw spadłaby o 489 tys. zł.

	31.12.2015	31.12.2014
Rozbicie zysków i strat aktuarialnych		
Zmiana założeń finansowych, w tym:	458	1 544
- rezerwa emerytalno - rentowa	182	640
- rezerwa pośmiertna	115	424
- rezerwa na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	161	480
Zmiana założeń demograficznych, w tym:	571	362
- rezerwa emerytalno - rentowa	281	123
- rezerwa pośmiertna	11	204
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	279	35
Pozostałe zmiany, w tym:	844	334
- rezerwa emerytalno - rentowa	260	278
- rezerwa pośmiertna	295	(99)
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	289	155

33. Rezerwy

	31.12.2015	31.12.2014
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe*	45 590	49 610
Na sprawy sporne	99 526	96 933
Pozostałe	80 228	30 335
Rezerwy, razem	225 344	176 878

* kwoty obejmują wycenę gwarancji finansowych

Na dzień 31 grudnia 2015 roku pozostałe rezerwy obejmują rezerwę na wpłatę na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców w kwocie 51 727 tys. zł. Koszt rezerwy został ujęty wyniku finansowym mBanku za 2015 rok w ogólnych kosztach administracyjnych (Nota 10). Płatność z tego tytułu została wniesiona w dniu 18 lutego 2016 roku.

Szacunkowe terminy realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych zostały zaprezentowane w Nocie 36.

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów dotyczących rezerw na sprawy sporne oraz pozostałych rezerw, co do zasady, wynoszą powyżej 1 roku.

Zmiana stanu rezerw

	31.12.2015	31.12.2014
Stan na początek okresu (wg tytułów)	176 878	141 060
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	49 610	56 068
Na sprawy sporne	96 933	56 275
Pozostałe	30 335	28 717
Zmiana w okresie (z tytułu)	48 466	35 818
- odpis w koszty, w tym:	215 262	206 211
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 12)	146 612	144 058
- na sprawy sporne	8 744	51 705
- pozostałe	59 906	10 448
- rozwiązanie rezerw, w tym:	(150 698)	(151 067)
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 12)	(150 698)	(150 716)
- na sprawy sporne	-	(351)
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(16 167)	(19 548)
- różnice kursowe	69	222
Stan na koniec okresu (wg tytułów)	225 344	176 878
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	45 590	49 610
Na sprawy sporne	99 526	96 933
Pozostałe	80 228	30 335

Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania

	31.12.2015	31.12.2014
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie pozabilansowe	29 584 188	29 218 521
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane portfelowo (wielkość ujemna)	(31 131)	(27 690)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	29 553 057	29 190 831
Zobowiązania, które utraciły wartość		
Zaangażowanie pozabilansowe	28 259	57 900
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane indywidualnie (wielkość ujemna)	(14 459)	(21 920)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	13 800	35 980

34. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2015 r. i 2014 r.: 19%).

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie zalicza się do aktywów i zobowiązań krótkoterminowych.

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2015	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2015
Odsetki naliczone	44 399	(4 098)	-	-	40 301
Wycena papierów wartościowych	21 340	15 763	5 616	-	42 719
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	203 961	(10 343)	-	-	193 618
Rezerwy na świadczenia pracownicze	29 229	(2 396)	355	-	27 188
Pozostałe rezerwy	6 683	11 090	-	-	17 773
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	23 538	(177)	-	-	23 361
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	6 034	(6 034)	-	-	-
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	25 591	16 738	-	2 321	44 650
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	360 775	20 543	5 971	2 321	389 610

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2015	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2015
Odsetki naliczone	(50 170)	(4 573)	-	-	(54 743)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(24 312)	(12 527)	750	-	(36 089)
Wycena papierów wartościowych	(155 275)	5 910	(440)	-	(149 805)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(40 451)	1 825	-	-	(38 626)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(43 911)	(3 393)	-	-	(47 304)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(12 937)	(252)	-	-	(13 189)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(345 713)	(13 010)	310	-	(358 413)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2014	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2014
Odsetki naliczone	74 186	(29 787)	-	-	44 399
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	26 871	(26 871)	-	-	-
Wycena papierów wartościowych	6 232	15 108	-	-	21 340
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	166 597	37 364	-	-	203 961
Rezerwy na świadczenia pracownicze	27 175	1 627	427	-	29 229
Pozostałe rezerwy	4 518	2 165	-	-	6 683
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	20 931	2 607	-	-	23 538
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	13 334	(7 300)	-	-	6 034
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	20 225	5 158	-	208	25 591
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	360 069	71	427	208	360 775

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2014	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2014
Odsetki naliczone	(38 970)	(11 200)	-	-	(50 170)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(3 534)	(19 826)	(952)	-	(24 312)
Wycena papierów wartościowych	(90 688)	(1 115)	(63 472)	-	(155 275)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(35 740)	(4 711)	-	-	(40 451)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(30 155)	(13 756)	-	-	(43 911)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(9 147)	(3 790)	-	-	(12 937)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(226 891)	(54 398)	(64 424)	-	(345 713)

Podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat	31.12.2015	31.12.2014
Odsetki naliczone	(8 671)	(40 987)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(12 527)	(46 697)
Wycena papierów wartościowych	21 673	13 993
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	(10 343)	37 364
Rezerwy na świadczenia pracownicze	(2 396)	1 627
Pozostałe rezerwy	11 090	2 165
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	(177)	2 607
Odsetki i prowizje pobrane z góry	1 825	(4 711)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(3 393)	(13 756)
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	(6 034)	(7 300)
Pozostałe różnice przejściowe	16 486	1 368
Razem podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat (Nota 13)	7 533	(54 327)

Poziom aktywa z tytułu podatku odroczonego za rok 2015 nie obejmuje strat podatkowych Oddziału zagranicznego na Słowacji. Ewentualne uwzględnienie, w latach kolejnych, w kalkulacji aktywa z tytułu podatku odroczonego strat Oddziału poniesionych w latach ubiegłych, będzie zależało od oceny

kształtowania się podstawy opodatkowania w podatku dochodowym w przyszłości (z uwzględnieniem okresów przewidzianych na rozliczenie strat podatkowych).

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały ujęte, ponieważ jest prawdopodobne, że w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania.

35. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Na dzień 31 grudnia 2015 roku, Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Ponadto łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2015 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Bank monitoruje status wszystkich spraw sądowych wniesionych przeciwko Bankowi oraz poziom wymaganych rezerw.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych emitenta

1. Sprawa z powództwa Pekao SA (wcześniej Banku BPH SA) przeciwko Garbary Sp. z o.o. („Garbary”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 lutego 2005 roku przez BPH. Wartość przedmiotu sporu określona została na kwotę 42 854 tys. zł. Przedmiotem sporu jest uznanie za bezskuteczne czynności związanych z zawiązaniem spółki Garbary oraz wniesieniem do niej aportu. Spór koncentruje się na określeniu wartości użytkowania wieczystego gruntu wraz z posadowionymi na nim budynkami, które zostały wniesione przez ZM Pozmeat SA jako aport do spółki Garbary na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym o wartości 100 000 tys. zł. W dniu 6 czerwca 2006 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok oddalający w całości powództwo powoda. Od wyroku Sądu Okręgowego powód wniósł apelację. Sąd Apelacyjny w dniu 6 lutego 2007 roku oddalił apelację powoda. Powód wniósł od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy w dniu 2 października 2007 roku uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w dniu 4 marca 2008 roku uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W dniu 16 września 2010 roku Sąd Okręgowy w całości oddalił powództwo. W dniu 19 października 2010 roku BPH złożył apelację od przedmiotowego wyroku. W dniu 24 lutego 2011 roku Sąd Apelacyjny wydał postanowienie o uchyleniu wyroku i umorzeniu postępowania z udziałem Banku Pekao SA (przystąpił do postępowania jako następca prawny BPH SA) z uwagi na brak legitymacji procesowej po stronie tego banku. Sprawa została zwrócona do sądu pierwszej instancji, w której była kontynuowana z udziałem Pekao SA (wcześniej BPH SA) w charakterze powoda. Bank Pekao SA (wcześniej BPH SA) wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego na wyżej wymienione postanowienie. W dniu 25 kwietnia 2012 roku Sąd Najwyższy uchylił wyżej wymienione postanowienie Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W dniu 9 kwietnia 2014 roku Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego i uznał za bezskuteczne w stosunku do Banku Pekao S.A. czynności związane z zawiązaniem spółki Garbary oraz wniesieniem do niej aportu. Bank wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego od wyżej wymienionego wyroku. W dniu 5 sierpnia 2015 roku Sąd Najwyższy wydał postanowienie o nieprzyjęciu skargi do rozpoznania. Analizowane są możliwości ugodowego zakończenia sporu, z uwzględnieniem uwarunkowań prawnych skutecznej egzekucji przedmiotowego orzeczenia.

2. Sprawa z powództwa Banku Pekao SA (wcześniej BPH SA) przeciwko Bankowi oraz Tele-Tech Investment Sp. z o.o. („TTI”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 listopada 2007 roku przez BPH o zapłatę odszkodowania w kwocie 34 880 tys. zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2004 roku do dnia zapłaty, z tytułu rzekomych czynów niedozwolonych polegających na tym, iż w sytuacji grożącej ZM Pozmeat SA niewypłacalności doszło do wyzbycia się przez ten podmiot na rzecz TTI istotnego składnika majątku w postaci wszystkich udziałów w kapitale zakładowym Garbary Sp. z o.o. (poprzednio Milenium Center Sp. z o.o.).

Bank złożył odpowiedź na pozew, w którym wniósł o oddalenie pozwu z powodu braku podstaw prawnych do jego uwzględnienia. Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2009 roku Sąd zawiesił postępowanie do czasu zakończenia postępowania upadłościowego spółki Pozmeat. W dniu 26 stycznia 2011 roku sąd wydał postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania z uwagi na zakończenie postępowania upadłościowego. W dniu 5 czerwca 2012 roku Sąd ponownie zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia sprawy z powództwa Pekao SA (wcześniej BPH SA) przeciwko

Garbary Sp. z o.o. W listopadzie 2015 roku zostało wydane postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania.

3. Roszczenia klientów Interbrok

Do Banku zwróciło się 170 podmiotów, które były w przeszłości klientami spółki Interbrok Investment E. Drożdż i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok), i za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Warszawie zaważwały Bank do próby ugodowej na łączną kwotę 385 520 tys. zł. Do Banku wpłynęło 9 pozwów o odszkodowania. Osiem z dziewięciu pozwów zostało złożonych przez byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucają Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. W siedmiu z wymienionych spraw powództwa przeciwko Banku zostały oddalone i sprawy zostały prawomocnie zakończone. W ósmej sprawie Sąd Okręgowy oddalił powództwo. W dniu 21 grudnia 2010 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił wyrok Sądu Okręgowego i sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie. W dziewiątej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosi 275 423 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Suma ta według żądania pozwu ma obejmować nabyte przez Powoda w drodze cesji wierzytelności przysługujące poszkodowanym w stosunku do Interbrok z tytułu pomniejszenia (wskutek upadłości Interbrok) wierzytelności o zwrot wpłaconych przez poszkodowanych depozytów przeznaczonych na inwestowanie na rynku forex. Powód odpowiedzialność Banku opiera na pomocnictwie Banku do czynu niedozwolonego Interbrok, polegającego na prowadzeniu działalności maklerskiej bez zezwolenia. Aktualnie postępowanie w sprawie znajduje się na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji.

We wszystkich sprawach Bank wnosi o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwach zarzutami. Analiza prawna powyższych żądań wskazuje, iż brak jest istotnych przesłanek, które pozwalałyby na przyjęcie odpowiedzialności Banku w przedmiotowej sprawie.

4. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A.

W dniu 4 lutego 2011 roku doręczono Bankowi pozew zbiorowy wniesiony do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 20 grudnia 2010 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów jako reprezentanta grupy 835 osób fizycznych - klientów bankowości detalicznej Banku. W pozwie zażądano ustalenia odpowiedzialności Banku za nienależyte wykonywanie umów o kredyty hipoteczne. W szczególności zarzucono, iż Bank niewłaściwie stosował postanowienia umów dotyczących zmiany oprocentowania, a mianowicie, że Bank nie obniżał oprocentowania kredytu, mimo, iż zdaniem powoda był do tego zobowiązany. Bank nie zgadza się z powyższymi zarzutami. W dniu 18 lutego 2011 roku została złożona odpowiedź na pozew, w której Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W dniu 6 maja 2011 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił oddalić wniosek mBanku S.A. o odrzucenie pozwu oraz postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu grupowym. Na to postanowienie mBank S.A. w dniu 13 czerwca 2011 roku złożył zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W dniu 28 września 2011 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie mBanku S.A. Sprawa obecnie toczy się w trybie właściwym dla postępowania grupowego. W marcu 2012 roku zakończył się etap przystępowania nowych członków do postępowania grupowego. Na dzień 17 października 2012 roku skład grupy uprawomocnił się w liczbie 1247 członków. Sąd Okręgowy w Łodzi nie ustanowił również kaucji na rzecz mBanku S.A., o którą Bank wnosił. Bank w tej kwestii złożył zażalenie na to postanowienie. W dniu 29 listopada 2012 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił zażalenie Banku dotyczące ustanowienia kaucji. Postanowienie jest prawomocne i Powód nie ma obowiązku wnoszenia kaucji. W styczniu 2013 roku została wysłana ostateczna odpowiedź na pozew, a w dniu 15 lutego 2013 roku Powód odniósł się w piśmie procesowym do odpowiedzi na pozew. Postanowieniem z dnia 18 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił skierować strony do mediacji. Pismem z dnia 26 lutego 2013 roku Miejski Rzecznik Konsumentów złożył sprzeciw wobec skierowania sprawy do mediacji. W dniu 22 czerwca 2013 roku odbyła się rozprawa, a w dniu 3 lipca 2013 roku Sąd ogłosił wyrok, w którym uwzględnił w całości powództwo uznając, iż Bank nienależycie wykonywał umowę przez co konsumenci ponieśli szkodę. W dniu 9 września 2013 roku Bank od powyższego wyroku wniósł apelację. Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację mBanku podtrzymując w zasadzie stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w zaskarżonym wyroku. Powyższy wyrok jest prawomocny, jednakże po otrzymaniu jego pisemnego uzasadnienia mBank złożył skargę kasacyjną. Skarga kasacyjna została wniesiona do Sądu Najwyższego przez mBank 3 października 2014 roku. Postanowieniem z dnia 7 października 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi wstrzymał skuteczność wyroku Sądu Okręgowego do czasu rozpoznania skargi kasacyjnej mBanku. W dniu 18 lutego 2015 roku Sąd Najwyższy przyjął do rozpoznania Skargę kasacyjną złożoną przez mBank. W dniu 14 maja 2015 roku Sąd Najwyższy wydał wyrok, w którym uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi. Postanowieniem z dnia 24 września 2015 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi dopuścił dowód z opinii biegłego w celu weryfikacji poprawności wykonywania przez mBank zmian oprocentowania kredytów hipotecznych objętych pozwem zbiorowym w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 28 lutego 2010 roku.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Natomiast łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2015 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Podatki

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

36. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują:

■ **Zobowiązania do udzielenia kredytu**

Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Bank zobowiązany będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

■ **Gwarancje i inne produkty finansowe**

Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.

■ **Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego**

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Bank oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku.

31.12.2015	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	20 869 028	7 000 378	3 554 681	31 424 087
Zobowiązania udzielone	20 036 217	6 433 624	3 217 604	29 687 445
1. Zobowiązania finansowe:	16 783 485	2 025 057	671 019	19 479 561
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	16 762 057	1 971 487	671 019	19 404 563
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	21 428	53 570	-	74 998
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	3 252 732	4 408 567	2 546 585	10 207 884
a) Akcepty bankowe	11 142	-	-	11 142
b) Gwarancje i akredytywy stand by	3 225 073	4 408 567	2 546 585	10 180 225
c) Akredytywy dokumentowe i handlowe	16 517	-	-	16 517
Zobowiązania otrzymane:	832 811	566 754	337 077	1 736 642
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	-	-	-	-
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	832 811	566 754	337 077	1 736 642
2. Pochodne instrumenty finansowe (wartość nominalna kontraktów)	291 833 392	242 701 003	46 488 198	581 022 593
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	223 054 121	227 992 009	43 634 920	494 681 050
2. Walutowe instrumenty pochodne	67 757 825	12 656 451	1 872 328	82 286 604
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 021 446	2 052 543	980 950	4 054 939
Pozycje pozabilansowe razem	312 702 420	249 701 381	50 042 879	612 446 680

31.12.2014	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	21 853 783	5 896 907	3 195 429	30 946 119
Zobowiązania udzielone	21 029 782	5 447 547	2 895 536	29 372 865
1. Zobowiązania finansowe:	16 669 958	1 360 886	538 455	18 569 299
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	16 648 526	1 285 874	538 455	18 472 855
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	21 432	75 012	-	96 444
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	4 345 424	4 086 661	2 357 081	10 789 166
a) Akcepty bankowe	8 998	-	-	8 998
b) Gwarancje i akredytywy stand by	4 330 068	4 086 661	2 357 081	10 773 810
c) Akredytywy dokumentowe i handlowe	6 358	-	-	6 358
3. Pozostałe zobowiązania	14 400	-	-	14 400
Zobowiązania otrzymane:	824 001	449 360	299 893	1 573 254
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	31 841	-	-	31 841
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	792 160	449 360	299 893	1 541 413
2. Pochodne instrumenty finansowe (wartość nominalna kontraktów)	392 793 887	320 408 565	44 752 842	757 955 294
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	337 945 647	298 982 408	42 939 114	679 867 169
2. Walutowe instrumenty pochodne	54 265 673	20 736 915	1 716 118	76 718 706
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	582 567	689 242	97 610	1 369 419
Pozycje pozabilansowe razem	414 647 670	326 305 472	47 948 271	788 901 413

Wykazane powyżej zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego dotyczą w całości leasingu budynków.

Najważniejszą umową leasingu operacyjnego jest zawarta przez Bank umowa leasingu głównej siedziby Banku. Zgodnie z umową okres leasingu trwa do 31 grudnia 2020 roku. Umowa została zawarta na oznaczony okres czasu i co do zasady nie podlega przedterminowemu rozwiązaniu. Umowa przewiduje opcję kupna przedmiotu umowy na pisemny wniosek leasingobiorcy złożony leasingodawcy na co najmniej 6 miesięcy i nie więcej niż 12 miesięcy przed datą zakończenia umowy leasingu, a także prawo pierwokupu na warunkach zawartych w umowie. Na mocy umowy Bank zobowiązany jest do utrzymania przedmiotu leasingu w odpowiednim stanie.

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 19.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku zobowiązania otrzymane przez Bank wyniosły 1 736 642 tys. zł i dotyczyły głównie otrzymanych gwarancji stanowiących zabezpieczenie udzielonych kredytów i pożyczek (31 grudnia 2014 r.: 1 573 254 tys. zł).

37. Aktywa zastawione

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu papierów wartościowych oraz transakcji pochodnych zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów giełdowych typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach.

Zabezpieczenie może być złożone w różnej formie (gotówka, papiery wartościowe, zastaw na aktywach itp.).

Analogicznie, na rzecz Banku kontrahenci ustanawiają zabezpieczenia transakcji na swoich aktywach. Jeśli przedmiotem takiego zabezpieczenia są papiery wartościowe (w transakcji buy-sell-back), mogą one zostać ponownie użyte jako zabezpieczenie w transakcji przeciwstawnej (sell-buy-back).

Ponadto Bank przyjmuje zabezpieczenia o charakterze rzeczowym (w formie zastawu bądź hipoteki) związane z transakcjami o charakterze kredytowym, takich jak udzielone kredyty, linie kredytowe, gwarancje bankowe.

W tabeli poniżej zaprezentowano zestawienie środków możliwych do zastawienia w rozbiciu na główne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej mBanku, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku. Głównym składnikiem stanowiącym zabezpieczenie płynności Banku z tytułu możliwych do ustanowienia zabezpieczeń są skarbowe papiery wartościowe.

31.12.2015

Pozycja (w tys. zł)	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
Papiery dłużne (Nota 18 i 22), w tym:	30 357 214	5 411 108	23 757 289	1 571 852	668 953	902 989	24 660 278
- Bony pieniężne NBP	6 972 521	-	6 972 521	-	-	-	6 972 521
- Papiery skarbowe	22 138 476	5 411 108	16 727 368	1 571 852	668 953	902 989	17 630 357
- Listy zastawne	17 453	-	17 453	-	-	-	17 453
- Pozostałe papiery nieskarbowe	1 228 764	-	39 947	-	-	-	39 947
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 17 i 21)	400 273	400 273	-	-	-	-	-
Zabezpieczenie rzeczowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	88 037 819	-	-	-	-	-	-
Razem	118 795 306	5 811 381	23 757 289	1 571 852	668 953	902 989	24 660 278

31.12.2014

Pozycja (w tys. zł)	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
Papiery dłużne (Nota 18 i 22), w tym:	28 253 066	5 541 358	21 854 635	5 650 950	3 733 189	1 728 649	23 583 284
- Bony pieniężne NBP	3 999 567	-	3 999 567	-	-	-	3 999 567
- Papiery skarbowe	22 948 781	5 541 358	17 407 423	5 650 950	3 733 189	1 728 649	19 136 072
- Listy zastawne	406 070	-	406 070	-	-	-	406 070
- Pozostałe papiery nieskarbowe	898 648	-	41 575	-	-	-	41 575
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 17 i 21)	590 629	590 629	-	-	-	-	-
Zabezpieczenie rzeczowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	84 759 768	-	-	-	-	-	-
Razem	113 603 463	6 131 987	21 854 635	5 650 950	3 733 189	1 728 649	23 583 284

Wartość papierów skarbowych wykazanych jako aktywa zastawione, poza zabezpieczeniem transakcji sell-buy-back, obejmuje zabezpieczenie zobowiązań Banku z tytułu kredytu otrzymanego z EBI, zabezpieczenie z tytułu depozytu przyjętego od klienta oraz zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych (BFG).

38. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 42 238 924 sztuk (31 grudnia 2014 r.: 42 210 057 sztuk) o wartości nominalnej 4 zł na akcję (31 grudnia 2014 r.: 4 zł każda). Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA) NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2015 ROKU						
Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Rok rejestracji
zwykłe na okaziciela*	-	-	9 982 500	39 930 000	w całości opłacone gotówką	1986
imiennie zwykłe*	-	-	17 500	70 000	w całości opłacone gotówką	1986
zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	1994
zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	1995
zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	1997
zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	1998
zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	2000
zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	2004
zwykłe na okaziciela	-	-	270 847	1 083 388	w całości opłacone gotówką	2005
zwykłe na okaziciela	-	-	532 063	2 128 252	w całości opłacone gotówką	2006
zwykłe na okaziciela	-	-	144 633	578 532	w całości opłacone gotówką	2007
zwykłe na okaziciela	-	-	30 214	120 856	w całości opłacone gotówką	2008
zwykłe na okaziciela	-	-	12 395 792	49 583 168	w całości opłacone gotówką	2010
zwykłe na okaziciela	-	-	16 072	64 288	w całości opłacone gotówką	2011
zwykłe na okaziciela	-	-	36 230	144 920	w całości opłacone gotówką	2012
zwykłe na okaziciela	-	-	35 037	140 148	w całości opłacone gotówką	2013
zwykłe na okaziciela	-	-	36 044	144 176	w całości opłacone gotówką	2014
zwykłe na okaziciela	-	-	28 867	115 468	w całości opłacone gotówką	2015
Liczba akcji, razem			42 238 924			
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem				168 955 696		
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		4				

*Stan akcji na dzień bilansowy

W 2015 roku Krajowy depozyt Papierów Wartościowych (KDPW) dokonał rejestracji 28 867 akcji mBanku wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, w celu umożliwienia objęcia akcji mBanku osobom biorącym udział w programach motywacyjnych. W wyniku rejestracji akcji Banku kapitał zakładowy mBanku wzrósł w 2015 roku o kwotę 115 468 zł.

Akcjonariuszem posiadającym powyżej 5% kapitału zakładowego i ogółu głosów na Walnym Zgromadzeniu jest Commerzbank AG, który na dzień 31 grudnia 2015 roku posiadał 69,49% kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

W 2015 roku wystąpiły zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji Banku.

W dniu 20 marca 2015 roku Bank otrzymał od ING Otwarty Fundusz Emerytalny (Fundusz) zawiadomienie o zwiększeniu stanu posiadania akcji mBanku S.A. powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A.

Przed nabyciem akcji Fundusz posiadał 2 110 309 akcji mBanku S.A., co stanowiło 4,99% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawniało do 2 110 309 głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A. W dniu 18 marca 2015 roku na rachunku Funduszu znajdowało się 2 130 699 akcji mBanku S.A., co stanowi 5,05% kapitału zakładowego mBanku S.A. Akcje te uprawniają do 2 130 699 głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A., co stanowi 5,05% ogólnej liczby głosów.

39. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

Zwiększenie kapitału zapasowego w 2015 roku i w 2014 roku wynika z emisji akcji w ramach realizacji programów motywacyjnych, opisanych w Nocie 44.

40. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

	31.12.2015	31.12.2014
Pozostały kapitał zapasowy	4 384 011	3 977 488
Pozostałe kapitały rezerwowe	32 976	30 256
Fundusz ogólnego ryzyka	1 065 143	1 015 143
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	1 223 305	-
Wynik roku bieżącego	1 271 449	1 174 096
Zyski zatrzymane, razem	7 976 884	6 196 983

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego banku.

Dodatkowo Bank przenosi część zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ogólnego ryzyka podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

41. Inne pozycje kapitału własnego

	31.12.2015	31.12.2014
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(6 290)	(6 974)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe)	6 324	2 516
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe)	(12 614)	(9 490)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	441 758	553 950
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	360 744	511 550
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	(1 881)	(2 123)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych	168 075	177 439
Podatek odroczony	(85 180)	(132 916)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	859	4 056
Niezrealizowane zyski	1 061	5 008
Podatek odroczony	(202)	(952)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(3 850)	(2 332)
Straty aktuarialne	(4 753)	(2 880)
Podatek odroczony	903	548
Inne pozycje kapitału własnego razem	432 477	548 700

W 2015 roku niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych dotyczą głównie wyceny posiadanego udziału w Visa Europe Ltd. W 2014 roku pozycja ta obejmowała głównie wycenę akcji PZU S.A.

Szczegółowe informacje dotyczące udziału w Visa Europe Ltd. zaprezentowano w Nocie 22.

42. Dywidenda na akcję

W dniu 30 marca 2015 roku XXVIII Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A. podjęło uchwały zatwierdzające sprawozdanie finansowe mBanku S.A. za 2014 rok oraz skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku S.A. za 2014 rok, natomiast uchwała w sprawie podziału zysku mBanku S.A. za 2014 rok została podjęta podczas wznovionych po przerwie w dniu 29 kwietnia 2015 roku obradach XXVIII Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. Podjęta uchwała w sprawie podziału zysku nie przewiduje wypłaty dywidendy za rok 2014.

43. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2015	31.12.2014
Kasa, operacje z bankiem centralnym (Nota 16)	5 930 611	3 046 817
Należności od banków (Nota 17)	783 328	1 097 882
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 18)	178 492	617 906
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	6 892 431	4 762 605

Poniżej zaprezentowano notę objaśniającą do sprawozdania z przepływów pieniężnych.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2015	2014
Należności od banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	666 726	(1 159 182)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(60 414)	(28 753)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(314 554)	(779 168)
Zmiana stanu należności od banków, razem	291 758	(1 967 103)
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	692 474	(347 152)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(439 414)	330 138
Zmiana stanu papierów wartościowych, razem	253 060	(17 014)
Pochodne instrumenty finansowe - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(27 802)	(241 834)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	91 987	43 920
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(3 948)	5 008
Zmiana stanu aktywów z tytułu pochodnych instrumentów finansowych, razem	60 237	(192 906)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (w tym różnice z rachunkowości zabezpieczeń) - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(1 753 903)	(5 773 188)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	5 808	35 852
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom, razem	(1 748 095)	(5 737 336)
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży oraz inwestycje w jednostki zależne - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(3 337 161)	(2 245 115)
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(159 928)	316 268
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(245 966)	(276 234)
Sprzedaż kapitałowych papierów inwestycyjnych oraz udziałów w jednostkach zależnych	(124 994)	-
Zwiększenie zaangażowania w jednostkach zależnych ujęte w zyskach zatrzymanych	505 732	-
Zwiększenie zaangażowania w jednostkach zależnych oraz udziałach mniejszościowych ujęte w działalności finansowej	154 229	118 767
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych, razem	(3 208 088)	(2 086 314)
Zmiana stanu pozostałych aktywów - zmiana wynikająca z sald bilansowych	(79 614)	59 775
Niezrealizowane kasowo rozrachunki ujęte w rachunku zysków i strat	48 562	(12 152)
Zmiana stanu pozostałych aktywów, razem	(31 052)	47 623
Zobowiązania wobec innych banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(1 201 033)	(5 479 630)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(91 899)	(164 273)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	1 952 769	2 808 930
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków, razem	659 837	(2 834 973)
Zobowiązania wobec klientów (w tym różnice z rachunkowości zabezpieczeń) - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	6 612 834	15 385 860
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	140 405	239 378
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	1 697 108	(5 471 329)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów, razem	8 450 347	10 153 909
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(386 423)	(65 493)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	-	(449)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	385 000	82 666
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, razem	(1 423)	16 724
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	250 623	149 935
Wycena programów motywacyjnych ujęta w wyniku (Nota 10)	14 458	14 251
Nierozliczona część zobowiązania z tytułu długoterminowych umów powiązanych i dystrybucyjnych związanych ze sprzedażą BRE TUIR S.A.	55 500	-
Wycena aktuarialna rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujęta w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 15)	(1 873)	(2 240)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw, razem	318 708	161 946

44. Programy motywacyjne oparte na akcjach

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku

W dniu 14 marca 2008 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku, podejmując stosowną uchwałę, wyraziło zgodę na przeprowadzenie przez mBank programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku. W ramach programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji mBanku S.A. oraz, jak pierwotnie planowano, objęcia akcji jednostki dominującej najwyższego szczebla, Commerzbanku AG.

W roku 2010 program został zmieniony w części dotyczącej akcji Commerzbanku w ten sposób, że Członkowie Zarządu mają możliwość uzyskania prawa do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego odpowiadającego wartości akcji Commerzbanku obliczonej na podstawie średniej ceny giełdowej akcji w dniu, w którym powstało prawo do otrzymania ekwiwalentu.

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w ekwiwalencie pieniężnym opartym na akcjach Commerzbanku oraz wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w akcjach mBanku S.A. w ramach tego programu zostały już przyznane. Płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członka Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu. Ostatnie rozliczenia z tytułu tego programu przypadają na 2016 rok.

Premia gotówkowa w ramach programu została wypłacona za lata 2008-2011 i ujmowana była jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona była do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione w latach 2010 – 2021, pod warunkiem kontynuowania zatrudnienia. Wynikające z obligacji prawo do objęcia akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału, może być realizowane przez osoby uprawnione w okresie od nabycia obligacji do dnia 31 grudnia 2021 roku.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w środkach pieniężnych

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w ekwiwalencie pieniężnym opartym na akcjach Commerzbanku w ramach tego programu zostały już przyznane. Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu koszty wynikające z płatności opartych na akcjach Commerzbanku rozliczanych w gotówce były rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników. Zobowiązania Banku wynikające z nierozliczonej części programu wyceniane są do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do momentu jego rozliczenia. Ostatnie rozliczenia z tytułu tego programu przypadają na 2016 rok.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w akcjach mBanku S.A. w ramach tego programu zostały już przyznane. Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach są nadal rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi. Ostatnie rozliczenia tego programu przypadają na 2016 rok.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku.

	31.12.2015		31.12.2014	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	3 650	-	10 293	-
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	3 469	4	6 643	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	181	-	3 650	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2015 wyniosła 399,40 zł (2014 r. – 500,28 zł).

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2012 roku

W dniu 7 grudnia 2012 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A., który zastąpił postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce mBank S.A. z 14 marca 2008 roku.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych.

Premia gotówkowa w ramach programu została wypłacona za lata 2012-2013 i ujmowana była jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona była do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Premia bezgotówkowa, w ramach której Członkowie Zarządu mają prawo do objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji została przyznana w ramach programu za lata 2012-2013. Prawo do nabycia obligacji będzie realizowane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członka Zarządu uprawnień do premii bezgotówkowej. Warunki otrzymania oraz wysokość odroczonej i jeszcze niewypłaconej transzy w ramach przyznanej premii bezgotówkowej uzależnione są od oceny sytuacji finansowej Banku przez Komisję ds. Wynagrodzeń oraz oceny pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż okres jednego roku obrotowego.

Rada Nadzorcza na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości lub zmniejszeniu prawa do nabycia obligacji z prawem pierwszeństwa do nabycia akcji Banku w całości lub części odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż jeden rok obrotowy (tj. za okres co najmniej 3 lat), który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko wtedy, gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny. Rada Nadzorcza, na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii za dany rok obrotowy, w zakresie odroczonej transzy jeszcze niewypłaconej, w sytuacji, o której mowa w art.142 ust.1 ustawy Prawo bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy o zarządzanie.

Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione w latach 2014-2021.

Poniższa tabela przedstawia liczbę opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2012 roku.

	31.12.2015		31.12.2014	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	33 352	-	25 802	-
Przyznane w danym okresie	-	-	16 153	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	13 989	4	8 603	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	19 363	-	33 352	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2015 wyniosła 399,40 zł (2014 r. – 500,28 zł).

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 40% kwoty bazowej za dany rok ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 60% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A.

Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu, koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach są nadal rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi. Ostatnie rozliczenia tego programu przypadają na 2017 rok.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A., który zastąpił postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce mBank S.A. z 7 grudnia 2012 roku.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych.

Za podstawę nabycia prawa do premii oraz wyliczenia jej wysokości za dany rok obrotowy przyjmuje się wartość netto współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy mBanku i miesięczne wynagrodzenie Członka Zarządu należne mu na dzień 31 grudnia roku obrotowego, za który premia jest przyznawana. Równowartość 50% wysokości wyliczonej na podstawie wskaźnika ROE kwoty bazowej stanowi tzw. pierwszą część premii bazowej. W ramach pozostałej 50%-wej kwoty bazowej Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej jeżeli uzna, że Członek Zarządu wykonał ustalony roczny/wieloletni cel biznesowo-rozwojowy, może przyznać drugą część premii. Decyzja o przyznaniu drugiej części premii leży w wyłącznej gestii Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, która według własnej oceny i decyzji potwierdza osiągnięcie MBO, biorąc pod uwagę sytuację na rynkach finansowych w ostatnim/poprzednich okresach finansowych.

Suma pierwszej i drugiej części premii bazowej stanowi premię bazową dla Członka Zarządu za dany rok obrotowy. 40% kwoty premii bazowej stanowi premię nieodroczoną i zostaje wypłacone w roku ustalenia premii bazowej w następujący sposób: 50% w formie wypłaty gotówkowej i 50% w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

60% kwoty premii bazowej stanowi premię odroczoną i zostaje wypłacone w trzech równych transzach w kolejnych trzech latach następujących po roku ustalenia wysokości premii bazowej w następujący sposób: 50% z każdej z odroczonej transz w formie wypłaty gotówkowej i 50% z każdej z odroczonej transz w formie wypłaty bezgotówkowej w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

Rada Nadzorcza na podstawie Rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż 1 rok finansowy/obrotowy, tj. za okres co najmniej 3 lat, który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny oraz w przypadku gdy co najmniej jeden z elementów zawartych w karcie wyników nie zostanie spełniony.

Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii nieodroczonej i odroczonej za dany rok finansowy/obrotowy, w tym również w zakresie odroczonej transzy jeszcze niewypłaconych, w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie premii nieodroczonej i odroczonej, jak również jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również premii odroczonej i nieodroczonej, w tym odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy.

Poniższa tabela przedstawia liczbę opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku.

	31.12.2015		31.12.2014	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	-	-	-	-
Przyznane w danym okresie	16 295	-	-	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	6 519	4	-	-
Wygaste w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	9 776	-	-	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2015 wyniosła 399,40 zł.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2018 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Program dla kluczowej kadry kierowniczej Grupy mBanku z 2008 roku

W dniu 27 października 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku przyjęło program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku.

Uczestnicy programu to:

- Dyrektorzy Banku,
- przedstawiciele kluczowej kadry.

Są to osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji, które w istotny sposób wpływają na realizację strategii określonej przez Zarząd Banku, wyniki Grupy, trwałość i bezpieczeństwo prowadzenia biznesu oraz rozwój i tworzenie wartości dodanej organizacji.

W roku 2010 Zarząd Banku podjął decyzję o rozpoczęciu realizacji programu zatwierdzając listę osób uczestniczących w programie w odniesieniu do Transzy III. W ramach III Transzy przyznano 13 000 opcji. W roku 2011 w ramach IV i V Transzy programu przyznano odpowiednio 20 000 opcji i 19 990 opcji. Realizacja uprawnień rozpoczęła się w 2012 roku dla III Transzy, w 2013 roku dla IV Transzy i w 2014 roku dla transzy V. Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione do 31 grudnia 2022 roku. W 2011 roku podjęto decyzję o zawieszeniu programu i nieuruchamianiu pozostałych transz.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Koszty programu dla kluczowej kadry kierowniczej obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach rozpoznawane są w rachunku zysków i strat począwszy od dnia przyznania programu do dnia nabycia uprawnień, tj.:

- od 23.08.2010 r. do 30.04.2012 r. dla Transzy III,
- od 1.02.2011 r. do 30.04.2013 r. dla Transzy IV,
- od 1.02.2011 r. do 30.04.2014 r. dla Transzy V.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2008 roku.

	31.12.2015		31.12.2014	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	1 277	-	20 560	-
Przyznane w danym okresie	-	-	2 460	-
Umorzone w danym okresie	-	-	200	-
Wykonane w danym okresie*	1 177	4	20 798	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	745	-
Występujące na koniec okresu	100	-	1 277	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	100	-	1 277	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2015 wyniosła 399,40 zł (2014 r. – 500,28 zł).

Opcje występujące na koniec 2015 roku i na koniec 2014 roku wygasają 31 grudnia 2022 roku.

Program pracowniczy dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku

W dniu 11 kwietnia 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę zmieniającą regulamin programu pracowniczego, który zastąpił pracowniczy program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2008 roku, przy czym względem osób, które nabyły obligacje lub którym zostały przyznane prawa do nabycia obligacji w transzach III, IV i V program będzie przeprowadzany na dotychczasowych zasadach.

Celem programu jest zapewnienie wzrostu wartości akcji Spółki poprzez związanie interesu kluczowej kadry Grupy mBanku SA z interesem Spółki i jej akcjonariuszy oraz wdrożenie w Grupie mBanku polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie mBanku zgodnie z uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego.

Program będzie stosowany w odniesieniu do pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy mBanku, w szczególności Członków Zarządu strategicznych podmiotów zależnych, Dyrektorów Banku oraz kluczowej kadry mBanku, których decyzje w istotny sposób wpływają na realizację strategii określonej przez Zarząd Banku, wyniki Grupy mBanku, wzrost wartości Banku.

W okresie obowiązywania programu zostały przyznane prawa do nabycia obligacji w ramach VI transzy, które będą mogły być realizowane odpowiednio po upływie 12, 24 i 36 miesięcy od dnia przyznania tego prawa, stosownie do przyjętych w Grupie mBanku regulacji wewnętrznych określających zasady zmiennego wynagradzania pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka w Grupie mBanku.

Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione w czasie trwania programu, jednakże nie później niż do dnia 31 grudnia 2022 roku.

Zarząd Banku/Rada Nadzorcza spółki, w których jest przeprowadzany Program, może podjąć decyzję o wstrzymaniu realizacji Programu w całości bądź zmniejszeniu liczby obligacji lub liczby obligacji odroczonej w danej transzy dla osoby uprawnionej w przypadku wystąpienia sytuacji, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, tj. powstania straty bilansowej bądź groźby jej nastąpienia, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności, spełnienia przesłanek określonych w umowach z uczestnikami programu, będących podstawą świadczenia pracy lub innych usług na rzecz Banku oraz podmiotów zależnych.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty premii za dany rok ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez uczestników programu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu, koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku.

	31.12.2015		31.12.2014	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	2 233	-	-	-
Przyznane w danym okresie	-	-	2 233	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	747	4	-	-
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	1 486	-	2 233	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

Średnia ważona cena akcji w roku 2015 wyniosła 399,40 zł.

Program pracowniczy dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 Rada Nadzorcza mBanku podjęła na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń uchwałę zmieniającą regulamin programu pracowniczego, który zastąpił pracowniczy program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku, przy czym względem osób, które nabyły obligacje lub którym zostały przyznane prawa do nabycia obligacji w transzach III, IV, V i VI program będzie przeprowadzany na dotychczasowych zasadach.

Celem Programu jest zapewnienie wzrostu wartości akcji Spółki poprzez związanie interesu kluczowej kadry Grupy mBanku z interesem Spółki i jej akcjonariuszy oraz wdrożenie w Grupie mBanku polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie mBank S.A.

Począwszy od VII Transzy przyznane osobie uprawnionej prawo do nabycia obligacji zostanie podzielone na cztery części, które będą mogły być realizowane odpowiednio: I część - obligacje nieodroczone, stanowiąca 50% z 60% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy w roku ustalenia tego prawa, a następnie kolejne trzy równe części - obligacje odroczone, stanowiące 50% z 40% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy po upływie 12, 24 i 36 miesięcy od dnia przyznania tego prawa, stosownie do przyjętych w Grupie mBanku regulacji wewnętrznych określających zasady zmiennego wynagradzania pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka podmiotów w Grupie mBanku S.A.

Zarząd Banku/Rada Nadzorcza spółki, w której jest prowadzony Program, może podjąć decyzję o wstrzymaniu realizacji Programu w całości bądź zmniejszeniu liczby obligacji nieodroczonej lub odroczonej w danej transzy dla osoby uprawnionej w przypadku wystąpienia sytuacji, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, tj. powstania straty bilansowej bądź groźby jej nastąpienia, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności, spełnienia przesłanek określonych w umowach z uczestnikami programu, będących podstawą świadczenia pracy lub innych usług na rzecz Banku oraz podmiotów zależnych.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A.

Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2019 roku do 31 grudnia 2022 roku.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku.

	31.12.2015		31.12.2014	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	-	-	-	-
Przyznane w danym okresie	5 288	-	-	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	2 966	4	-	-
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	2 322	-	-	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	206	-	-	-

Średnia ważona cena akcji w roku 2015 wyniosła 399,40 zł.

Podsumowanie wpływu opisanych programów na bilans i rachunek zysków i strat Banku**Płatności oparte na akcjach – rozliczane w akcjach**

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi dla płatności opartych na akcjach i rozliczanych w akcjach mBanku S.A.

	31.12.2015	31.12.2014
Programy motywacyjne		
Stan na początek okresu	30 256	29 061
- wartość usług świadczonych przez pracowników	14 459	12 616
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(11 739)	(11 421)
Stan na koniec okresu	32 976	30 256

Płatności oparte na akcjach – rozliczane w gotówce

Program motywacyjny dla Zarządu Banku, w części odnoszącej się do akcji Commerzbanku nie ma wpływu na stan pozostałych kapitałów rezerwowych, jako że jego koszt jest księgowany w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami. Wartość świadczonych usług przypadających na tę część programu wyniosła 1 285 tys. zł w 2015 roku (31 grudnia 2014 r.: 3 370 tys. zł) (Nota 10). Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość zobowiązania z tytułu tego programu wyniosła 0 zł (31 grudnia 2014 r.: 1 995 tys. zł).

Płatności gotówkowe

Koszty z tytułu części gotówkowej omawianych programów są zaprezentowane w Nocie 10 Ogólne koszty administracyjne.

45. Transakcje z podmiotami powiązanymi

mBank S.A. jest jednostką dominującą Grupy mBanku S.A., a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla i jednocześnie bezpośrednią jednostką dominującą wobec mBanku S.A.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązanymi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązanymi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

Bank świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej Banku oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, między innymi, prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Zdaniem Banku transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, następuje na podstawie Regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą mBanku S.A.

Regulaminy określają szczegółowe zasady oraz limity zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń w stosunku do wyżej wymienionych osób i podmiotów, które są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku, określającymi kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, obowiązującymi dla klientów detalicznych i korporacyjnych Banku. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotowi powiązanemu z nimi kapitałowo lub organizacyjnie w kwocie przekraczającej limity ustanowione przez Prawo Bankowe powoduje, że decyzja o udzieleniu takiego produktu jest podejmowana w formie uchwały Zarządu i uchwały Rady Nadzorczej.

Warunki takich kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, w tym zwłaszcza w odniesieniu do oprocentowania oraz prowizji i opłat, nie mogą być korzystniejsze od warunków stosowanych przez Bank odpowiednio dla klientów detalicznych lub korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku i spółek Grupy mBanku z Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowym personelem kierowniczym mBanku, Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz innymi osobami i podmiotami powiązanymi, a także ze spółkami Grupy Commerzbank AG. Wartość transakcji obejmuje salda aktywów i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku.

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

(w tys. zł)	Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowy personel kierowniczy mBanku, Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku		Inne osoby i podmioty powiązane*		Spółki zależne od mBanku		Grupa Commerzbank AG	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Stan na koniec okresu								
Sprawozdanie z sytuacji finansowej								
Aktywa	7 747	7 700	30	-	11 058 645	9 096 125	581 445	891 901
Zobowiązania	46 920	34 189	2 833	2 143	6 249 037	8 087 970	12 220 081	14 647 070
Rachunek zysków i strat								
Przychody z tytułu odsetek	920	877	2	9	172 096	180 332	175 657	162 714
Koszty z tytułu odsetek	(872)	(910)	(34)	(48)	(177 416)	(138 813)	(209 492)	(322 541)
Przychody z tytułu prowizji	18	18	4	4	16 707	83 172	-	-
Koszty z tytułu prowizji	-	-	-	-	(120 248)	(127 199)	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	-	12 405	42 038	20	378
Ogólne koszty administracyjne amortyzacja i pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	-	(9 702)	(10 407)	(9 285)	(9 532)
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane								
Zobowiązania udzielone	827	1 084	60	-	5 959 926	7 906 967	1 379 203	1 309 589
Zobowiązania otrzymane	-	-	-	-	-	-	618 758	836 870

* Inne osoby i podmioty powiązane obejmują: bliskich członków rodzin Członków Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowego personelu kierowniczego mBanku, Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku, podmioty kontrolowane lub współkontrolowane przez wyżej wymienione osoby.

W 2015 roku i w 2014 roku nie utworzono rezerw w związku z kredytami udzielonymi podmiotom powiązanym.

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku

Zarząd mBanku S.A. pracuje w siedmioosobowym składzie, który na koniec 2015 roku przedstawiał się następująco:

1. Cezary Stypułkowski – Prezes Zarządu,
2. Lidia Jabłonowska-Luba – Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem,
3. Przemysław Gdański – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej,
4. Joerg Hessenmueller – Wiceprezes Zarządu ds. Finansów,
5. Hans-Dieter Kemler – Wiceprezes Zarządu ds. Rynków Finansowych,
6. Cezary Kocik – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej,
7. Jarosław Mastalerz – Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2015 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2015 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2014 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
1.	Cezary Stypułkowski	2 092 108	174 833	650 000	827 941
2.	Lidia Jabłonowska-Luba	1 219 483	228 872	360 000	-
3.	Przemysław Gdański	1 200 000	143 184	360 000	658 950
4.	Joerg Hessenmueller	1 263 000	166 535	380 000	-
5.	Hans-Dieter Kemler	1 218 561	366 354	360 000	688 900
6.	Cezary Kocik	1 200 000	156 825	400 000	-
7.	Jarosław Mastalerz	1 200 000	125 670	360 000	778 749
	Razem	9 393 152	1 362 273	2 870 000	2 954 540

*Dla Pana Przemysława Gdańskiego, Pana Hansa - Dietera Kemlera, Pana Jarosława Mastalerza rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2015 wymienieni Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za

rok 2011. Dla Pana Cezarego Stypułkowskiego rozliczenie dotyczy odroczonej, opartej na akcjach Commerzbanku, części bonusu za rok 2011.

Ponadto w 2015 roku, w ramach rozliczenia programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku, uprawniony był Członek Zarządu Banku, Pan Christian Rhino, otrzymał ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej transzy programu motywacyjnego za 2012 rok w kwocie 213 065 zł.

Wynagrodzenia wypłacone w 2014 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2014 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2013 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
1.	Cezary Stypułkowski	2 091 963	155 478	1 294 010	279 935
2.	Lidia Jabłonowska-Luba	1 200 000	131 749	520 000	-
3.	Przemysław Gdański	1 200 000	127 515	720 000	860 734
4.	Joerg Hessenmueller	1 263 000	161 860	720 000	-
5.	Hans-Dieter Kemler	1 217 190	372 506	600 000	891 308
6.	Cezary Kocik	1 200 000	91 772	760 000	-
7.	Jarosław Mastalerz	1 200 000	109 274	760 000	983 029
Razem		9 372 153	1 150 154	5 374 010	3 015 006

*Dla Pana Przemysława Gdańskiego, Pana Hansa - Dietera Kemlera oraz Pana Jarosława Mastalerza rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W 2014 roku wymienieni Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za 2010 rok i drugiej transzy programu motywacyjnego za 2011 rok. Dla Pana Cezarego Stypułkowskiego rozliczenie dotyczy odroczonej, opartej na akcjach Commerzbanku, części bonusu za 2010 rok.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2014 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2014 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2013 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2013 roku					
1.	Wiesław Thor	-	-	248 800	-
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2012 roku					
1.	Christian Rhino	-	-	-	217 510
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2010 roku					
1.	Mariusz Grendowicz	-	-	-	91 491
Razem		-	-	248 800	309 001

*Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W 2014 roku uprawnieni byli Członkowie Zarządu otrzymali: Pan Mariusz Grendowicz ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za 2010 rok; Pan Christian Rhino ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia pierwszej transzy programu motywacyjnego za 2012 rok.

W 2014 roku Panu Wiesławowi Thorowi, pełniącemu funkcję Wiceprezesa Zarządu Banku do 11 kwietnia 2013 roku, został wypłacony bonus za 2013 rok w wysokości 248 800 zł.

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o zarządzanie, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis oraz koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać bonus za rok 2015, który byłby wypłacony w roku 2016. W związku z tym została utworzona rezerwa na wypłatę gotówkową bonusu za rok 2015 dla Członków Zarządu, która wynosiła 5 745 242 zł na dzień 31 grudnia 2015 roku. Ostateczną decyzję na temat wysokości tego bonusu podejmie Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku do dnia 24 marca 2016 roku.

W 2015 roku i w 2014 roku Członkowie Zarządu mBanku S.A. nie uzyskali wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku pełniących funkcje w 2015 roku wyniosła 16 579 965 zł (2014: 18 911 323 zł).

Informacje dotyczące zasad wypłacania innych składników wynagrodzenia (odpraw) dla Członków Zarządu Banku

Od dnia powołania Członków Zarządu na nową kadencję, tj. od dnia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego wyniki finansowe za rok 2012, wszyscy Członkowie Zarządu w razie odwołania Zarządcy z funkcji Członka Zarządu przed upływem kadencji mają prawo do odprawy, której wysokość jest uzależniona od okresu pełnienia funkcji Członka Zarządu i wyliczana jest następująco: (i) 4 miesięczne wynagrodzenia, jeżeli Członek Zarządu pełnił funkcję Członka Zarządu przez okres krótszy niż 1 rok, (ii) 8 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres od 1 do 2 lat, (iii) 12 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 2, ale mniej niż 5 lat albo (iv) 18 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 5 lat. W razie nie powołania na kolejną kadencję Członkowie Zarządu mają prawo do odprawy w wysokości 12 miesięcznych wynagrodzeń.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej mBanku S.A. na koniec 2015 roku przedstawiał się następująco:

1. Maciej Leśny – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Audytu, Członek Komisji ds. Ryzyka, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
2. Martin Zielke – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
3. Dr Andre Carls – Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Wynagrodzeń, Członek Komisji ds. Audytu, Członek Komisji Prezydialnej,
4. Stephan Engels – Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Audytu,
5. Dr Stefan Schmittmann – Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Ryzyka,
6. Martin Blessing – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej,
7. Thorsten Kanzler – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
8. Teresa Mokrysz – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej,
9. Waldemar Stawski – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Audytu,
10. Dr Agnieszka Słomka-Gołębiowska – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
11. Prof. Marek Wierzbowski – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
12. Wiesław Thor – Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 24 listopada 2015 roku Pan Maciej Leśny, Przewodniczący Rady Nadzorczej mBanku S.A., otrzymał od Pana Stefana Schmittmanna, Członka Rady Nadzorczej mBanku i Przewodniczącego Komisji Ryzyka, pismo z rezygnacją z pełnionych funkcji. Rezygnacja nastąpiła z dniem 31 grudnia 2015 roku.

W dniu 10 grudnia 2015 r. Rada Nadzorcza mBanku S.A. powołała Pana Marcusa Chromika na stanowisko członka Rady Nadzorczej mBanku S.A., na miejsce ustępującego Pana Stefana Schmittmanna, z dniem 1 stycznia 2016 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Rady Nadzorczej. Pan Marcus Chromik objął także funkcję Przewodniczącego Komisji ds. Ryzyka Rady Nadzorczej mBanku S.A.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych Członkom Rady Nadzorczej Banku, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku:

mBank S.A. Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości
Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

		Wynagrodzenie wypłacone w 2015 roku (w zł)	Wynagrodzenie wypłacone w 2014 roku (w zł)
1.	Maciej Leśny	367 235	366 006
2.	Martin Zielke	-	-
3.	Andre Carls	252 000	252 000
4.	Stephan Engels	-	216 000
5.	Stefan Schmittmann*	-	-
6.	Martin Blessing	-	-
7.	Thorsten Kanzler	216 000	216 000
8.	Teresa Mokrysz	220 225	220 202
9.	Agnieszka Słomka-Gołębiowska	221 435	54 906
10.	Waldemar Stawski	221 435	221 406
11.	Wiesław Thor	149 435	138 522
12.	Marek Wierzbowski	216 000	198 000
	Jan Szomburg**	-	184 500
	Dirk Wilhelm Schuh***	-	54 000
	Razem	1 863 765	2 121 542

* Pan Stefan Schmittmann złożył z dniem 31 grudnia 2015 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

** Pan Jan Szomburg złożył z dniem 27 października 2014 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

*** Pan Dirk Wilhelm Schuh pełnił funkcję do dnia 31 marca 2014 roku.

Zgodnie z brzmieniem par. 11 litera j) Statutu mBanku S.A., Walne Zgromadzenie ustala w formie uchwały zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. W odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu kompetencje w tym względzie posiada Rada Nadzorcza (par. 22 ust. 1 lit. e) Statutu mBanku S.A.).

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Rady Nadzorczej Banku, Członków Zarządu Banku oraz pozostałych członków kluczowego personelu kierowniczego Banku pełniących funkcje w 2015 roku wyniosła 22 920 768 zł (2014: 26 219 666 zł).

Informacje o stanie posiadania akcji Banku przez osoby zarządzające i nadzorujące

Na dzień 31 grudnia 2015 roku akcje Banku posiadało pięciu Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 6 784 sztuki, Pani Lidia Jabłonowska-Luba – 818 sztuk, Pan Przemysław Gdański – 4 689 sztuk, Pan Joerg Hessenmueller – 1 254 sztuki i Pan Jarosław Mastalerz – 818 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku akcje Banku posiadało trzech Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 2 034 sztuki, Pan Przemysław Gdański – 2 000 sztuk i Pan Hans-Dieter Kemler – 1 000 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej mBanku, Pan Wiesław Thor – 2 192 sztuki.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej mBanku, Pan Wiesław Thor – 3 000 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku pozostali Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji Banku.

46. Przejęcie i zbycie

■ Likwidacja spółki MLV 45 Sp. z o.o. spółka komandytowa

W 2015 roku w związku z zaprzestaniem działalności przez spółkę MLV 45 Sp. z o.o. spółka komandytowa mBank S.A. przeprowadził reorganizację w Grupie mBanku S.A., która polegała na przeniesieniu akcji i udziałów posiadanych przez spółkę MLV 45 Sp. z o.o. sp. k. w spółkach mBank Hipoteczny S.A., mLeasing Sp. z o.o., mFaktoring S.A. i mLocum S.A. pod bezpośrednią kontrolę mBanku S.A. oraz na likwidacji MLV 45 Sp. z o.o. sp. k. W dniu 10 września 2015 roku wspólnicy MLV 45 Sp. z o.o. sp. k. – mBank S.A. i MLV 45 Sp. z o.o., podjęli uchwałę o rozwiązaniu MLV 45 Sp. z o.o. sp. k., otwarciu jej likwidacji i powołaniu likwidatora. Wniosek w sprawie otwarcia likwidacji został złożony do Sądu Rejonowego dla M. St. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 10 września 2015 roku a spółka została wykreślona z rejestru w dniu 22 grudnia 2015 roku. Reorganizacja nie miała wpływu na ciągłość sprawowania przez Bank pełnej kontroli nad wymienionymi powyżej spółkami.

W związku z powyższymi zmianami, w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku za 2015 roku, Bank rozpoznał wzrost niepodzielonego wyniku finansowego o kwotę 505 732 tys. zł bezpośrednio w kapitałach

własnych. Zmiany te nie miały wpływu na jednostkowy wynik finansowy netto mBanku S.A. prezentowany w niniejszym Sprawozdaniu Finansowym mBanku S.A. za 2015 rok.

■ Sprzedaż akcji spółki BRE Ubezpieczenia TUIR S.A. („BRE TUIR”)

W dniu 27 marca 2015 roku, po spełnieniu warunków zawieszających, w szczególności: (i) uzyskania zgody Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz (ii) niezgłoszenia sprzeciwu przez Komisję Nadzoru Finansowego, spółka Aspiro S.A. („Aspiro”), będąca spółką zależną mBanku S.A., sprzedała 100% akcji BRE TUIR na rzecz spółki Avanssur S.A., należącej do Grupy AXA.

Ponadto w dniu 27 marca oraz w dniu 30 marca 2015 roku Grupa mBanku podpisała z Grupą AXA umowy powiązane ze sprzedażą akcji spółki BRE TUIR oraz umowy dystrybucyjne, które regulują długotrwałą współpracę pomiędzy Grupą mBanku a Grupą AXA w zakresie dystrybucji ubezpieczeń.

Łączne wynagrodzenie Grupy mBanku z tytułu sprzedaży akcji BRE TUIR oraz zawarcia umów powiązanych i dystrybucyjnych z podmiotami Grupy AXA wyniosło 579 479 tys. zł. Jednorazowy wpływ transakcji na jednostkowy wynik brutto mBanku wyniósł 168 265 tys. zł (Nota 22 – pozycja - wynik związany ze sprzedażą jednostek zależnych i stowarzyszonych) i został w całości ujęty w pierwszym kwartale 2015 roku. Dodatkowo w wyniku zawarcia wspomnianych umów dystrybucyjnych Bank rozpozna w ciągu następnych 10 lat łącznie 60 000 tys. zł przychodów, które będą ujmowane w rachunku zysków i strat na bazie liniowej.

■ Pozostałe zmiany w strukturze spółki Aspiro

W dniu 2 marca 2015 roku nastąpiło połączenie przez przejęcie spółek BRE Ubezpieczenia sp. z o.o. oraz BRE Agent Ubezpieczeniowy sp. z o.o. przez spółkę Aspiro. Działalność obu spółek ubezpieczeniowych została przejęta i będzie kontynuowana w dotychczasowym zakresie przez Aspiro. Przejęte spółki zostały rozwiązane w dniu wykreślenia ich z rejestru w dniu 2 marca 2015 roku, tj. w dniu wpisania połączenia do rejestru. Połączenie spółek nie miało wpływu na jednostkowy wynik mBanku i na skonsolidowany wynik Grupy mBanku.

■ Sprzedaż akcji spółki Transfinance a.s.

W dniu 8 grudnia 2014 roku pomiędzy mBankiem S.A. i UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s. (UniCredit) zawarta została umowa sprzedaży, na mocy której mBank S.A. sprzedał 100% akcji spółki Transfinance a.s. na rzecz UniCredit. W dniu 20 stycznia 2015 roku, po spełnieniu warunków zawieszających, nastąpiła finalizacja transakcji. Sprzedaż Transfinance jest wynikiem realizacji Strategii Jednego Banku na lata 2012-2016 oraz jest ostatnim etapem restrukturyzacji działalności faktoringowej poza granicami Polski, tj. po transakcji sprzedaży Magyar Factor zRt i Intermarket Bank AG w 2011 roku.

47. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym mBank S.A. zawarł umowę, jest Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego mBanku S.A. i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. została zawarta w dniu 20 maja 2015 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego mBanku S.A. wyniosła w 2015 roku 2 759 tys. zł brutto (2014: 2 893 tys. zł).

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz mBanku S.A. wyniosła w 2015 roku 1 007 tys. zł brutto (2014: 1 700 tys. zł brutto).

48. Adekwatność kapitałowa

Jednym z głównych zadań zarządzania bilansem bankowym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem mBank tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które:

- są zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi,
- zabezpieczają kontynuację realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewniają utrzymanie silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w mBanku opiera się o dwa podstawowe filary:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, przy wykorzystaniu dostępnych metod i środków, między innymi takich jak zatrzymanie zysku netto, pożyczka podporządkowana czy emisja akcji,
- efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału, między innymi poprzez zastosowanie systemu mierników efektywności wykorzystania kapitału, ograniczenie działalności nie przynoszącej oczekiwanej stopy zwrotu oraz rozwój produktów o niższej absorpcji kapitału.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenie stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach. Pozwala to na utrzymanie współczynnika kapitału podstawowego Tier I (wyliczanego jako iloraz kapitału podstawowego Tier I i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) oraz łącznego współczynnika kapitałowego (wyliczanego jako iloraz funduszy własnych i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) na poziomie co najmniej wymaganym przez instytucję nadzorującą.

Kapitałowe cele strategiczne mBanku zorientowane są na utrzymanie zarówno łącznego współczynnika kapitałowego jak i współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie odpowiednio wyższym niż poziom wymagany przez instytucję nadzorującą. Pozwala to na bezpieczny rozwój biznesu przy spełnieniu norm nadzorczych w dłuższej perspektywie.

Współczynniki kapitałowe

Kalkulacja współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej, funduszy własnych oraz całkowitego wymogu kapitałowego mBanku odbywa się w oparciu o następujące przepisy:

- Rozporządzenie CRR oraz rozporządzenia delegowane lub wykonawcze Komisji Europejskiej uzupełniające w stosunku do Rozporządzenia CRR,
- Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665) z późniejszymi zmianami.

Na poziom współczynników kapitałowych mBanku w 2015 roku miały wpływ następujące czynniki:

- zaliczenie do funduszy własnych kwoty 750 mln zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane Banku z tytułu przeprowadzonej w dniu 17 grudnia 2014 roku emisji obligacji podporządkowanych na podstawie pozwolenia Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2015 roku,
- wcześniejsza spłata częściowo zaliczanej do kapitału Tier 2 pożyczki podporządkowanej, na podstawie pozwolenia KNF z dnia 8 stycznia 2015 r. (pożyczka udzielona 24 czerwca 2008 r. w kwocie nominalnej 90 mln CHF),
- zaliczenie do kapitału podstawowego Tier I zysku netto mBanku za 2014 rok, pomniejszonego o wszelkie przewidywane obciążenia,
- zaliczenie do kapitału podstawowego Tier I zweryfikowanego zysku netto mBanku za I półrocze 2015 roku, pomniejszonego o wszelkie przewidywane obciążenia, na podstawie pozwolenia KNF z dnia 20 października 2015 roku,
- uwzględnienie w funduszach własnych niezrealizowanych zysków wycenianych według wartości godziwej w wysokości 40% ich wartości zgodnie z rekomendacjami KNF,
- rozszerzenie stosowania zaawansowanej metody wewnętrznych ratingów (AIRB) w kalkulacji wymogu z tytułu funduszy własnych dla ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta na podstawie kolejnych zgód KNF i BaFin otrzymanych w 2015 roku,
- rozwój działalności biznesowej mBanku.

Szczegółowe informacje dotyczące kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego, współczynnika kapitału podstawowego Tier I, funduszy własnych oraz łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko Grupy mBanku opisane zostały w dokumencie Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku, opublikowanym na stronie internetowej mBanku.

Łączny współczynnik kapitałowy mBanku na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniósł 20,18%. Jednocześnie współczynnik kapitału podstawowego Tier I mBanku wyniósł 16,70%.

Wymagania nadzorcze w zakresie współczynników kapitałowych

Współczynniki kapitałowe mBanku spełniają minimalne wymogi ustalone przez KNF na 2015 rok, tj. 12% dla łącznego współczynnika kapitałowego oraz 9% dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I.

Dodatkowo, w wyniku przeprowadzanej przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego oceny ryzyka w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej, w szczególności oceny ryzyka związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, Bank otrzymał indywidualne zalecenie aby utrzymywać fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego na poziomie 4,39 p.p. w celu zabezpieczenia tego ryzyka (w tym 3,29 p.p. – na poziomie kapitału Tier I).

Wysoki poziom dodatkowego wymogu kapitałowego wynikał z zastosowanej przez KNF wspólnej dla wszystkich banków w Polsce metodyki, nie uwzględniającej specyfiki banków, które tak jak mBank, stosują modele wewnętrzne do kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, zaakceptowane przez nadzór. Metodyka ta zakłada wspólny dla wszystkich banków punkt wyjścia do ustalenia dodatkowego wymogu kapitałowego, polegający na zastosowaniu wagi ryzyka dla metody standardowej (100%) bez względu na wskazania modeli wewnętrznych. W efekcie, ponad połowa wyznaczonego przez KNF dodatkowego wymogu kapitałowego dla mBanku wynika z podwyższenia wymogu kapitałowego do poziomu wynikającego z zastosowania metody standardowej.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank spełnił zalecenie KNF. Współczynniki kapitałowe w ujęciu jednostkowym znajdowały się powyżej wartości docelowych, jakie mBank powinien utrzymywać w kontekście indywidualnie zalecanego przez KNF dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, tj. 16,39% na poziomie funduszy własnych oraz 12,29% na poziomie kapitału Tier I.

Fundusze własne

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, na fundusze własne składa się kapitał podstawowy Tier I, kapitał dodatkowy Tier I oraz kapitał Tier II, przy czym w mBanku nie identyfikuje się pozycji, które kwalifikowałyby się jako dodatkowy kapitał Tier I.

Kapitał podstawowy Tier I mBanku obejmuje:

- opłacone instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne,
- zyski zatrzymane w poprzednich latach,
- niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu,
- inne skumulowane całkowite dochody,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusze ogólne ryzyka bankowego,
- pozycje pomniejszające kapitał podstawowy Tier I (zyski i straty wycenione według wartości godziwej wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami, korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny, wartości niematerialne, niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat, instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I, korekty regulacyjne dotyczące innych skumulowanych całkowitych dochodów oraz odpisy netto).

Kapitał Tier II mBanku obejmuje:

- instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne (zobowiązania podporządkowane o określonym terminie wymagalności),
- kwotę kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5 Rozporządzenia CRR i powiązane ažio emisyjne, przeznaczoną do wycofania z kapitału Tier II (zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności).

Fundusze własne mBanku na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosły 11 915 951 tys. zł. Jednocześnie kapitał podstawowy Tier I mBanku wyniósł 9 859 893 tys. zł.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (TREA)

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko mBanku obejmuje:

- kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia,
- kwotę ekspozycji na ryzyko rynkowe, obejmującą ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów,

- kwotę ekspozycji na ryzyko operacyjne,
- kwotę ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej,
- kwoty innych ekspozycji na ryzyko, obejmujące kwoty wynikające z zastosowania floora nadzorczego i floora regulacyjnego.

W 2015 roku mBank otrzymał zgody na objęcie metodą AIRB kolejnych portfeli ekspozycji kredytowych, w rezultacie czego pokrycie portfela kredytowego metodą AIRB wzrosło na koniec 2015 roku do 84%.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku metoda AIRB stosowana była do wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta dla:

- ekspozycji korporacyjnych mBanku,
- portfela detalicznych kredytów mBanku zabezpieczonych hipotecznie,
- ekspozycji mBanku z tytułu kredytowania specjalistycznego dla nieruchomości przychodowych (metoda IRB „slotting approach”),
- ekspozycji detalicznych mBanku niezabezpieczonych hipotecznie (zgoda warunkowa),
- ekspozycji detalicznych mBanku wobec mikrofirm zabezpieczonych hipotecznie (zgoda warunkowa),
- ekspozycji wobec banków komercyjnych (zgoda warunkowa).

W przypadku portfeli objętych warunkową zgodą na stosowanie metody AIRB mBank zobowiązany jest stosować tzw. floor nadzorczy, który oznacza konieczność uzupełnienia kwoty wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego do wartości wymogu obliczonej według metody standardowej w sytuacji, gdy wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego obliczony z wykorzystaniem metody AIRB byłby niższy niż wyliczony z wykorzystaniem metody standardowej.

W przypadku ekspozycji detalicznych mBanku niezabezpieczonych hipotecznie, określone przez nadzór warunki o istotności wysokiej zostały zrealizowane i Bank aktualnie oczekuje na potwierdzenie ich realizacji ze strony nadzoru. W przypadku ekspozycji detalicznych mBanku zabezpieczonych hipotecznie (mikrofirmy) oraz ekspozycji wobec banków komercyjnych wymóg stosowania floora nadzorczego będzie obowiązywał do czasu spełnienia warunków o istotności wysokiej określonych przez nadzór, których realizacja przewidziana jest do maja 2016 roku. Realizacja warunków musi uzyskać potwierdzenie nadzoru.

Jednocześnie w kalkulacji współczynników kapitałowych mBanku według stanu na 31 grudnia 2015 roku łączna kwota ekspozycji na ryzyko wyznaczana jest z uwzględnieniem tzw. floora regulacyjnego, wynikającego z przepisów CRR, określających konieczność uzupełnienia wymogu w zakresie funduszy własnych w sytuacji, gdy łączna kwota wymogu obliczona z wykorzystaniem metody AIRB byłaby niższa niż 80% wartości łącznej kwoty wymogu w zakresie funduszy własnych wyliczonej z wykorzystaniem metody standardowej.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko mBanku na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 59 039 969 tys. zł, w tym kwota ekspozycji ważonej ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta z uwzględnieniem floor regulacyjnego stanowiła 52 536 068 tys. zł.

Kapitał wewnętrzny

Wdrożony w mBanku proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego tzw. ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ma na celu utrzymanie funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka wynikającego z działalności mBanku.

Kapitał wewnętrzny to szacowana wartość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Banku. Kapitał wewnętrzny jest sumą kapitału ekonomicznego na pokrycie rodzajów ryzyka uwzględnianych w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego oraz kapitału niezbędnego na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka).

W związku z tym, że całkowity wymóg kapitałowy Banku wyznaczony zgodnie z Rozporządzeniem CRR jak również kapitał wewnętrzny oszacowany dla Banku na podstawie Uchwały nr 258/2011 są niższe niż wartość funduszy własnych Banku, na dzień 31 grudnia 2015 roku mBank utrzymywał fundusze własne na poziomie zgodnym z wymaganiami Rozporządzenia CRR.

Kapitał wewnętrzny mBanku na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniósł 3 619 044 tys. zł.

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

Adekwatność kapitałowa	31.12.2015	31.12.2014
Kapitał podstawowy Tier I	9 859 893	7 819 022
Fundusze własne	11 915 951	9 427 255
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem na ryzyko kredytowe, kredytowe kontrahenta, rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia:	51 577 447	49 376 255
- w tym przy zastosowaniu metody standardowej	10 765 886	11 511 837
- w tym przy zastosowaniu metody AIRB	40 811 340	37 864 418
- w tym kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	221	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko rozliczenia / dostawy	-	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów	627 907	703 378
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne	5 613 843	5 264 818
Dodatkowa kwota ekspozycji na ryzyko stałych kosztów pośrednich	-	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej	262 151	266 810
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko dużych ekspozycji w portfelu handlowym	-	-
Kwoty innych ekspozycji na ryzyko	958 621	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	59 039 969	55 611 261
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	16,70%	14,06%
Łączny współczynnik kapitałowy	20,18%	16,95%
Kapitał wewnętrzny	3 619 044	3 645 882

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

FUNDUSZE WŁASNE	31.12.2015	31.12.2014
Fundusze własne	11 915 951	9 427 255
KAPITAŁ TIER I	9 859 893	7 819 022
Kapitał podstawowy Tier I	9 859 893	7 819 022
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	3 535 412	3 522 891
Opłacone instrumenty kapitałowe	168 916	168 840
Ażio	3 366 802	3 355 063
(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	(306)	(1 012)
Zyski zatrzymane	1 509 068	191 674
Zyski zatrzymane w poprzednich latach	1 223 305	-
Uznany zysk lub uznana strata	285 763	191 674
Inne skumulowane całkowite dochody	432 477	548 700
Pozostałe kapitały rezerwowe	4 416 987	4 007 744
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 065 143	1 015 143
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	(70 999)	(124 299)
Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami	(4 418)	(3 777)
(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	(66 581)	(120 522)
(-) Wartości niematerialne	(439 280)	(393 388)
(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych	(473 816)	(425 078)
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi	34 536	31 690
(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	(169 249)	(163 722)
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(268 841)	(558 091)
Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	(150 825)	(227 630)
Kapitał dodatkowy Tier I	-	-
KAPITAŁ TIER II	2 056 058	1 608 233
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	1 250 000	722 058
Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	-	-
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II podlegających zasadzie praw nabytych i pożyczki podporządkowane	806 058	886 175

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2015 rok

(w tys. zł)

Ryzyko kredytowe	31.12.2015	31.12.2014
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	51 577 447	49 376 255
Metoda standardowa	10 765 886	11 511 837
Kategorie ekspozycji według metody standardowej z wyłączeniem pozycji sekurytyzacyjnych	10 765 886	11 511 837
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	17 925	53 236
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	245 276	299 429
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	17 226	39 287
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	600 312	1 791 613
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 610 130	3 623 264
Ekspozycje detaliczne	943 541	913 983
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 694 660	2 285 091
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	221 228	359 963
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	17 594	14 748
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	-	-
Ekspozycje kapitałowe	3 394 111	2 088 122
Inne pozycje	3 883	43 101
Metoda AIRB	40 811 340	37 864 418
Metody IRB w przypadku gdy nie są stosowane oszacowania własne LGD ani współczynniki konwersji	-	-
Metody IRB w przypadku gdy stosowane są oszacowania własne LGD lub współczynniki konwersji	39 732 471	35 877 431
Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	2 267 332	-
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – MŚP	4 445 331	3 786 841
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – kredytowanie specjalistyczne	1 728 869	1 533 153
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – inne	14 339 594	14 615 363
Ekspozycje detaliczne – wobec MŚP zabezpieczone nieruchomością	1 281 631	-
Ekspozycje detaliczne – wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP zabezpieczone nieruchomością	8 601 759	9 031 991
Kwalifikowane odnawialne ekspozycje detaliczne	-	-
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec MŚP	1 811 983	1 755 343
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP	5 255 972	5 154 740
Ekspozycje kapitałowe według metody IRB	-	-
Pozycje sekurytyzacyjne według metody IRB	-	-
Inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego	1 078 869	1 986 987
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	221	-

49. Zdarzenia po dniu bilansowym

■ Propozycje dotyczące restrukturyzacji hipotecznych kredytów walutowych

W ostatnim czasie prowadzone były dyskusje dotyczące propozycji restrukturyzacji kredytów hipotecznych udzielonych w walutach obcych klientom indywidualnym, w tym opublikowanego 15 stycznia 2016 roku przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektu ustawy o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki. Przedstawione w nim rozwiązania są w fazie dyskusji i ich ostateczny kształt nie jest znany. W związku z tym Bank nie jest w stanie na chwilę obecną wiarygodnie oszacować prawdopodobieństwa wdrożenia diskutowanych rozwiązań jak również potencjalnego wpływu docelowych rozwiązań na sprawozdanie finansowe Banku.

■ Ustawa o podatku od niektórych instytucji finansowych

W dniu 15 stycznia 2016 roku Sejm RP przyjął Ustawę o podatku od niektórych instytucji finansowych. Ustawa weszła w życie w dniu 1 lutego 2016 roku.

Ustawa reguluje opodatkowanie aktywów niektórych instytucji finansowych. W przypadku Banku podstawą opodatkowania jest nadwyżka sumy wartości aktywów, wynikająca z zestawienia obrotów i sald, ustalonego na ostatni dzień miesiąca na podstawie zapisów księgi głównej, zgodnie ze standardami rachunkowości stosowanymi przez Bank – ponad kwotę 4 mld zł, pomniejszona o wartość funduszy własnych i skarbowych papierów wartościowych. Stawka wprowadzonego ustawą podatku wynosi 0,0366% podstawy opodatkowania miesięcznie.

Zarząd mBanku szacuje, że podatek płacony na podstawie tej ustawy będzie miał istotny negatywny wpływ na wynik finansowy netto oraz kapitały Banku.

■ Regulacyjne bufory kapitałowe w 2016 roku

W związku z wejściem w życie w 2015 roku Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, która transponuje przepisy Dyrektywy CRD IV do polskiego porządku prawnego, od 1 stycznia 2016 roku banki zobowiązane są dodatkowo utrzymywać fundusze własne na poziomie, który pozwoli pokryć wyznaczony na mocy przepisów ustawy bufor zabezpieczający w wysokości 1,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Obradujący w grudniu 2015 roku Komitet Stabilności Finansowej ustalił także wskaźnik bufora antycyklicznego na poziomie 0%, który będzie obowiązywać od stycznia 2016 roku do dnia poprzedzającego dzień, od którego bank będzie obowiązany stosować wskaźnik określony przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.